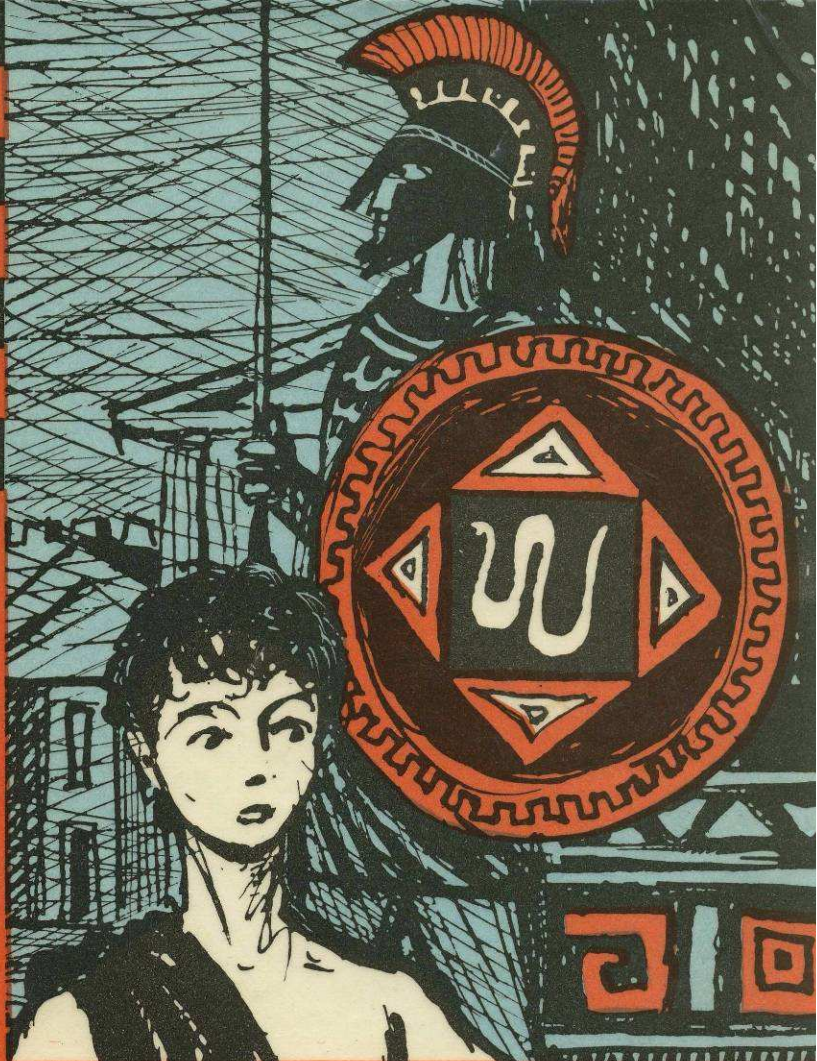

KNIHY ODVAHY

A DOBRODRUŽSTVÍ

SVAZEK 52

Witold Makowiecki

**TŘI ÚTĚKY
Z KORINTU**

Při jméně Witolda Makowieckého se mnozí čtenáři rozpomenou na Příhody Řeka Melikla, které vyšly v Knihovně dobrodružství a odvahy před dvěma roky. Ve Třech útečích z Korintu se znovu přenesou do Řecka v VI. století před našim letopočtem a opět se setkají se svými oblíbenými hrdiny, s Meliklem a jeho mladým švagrem Polynikem, s Anité a s jejím otcem, s chlubitvým a upovídaným, ale v jádře dobrým Kaliem, a dokonce i s galejníkem, kterému kdysi Melikles pomohl na svobodu a jenž se mezitím stal obávaným vůdcem pirátů.

Tři úteky z Korintu však navazují na Příhody Řeka Melikla jen volně, je to samostatný příběh, jehož hrdinou je dvanáctiletý chlapec z Korintu, Diossos. Ten se seznámí s Meliklem a Polynikem právě ve chvíli, kdy jeho rodina prožívá nejtěžší chvíle: má být za dluhy otěma prodána do otroctví. Když je odvádějí do žaláře, Diossos uteče a vydá se na strastiplnou pouť za oběma novými přáteli do Milétu. Jde jen v noci, lesem a pustou krajinou, vyhýbá se lidem, a přece se dostane do rukou pátračů po otrocích. Sotva jako zázrakem jim vyvázne, zmocní se ho piráti a chtějí ho prodat Féničanům. Avšak nakonec přece jen šťastně dorazí k cíli své cesty. Mladí Milétané pomáhají svému malému příteli, jak mohou, a při vysvobození jeho rodiny prožijí mnohá dramatická dobrodružství... která vám tu vyprávět nebudeme, abychom vás nepřipravili o požitek z četby. Jsou ještě zajímavější a napínavější než v první knize Witolda Makowieckého. A malého hrdinu této knihy, Diossa, si jistě všichni zamilujete pro jeho nesobecké hrdinství, odvahy, podnikavost, bystrost úsudku, nezdolnou vůli nekapitulovat ani za nejhorších podmínek, pro jeho oddanost rodině a přátelům, lásku k svobodě a nenávisť k boháčům a utlačovatelům.

Vázaný výtisk 14,40 Kčs 14/4

V KOD DOSUD VYŠLO:

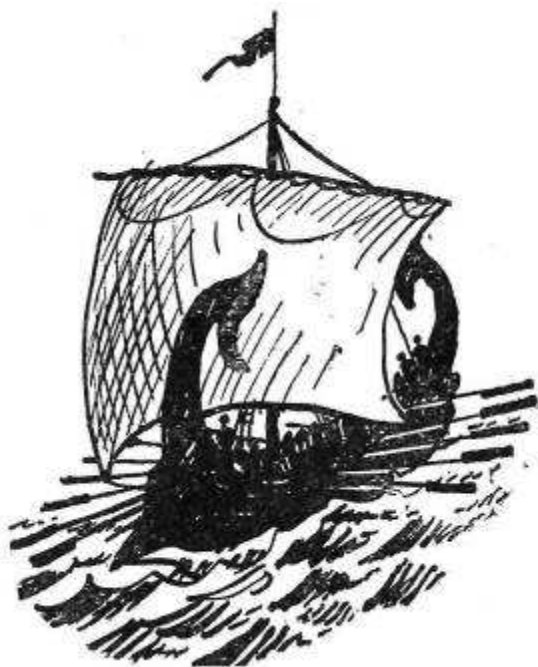
B. Polevoj: Příběh opravdového člověka — *E. Bass:* Klapzubova jedenáctka — *J. Verne:* Matyáš Sandorf — *F. Pilař:* Dýmka strýce Bonifáce — *R. L. Stevenson:* Poklad na ostrově — *D. Medveděv:* V týlu nepřítele — *J. London:* Bílý tesák — *S. Marryat:* Kormidelník Vlnovský — *A. Assolant:* Hrdinný kapitán Korkorán — *N. Čukovskij:* Poslední plavba kapitána Lapérouse — *J. Verne:* Hvězda jihu — *M. Twain:* Dobrodružství Toma Sawyera — *M. Twain:* Dobrodružství Huckleberryho Finna — *L. M. Pařízek:* Kraj dvojí oblohy — *H. Sienkiewicz:* Pouští a pralesem — *J. Conrad:* Gaspar Ruiz — *E. Kästner:* Emil a detektivové — *K. May:* Syn lovce medvědů — *F. Molnár:* Chlapci z Pavelské ulice — *J. F. Cooper:* Poslední Mohykan — *E. Kästner:* Kulíčka a Toník — *B. Žitkov:* Na moři — *A. Dumas:* Tři mušketýři — *A. Ransome:* Zamrzlá loď kapitána Flinta — *F. Bret Harte:* Ztraceni v pustině — *T. Mayne Reid:* Bezhlavý jezdec — *F. Velkoborský:* Jablonořová stezka — *J. Fabricius:* Plavčí kapitána Bontekoea — *D. Defoe - J. V. Pleva:* Robinson Crusoe — *R. Kipling:* Mauglí — *E. Kästner:* Emil a tři dvojčata — *V. Rezac:* Kluci, hurá za ním — *R. L. Stevenson:* Černý šíp — *K. May:* Duch Llano estacada — *N. Čukovskij:* Čtyři kapitáni — *A. Ransome:* Boj o ostrov — *W. Makowiecki:* Příhody Řeka Melikla — *M. Pašek:* Ebenová karavana — *V. Ananjan:* Zajatci Pardálí soutěsky — *A. Grin:* Cesta nikam — *A. Ransome:* Trosečníci z vlašťovky — *A. Někrašov:* Dobrodružství kapitána Žvanilkina — *M. V. Kratochvíl:* Podivuhodné příběhy a dobrodružství Jana Kornela — *J. Hronek:* Zlato na Španěle — *V. Kocourek:* Vzpouza na lodi Bounty — *J. Cooper:* Lovce jelenů — *W. Makowiecki:* Tři úteky z Korintu.

PŘIPRAVUJEME:

A. Ransome: Petr Kachna
A. Rutgers van der Loeff-Basenauová: Laviny nad vsí
J. F. Cooper: Poslední Mohykan
F. Mowat: Stopy ve sněhu
R. Fischer: Neznámému na stopě

Witold Makowiecki

TŘI ÚTĚKY Z KORINTU

**STÁTNÍ NAKLADATELSTVÍ
DĚTSKÉ KNIHY
PRAHA**

1961

Translation © Věra Jersáková 1961
Illustrations © Miroslav Váša 1961

Část první

KAPITOLA PRVNÍ

Diossos byl krásný hoch. Nápadně se odlišoval zvláštní krásou od svých jedenácti či dvanáctiletých druhů a upoutával na sebe pozornost všech. Jako každý Řek byl snědý, oči a vlasy měl tmavé. A přesto byl docela jinačí než ostatní děti.

Když si v istmijském přístavu hrál s hochy, chodci se zastavovali. „Hleďte, jaké krásné dítě,“ říkali.

A ženy vždy dodávaly:

„To je pravda, ale nechtěly bychom mít takové dítě. Je takové vyzáblé, křehké, špatně živené, smutné.“

Bylo to tak. Jen zřídkakdy se mohl Diossos dosyta najíst. Někdy, když se mu podařilo chytit v zálivu rybu, připravila matka pro celou rodinu opravdovou hostinu; a potom zase po mnoho dní musel stačit protože ty byly mnohem lacinější. Někdy se Diossovi podařilo vydělat pár obolů za mytí lodí, velkých plachetnic, které připluly ze zámoří, někdy mu zaplatili za rovnání nádherných plodů do beden, které byly určeny na prodej do Fénicie nebo do Egypta. Nebyly to velké výdělky, ale co dostal, všechno odnášel matce, lépe řečeno sestře, protože matka celý den pracovala; domů se vracela pozdě a starost o domácnost úplně ponechávala dceři.

Jakápak to byla domácnost. Několik místností ve starém, bortícím se domku, který stál na samém břehu moře, maličká zahrádka s několika záhony bobů a fazolí a jedna stará koza, věčně hubená a hladová jako její majitelé.

Opravdu chudí byli tito Kárové.

Diossa nazývali Kárem, protože jeho matka nebyla pravá Řekyně, nýbrž pocházela až z Kárie v. Malé Asii. Odtud si ji před lety přivezl její první muž, převozník Phemon.

Dříve se dařilo lépe i jim, ale tyto doby Diossos nepamatoval. Po smrti otce, který zahynul při požáru vlastního domu – tehdy jim

shořel celý majetek, koně a vozy – se najednou zhroutil celý základ jejich života. Tato strašná událost se stala před osmi lety a od té doby malý Diossos velmi dobře věděl, co to je chudoba. Ještě jednou se chvíli zdálo, že nešťastné rodině nastanou lepší časy. To bylo před třemi lety, když se Diossova matka podruhé vdala. Ale naděje ubohé matky, že tím pomůže svým dětem a že snad i sama si bude moci odpočinout po těžkém životě, se rychle rozplynuly. Její nový muž, Diossův otčím Dromeos, hlídač na velké obchodní bárce, byl nejhorší ničema. Byl pijan a falešný hráč, který celé dny trávil s námořníky hrou v kostky. Brzy ztratil své místo na lodi; nějakou dobu žil z práce a výdělku své ženy, a když se tento zdroj vyčerpал, bezohledně ji opustil, na dlouhou dobu zmizel a vrátil se teprve po půldruhém roce. Opět rozprodal po částech všechno, co bylo doma, potom se odstěhoval na druhý konec přístavu a delší čas o něm nebylo nic slyšet. Klesal však stále níž, až se stal pátračem po otrocích; to bylo nejopovrhovanější zaměstnání.

Takový pátrač slídil a pronásledoval uprchlé otroky a býval dosti dobře odměňován za každého chyceného chudáka. Podobné výdělky byly dosti časté, protože Korint se hemžil otroky. Bylo to jediné město v Řecku, ve kterém provozovali obchod s lidmi ve velkém a odkud každý rok posílali živý náklad na velké otrokářské trhy do fénických měst Tyru a Sidonu. Kromě toho vedla Korintem jediná cesta z Peloponésu do středního Řecku a tudy se nejednou pokoušeli o útěk heiloti ze Sparty nebo otroci z Arkádie a Elidy, kteří se snažili uprchnout do Atén nebo do Boiótie. Zvláště se chtěli dostat do Atén, v nichž měli otroci od doby, kdy vládl moudrý a poctivý Solón, lepší postavení, protože jim byla poskytnuta určitá právní ochrana a nebylo dovoleno beztrestně je zabíjet. Zprávy o tom se rozšířily široce daleko po celém Řecku. Tyto zprávy vyvolaly hněv pánů a bohatých občanů v aristokratické Spartě a ve státech s ní spřátelených, jako byl například Korint. Avšak zástupy otroků se dívaly s nadějí na sever a hovořily o nedaleké Atice jako o opravdovém ráji pro chudáky.

Za těchto okolností měli v pohraničním Korintě pátrači po otrocích stále co dělat a Diossovu otčímu Dromeovi se někdy dařilo docela dobře. Rychle však propíjel všechny své nečestné výdělky a

pak se vyhublý, zlý a hladový objevil doma a zuřivě hledal něco, co by se hodilo na prodej; když konečně odešel, všichni si oddechli. Báli se ho, ale zároveň jim byl odporný. Byl jejich neštěstím a styděli se za něj.

V době, než se matka podruhé vdala, nikdy se jim tak špatně nedařilo. Neměli sice přátel, ale měli několik známých rodin, které jim byly nakloněny a které měly soucit s osudem mladé vdovy. Teď bylo daleko hůř. Nedostatek vystřídala rostoucí bída, dříve se k nim lidé chovali jen cize, nyní však se jich vzdalovali, a dokonce jimi pohrdali. Dříve Diossova matka nacházela všude snadno práci.

„To je vdova po tom hodném Phemonovi,“ říkali.

Nyní se od ní všichni odvraceli.

„To je žena toho lotra Dromea, pátrače po otrocích,“ šeptali. A tak se ještě nejlépe dařilo Diossovi, který se nestyděl za svoje hadry. Vrstevníci se mu nevyhýbali a vždy měl s kým si hrát a prát se. Kromě toho měl dvě velké lásky.

Jednou z nich byla flétna.

Před několika lety ji Diossos našel v háji nedaleko města. Asi ji tam ztratil některý flétnista v době Dionýsových slavností, když v tanečním víru s opilými bakchantkami v průvodu obcházeli město. Ať už to bylo jak bylo, Diossos našel flétnu a od té doby se mu stala nejdražší hračkou, nejmilovanějším přítelem.

Aniž věděl kdy a jak, naučil se hrát; zpočátku mu trochu pomohl jeden starý známý námořník, trochu mu poradila matka, avšak nejvíce se naučil sám tím, že neúnavně hrál na svém kouzelném nástroji. Chodil na všechny slavnosti, oslavy, průvody, všude, kde se zpívalo, kde byly taneční chorey s doprovodem hudby; tam sbíral melodie, které pak přehrával, jak dovedl – zpočátku neuměle, potom stále lépe, procítěněji, dovedněji.

Ano. Flétna byla opravdu jeho velikým přítelem.

A druhým přítelem byl pes.

Pes se jmenoval Argos, jako proslulý pes Odysseův, a nebyl vůbec Diossův. Jeho majitelem byl Terpnos, bohatý mlynář, který měl velkou zahradu blízko domu, v němž bydleli naši Kárové.

Tento Terpnos byl jedním z nejhorších a nejchamtivějších lidí v celém Korintě. Své dělníky vykořisťoval jak jen mohl. Diossova matka u něho nějakou dobu pracovala, ale musela práce zanechat, protože nemohla snést urážlivé jednání svého pána. Od té doby ji Terpnos nenáviděl; říkal o ní, že je hrdou žebráčkou, a měl škodolibou radost, že se jeho sousedům vede stále hůře. Zlý pán měl zlého psa, který byl postrachem celého okolí. Byl to veliký, chundelatý pes, který hlídal mlýn a celou usedlost. Byl černý a zlý jako ďas, již jako štěně byl cvičen v zuřivosti, aby nedovolil zlodějům vniknout do krásné Terpnovy zahrady. A opravdu již několikrát napadl různé zlodějíčky, že se sotva podařilo je zachránit, a od té doby byl proslaven jako nejlepší a nejzuřivější pes v Korintě.

A právě tento pes se stal druhým velkým Diossovým přítelem.

Stalo se to takto.

Jednou, když Diossos přecházel kolem Terpnovy vinice, spatřil neobvyklé divadlo. Mezi latěmi na vysokém plotě trčel obrovský pes. Když přeskakoval plot, asi si špatně vypočítal vzdálenost a uvízl břichem mezi tyčemi. Jeho přední tlapy nedosahovaly země, zadní marně hledaly nějakou oporu, čím více se svíjel a zmítal, tím více se

zaklesával mezi tyče, které mu způsobovaly nesnesitelnou bolest. Patrně tak visel už delší dobu; kňučel a vyl, hlavu měl svěšenou dolů, oči, nalité krví, vyjadřovaly strach a zoufalství, těžce dýchal, z tlamy mu tekla pěna.

Několik malých hochů přešlo okolo něho a škodolibě se mu vysmívalo. Děti jsou často kruté a Terpnos a jeho pes byli všeobecně nenáviděni.

Když Diossos uviděl psa, zastavil se. Také on hned poznal, že to je velký mlynářův Argos, ale bylo mu zvířete líto. Dlouho se nerozmýšlel a pokusil se jej zdvihnout. Ukázalo se však, že je to nemožné. Diossos byl slabý a Argos těžký jako tele. Pes, bolestí bez sebe, pociťoval stále větší tlak, kdykoliv se pohnul, a kousal svého nenadálého zachránce. Diossos proto přešel na druhou stranu a s velkou námahou vyprostil z plotu psův zadek a zadní nohy, a tím psa vysvobodil. Osvobozený pes upadl na čenich. Ještě napůl omámený se ihned zvedl. Otočil se napravo, otočil se nalevo, jako by se chtěl přesvědčit, jestli se mu nic neutrhlo, potom zaštěkal, vyrazil dopředu, uběhl sto kroků, vrátil se, svalil se na jeden, pak na druhý bok, otrásl se a sedl si. Hned však vyskočil, zatočil se na zadních nohách, opět se zastavil, až konečně vyrazil radostný štěkot, kterým celému světu oznamoval, že žije, že je svobodný a že se mu nic, pranic nestalo.

V okamžiku se klubko dětí rozprchlo, na místě zůstal jenom Diossos, hrdý na svůj čin. Přešel zpět přes plot – a teprve teď ho spatřil Argos. Vrhł se k němu. Diossos strnul, když viděl, jak se obrovské černé zvíře k němu řítí jako bouře. Ale pes přiběhl až k němu, opřel se tlapami o jeho ramena, povalil ho a dvakrát mu olízl tvář, obličej, nos, oči obrovským jazykem, potom odskočil, znovu na zadních nohách pěkně zatančil, výmluvně zavrtěl hlavou a zmizel za rohem.

Tak se Diossos seznámil s nejstrašnějším psem v Korintě.

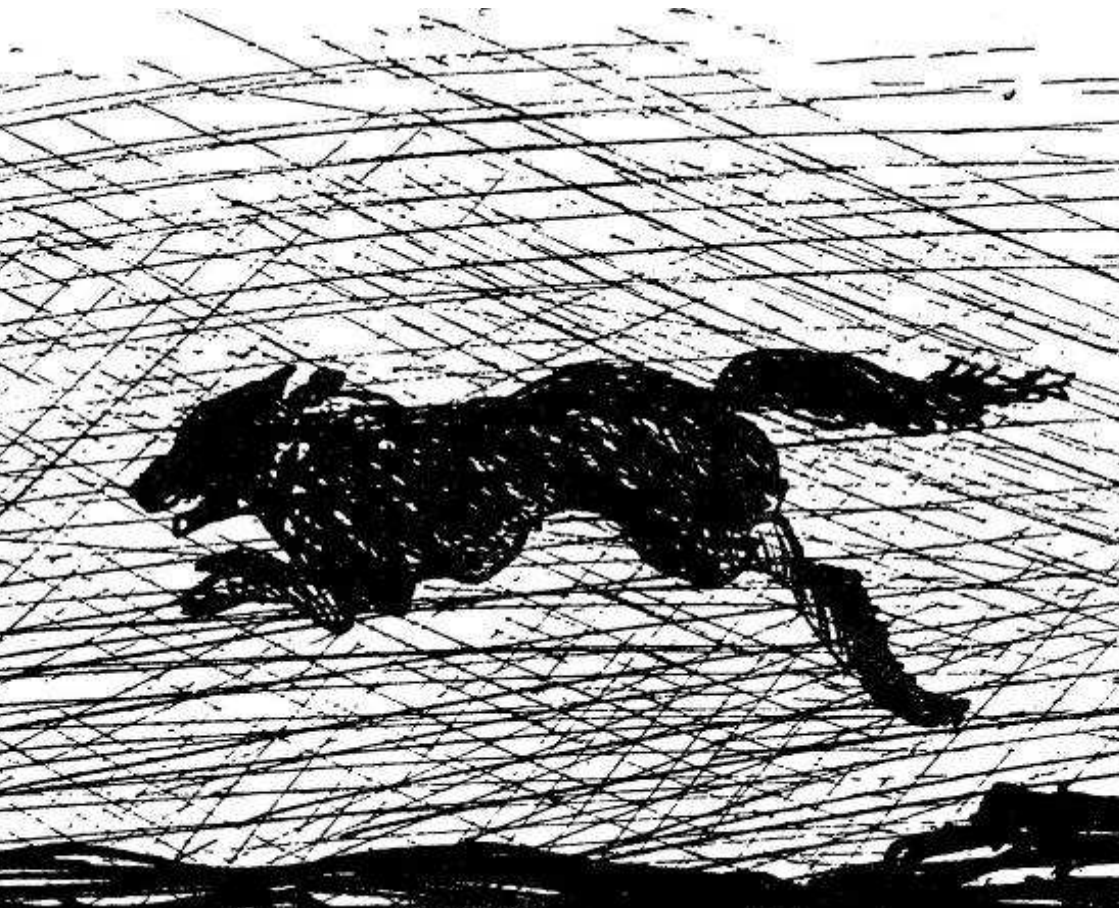
Ale to nebylo ještě přátelství.

K opravdovému přátelství došlo teprve o několik dní později, tehdy, když Diossa stihlo to neštěstí.

Jednou večer se vrátil spokojen, že se mu podařilo vydělat obol za to, že ukázal cestu nějakému bohatému cizinci, když vtom uplakaná a smutná sestra mu oznámila strašnou zprávu.

Právě v době jeho nepřítomnosti se znovu objevil doma otcím, starý Dromeos, a Terpnos. Dromeos měl u mlynáře dluh a nyní přišel s věřitelem do bytu své ženy, aby našel něco k prodeji, lépe řečeno, aby něco dal na úhradu dluhu. Hledali dlouho, ale marně, protože v bytě Kárů bída dávno vymetla všechny kouty; nakonec přece našli několik cennějších věcí, teplé pláště, kterým se říkalo chlainy, a – flétnu.

Sebrali to. Euklea, o několik let starší sestra Diossova, mu s pláčem vyprávěla, jak se všechno sběhlo. Vyprávěla, jak chtěla ukrýt pláště, které jim sloužily za jedinou příkrývku ve dne i v noci, jak se marně snažila je zachránit, jak se rvala s otcím a s podlým Terpnem, jak jim spílala zlodějů, ničemů, jak ji za to ztloukli tak, že sotva může pohnout rukou. Plakala a Diossos ji musel utěšovat; potom přišla matka, přišel mladší bratříček, dověděli se o všem a společně proplakali; celou noc.

Ale Diossos, se nedovedl snadno smířit s touto ztrátou. Pláště to byla hloupost. Nastávalo léto a bez příkrývek se dalo obejít. Ale flétna – to bylo strašné. Tu nebylo možno oželet.

Během dne dozrál Diossův plán. Hoch neuvažoval o tom, že podle korintských zákonů mohl muž libovolně nakládat s majetkem své ženy; věděl jen, že flétna byla jeho přítelem, jeho radostí, a že mu byla ukradena. Docela sprostě ukradena. Rozhodl se proto, že se jí znovu zmocní – a hotovo. Poněvadž Terpnos je mocný a zlý, nikdo se nepostaví na obranu chudého hochu; zbývá tedy jen jediná cesta, jak dostat znovu svého přítele – tajně jej vynést z Terpnova domu.

Jiné rady nebylo.

Proto když nastala noc, vykradl se po špičkách z domova a potichu se vplížil do mlynářova domu. Bylo to hotové bláznovství a jenom velké zoufalství jej mohlo přimět k takovému krbku. Terpnův dům byl rozlehlý a Diossos se v něm vůbec nevyznal. Známy mlynářský chasník mu sice řekl, kam Terpnos flétnu odhodil, když se vrátil od Kárů, ale podle toho se stěží dalo nalézt takovou malou věc ve dne, natož teprve v noci. Přitom Diossos neměl vůbec žádné zlodějské zkušenosti, a proto jeho pošetilá výprava skončila tak, jak skončit musela.

Hned jak vstoupil do cizího domu, někoho probudil, polekal se, vykřikl a strachy bez sebe začal prchat zahradou. Za ním vyběhl Terpnos, ale nechtělo se mu samému honit chlapce, jehož drobnou postavu viděl zřetelně uprostřed jasné noci. Odvázal proto z řetězu psa a poštvál jej za prchajícím.

„Ten si to s ním už vyřídí,“ pomyslel si spokojeně.

A Diossos ustrnul, když najednou zaslechl za sebou dusot a strašné chrčení obrovského zvířete – zlé bestie. Bezradně se zastavil několik kroků ode zdi, a pes jej v mžiku dohonil. Dohonil a znehybněl. Očichal hochovy nohy, přestal vrčet, zavrtěl nerozhodně ocasem, podíval se zmateně; najednou vyrazil dopředu a začal štěkat na kamenný sloup, který stál nedaleko. Chtěl tím dát hochovi na srozuměnou, že to celé pronásledování, celá ta událost byla vlastně úplně zbytečná, že vůbec nebyla namířena proti němu. Kdepak. Vůbec ne. Hloupý omyl – a dost. Ještě jednou zaštěkal na sloup, na jeden, na druhý strom – a vrátil se domů.

Hoch, strachem ještě celý rozechvělý, mohl bez obtíží přelézt ohradu. Přikrčen za zdí poslouchal s hrůzou, jak zlý pán bije zlého psa.

Terpnos se rozzuřil na svého psa, proklínal jej a spílal mu, kopal jej a bil, třískal holí po hlavě, přes čenich, kde se dalo.

A týraný, raněný Argos kňučel, prosil o smilování, předstíral, že neví, oč jde, že je nevinný, že nechápe proč. Ale neřád dobře věděl, a v jeho velké černé palici již uzrálo pevné rozhodnutí. „Ty chceš, abych toho hochu pokousal! Ale já ho nepokoušu, i kdybys mě zabil – nepokoušu. Jen jeho jediného ne. Mohu ti pokousat pět jiných, ale jeho ne.“

Tak si to říkal chytrý pes Argos a čekal trpělivě, až zchladne hněv jeho pána. Když rány nepřestávaly a bolest byla již nesnesitelná, krátce, ale strašně zavrčel.

Terpnos ho přestal bít. Lépe nechat na pokoji psa, který není uvázaný, psa, který je tak velký jako vlk a ještě silnější než vlk. A tak ho nakonec ještě kopl a s klením vstoupil do domu.

A Diossos, ačkoli se vrátil domů bez flétny, měl srdce plné něžnosti a vděčnosti. Návrat nebyl veselý, protože matka jej očekávala ve dveřích, a když se dověděla o příčině noční výpravy, zbila Diossa a znovu se rozplakala.

„Ještě to scházelo v našem neštěstí, aby tě prohlásili za zloděje,“ opakovala a vzlykala.

Musel přísahat, že už nikdy nevkročí do Terpnovy zahrady pro tu hloupou flétnu.

Diossos slíbil a dodržel slovo.

Ale hned druhého dne, když se setmělo, vlezl znovu ne sice do Terpnovy zahrady, ale na zeď této zahrady. Čekal, až pustí psa z řetězu, dlouho ho volal dětským, ztlumeným, něžným hlasem, vroucně, jak jen dovedl.

Pes běhal nějakou dobu kolem, konečně uslyšel tiché volání a okamžitě přiběhl. Zavětril a zavrtěl ocasem. Hoch mu hodil se zdí hrst rybích kostí, které za dne nasbíral na jedné ze zakotvených lodí. Argos rychle slupl tuto pochoutku a pak se opřel předními tlapami o zeď. Diossos k němu vztáhl ruce a s důvěrou je ponořil do dlouhého černého kožichu na hlavě a krku zvířete. Tak setrvali dlouhou dobu

nehybně.

KAPITOLA DRUHÁ

Ve vždy živém istmijském přístavu je neobvyklý ruch. Již po několik týdnů, ve dne i v noci, nepřetržitě přistávají u břehu četné plachetnice, bárky, větší i menší galéry. Davy lidí ze všech končin Řecka se tísní na pobřeží a na široké silnici vedoucí do Korintu.

Za několik dní budou zahájeny istmijské hry. Korint kypí životem. Stovky závodníků a tisíce diváků přijely již a stále ještě přijíždějí do velkého města ležícího mezi dvěma moři. Kupci, jako ptáci za kořistí, stahují se sem ze všech stran, aby využili tohoto nesmírného lidského mraveniště pro své cíle. Od vlastních Helénů se cizími rysy tváře odlišují bohatě oblečení Féničané, čilí Etruskové, hnědí Egyptané a Lydové a Syřané z Malé Asie. Co barev, kolik zemí, jaké množství různých krojů a šatů, jaké bohatství! Až oči bolí od dívání a uši od poslouchání těch tisíců hlasů a volání.

Diossos se prochází v zástupu, tu a tam někdo do něho vrazí; naslouchá, pozoruje, ale nic ho netěší. Jeho oči jsou smutné. Jakkap se může radovat, když už po celých deset dní marně postává v přístavu, marně se snaží získat na nocleh někoho z cizinců. Ano. Kárové, podle příkladu mnoha korintských občanů a v naději, že na slavnosti přijede hodně diváků, připravovali ubytování pro cizince. Vyklidili jednu světnici ve svém zchátralém domku, zhotovili pryčny, nakoupili slámu. Nestálo to sice mnoho, ale i tak to byla pro ně značná oběť. Podstoupili ji v naději, že cizinci jim delším pobytem všechny výdaje vrátí a že jim ještě zbude aspoň několik drachem. Ty nešťastné drachmy, u Dia, jak jim byly potřebné! Diossos o tom věděl, a proto celé hodiny trpělivě postával v přístavu a běhal ke každé plachetnici, ke každé bárce. Všechno marné. Vždycky tam již bylo plno jiných, téměř dospělých hochů, silných a smělých. Ti ho snadno odháněli, stavěli se mu do cesty, překřikovali

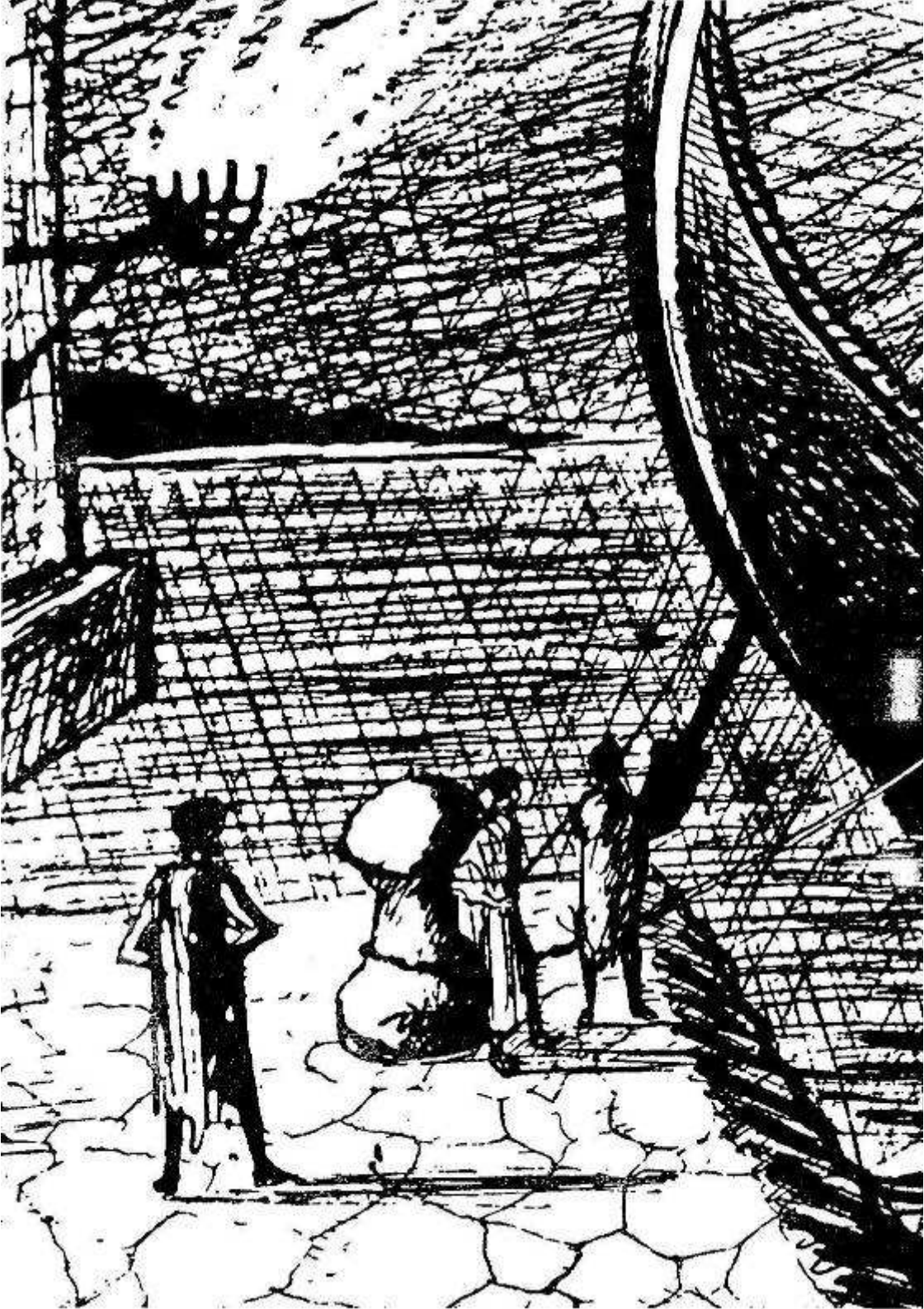
jej a nejednou se mu vysmáli. Jak se jim mohl rovnat? Zvali k sobě cizince do Schoinuntu, do Korintu a do pobřežních osad. Diossos zůstával sám. S prázdnou se vracíval domů, kde jej očekávala usouzená matka a zarmoucená sestra. A to bylo jeho vinou, vinou jeho neschopnosti, neobratnosti a nezkušenosti. Ještě dnes a již jen zítra a pak závodníci přestanou přijíždět. Slavnosti začnou. Ztratí poslední příležitost.

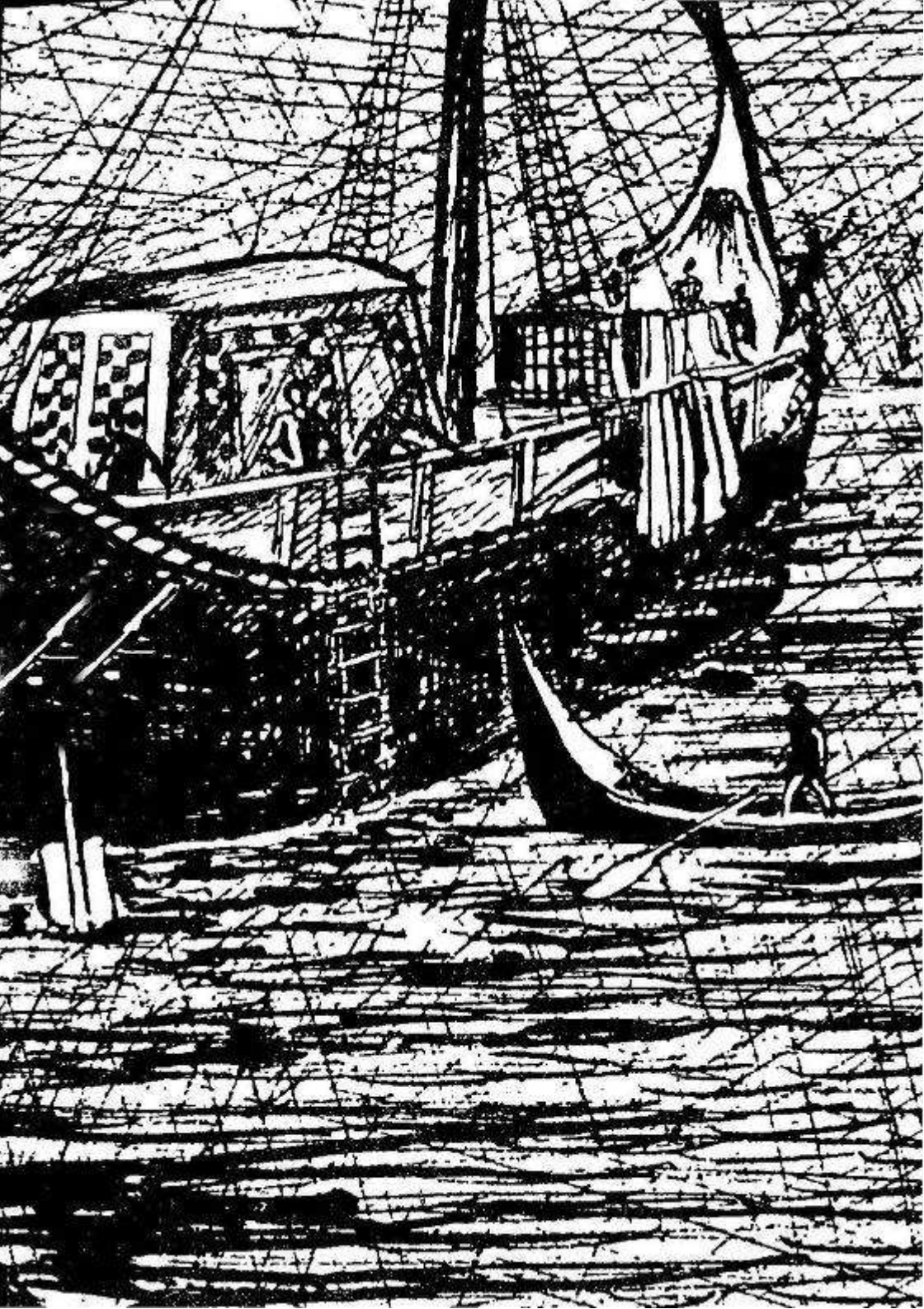
Diossos nevěděl, zda bude mít odvahu ukázat se večer doma. Sestra bude mít plno výčitek. Oprávněně. Vstoupily mu slzy do očí. Strašně miloval svou patnáctiletou sestru Eukleu. Pokládal ji za nejkrásnější dívku v celém Korintě a možná že se nemýlil. Euklea byla opravdu stejně jako Diossos neobvykle krásná, jenom její vlasy byly ještě tmavší, její pleť byla bělejší a rysy ještě jemnější a dokonalejší než bratrovy. Byla vyšší než Diossos, ale štíhlá a pružná jako on. I oči měla podobné: hluboké, tmavé, smutné.

Diossosi se zdála nejen nejkrásnější, ale i nejmoudřejší, nejstatečnější a nejlepší ze všech dívek. Toto mínění neměnil nikdy, ani tehdy, když mu dávala za vyučenou, což obvykle přijímal klidně, protože chápal, že sestra musí zastupovat nepřítomnou matku v každém ohledu. Sestra se s ním však častěji mazlila, než jej bila. Diossos se utěšoval vždy tím, že měl ještě mladšího, osmiletého bratříčka, který zase musel poslouchat jeho; Diossos se s ním také mazlival, ale mnohem řidčeji, a také ho bil, jenomže mnohem častěji.

Nyní všichni – matka, sestra i bratr – čekali na jeho pomoc, ale on nic nedovede, nic neumí, nic nezařídí.

Vtom uviděl malou pěknou plachetnici, která vplouvala mezi lodě zakotvené u břehu, a rozběhl se k ní. Ale nedělal si velkou naději. Ne, neměl žádnou naději. No ovšem. Již tam jsou nějací jiní patnáctiletí až šestnáctiletí výrostci, již přiskočili k lodi, již hovoří s cestujícími. Diossos se marně snaží protlačit dopředu, něco říci. Nikdo si ho nevšímá a tamti starší hoši se již domlouvají s cestujícími, již je odvádějí. Ale přece ne. Pustí se do hádky, poperou se a najednou se cestující obrací k bezradnému Diossosi. Vysoký, velmi vysoký a štíhlý mládenec světlých, zlatavých vlasů se dotýká jeho ramene.

„Ty máš také ubytování?“ táže se.

„Mám,“ odpovídá rychle Diossos.

„Tak nás ved’.“

Diossos nechce věřit svému štěstí. Jde napřed. Najednou někdo vykřikne:

„Kam, důstojní mužové, jdete? K těm žebrákům? Vždyť oni nemají ani celé sedadlo. To jsou hadráři!“

Vysoký muž obrací na Diossa mírné oči.

„Je to pravda, hochu?“

Diossos má oči plné slz. Netroufá si odpovědět ani tak, ani onak. Za chvíli jen řekne:

„Je to velmi blízko, pane,“ a ukáže rukou na nedaleký domek.

„Můžeme se tam aspoň podívat,“ rozhodl druhý, rovněž mladý, ale zavalitý, ramenatý muž. A vydali se na cestu.

Diossovi buší srdce. Za chvíli uvidí, že to je pravda, že tam u nich není nic než holé stěny a sláma. Jistě půjdou pryč. Co se dá dělat. Když vešli na malý dvorek, Diossos se neodvážil pohlédnout do očí vznešeným cestujícím, kteří kráčeli vedle něho.

Ve dveřích stojí sestra; spatřila cizince a dívá se na ně polekanýma a udivenýma očima. Cizinci delší dobu zůstávají beze slova.

Teprve za chvíli vstupují dovnitř a rozhlíží se po světnici. Diossos vklouzl za nimi. Zmatená Euklea dává několik nezbytných vysvětlení a odchází do druhé světnice. Nesluší se, aby mladá dívka bez závoje na tváři hovořila beze svědků s cizími muži. A k tomu ještě jsou to velmi mladí lidé.

Cizinci se šeptem domlouvají.

Ten menší, černý, s bystrýma očima chce hledat jiné ubytování.

„Tady opravdu nic není, Polyniku,“ praví, „ani stůl, ani kůl, jak se říká.“

Ale ten druhý, Polynikos, najednou protestuje.

„Já se odtud nehnu,“ prohlašuje rozhodně.

„Proč?“

„Protože... Viděl jsi, Melikle, tu dívku?“

Melikles se srdečně rozesmál. A vysoký, štíhlý mladík pokračuje dále již šeptem:

„Pro všechny bohy, nikdy jsem neviděl krásnější.“

„A Anité?“

„Ach ano, Anité. Ale Anité se nepočítá. To je sestra.“

Ještě něco mezi sebou hovoří, radí se, ale rozhodnutí již padlo. Zůstávají.

Toho dne měl Diossos mnoho práce.

Aspoň desetkrát byl na plachetnici cizinců, odkud musel odnést různé nádobí, džbány, pláště, potraviny. Kromě obou mladých cizinců byl na lodi ještě jeden starý zamračený a ubručený námořník a jeden výrostek – služebník. Kvečeru už Diossos věděl všechno.

Dověděl se, že se loď nazývá Anité, že patří tomu mladému muži menší postavy, který je hlavní osobou, že ten druhý, vysoký, je jeho švagr a přítel a ten třetí, starý, že je kormidelníkem na lodi.

Dověděl se, že přijeli až z Milétu, z Asie, že se ten vysoký, štíhlý mladý muž, který se jmenuje Polynikos, má zúčastnit závodů jako rychlý běžec.

Diossos se na něj díval s velkým obdivem. Jen Polynikovou zásluhou zpozorovali jeho, Diossa, v přístavu a přišli se podívat na byt, a potom jen zásluhou tohoto mladého muže pronajali světnici. Diossos přitom zaslechl, že Polynikos řekl o jeho sestře, že je nejkrásnější dívkou na světě, a jeho srdce se proto naplnilo hrdostí a vděčností k cizinci.

Vůbec se ho nebál. A opravdu, Polynika se nikdo nemohl bát. Měl mírnou jinošskou tvář, která shlížela na lidi něžným, nesmělým úsměvem, měl světlé zlatavé vlasy, světle modré, velmi dobrácké oči. Kdo by se ho mohl bát! A ještě k tomu byl závodník, opravdový závodník, možná že budoucí vítěz, jeden z tisíce.

A Polynikos, když viděl nadšení a nekonečnou důvěru zračící se ve tváři hochově, usmíval se na něho a hovořil s ním jako rovný s rovným. Měl radost z toho, že je tak vážen, obdivoval se neobyčejné kráse hochově, a chtěl se také něco dovědět o jeho sestře, krásné Euklei.

Při večeři posadil hochu vedle sebe na lavici a Diossos musel jíst a pít s nimi. Když hoch poznal, jak chutná víno, pšeničný chléb a dobrá uzená ryba, nemohl se odtrhnout od této obvyklé námořnické stravy. Vzrůstala v něm důvěra k velikému susedovi, a když byl

dotazován, pomalu začal vyprávět o všech svých trampotách, starostech, o chudobě, o zlém otčímovi, který všechno odnáší z domu, i o své flétně. Když Euklea zaslechla v sousední místnosti tyto důvěrnosti, zavolala Diossa a přísně ho napomenula, aby nevypravoval cizím lidem takové věci.

„Vždyť to není žádný cizí člověk,“ podivil se hoch. „Já ho už dobře znám a mám ho velmi rád. — Ty bys ho měla také mít ráda,“ dodal za chvilku.

„Proč?“

„Protože je velmi hodný a takový krásný a ... je závodníkem a ... také proto, že on tě má rád. Slyšel jsem, jak říkal tomu druhému, černému, že jsi nejkrásnější děvče, jaké kdy viděl. Říkal to potichu, ale já jsem to zaslechl.“ „Rozumíš?“

Dívka na to neodpověděla, ale celá se začervenala a rychle se odvrátila.

Když za chvíli musela vejít k hostům, aby jim nalila vína, měla tvář zahalenu hustým závojem, zakrývajícím její ruměnc, zmatek a neklid, který se jí stále více zmocňoval.

Naštěstí přišla matka a ujala se mladých cizinců sama.

Matka poslala Diossa ven, ale on se při první příležitosti vrátil zpět do světnice. Nechtěl přijít o možnost dívat se na opravdové plavce, na opravdové závodníky a naslouchat jejich hovoru a jejich vypravování.

Ale tento neobvyklý den, ačkoliv se již skláněl k večeru, přinesl Kárům ještě jednu významnou událost.

Najednou od dveří zazněl nějaký hluk; Diossos nakoukl do předsíně. Stál tam velký, silný, bohatě oblečený muž, za ním nějaký mládenec a černý otrok, který nesl těžký koš.

„Bydlí zde důstojný Melikles z Milétu?“ otázal se příchozí panovačným hlasem.

Diossos strnul. Ó, tak tito plavci z Milétu jsou hodnostáři!

Příchozí ani nečekal na odpověď, odstrčil Diossa, pro svou mohutnou postavu jen stěží prošel dveřmi a vstoupil dovnitř.

Mladí lidé vyskočili, když ho spatřili, a ten nižší, Melikles, vykřikl radostně a vrhl se mu do otevřené náruče.

„To jsi ty, Kalie! Ty! ... Odkud přicházíš? Jak ses sem dostal?“

Bylo zřejmé, že silný, mohutný pán má také radost. Funěl spokojeností, pozorně se díval na mládence a pak rázně poklepal Meliklovi na rameno.

„Tak co, hochu, oženil ses?“

„Oženil jsem se.“

„S tou... jeho sestrou, s dcerou Diomena, jakpak jí říkali? Anité, že?“

Melikles se usmál. „Ano, právě s tou. A už máme malého syna. Už umí chodit, dokonce už běhá.“

„To je dobře. To je dobře.“ Kalias se hlasitě smál. „Vyroste z něho chlapík. Uvidíš, bude po tobě. To je dobře, že ses oženil, tím se muž stává váženější a to je v obchodním světě nejdůležitější. Takový velký, vážený kupec, jako jsem já, by se ani nemohl bavit s nějakým holobrádkem. Ale otec rodiny, to je něco jiného. Můžeme se dokonce spolu napít jako rovný s rovným.“

Melikles začal nalévat víno a Kalias se zeširoka usadil na lehátku a rozhlížel se kolem dokola.

„To jste nemohli najít nic lepšího než takovou díru?“ bručel.

Melikles jen pokrčil rameny.

„To Polynikos si postavil hlavu, že tu zůstaneme.“

„Proč? Vždyť tu není nic než bída.“

„Právě proto. Polynikos říká, že kdybychom se nyní vystěhovali, že bychom těžce zklamali a velmi zarmoutili naše hostitele.“

„A to mu záleží na těch hostitelích?“

„Na hostitelích ne, ale na dcerce hospodyně. Je to opravdu pěkná dívka.“

Kalias se rozesmál.

„Tak je to tedy, to je něco jiného. Polynikos. Hm. Nevěděl jsem, že má tak měkké srdce.“

„Má, Kalie. A proto se bojím, že na závodech nebude první jen proto, aby nezarmoutil ty, kdo zůstanou vzadu za ním.“

Kalias se se zájmem obrátil na Polynika.

„Ty budeš závodit, Polyniku? V pankrationě, v pětiboji?“

„V běhu.“

„Ovšem. Jsi dlouhý jako tyčka a nohy ti začínají až u samého krku. Ovšem. Pro běh se hodí jenom takový. Ale je to také čest, velké vyznamenání.“

Kalias se díval na Polynika s daleko větší úctou.

„Závodník je přece jen někdo. Není to ovšem olympiáda, nejsou to svaté hry nad Alféjem, ale přece jen agóny, a ne bezvýznamné; a piniový věnec stojí také za námahu. A proč jste nepřijeli dřív? Bylo by ti prospělo, kdyby sis déle pocvičil v gymnasiu.“

Ale Melikles se vrátil ke své první otázce:

„Přijeli jsme dnes v poledne a nechápu, jak jsi nás tak rychle našel.“

Kalias pokrčil rameny.

„Není v tom žádné kouzlo. Přišel jsem s otrokem do přístavu, protože jsem chtěl koupit přímo na lodích plujících z Asie bedýnku koření a nejlepšího kyperského vína. Dívám se, a tam stojí malá pěkná plachetnice s nápadným nápisem: „Anité.“ Anité, to je neobvyklé jméno; napadlo mě, že je odněkud znám. Ptám se: Čí je to loď? Melikla z Milétu. Aha. A kde je on, ptám se. Ukázali mi tuhle díru. A tak jsem tady. To je vše. Vlastně jste měli vy, mladí, nejprve přijít ke mně, protože je mi právě tolik let, co vám oběma dohromady. Ale já na takové věci nehledím.“

„Ty máš otroka, pane?“ vmísil se do hovoru Polynikos.

„Mám, černocho. Dokonce dva. Vlastně ne já sám, ale naše společnost. Protože já jsem spolujatelem té lodi, na které jsem kdysi jezdil. Vsadím se, že není pěknější lodi v celém Korintě. Ani v

mých Syrakusách nenajdeš mnoho podobných.“

„Často býváš v Korintě?“

„Několikrát do roka se plavím ze Syrakus do Korintu a zpět. Tady v Korintě už znám každou díru a jsem tu jako doma. Je to pěkné město, jen co je pravda, pěkné. Jenom je v něm strašná spousta podvodníků. Čím bohatší kupec, tím větší podvodník.“

„Vidím však, že i ty jsi zbohatl, Kalie. Máš pěkné šaty, a dokonce už máš i otroky ...“

Najednou Melikles zvažněl a dodal:

„Je to takové divné, mít doma otroky, víte, já bych je ne chtěl mít nikdy. Nechtěl bych stále vidět jejich tváře, jejich oči, které se dívají se závistí na nás, svobodné lidi. Vzpomeň, Kalie, že i já jsem byl otrokem, a to tři roky, než jsi mě vykoupil.“

Kalias sebou netrpělivě trhl.

„Hloupost,“ řekl. „Moji otroci jsou černoši a u mne se jim vede dobře. Jsou vykrmení a kůže se jim leskne jako psovi nos.“

Polynikos zavrtěl hlavou.

„Ale vždy cítí, že jim bylo ukřivděno.“

„Ukřivděno, a kdo jim u mne ubližuje? Já také nemám rád, když někdo trápí svého sluhu, protože je to špatnost a především hloupost. Ale cožpak je jim u mne zle? Poslouchejte.“

Zastavil jsem se u kupce Antinoa, tady v Korintě. Je to známý kupec a podvodník, samozřejmě. Vydíral mě za každý den, za každou službu, ať mu to Hermes nezapomene, ale já jsem to všechno snášel, protože mi známost s ním byla potřebná k obchodním stykům. Samozřejmě jen do jisté doby. Tak ten Antinoos měl kuchaře, otroka, černocha. Ta bestie byla černá jako smůla, ale vařil tak a chuť na jazyku měl takovou, že za jeho obědy by se nemuseli stydět ani na královském dvoře. Můžete mi věřit, protože v tom se nikdo nevyzná tak dobře jako já. A tak ten Antinoos, hloupý chytrák, ani neví, jakou perlu u sebe má – tluče ho za každou hloupost, zachází s ním jako s nejhorším rabem, kope ho, mlátí ho, holí otlouká. Pes se má u mne lépe, Melikle, pes, povídám. Tak jsem si pomyslel: takový kuchař se mi bude hodit na lodi a také doma v době zastávek v přístavu, v Syrakusách; budu-li ho mít, budu moci pohostit lidi, jak se sluší a patří. A tak za něj dávám Antinoovi celou

minu – šedesát drachem. Antinoos se jenom směje a říká: »Sto dvacet drachem a ani o obol míň.« »Počkej,« pomyslel jsem si, »uvidíme.« A tak jsem už o koupení kuchaře nemluvil. Ale vzal jsem své černochoy-nevolníky na nějakou práci k Antinoovi. A řekl jsem jim: promluvte si trochu s tím kuchařem a řekněte mu poctivě, jak se vám u mne daří. A tak si popovídali. A pak jsem zase sám zašel za tím kuchařem. Říkám mu: »Nechtěl bys jít ke mně do služby?« A on spíná ruce a prosí, abych ho vykoupil, že už nemůže u toho Antinoa vydržet, že se pověsí nebo utopí. A tak mu říkám: koupit tě od tvého pána nemohu, protože on chce tuze moc, ale nějak si poradíme. Promluvili jsme si o tom. Zpočátku se nic nedělo. O ničem nebylo slyšet. Míjí jeden týden, druhý. A podívejte se, co se děje. Náš kuchař je nemocný, na očích se ztrácí, hubne, nechce nic jíst, nemůže, plivá krev, a to už je poslední věc. To není dobře. Před třemi dny přišel ke mně Antinoos a sám se mě ptá, jestli bych přece jen nekoupil toho kuchaře. Chápete, jaký je to lotr? Chce se zbavit nevolníka, nemocného, který je již na smrtelné posteli. Opravdu, takový podvodník. Ale nic. Dávám mu padesát drachem. Antinoos se na mě utrl: »Jak to, vždyť jsi mně sám dával šedesát.« »Ano,« říkám, »ale zdá se mi teď nějaký mizerný, možná že je nemocný. Víc nedám. Bojím se.« Dlouho jsme smlouvali, ale já jsem neustoupil a nakonec jsem ho koupil za padesát drachem. A tak ho mám. Je to tamten, co stojí na dvoře.“

„A co jestli on je opravdu tak nemocný?“

Kalias se rozesmál.

„Ten? Hned jak přišel ke mně na loď, tak se tolik najedl, až jsem se bál, že praskne, tak si vynahrazoval čtyři týdny hladovění.“

„Ale když plivá krev?“

„Jakou krev. Za obol jsem mu koupil červenou barvu a tu plival. Chlap je zdravý jako ryba, je veselý a je rád, že se dostal ke mně. Hned včera nachystal takový oběd, že si ho posádka nemohla vynachválit. Říkám vám, je to perla, a ne kuchař. A za padesát drachem. A ještě jsem si ho zamiloval, protože je, bestie, takový veselý, všechno dovede udělat, zaslouží si lepší osud, než aby až do smrti sloužil takovému ničemovi a hlupákovi, Antinoovi.“

Všichni se dali do smíchu a* Kalias vyprávěl dále:

„Musíte přijít pozítří ke mně na hostinu. Přijďte na loď, protože já teď bydlím na svém korábu. Postavil jsem si stan. Uvidíte, jak bydlím. Jako král. Proč bych se usazoval u Antinoa, když on nemá ani pořádného kuchaře, hlupák jeden. Tak co, přijdete?“

„Já přijdu,“ řekl Melikles, „ale nevím, bude-li moci Polynikos.“
Polynikos zavrtěl hlavou.

„Určitě ne,“ odpověděl, „už od zítřka musím být v gymnasiu se závodníky a nebudu moci chodit do města. Musím cvičit.“

„Pravda, vždyť za tři dny začínají závody. Proč jste přijeli tak pozdě?“

„To kvůli němu,“ řekl Melikles a ukázal na Polynika. „Klacek, je mu dvacet let pryč a je nesmělý jako dítě. Celý měsíc se konaly v Milétě závody na zkoušku. Vybírali závodníky na hry. Říkám mu: Běž, zkus to. Dobře běháš. Ale kdepak, jsou daleko lepší než já, říká. A nešel. Teprve poslední den, když už byli všichni závodníci vybráni, dal si říct. Běžel na zkoušku se skupinou předních běžců. Napřed mu to ani nechťeli dovolit, smáli se mu. Byl jsem u toho. Polynikos celý zrudl hanbou a vztekem. Ale byl neústupný. A představ si, že přiběhl do cíle o dvacet kroků dřív než ti nejlepší.“

„Na jaké vzdálenosti?“

„Na velkou vzdálenost. Na šestnáct stadií.“

„To je jedno. Pane, o dvacet kroků, to je přece něco. U rychlonohého Achilla! Ti se museli hloupě tvářit!“

„To si myslím. Zkoušeli to ještě jednou. Běžel ještě lépe, daleko přede všemi. Pak už uvěřili a rozhodli se, že ho vyšlou.“

„Setkáme se tedy až na stadióne. A ať ti pomáhá Zeus a Hermes, lehkonožý posel bohů. Jen se, hochu, dobře drž a uč se. Budou tady znamenití běžci. Nejlepší z nich je snad Kleomenes, Atéňan, vynikající běžec. Ten už na dvojích olympijských hrách získal vavříny pro své město.“

„Vím o tom. Chtěl bych aspoň za ním doběhnout jako druhý.“

„No jistě, i to by byla velká sláva a o větší ani napoprvé snít nemůžeš. Už to, že tě Milét vyslal, je velká čest. Tak je to. Přijdete ke mně hned po závodech?“

„Určitě přijdeme.“

„Tak tedy dobře. A teď se napijme na zdraví budoucího vítěze,“ a

přítom objal Polynika kolem krku.

„Polyniku,“ řekl, „máš ušlechtilou krev a musíš vyhrát. Ve skutečnosti jsem tvého otce znal málo, ale tvůj strýc, Filemón v Memfidě, u všech bohů, to byl člověk, to byl obchodník. Pamatuješ se, Melikle? Ano, ano, Filemón, to byl kupec, kupec celou duší. Ten nebyl jako ti v Korintě. Jako například takový Antinoos, takový vyděrač, podvodník, v jádru hlupák.“

Kalias zrudl a třískl pěstí do stolu. „Hlupák, říkám. Ztratit takového kuchaře skoro za babku! A to má být kupec? Hanba mluvit!“

Kalias se zamyslel a opřel těžkou hlavu o ruce.

„Ano, ano,“ šeptal stále tišeji, „v tom Korintě jsou strašní podvodníci, strašní podvodníci.“

O půlnoci vynesl Polynikos spícího Diossa do sousední místnosti a položil ho matce do náručí.

KAPITOLA TŘETÍ

Hry trvají již třetí den. Už od samého rána je Diossos na stanovišti. Před dvěma dny si vyhlédl několik stromů rostoucích na okraji malého háje a teď už od svítání sedí nehybně na větvi a nedá se z ní shodit chlapcem který přišel později. Také všechny ostatní stromy jsou od kmene až po vrcholek ověšeny mladými diváky; ti starší se zdola závistivě na ně dívají a litují, že jim jejich vážnost nedovolí, aby je následovali.

Před Diossem i pod ním se rozprostírá moře hlav. Nesmírný zástup lidí obklopuje ze tří stran malý a ještě prázdný stadión. Stadión se rozkládá uprostřed malé kotliny, k níž se mírně svažují pahorky a tvoří jakýsi přirozený amfiteátr. Proti Diossovi se zvedají příkré svahy; proto tam nejsou diváci, ale jsou tam nádherné stavby gymnasia a palaistry. Od nich napravo, trochu níž, stojí malý posvátný starobylý chrám boha Poseidona, kterého uctívá všechen korintský lid, a ještě níže, blízko stadiónu, se tyčí velký mramorový oltář, postavený před několika lety; na něj skládají slavnostní oběti v den zahájení her.

Již přicházejí! Dav umlká, nehýbe se, tuhne v tichu plném úcty – a posvátný průvod pomalu sestupuje se stupňů gymnasia a kráčí slavnostním krokem k stadiónu, rozkládajícímu se dole. V čele průvodu krácejí kněží v dlouhých bílých řízách, se zlatými věnci na hlavách, potom rozhodčí závodů čili hellanodikové, dále správcové gymnasia a palaistry a konečně – závodníci. Těla závodníků se zdaleka lesknou zlatavým bronzem – krácejí totiž úplně nazí.

Když se objevili, rozlehl se v davu šum. Je slyšet jména nejslavnějších závodníků, Kleomena z Atén a Tisikrata z Korintu. Potom dav umlká a opět je ticho.

Když kněží krácejí kolem Diova oltáře, na chvíli se zastavují a sklánějí hlavy. Všichni chápou, že nastala velká chvíle. Jestli jsou

bohové někdy blízko, mezi smrtelnými lidmi, pak tu musí být určitě nyní, v tento slavný den. Jistě se budou dívat na jejich úsilí, na jejich radost. Všední, malicherné trampoty člověka, jeho strasti všedního dne nejsou hodný pohledu bohů. Něco jiného jsou hry. Není možno si představit, že by bohové nechtěli potěšit svůj zrak takovou nádhernou podívanou. Jistě sestoupili nádherní, ale neviditelní, aby se mohli dívat na krásná těla vybraná z tisíců, aby zjistili, co smrtelníci dovedli nejlepšího vytvořit z velkých darů života, zdraví a moudrosti, které jim darovala nebesa.

Závodníci se již seřadili na stadióne. Diváci se snaží rozeznat nejznámější, ty, které již nejdříve vidali na závodech. Ale je to tak daleko, že tváře nelze dobře rozeznat. Diossos se naklání, jak může nejdále, ale také nikoho nepoznává. Mezi závodníky je několik velmi vysokých. Jedním z nich musí být Polynikos. Snad je to ten, co má světlé vlasy a stojí stranou.

Diossos se na své větvi napřimuje a přitom se patou dotýká hlavy muže stojícího pod stromem.

Šedivý, důstojný, bradatý muž se na něj ohlíží s rozhořčením:

„Jak se mě ještě jednou dotkneš, ty spratku, tak ti tu nohu utrhnu,“ volá hněvivě.

Zaražený Diossos se krčí na větvi, skupina nejbližší stojících se směje. Tváře se obracejí k chlapci. Přitom Diossos zahlédne nedaleko, jen několik kroků odtud, mladou tvář svého nového známého – Melikla z Milétu. Ten ho také zpozoruje, mává na něj rukou a přátelsky se usmívá.

Za těch pár dnů, které uplynuly od příjezdu mladých Milét'anů, sblížil se s nimi Diossos tak, jako by je už znal celá léta. Na Polynika se hned od počátku díval jako na boha. Melikla se nejdříve trochu bál pro jeho trochu drsnou energii a rozhodnost. Potom si ho však Melikles úplně získal právě proto, že byl Polynikovým přítelem, a to ještě jakým přítelem! Teprve nyní Diossos pochopil, co to znamená toto velké slovo – přátelství.

Melikles dovedl být několikrát za den v gymnasiu u Polynika, přinášel mu anebo po sluhovi posílal olej, tuk, vydatné jídlo a večer se důkladně vyptával na události každého dne. Zpočátku měl Polynikos velké nepříjemnosti s hellanodiky, s rozhodčími závodů,

kteří měli za úkol dbát o to, aby závodili pouze praví Helénové.

A Polynikos, který byl zlatovlasý, vysoký a měl světlou pleť, nebyl čistě řecký typ; a to, že se narodil až kdesi v daleké zemi egyptské, vrhalo poněkud stín na jeho původ. A tak se přísným soudcům nezdál dost přesvědčující rodokmen, který jim udal Polynikos. Teprve svědectví dvou starších mužů, kteří znali Polynikova otce, rozhodlo v jeho prospěch. Těmito svědky byli Kalias a Leptines, velký kupec z Milétu, ještě z dob dětství známý a přítel Polynikova otce. Nalézt tyto svědky téměř v poslední chvíli se podařilo s velkými obtížemi Meliklovi, a tak jen jeho zásluhou byl Polynikos, který již ztratil naději, přece připuštěn k závodům.

Ve vylučovacích závodech Melikles svého přítele ani na chvíli neopouštěl; dodával mu naději a vzpružoval ho a jako dítě se těšil z každého jeho úspěchu.

Tento den byl pro Polynika rozhodující a Melikles, když se vrátil do domu Kárů, vyprávěl dlouho s pýchou a dojetím, že Polynikos v těchto vylučovacích závodech získal jedno z nejlepších míst, takže na sebe upoutal pozornost správců gymnasia. A tak Diossos odpustil Meliklovi i to, co ho zpočátku nejvíce zaráželo, že se totiž Melikles nejen staral o svého dlouhonožného přítele, ale že s ním jednal jako starší bratr s mladším. Bylo to tím podivnější, že Melikles určitě nebyl starší než Polynikos, mohlo mu být nanejvýš čtyřicet let, a přece všichni, i Polynikos, i starý kormidelník Koroibos, i Kalias, dokonce i Diossova matka se na něj obraceli jako na váženého dospělého muže.

Ať to bylo tak nebo onak, Diossos si Melikla zamiloval, dokonce se ho odvážil zeptat, jaké to tam je, v tom nádherném gymnasiu, jak probíhá trénink, co dělá Polynikos, zda je dobré mysli a zda je zdravý. A Melikles mu trpělivě a s úsměvem vyprávěl, protože věděl, že v celém světě by jistě nenašel vděčnějšího posluchače pro své zprávy.

A tak Diossos, když teď uviděl poblíž tu známou, jemu příznivě nakloněnou tvář, rozveselil se a nabyl naděje.

„Přece to nejsem jen já sám, kdo věří ve vítězství Polynikovo,“ pomyslel si.

Najednou se dav zavlnil a pak náhle utichl. Všichni znehybněli. Začalo první kolo.

Polynikos se tohoto běhu nezúčastnil. Byl to takzvaný běh krátký, na vzdálenost sotva jednoho stadia.

Závodníci vyrazili plnou silou jako střely vypuštěné z napjatých tětív. Zpočátku běželi v těsném klubku, brzy se však do čela dostali dva běžci, na zatáčce se rychle obrátili a pospíchali k cíli.

„Kleomenes z Atén! Tisikrates z Korintu!“ zazněly výkřiky.

Dav zaburácel.

Tisikrates byl korintský občan a byl miláček města; samozřejmě, že většina diváků byli Korint'ané, jeho známí a také přátelé. Začali tak křičet, že úplně přehlušili poměrně malou skupinu Atéňanů.

Ale nic to nepomáhalo. Kleomenes hned za zatáčkou vyrazil ostře kupředu, běžel jako blesk a nedal se připravit o vítězství. První vběhl do cíle, za ním Tisikrates a teprve několik kroků za nimi ostatní. V davu se zvedla bouře potlesku, brzo se přidali i Korint'ané. Mohli přát vítězství rodákovi, ale nemohli nepřiznat, že Kleomenes je výtečný běžec, že je vzorem všem běžcům, miláčkem celé Helady. Ostatně Korint'ané se utěšují tím; že zbývá ještě dlouhý běh, v němž se tíž závodníci opět utkají.

„Však uvidíme,“ říkají.

Zatím nastal na stadiónu znovu hluk.

K závodům vybíhá jiná skupina závodníků. Ale to nejsou skutečné agóny.

Jsou to závodníci, kteří nenastoupili ke krátkému běhu, mají se však zúčastnit dlouhého, a proto musí proběhnout vzdálenost jednoho stadia, aby se v únavě vyrovnali prvním. To vyžaduje spravedlnost.

Závodníci neběží zvlášť rychle, běží bez zápalu. Chtějí spíše ukázat ladnost svých pohybů, těla překypující silou, hru svalstva.

Diváci tleskají těm zdatnějším, vyvolávají znovu své miláčky a podle pohybů oceňují běžce.

V této skupině je i Polynikos. Když na zatáčce stadiónu příběhne blíž – Diossos ho zřetelně poznává. Je vyšší než ostatní, má světlejší tělo než oni, má i jasnější vlasy. Je ho možno rozeznat zdaleka.

„Pěkně běží ten světlý!“ vykřikne někdo vedle.

„To je Polynikos z Milétu!“ volá rozradostněný Diossos, co mu síly stačí, pisklavým, dětským hláskem.

Znovu se ozývá smích; kdosi se nelítostně vysmívá:

„Polynikos, to je nějaký tuze známý závodník; uvidíte, bude první... od konce.“

Diossos studem zrudl, nejraději by se propadl do země, ale najednou se ozve klidně hlas, který první upozornil na Polynika:

„Můj přítel, učitel v gymnasiu, mě ujišťoval, že je tam nějaký nový závodník, myslím že Milét'an, který může všem připravit velké překvapení.“

Smích utichl. Diossos teď září štěstím; kdyby mohl, vrhl by se kolem krku tomu neznámému, jehož tvář nemohl ani rozeznat.

Najednou uvidí opět v davu tvář Meliklovu, obrácenou k němu. Rozčilený Melikles mu dává rukou znamení. Teď!

A už to začalo.

Závodníků bylo teď víc než v prvním závodě; zpočátku běží všichni pohromadě, těžko je někoho rozeznat. Ale hned za první zatáčkou se začíná vytvářet had a každou chvíli se prodlužuje. Polynikos běží asi uprostřed, trochu blíž k čelu, je pátý, možná šestý. Diossos ho s určitostí poznal a teď ho už nespouští z očí. Závodníci příliš nespíchají; jejich pohyby jsou pravidelné, dokonale ovládané. Je třeba si uchovat sílu na celých patnáct kol na stadióně a na poslední rozhodující závod. První kolo, druhé, třetí. Pořadí se nemění; had se poněkud zkracuje, závodníci, kteří zůstali příliš vzadu, se snaží doběhnout ostatní.

V davu vládne ticho. Lidé jen šeptem vyslovují poznámky.

Šesté, sedmé kolo. Polynikos jako by zůstal poněkud vzadu. Diossos si zoufalstvím kouše rty. Osmé kolo. Najednou nastává mezi diváky hluk. Na stadióně se něco děje. Jeden ze závodníků zrychluje krok, zvyšuje tempo, z prostředku se dostává stále více kupředu, je třetí, konečně druhý ...

„Tisikrates,“ řve dav.

Tisikrates se ujímá vedení. Korint'ané, a těch je většina, nemohou opanovat výbuch radosti, když vidí svého rodáka v čele.

„Korint! Korint!“ křičí ochraptělá hrdla.

Ale starý muž s bradou, který stojí nedaleko Diossa, tiše šeptá:

„Příliš brzo vyběhl, unaví se ještě před koncem.“

Desáté kolo. Davem probíhá chvění. A chvění zachvacuje celý

stadión. Pohyby závodníků jsou stále rychlejší, prudší. Tisikrates je stále v čele, teprve několik kroků za ním je sražená skupina závodníků, za ní běží další. Polynikos je v prostřední skupině, ale není ho dobře vidět. Závodníci ho zabláknějí, v klubku těl je vidět jenom míhající se stehna, lýtka, ramena. Stále rychleji, stále rychleji!

Dvanácté kolo. Znovu se v davu ozývají výkřiky. Od skupiny závodníků se odtrhne jeden a každou chvíli se přibližuje k Tisikratovi.

„Atéňan Kleomenes! Atéňan Kleomenes! Kleomenes, Kleomenes! ...“

„Teprve teď to začíná,“ šeptá někdo vedle Diossa.

Ale hned za Kleomenem, jen několik kroků za ním, vybíhá z hromádky běžců ještě jeden neznámý závodník. Má světlé vlasy a tělo má světlejší než ostatní.

„Polynikos!“ křičí Diossos úplně nepřítel, a prudce udeří patou do hlavy dole stojícího muže s bradou.

Ale ten si toho ani nevšimne – tak ho zaujal rozvíjející se souboj. Kleomenes dobíhá Tisikrata.

„Korint!“ křičí tisíce zoufalých hlasů. Chtěli by posílit svého rodáka v boji se strašným protivníkem; pot jim stéká z čel, těžko dýchají, chvějí se napětím, jako by oni sami zápasili na stadióne. Všechno marně. Tisikrates se příliš brzo unavil. Každým krokem zůstává pozadu, už je druhý, teď už třetí, za chvíli bude čtvrtý.

Čtrnácté kolo. Kleomenes vede. Ba ne! U všech bohů, co se to děje?! Ten světlý, který pořád běžel za Kleomenem, vybíhá napřed, v zatáčce se pěkně obrací, předběhl ho – vede.

Dav překvapením umlkne. Mezi diváky proběhne šepot, otázky.

„Kdo to jenom je, u Achilla, kdo to je?“

„Polynikos!“ křičí někdo v davu. To volá Melikles. „Polynikos z Milétu!“

„Milét!“ zachytí to hned skupina Korint'ánů. „Jestliže prohrál Tisikrates, ať prohraje taky Kleomenes,“ myslí si každý z nich.

„Ať je to kdo chce, jen ať to není Kleomenes,“ opakují zarputile.

Ale Kleomenes se jen tak lehce nevzdává. Má před sebou ještě dvě kola. V patnáctém nechává vést toho mladíka, dovolí mu vysunout se ještě trochu dopředu.

Ale v šestnáctém – ano, teď vyřáží znovu nádherným, nepřekonatelným závěrečným tempem, které ještě nikdo nevydržel. Vzdálenost mezi ním a Polynikem se zmenšuje.

„Starý ukazuje, co dovede,“ šeptá někdo v sousedství.

Starý – to je Kleomenes. Atéňanovi je vlastně teprve třicet let, ale už po osm let se jako vítěz účastní všech závodů; všichni ho znají, proto je starý.

Dav umlká, je takové ticho, že je slyšet – aspoň se tak zdá – dusot nohou na stadióně. Všichni se dívají se zatajeným dechem.

Poslední zatáčka, Už jenom půl kola.

Polynikos je stále ještě první, ale tamten je za ním už jen dva kroky, jeden, už ...

Vezme ho. Ba ne. Polynikos, který téměř cítí na krku dech svého protivníka, se zoufale vrhá vpřed. Má před sebou přece pouze několik desítek kroků. Musí vydržet! Musí...

V davu se ozve krátký výkřik – a znovu je ticho. Ale potom náhle nastane řev, který se stále zvětšuje.

„Milét! Milét!“

Dav se pohybuje, jako by se ho zmocnil vítr.

Diossos má mžitky před očima. Oba závodníci vběhnou do cíle, jsou tak těsně u sebe, že odtud není vidět, kdo je první.

Ale ti bližší, kteří sedí na kamenných lavicích kolem stadiónu, nepochybují.

„Milét! Milét! Polynikos z Milétu!“ křičí.

Hřmot potlesku všechno přehlušuje.

Diossos chce běžet, křičet, tleskat, pouští se větve a náhle padá jako přezrálá hruška přímo dolů na hlavu bradatého muže. Ale ten se tentokrát nehněvá. Chytá ho v pase a zdvíná ho nahoru.

„Ať žije Milét!“ volá ochraptělým hlasem.

Diossos ho obejmě kolem krku jako sobě nejbližšího člověka.

„Polynikos vyhrál,“ piští mu přímo do ucha.

„Kleomenes prohrál,“ odpovídá rozveselený bradáč.

A potom Diossos vandruje vrchem, rozveselenými diváky je přehazován z rukou do rukou, až nakonec bezpečně přistane na silných ramenou Meliklových.

Tak se zakončil pro Diossa navždy památný třetí den istmijských

her.

KAPITOLA ČTVRTÁ

Příští dny prožil Polynikos jako v horečce. Ustavičné slavnosti, posvátná procesí v prytaneu, návštěvy vznešených hostů – to vše ho úplně omamovalo a ,tak unavovalo, že toužil jen po jediném: po útěku od lidí.

Když se konečně vrátil domů, to je do domu Kárů, uzavřel se ve světnici a prosil Melikla, aby k němu nikoho nepouštěl. A tak Melikles trpělivě vysvětloval všem návštěvníkům, a těch nebylo málo, že veliký závodník je nemocný a že nikoho nemůže přijmout.

Zato potom večer, když skončily návštěvy neodbytných ctitelů, kteří toužili aspoň uvidět Polynikův sandál, nejbližší přátelé usedli u lože unaveného vítěze a on jim vyprávěl, vyprávěl.

K jeho nejbližším patřili jenom Melikles, starý kormidelník Koroibos a ... Diossos. Toho žádná moc nemohla dostat ven ze světnice. Kromě nich ještě jedna osoba naslouchala tomuto vyprávění. Byla to Euklea, která ukryta za lněnou záclonou oddělující obě místnosti dychtivě sledovala každé slovo vypravujícího.

Tak si vyprávěli celý večer.

Polynikovi se dařilo dobře v této místnosti. Nechtěl už ani slyšet o nových slavnostech, o svátečních shromážděních, o hostinách. Ačkoli oficiálně se dny her již skončily, slavnosti na počest závodníků ještě trvaly. Hned v nejbližších dnech se měla konat veliká hostina, kterou pořádali nejbohatší páni v Korintě. Místní boháč Agamenes z rodu Kreonidů, kupec známý v celé Heladě, dědic značného majetku, vinic a zahrad, měl přijmout ve svém paláci nejslavnější závodníky tohoto roku.

Byla to veliká čest účastnit se takové hostiny, na niž byli pozváni jenom nejvýznamnější místní obyvatelé a nejmávanější hosté. Agamenes pocházel z předního rodu, byl spřízněn s nejmocnějšími

pány Korintu, a nejenom Korintu; kdysi zastával vysoký úřad efora, a proto měl stále ještě značný vliv na vládu a hospodářství svého města.

Polynikos už měl dost všech těchto poct, a ačkoliv jako jeden z vítězů dostal pozvání, rozhodně prohlásil, že se z domu nehne.

Marně ho přemlouval Melikles, marně ho prosil starý Koroibos, aby ještě aspoň tentokrát přemohl svou nechuť k lidem; Polynikos si postavil hlavu.

„Já se tam nehodím,“ tvrdil, „nehodím se vůbec do společnosti takových velkých pánů. Nevím, co mám mluvit, co dělat, jak se pohybovat. Dejte mi pokoj, přátelé.“

Teprve Kaliovi, který přišel příštího dne, se podařilo Polynika přemluvit. Jemu samému dalo hodně práce, než dostal pozvání, a proto teď úžasem vyvaloval oči, že je někdo, kdo může, ale nechce se zúčastnit takové hostiny – symposia. Zvou ho a on nechce! Byl tím pobouřen a velmi se hněval.

„Pro všechny nesmrtelné bohy,“ křičel, „uvědomuješ si vůbec, Polyniku, jaká je to hostina, jaký je to dům? Vždyť ty sám, pokud budeš živ, budeš na tuto hostinu pamatovat a dětem o ní budeš vyprávět. Říkáš, že jsi unaven všemi těmi slavnostmi; není divu. Ale, u Bakcha, hostina u Agamena – to není jako oběd u soudců nebo kněží. A jaká tam bude hudba, jací loutnaři, jaké tanečnice, a víno, víno! U Bakcha! Říkám ti, budeš blázen, když nepůjdeš, a já ti to první řeknu. A pak, až se v Milétu dovědí, žes nebyl na hostině pro závodníky, budou si myslet, že tě nepozvali nebo že se neumíš správně chovat nebo něco podobného. Tak nakonec uděláš hanbu svému městu.“

Tento poslední důvod Polynika přesvědčil; možná že také zvítězila zvědavost mládí – jisté je, že nakonec se dal přemluvit, že ustoupil.

Avšak i když už byl slavnostně oblečen, když už šel na hostinu, stále opakoval Meliklovi:

„Říkám ti znovu, že se nehodím do vší té nádhery, nedá se nic dělat, vůbec se tam nehodím, uvidíte.“

Dům, lépe řečeno palác Agamenův mohl oslnit nejbohatší pány

tehdejšího drsného světa, kteří si ještě nezvykli na přepych.

Podlouhlé dlážděné nádvoří, lemované sloupovím, bylo plné lidí. Uprostřed, mezi dvěma řadami malých tryskajících fontán, se proplétali v dlouhém zástupu význační hosté v bílých i v barevně lemovaných šatech. Hlouběji pod stromy, které byly spojeny girlandami z listí, stáli v řadě otroci, jejichž černá pleť se odrážela od křídově bílého parského mramoru. Na stupních při vchodu z nádvoří do megarónu stál sám hostitel a vítal hosty. Vedle něho stály dvě otrokyně, které držely koše s květinami – Agamenes totiž každému příchozímu hostu sám vkládal věnec kolem šíje.

Tak probíhalo vítání; zvláštní správce slavnosti zároveň hlasitě vyvolával jméno i rod každého hosta vcházejícího do megarónu. Služebnictvo ukazovalo příchozímu místo.

Polynikos, který byl tím vším omámen, byl rád, když se konečně octl za stolem a když uviděl, že má vyhrazené místo vedle Kleomena a Kilóna, ctihodného patrona a učitele gymnastiky aténské družiny. Oba dva dobře znal z gymnasia a oba mu byli příznivě nakloněni.

Kleomenes se vzácnou nestranností opravdového velkého závodníka se nehněval na Polynika za porážku, kterou utrpěl v běhu na dlouhou vzdálenost; naopak zajímal se o Polynika, dal mu několik rad a mnohé mu vysvětlil; hořel jen touhou znovu se s ním utkat – buď v Aténách, nebo někde jinde na prvních všehelénských závodech.

Kilón byl před několika lety sám proslulý běžec. Ještě před rozhodujícím dnem závodů byl uchvácen stavbou Polynikova těla a ukazoval ho jako vzor postavy rychloběžce celé své družině. A teď, když uviděl Polynikovy rozpaky, ujal se ho upřímně a vysvětloval mu postupně, kdo jsou hodovníci kolem nich.

Sál, který mohl pojmut asi dvě stě osob, byl nabit. Hosté seděli po třech nebo po čtyřech u malých trojnožek. Ti nejváženější seděli ve velkých, nádherně vyřezávaných křeslech, v takzvaných trůnech, ostatní na lavicích nebo židlích bohatě zdobených bronzem. Stoly z růžového mramoru byly posety květy. Sloupoví bylo ovínuto věnci a girlandami růží.

Polynikovi až přecházely oči nad vší tou nádhrou, zářivou bělostí šatů vznešených hostů i pestrostí květů, které byly všude bohatě

roztroušeny.

Kilón se k němu naklonil a očima ukazoval na vznešené hosty sedící blízko na trůně.

„Tenhle ten na hlavním, nejčestnějším místě, starý, třesoucí se, šedivý, nemocný a shrbený muž, to je archon basileos – hlavní osoba v Korintě, král a zároveň velekněz, ve skutečnosti pouhá loutka, dětinský stařec, který už ani sám jíst neumí. Za něho vládou jiní: Myron, Lysias – archon polemarchos a tento zde, Agamenes, hostitel, od něhož jsi hned na prahu dostal věnec.“

„A kdo je tamten vysoký, vážný a ušlechtilý ve tváři, s nádhernou sněhobílou bradou?“

„To je Damatrimon, kdysi hlavní stratég Korintu a velitel loďstva; vládl jen krátce, sesadili ho pro zlodějství a úplatkářství. Přesto však si za tu dobu stačil nahromadit pěkný majetek. Ano, je to vzor ušlechtilosti!“

Polynikos se mezitím zadíval na hosta sedícího nejbližší. Byl to muž nepřilíš vysoký, velmi tlustý, s mohutnými rameny a ještě mohutnějším břichem. V širokém rudém obličejí trčely vypouklé, překrvené oči, které skoro vylézaly z důlků jako dvě obrovské slívy; jeho úplně lysá lebka seděla toporně v záhybech tlustého krku, malá, řídká kozí bradka, silné vlhké rty – to všechno dohromady tvořilo jakousi divnou, odpornou a směšnou masku.

„A kdo je ten s hlavou tlustého siléna?“ zeptal se Kilóna.

„To je Choreos, bratr nebo bratranec Agamenův. Je to snad z nich ze všech největší boháč a zároveň největší zloděj. Přitom je to lotr a ukrutník, jakých je málo. Nezastává žádný úřad, protože by musel předstírat poctivost, a on se nechce namáhat.“

„Tak co vlastně dělá?“

„Obchoduje se zlatem a s otroky. Je to boháč a největší obchodník s lidmi v celém Korintě, ba možná v celé Heladě. A kromě toho se také chvatně chopí všeho, čemu by se každý pořádný člověk s odporem vyhnul.“

Polynikos se rozesmál.

„To tu vidím pěknou společnost.“

„Samé velké lidi, velké lidi, mladý muži!“

Naklonil se k nim Kleomenes.

„Všechno Kilónovi nevěř, Polyniku. On schválně přehání. Je demokrat, nesnáší pány a na každém z nich rád vidí něco zlého.“

Kilón se rozhorlil.

„Nemluvím tak proto, že jsem demokrat, ale proto, že jsem starý člověk, který zná život. Ano, mladý muži, v životě jsem se ledačemus naučil.“

„A Solón? Co soudíš o Solónovi?“

„Solón byl svatý muž, který byl seslán bohy. Ale od té doby, co odjel, se u nás, v posvátném státě atickém, mnoho pokazilo.“

„Nenaříkej, Kilóne. Od té doby, co tě nezvolili soudcem, zahořkl a nic se ti nelíbí.“

Kleomenes se rozesmál. Kilón podrážděně umkl. Polynikos se rozhlížel dále po sále. Hned vedle nich u sousedního stolku seděli čtyři muži. Tiše spolu hovořili. Jejich pohyby byly měkké, volné a ukázněné. Způsob, jakým se obraceli ke služebnictvu, k sousedům, i každý jejich pohyb byl tak jemný a tak odlišný od drsné sebejistoty ostatních hostů, že bezděčně poutali na sebe pozornost okolí.

„A což ti, kdopak to jsou?“ zašeptal Polynikos.

Kilón se na něho udiveně podíval.

„U Herma! Na to bych se spíš já měl ptát tebe. Vždyť to jsou Jónové, tvoji krajané z Malé Asie. Naproti, ten nejstarší, to je Gorgias, bratr Thaletův, Milét'an, a je – jako jeho bratr – vědec, filosof a astronom. Má oči vybledlé od toho, jak se stále dívá na hvězdy. Je to podivín, ale velký člověk, dědic celé Thaletovy vědy, a o Thaletovi říkal Solón, že nepoznal člověka moudřejšího, než je on. A to říkal Solón, rozumíš, hochu. A ten, co s ním hovoří, je Hipponax z Efezu, básník, pěvec a satirik. Je sice ještě mladý, ale už je známý, protože svými verši už nejednoho zasáhl. Také jsem ho poznal. Prý s sebou přivezl celé svitky veršů vlastních i díla své přítelkyně, básnířky Sapfó. Bude je předčítat v symposiu. Poslechni si ho, stojí to za to. Ty druhé dva neznám, ale nejsou také jen tak obyčejní, protože mají oči lidí, kteří vídají bohy. Hluboké, moudré oči. Takové u zdejších korintských kupců neuvidíš.“

Polynikos přikývl, ale za chvíli řekl:

„Možná že je to tak, ale dívají se na všechny s jakousi shovívavostí a blahosklonností, jako by se dívali na barbary nebo na děti.“

„Tak tomu opravdu je. O čem může hovořit takový Gorgias s prvním lepším Spart'anem, který neumí ani číst, nebo nějakým místním obchodníkem s dobyt看em. Pro všechny bohy! Mají pravdu, a uplyne ještě mnoho času, než se jim budeme moci vyrovnat.“

Zatím nastal kolem ruch. Služebnictvo začalo nosit jídlo. Hostina začala.

Teplá vůně masa, škvařeného tuku a ostrého koření se mísila s vůní růží a hvozdíků, s pronikavou vůní drahých syrských voňavek, kterými byli pokropeni nejbohatší korintští pánové.

Vzduch byl těžký a dusný. Tváře zčervenaly. Polynikos se zájmem pozoroval, jak na mohutné Choreově lebce vystupují kapky potu. Vznešený bankéř jedl hltavě a mlaskal tučnými rty. Posluhovali mu a rychle a obratně mu podávali oblíbená jídla, omáčky a koření dva mladí otroci, ještě chlapci; měli krásné dětské tvářičky a byli podobní malým bohům. Choreos byl velký labužník, a proto při každé hostině měl u sebe své vlastní otroky, kteří znali jeho záliby a kteří dbali o to, aby smysl pro jejich pána nejdůležitější – chuť – byl plně uspokojen.

Polynikos si všiml nevinné krásy těchto pacholat. Jedno z nich mělo osmahlou tvář a tmavé vlnité vlasy, jakoby posypané zlatem; trochu mu připomínalo Diossa. Jenomže v černých, velkých očích malého otrocka se kromě smutku projevoval také strach a psí obava před nejmenší známkou hněvu v pánově tváři. Nebyl to pěkný pohled a Polynikos se s odporem odvrátil.

Už se končila první část hostiny. Pomalu se stmívalo. Přinesli již šesté nebo sedmé jídlo, nejvybranější masa, a služebníci již zapalovali lampy visící nad hodovníky. Za chvíli mělo začít vlastní symposion, druhá část hostiny, dlouhé hodiny strávené při sladkém víně a sladkém pečivu, dlouhé hodiny sladkých písní, povídek a tanců, které Řekové tak milovali a kterých si tak vážili. Symposion.'

„Symposion! Symposion!“ začali volat hromadně. Tváře se rozzářily. Nastal zmatek. Srdce hodovníků se rozveselila, když bylo slyšet, jak se nalévá víno, které služebníci roznášeli ve džbánech a kráterech. Někde stranou se rozezněly struny lry a kytar, rozechvěné netrpělivou rukou hudebníků. Hipponax vzal do ruky svitek a začal ho prohlížet. Za chvíli, na zahájení symposia, měl přečíst svůj verš.

Zatím přinesli před vznešené tváře hostí sedících na trůnech malý vyřezávaný zlatý lydijský kráter. Nebylo v něm víno, jen jména hodovníků, a z nich jeden, zvolený losem, měl předsedat hostině – měl být symposiarchou.

Byla to slavnostní chvíle. Teprve po tomto aktu a po obětech přinesených bohům bylo možno přistoupit k pití božského Dionýsova nápoje. Hosté však už potajmu pili i nyní, protože v sále bylo veliké horko a víno, které bylo přineseno přímo ze sklepů, bylo sladké a studené. Služebníci nestačili poklízet zbytky jídel a roznášet džbány a poháry s vínem.

Ve zmatku jeden ze sličných syrských chlapců posluhujících Choreovi zakopl a obsah mísy, kterou držel v rukou, vytil na nohy a plášť svého pána.

A tehdy se stalo něco strašného.

Ubohý malý otrok zbledl jako plátno, ustoupil o půl kroku, celý se chvěl a vykoktal jakási nesrozumitelná slova. Tato slova Polynikos neslyšel, ale viděl, jak Choreova tvář náhle zesinala vztekem, z hrdla se mu vydral řev, ruka popadla pohár a zuřivě jím udeřila do hlavy

dítěte.

Rozlehl se krátký výkřik, tupý úder rozrážené lebky o řezbu kamenného trůnu a – nastalo ticho.

Hodovníci vyskočili z míst. Odporný čin velkého kupce zarazil všechny. Nikdo však se neodvážil pronést slovo.

Choreos se trochu vzpamatoval.

„Promiňte, přátelé,“ řekl, „promiňte, nešikovnost toho blázna mě rozčilila.“

Potom se obrátil k služebníkům, kteří přiběhli:

„Odneste ho,“ a nohou odstrčil zabitého, „a dejte mi nový plášť.“

Těžce usedl do lenošky.

Hosté následovali jeho příkladu. Zvolna se vraceli na svá místa. Znovu začal hovor. Jenom Hipponax sbalil svitek svých písní.

„Nejsem zvyklý předčítat na jatkách,“ řekl s pohrdáním.

Polynikos seděl jako zařezaný. Zbledl tak, že se zdálo, že omdlí, na čele mu vystoupily kapky potu, ruce se mu chvěly jako v horečce. Nehybným zrakem se díval, jak Choreos rukou oklepává zašpiněný plášť, jak služebníci odnášejí malého Syřana s bezvládně visící nádhernou hlavou a rozházenými vlasy, jak někdo vytírá krvavé skvrny z dlaždic podlahy. A najednou pocítil, že v něm všechno kypí, že se v něm zdvíhá nějaká vlna, vlna slepé, nesmiřitelné nenávisti, svírá jeho hrdlo, dusí jej, zbavuje ho vědomí a zvedá ho z místa. Polynikos nic před sebou nevidí, nic neslyší, nemyslí a nechce myslet. Klidným pomalým krokem přistupuje ke stolu, u kterého sedí Choreos, bere do ruky touž mísu a mrští ji přímo do velkého z poceného, odporného obličeje.

Někdo vykřikl, někdo se krátce, křečovitě zasmál. Polynikos stál chvíli nehnutě, jen mžikal svýma modrýma očima. Potom se vrátil na místo. Nikdo jej nezastavil.

Kilón a Kleomenes vyskočili ze židlí a chytli ho za ruce.

„Cos to udělal, blázne!“ šeptali zděšeně.

Hipponax se na něj vážně díval, potom tleskl do dlaní.

„Náš rychloběžec se opil,“ vykřikl, „opil se už prvním pohárem!“

Pak se nachýlil k Polynikovi a zašeptal:

„Utíkej, nešťastníce, rychle utíkej. Ujmete se ho, Atéňané.“

„Opil se,“ opakovali za Hipponaxem druzí.

„Opil se,“ vykřikl hlasitě Kalias, který se tam náhle objevil.

Kilón a Kleomenes popadli Polynika za ruce a odváděli ho. Polynikos šel jako omámený, nevěděl, kam jde a proč.

Kalias ho zezadu postrkoval.

„Rychleji, blázne, rychleji. Utíkej, dokud jsi ještě celý.“

Najednou nechal Polynika být a vrátil se k Choreovi.

Kupec vypadal strašně. Z úst s vyraženými zuby mu po bradě tekla krev smíšená s omáčkou. Tvář mu zfialověla vztekem a bolestí, žíly mu naběhly, oči, i jindy vypouklé, mu nyní málem vylezly z důlků. Zavolal sluhu, ale rozkaz ze sebe nevydal.

„Dusím se!“ vykřikl jenom.

Obklopili ho přátelé a služebníci. Jedni mu na prsou rozhalovali šaty, druzí mu vodou polévali hlavu, všichni hovořili zmateně. Kalias se vmísil mezi ně a po straně dával pozor, zda Polynikos už vyšel ze sálu.

Polynikos krácel přes nádvoří doprovázen Atěňany.

Služebníci se před nimi rozestupovali, domnívali se, že se někomu z hodovníků udělalo špatně a že se vrací domů. Polynikos opravdu vypadal jako nemocný, byl mrtvolně bledý, ústa měl sevřená, nemluvil, jen se celý chvěl.

Vyšli na ulici.

„Co jsi to udělal, šílence?!“ křičel Kleomenes.

„Udělal jsem špatně, že jsem mu nerozbil lebku.“

„Kdybys to byl udělal, nebyl bys vyšel z megarónu celý. I tak bych nedal obol za tvou kůži.“

Kilón se ozval:

„Kleomene, vrať se na hostinu, není třeba, aby tě s ním viděli.“

„A co ty, Kilóne?“

„Mně starému už nic nehrozí. Neodvází se zvednout na mne ruku.“

V té chvíli je dohonil kdosi čtvrtý. Byl to Kalias, udýchaný, unavený, funící jako měch.

„Vraťte se, Atéňané,“ řekl, „já sám ho doprovodím, toho ... toho...“

Kalias nenacházel slova.

„Jsi Polynikův přítel?“

„Ano. Bohové mě trestají tím přátelstvím, ale co naplat. Je tomu tak.“

„Tak mu tedy vysvětlí, že ani chvíli již nesmí zůstat v Korintě. Rozumíš?“

„Zda rozumím? Pro Herma! Za hodinu už bude na moři, jako že jsem Kalias.“

„Raději za půl hodiny, Kalie.“

„Tak to bude lepší, Atéňané.“

Rozešli se. Najednou se Polynikos, kterého Kalias vlekl, prudce zastavil.

„Proč mám vlastně utíkat, co jsem udělal, pověz?“

Kalias pozvedl obě ruce k nebi.

„Ó bohové!“ zaúpěl. „On se ještě ptá proč. Rozbil vázu o hlavu nejvznešenějšího občana Korintu, urazil člena rady a bratra vládcе města a ptá se proč. Copak sis nevšiml, blázne, že se nikdo neodvážil říci ani slovo, když ten lotr zabil svého otroka? Nikdo! Rozumíš?! Ačkoli tím, že zabil člověka v symposiu, urazil těžce všechny hodovníky.“

„Mně nešlo o urážku, jen ... Viděl jsi, Kalie, toho hochu?“

„A co je ti po cizím otroku, hlupáku, hlupáku, třikrát hlupáku!“

„Ty mě teď neurářej, Kalie – radím ti.“

Polynikos byl velmi rozčilen.

„No dobře, dobře, ty mudrci, a jestlipak víš, že jen mou zásluhou jsi vylezl z té díry celý.“

„Jak to?“

„No tak, vzácný pane. Když jsi vycházel z megarónu, nařizoval už Agamenes služebníkům, aby tě zadrželi. Ale já jsem ho chytil za ruku. »Nedělej to, Agamene,« řekl jsem mu.“

„A Agamenes tě poslechl?“

„Řekl jsem mu, že jsi knížecí syn a bratranec Polykrata ze Samu, rozumíš, bratráněk Polykrata.“

„Já?“

„Ano, ty.“

Polynikos se tak podivil, že se dal klidně vést.

„Ale to není pravda!“ zašeptal.

„Jistěže to není pravda. Ale Agamenes zpitoměl, zarazil se a nechal tě odejít živého. Je možno uvěznit hrdinu her, není však možno urazit příbuzného jednoho z nejbohatších helénských vládců. Ne, tohů se Agamenes neodváží.“

„No dobře, ale když to všechno není pravda.“

„Samozřejmě, ale než se vzpamatují, než vytáhnou toho brouka, co jsem jim nasadil do hlavy, uplyne půl hodiny, možná i hodina. Zatím můžeš utíkat. Možná že přesně nevědí, kde bydlíš, možná že tam tak rychle netrefí. Pro všechny bohy, zdá se mi, že už slyším pronásledovatele.“

Chvilí naslouchali, ale z dálky se k nim nedonesl žádný zvuk. Kalias zhluboka vydechl.

„Ano! Obětuji se pro tebe, lžu jako rodný otec, a ty mi ani nedovolíš, abych tě nazval hlupákem. Och, ta spravedlnost!“

„Promiň, Kalie. Ale co bude teď, až se ukáže, že to všechno není pravda?“

Kalias pokrčil rameny.

„Co by bylo? Řeknu, že jsem se zmýlil, a je. Kdopak neztratí hlavu v takovém zmatku. A Polykrates má opravdu bratrance, který se jmenuje podobně jako ty.“

„Ano, Polydora!“

„No vidíš. Polydoros, Polykrates a ještě Polynikos! A pak se člověk nemá zmýlit? Neboj se. Vlas mi s hlavy nespadne. Jenom bych nechtěl, aby někdo viděl, že tě doprovázím. Hrome, pojď rychleji, dokud je čas. Rychleji! Kdo vlastně z nás dvou je rychloběžec?“

„Ale proč vlastně mám utíkat v noci jako zloděj?“ vzpíral se Polynikos.

„Ó, bohové! Kdybys byl můj syn ... Ne, to by bylo strašné! ... Protože jeden Choreův bratr je vládce Korintu, druhý je velitel stráže a on sám má dvě stě otroků kromě vojáků a služebníků. A také proto, že nikdo z této vznešené rodiny Kreonidů nikdy nikomu neodpustil nejmenší urážku, a což teprve vyražené zuby. Už o tom nemluv, Polyniku, nerozčiluj mě.“

Když se Melikles dověděl, co se stalo, ihned pochopil, že nemohou ztrácet čas. Hned se ujal vedení a poháněl přátele, aby si pospíšili. Diossa, probuzeného ze spánku, poslal na roh ulice, aby je varoval, kdyby se blížila stráž, kormidelníkovi přikázal, aby šel na loď a připravil ji k odjezdu a sám se s Polynikem pustil do skládání plášťů, oděvů a zbraní.

Polynikos se celý chvěl.

„Melikle,“ stěžoval si, „proč musíme utíkat po všech těch včerejších triumfech dnes jako zloději... považ.“

Melikles nic neodpověděl, jenom horečně balil věci.

„Melikle, copak ty se na mne taky zlobíš jako Kalias? Melikle!“

Melikles ho objal.

„Polyniku, udělals to pěkně a dobře, já bych to asi udělal taky tak. Jenom bych se teď neptal, proč mám utíkat. Rozumíš?“

„Rychleji, rychleji!“ pobízela Kalias, který každou chvíli vyhlížel na ulici.

Ze sousední místnosti přišla Diossova matka, přišla i Euklea, celá se chvějící a vystrašená.

Melikles jim dal peníze za ubytování.

„A ty džbány a poháry si nechte na památku a vzpomínejte na nás v dobrém,“ řekl při odchodu.

Euklea pozvedla k Polynikovi své překrásné, udivené a v té chvíli

polekané oči.

„Ty odjíždíš, pane?!“ vykřikla.

Polynikos se na ni zadíval. Byla zrůžovělá od spánku, vlasy měla rozčuchané, oči plné slz a ústa chvějící se bolestí. Polynikovi se zdála tak nádherná, tak překrásná, tak nade všechno drahá, že najednou pocítil, jak se mu svírá hrdlo, a nemohl promluvit ani slovo.

„Odjíždím,“ zašeptal ztlumeným hlasem.

„A nevrátíš se?“

Polynikos ji uchopil za ruku.

„Vrátím se, pro Dia, vrátím se! K tobě a pro tebe, dívkenko!“ ...

„Polyniku!“ ozval se zdaleka Meliklův hlas.

Polynikos vyběhl ze světnice.

Za půl hodiny nato vyrazila loď Milét'anů tiše z přístavu velkého města.

Euklea stála na strmém břehu a dívala se do temné noční dálky. Diossův stín se vynořil před ní.

„Ach, Eukleo, vrátí se ještě někdy, pověz, vrátí se?“

„Nevím, bratříčku ... možná.“

KAPITOLA PÁTÁ

Kárům teď nastaly zvláštní dny. Dny, večery i noci. Napohled bylo vše tak jako dříve. Úřady je nechaly na pokoji. Za několik hodin po Polynikově odjezdu byli u nich strážníci, ale když se dozvěděli, že Milét'ané odpluli, odešli a již se neukázali. Všechno se vracelo do normálního života. Ano. Kárové mohli být spokojeni s těmi několika uplynulými dny. Vydělali si nějaký peníz, takže se mohli trochu obléci: také džbány a kuchyňské nádobí, které jim plavci zanechali, měly určitou cenu.

„Musíme být spokojeni,“ říkala matka.

Euklea na to neodpovídala, jen skláněla hlavu nebo odvracela tvář, aby matka neviděla slzy, kterých měla vždy plné oči. Matka jí ani nedovolila, aby vzpomínala na Polynika. Věděla dobře, jak se s ní onen mladík loučil při odjezdu. Bála se, aby dívka jeho slovům nepřipisovala příliš velkou váhu, aby nespřádala nějaké sny, nesplnitelné plány.

Opravdu, nedalo se počítat s tím, že by se dosti zámožný mládenec, plavec a syn důstojníka, který ještě k tomu stál na prahu veliké slávy, rozhodl vzít si dívku bez peněz, z chudé rodiny a nejistého původu. V té době rodiče většinou sami rozhodovali o sňatku, hledali nevěstu u známých přibližně stejného majetkového a společenského postavení. Málo dali na přání mladých a často se stávalo, že nevěsta poznala svého ženicha teprve na svatební hostině.

Za takových okolností vroucí slova Polynikova při loučení svědčila jen o nerozvážnosti chlapce a nemohla mít žádný význam. To říkala matka a Euklea jí nesměla odporovat; připouštěla, že má pravdu, uvědomovala si plně neuskutečnitelnost svých snů. A tak s matkou nemluvila o návštěvě cizinců vůbec, aby nemusela plakat. Zahalila se v mlčení. Všechno bylo jako dříve, ale přece jen se jim dařilo trochu lépe. Dívka dobře chápala, že všechno je v pořádku.

Co ale dělat se vzpomínkou na chvíle, které minuly, jak zapudit touhy mládí, čím je nahradit? Co dělat se samotou, která zírá z každého kouta, s tichem, které až zvoní v uších? A tak Euklea chodí ve vlastním domě jako v cizím, dívá se naň s údivem. Opravdu tady byli ti mladí muži, kteří naplnili celý dům svým hlučným vyprávěním, zpěvem a smíchem, slovy plnými touhy po životě a po slávě a starostmi, které se vůbec nepodobaly starostem a trampotám všedního dne. Je opravdu takový život, je možno mít takové mládí? A teď? Teď je všechno jako dříve. Jenom Euklei se zdá, že byla do té doby slepá, najednou však na krátkou chvíli spatřila svět, slunce, ruch, život, lásku – to všechno před ní zavířilo, rozzářilo nádherné, čarodějné světlo, které se zachvělo a rázem zmizelo. A zase je tma jako dříve. A Euklea je znovu taková jako dříve, snad trochu smutnější, ještě mlčenlivější, bledší.

Diossos někdy pozoroval sestru, jak stojí nehybně před domem a jak hledí na nesmírné moře. Dívala se jen na východ, vždy na východ, na daleký obzor, na modrou hladinu a bílé plachty. Tam daleko, nesmírně daleko, až za mořem, je krásný ostrov Samos a Milét.

Diossos k ní přistupoval a bral ji za ruku. Dívka se pak vzpamatovala a vracela se domů; nestyděla se před Diossem, neukrývala před ním své slzy. Jenom před ním jediným ne.

Diossos teď neměl před sestrou žádné tajemství. Dokonce se jí svěřil a vyprávěl o svých tajných setkáních s Argosem, psem mlynáře, i o přátelství, kterým ho strašný pes zahrnuje. Diossos na svého starého druha nezapomněl ani v těch nejvýznamnějších chvílích, kdy u nich bydlel Polynikos, a navštěvoval ho aspoň každou druhou nebo třetí noc.

Uplynulo několik dní. Jednoho večera opět navštívil dům Káru zlý host, jejich otčím Dromeos. Pátrač po otrocích přišel, tak jako kdysi, opět s Terpnem, kterému dlužil větší sumu peněz. Od lidí se dověděl, že si Kárové nakoupili trochu nábytku a šatů za peníze, které si vydělali. Rozhodl se, že jim to vše vezme a prodá.

Ale jeho výprava se nezdařila. Diossos ho včas spatřil v Terpnově zahradě, varoval sestru a rychle odklidili z domova všechno, co mělo nějakou cenu.

A tak když Dromeos přišel s mlynářem, Euklea je chvíli zadržela před dveřmi a tím dala sourozencům možnost, aby skryli jejich skromné poklady. Když ničemové vešli, nenalezli už vůbec nic, co by mohli sebrat. Dromeos a Terpnos tak proklínali Eukleu i Diossa, že se zvědaví lidé sbíhali až ze vzdálených domů. Diossos se schoval za zeď a jsa si jist, že se mu nic nestane, odpovídal na nadávky ničemů, jak uměl.

Terpnos byl celý rudý. Dromeos, bledý zlostí, přiskočil a snažil se zasáhnout Diossa holí, ale nepodařilo se mu to. Diossos mu hodil na hlavu velký kus zdiva. Lidé kolem se dali do smíchu.

Aby se nestal předmětem žertů a posměšků, musel Terpnos ustoupit od neslavného obléhání.

„Jen počkej, ty uličníku,“ křičel, „však já ti dám, jen co tě dopadnu!“

Diossos mu nezůstal dlužen odpověď:

„Jen počkej, Terpne, až přijede můj přítel Polynikos, ten s vámi teprve zatočí. Jen se neboj, Polynikos se nás zastane a dá vám co proto; nedopustí, aby takoví podvodníci, zloději a vyděrači křivdili nám, chudákům.“

Terpnos a Dromeos rychle odešli.

Bojiště se vyprázdnilo, lidé se rozešli.

Za chvíli přišla matka. Již se stmívalo. Diossos jí s hrdostí vyprávěl, jak se jim podařilo zachránit majetek a jak vítězně vyšli z boje.

Chudáci netušili, jak těžce budou pykat za tuto chvíli snadného vítězství.

KAPITOLA ŠESTÁ

CHoreos, důstojný obchodník korintský, seděl na měkkých kobercích, které pokrývaly mramorovou lavici. Byl úplně nahý, protože právě vystoupil z koupele v zahradě. Otroci ho natírali vonnými oleji a osvěžujícím elixírem a masírovali mu tlusté tělo. Zvlášť vycvičený kadeřník, Syřan, mu obratně rovnal a upravoval řídkou kozí bradku a musel přitom dávat velmi pozor, aby se nedotkl jizvy kolem rtů svého pána. Jizvu měl Choreos stále ještě po Polynikově úderu, rána již vlastně nebolela, už několik dnů mohl mluvit a – to bylo nejdůležitější – mohl jíst jako dříve. Aby neztrácel svůj drahocenný čas, přijímal, zatímco ho upravovali a oblékali, méně vážené zákazníky, kterých bylo v předsíni plno.

Když mezi zákazníky zahlédl dobře známou postavu mlynáře Terpna, Choreos mu pokynul rukou.

Terpnos zůstal stát opodál a uctivě a pokorně se mu poklonil.

„Terpne,“ ozval se bankéř, „zdá se mi, že mi dnes máš vrátit moje peníze.“

„Ano, pane.“

„Přinesl jsi je?“

Terpnos smutně rozhodil ruce.

„Bohužel, pane, těžko ti je budu moci hned teď vrátit.“

Boháč pokrčil rameny.

„Terpne, vracet peníze je vždy těžké, ale ty víš, není někdo jako někdo, mně je vrátit musíš.“

„Vím, pane, a právě o tom jsem chtěl s tebou mluvit.“

„Terpne, raději slyším zvuk peněz než zvuk tvých slov o penězích.“

„Přesvědčíš se však, pane, že z mých slov vyplynou peníze, tak jako zřídlo vody vytéká ze skály.“

„Dobrá, tak si sedni a mluv, rychle!“

Terpnos si sedl na kraj stoličky a začal:

„Pane, jeden z ubohých chudých obyvatel našeho města mi dluží dvě stě drachem, dluží mi je a nemůže mi je vrátit.“

„Co je mi po tom,“ odsekl bankéř.

„Byl bych rád, pane, kdybys ty převzal tento dluh.“

Choreos vzteky zrudl.

„Terpne, ty ses zbláznil! Když ty si neumíš poradit s dlužníkem, chceš, abych to udělal já?“

„Pro tebe to bude snadné, pane.“

„Jak to?“

„Důstojný Choree, ten člověk by ti dal místo peněz svůj dům a svou rodinu.“

„A kdo je to?“

„Dromeos, můj přítel, kormidelník, dnes bohužel pátrač po otrocích, chudák, pane, opravdový chudák.“

„Tím hůře, protože mi nikdy nevrátí dluh.“

„Tím lépe, protože ti bude muset dát v zástavu dům a rodinu.“

„Co je to za dům?“

„Stojí o samotě na východním pobřeží Istmu na skalisku nad mořem.“

„Nepamatuji se.“

„Tam, pane, bydlel v době her ten rychloběžec z Milétu, se kterým ses prý pohněval na hostině. Polynikos – nebo tak nějak.“

Bankéř sebou nepatrně trhl. Terpnos si toho hned všiml.

„Ano,“ zabručel Choreos, „už vím, ale to je zřícenina, a ne dům. Nemá cenu ani sta drachem.“

„To je možné, ale kromě domu by přišla v zástavu ještě Dromeova rodina.“

„Mnoho jich je?“

„Matka a tři děti. Dcerka právě dospěla.“

Choreos se nechotně ušklíbl.

„To není nic pro mne. Beztak se již ve městě příliš mnoho hovoří o tom, že kupuji za dluh a prodávám Fénicičanům spoluobčany.“

„To nejsou praví Řekové, to jsou Kárové.“

„Říkals, že je to rodina Dromeova.“

„Ano, ale ne vlastní. Dromeos je jejich nevlastní otec.“

„Rozumím.“

Nastala chvíle mlčení. Důstojný obchodník si promýšlel celou věc.

„To není jistý obchod,“ řekl konečně. „Nevlastní otec nemá plné právo rozhodovat o rodině jako otec vlastní. Právo o tom mlčí.“

Terpnos pokrčil rameny.

„I kdyby tomu tak bylo, kdo jim to řekne a kdo se jich ujme? Jsou to hloupé ženy a malé děti. Ani pes je nezná a ani pes se jich neujme.“

Choreos na něho upřel své velké, vždy překrvené oči.

„Co máš proti těm lidem?“

Terpnos sklopil oči.

„Nic proti nim nemám, Choree. Ačkoliv mě urazili, ano, včera mě urazili. Dříve byli pokornější. Ale od té doby, co u nich bydlel v době her ten Polynikos z Milétu, zpyšněli tak, že se odvážili vyhodit mě z domu, a nejenom mne, ale i svého nevlastního otce.“

Choreos se opět zachvěl při zmínce o Polynikovi.

„Ano, vážený pane,“ mluvil Terpnos dál, „vyhnali ze dveří svého nevlastního otce i mne, svého souseda, ačkoli jsem nejednou dával práci jejich matce. A to ještě volali, že se teď nebojí nikoho, protože jsou pod ochranou statečného Polynika z Milétu, který je jejich přítel a který je bude bránit před námi. Ano, tak to říkali, pane!“

To Choreea najednou zaujalo. „Říkali, že Polynikos je jejich přítel?“

„Ano, pane. Ačkoli nevím, je-li to pravda. Co může být cizím Milét’anům po takové hloupé rodině hadrářů.“

„Ale říkali, že je jejich přítel,“ naléhal bankéř. „Ano. Určitě.“

Choreos tleskl do dlaní. Oči mu zasvítily jako vlkovi. „Tak dobře, Terpne. Vezmu tu věc do svých rukou. Zavolej sem toho svého dlužníka, Dromea, nebo jak se jmenuje.“

„Ten je už tady a čeká v předsíni.“

KAPITOLA SEDMÁ

Příštího dne ráno, právě když Diossova matka odcházela do práce, stanul před domem Kárů oddíl městské stráže. Velitel stráže oznámil nešťastníkům několika slovy, jaký osud je čeká. Zpočátku nikdo z Kárů nemohl pochopit, co se vlastně stalo, nechtěl a nemohl uvěřit v neštěstí, nemohl domyslit jeho dosah a velikost; potom se jich zmocnila lhostejnost a znovu zoufalství.

Nemohli pochopit, že se tak naráz stali otroky, že jejich dům už není jejich domem, nábytek jejich nábytkem, hrnek jejich hrnkem, ba že ani dcera nebo syn už nepatří matce ani matka dětem, že najednou přestali být lidmi a stali se něčí věcí, jen věcí, ničím více.

Strážníci je popoháněli, aby si pospíšili, aby s sebou vzali jen to nejnnutnější, nějaké šatstvo, chláiny, několik misek. Jeden ze strážníků, který byl trochu milosrdnější než ti druzí, začal je utěšovat, že vlastně nejsou otroky, neboť podle práva dlužník ručí svou osobou a může být zavřen do žaláře nanejvýše na jeden měsíc. Po tu dobu nemůže být nikdo prodán, a když je dluh zaplacen, je ihned propuštěn na svobodu. Teprve když uplyne nešťastná záruční lhůta, stává se skutečným otrokem věřitele.

„A jak je veliký ten dluh, který má být zaplacen?“ šeptaly zsinalé rty matky.

„Tři sta drachem, ty dluží tvůj muž důstojnému Choreovi,“ odpověděl strážník. „Ale na sto drachem byl ohodnocen váš dům a vy na dvě stě, takže za dvě stě drachem vás může Dromeos vykoupit.“

Matka se křečovitě rozesmála.

„Můj muž, Dromeos, Dromeos má vrátit dvě stě drachem, Dromeos!“ opakovala stále tišeji. Její smích přešel v přerušované stkaní a potom v bezmocný, dlouhý pláč.

Strážník byl zmaten.

„Třebas někdo jiný za vás zaplatí těch dvě stě drachem, možná některý známý, příbuzný nebo přítel.“

Žena zavrtěla hlavou:

„Nemáme ani známé, ani příbuzné, ani přátele.“

„A co Polynikos!“ téměř vykřikl doposud mlčící Diossos.

Matka se dala do pronikavého, nepřirozeného smíchu.

„Ó, Diosse, cizí člověk má za nás zaplatit dvě stě drachem, člověk, který nás ani nezná a my neznáme jeho a ani nevíme, kde bydlí!“

„Matko, on nás neopustí,“ zašeptala Euklea.

„On nás zachrání,“ dodal vřele Diossos.

Matka už nic neříkala, jenom tiše, bezmocně, beznadějně a bezradně plakala.

Strážníci už měli všeho toho dost. Nejednou již odváděli lidi do žaláře a nedojímaly je cizí slzy.

„Tak, baby! Seberte se rychle a už běžte!“ volali netrpělivě.

A jali se vystrkovat ze světnice ženu, která se chytala nábytku. Euklea vyšla sama a vedla za ruku usedavě plačícího nejmladšího bratříčka. Diossos šel vedle ní.

„Eukleo,“ šeptal se slzami v očích, „oni, Mílét’ané, nás jistě neopustí.“

„Možná, ale jak se dovědí, co nás potkalo,“ hovořila Euklea, „kdo jim to oznámí, kdo jim to poví?“

Diossos umlkl. Vyšli na dvorek. Dva strážníci šli vpředu, dva vzadu.

Hoch se rychle a horečně rozhlížel napravo a nalevo. U vchodu na ulici stál zástup chodců, kteří se soucitně dívali na smutný průvod; jenom Terpnos, který stál opodál, se uštěpačně usmíval.

Diossos se chvěl jako v horečce.

„Matko,“ vykřikl najednou pronikavým hlasem. „Eukleo, já vás zachráním, já je najdu, zachráním vás, zachráním vás, přísahám!“

Jedním skokem odstrčil strážníky, skočil na hromadu smetí a odtud na zeď a rozběhl se po kamenné hraně, na nic se neohlížeje.

Dva strážníci skočili za ním, ale jeden se hned v tlačenci svalil; druhý běžel dole, ulicí podél zdi.

A tu Diossos seskočil na dvorek, a než tam strážníci doběhli, prolezl nějakým jen jemu známým otvorem znovu na ulici, přeběhl ji a potom se v mžiku vyšplhal na zeď Terpnovy zahrady.

Když ho zástup zvědavců spatřil na zdi, začal tleskat. Chlapec zmizel za ohradou, jako by ho sfoukl vítr. Dva strážníci se pustili za ním. K nim se připojil jako třetí Terpnos a rychle běžel k bráně svého domu.

Než strážníci přelezli zeď, než Terpnos doběhl k bráně, měl Diossos náskok několik desítek kroků a už zmizel mezi hospodářskými budovami Terpnovy usedlosti.

Strážníci se tím ale nijak neznepokojili. Chlapec stále neměl žádnou naději a jeho pokus o útěk byl úplně marný. Terpnova zahrada končila na jedné straně srázem, který spadal přímo do moře, a ze dvou dalších stran byla oddělena od města širokým pustým polem, takže nikdo tudy nemohl ve dne nepozorovaně projít. Na takovém rozsáhlém poli mohlo snadno několik dospělých lidí dohnat malého chlapce. Také dva strážníci, kteří hlídali zbytek rodiny Kárů, klidně očekávali nepochybný výsledek honičky. Zatím uplynulo několik minut, uplynulo čtvrt hodiny, potom půl hodiny, mezi budovami bylo vidět pobíhající Terpnovy hlídače a služebníky, bylo slyšet křiky a volání. A Diossos jako by se byl do země propadl. Přes pole utéci nemohl, přes sráz a moře také ne, musel tedy být někde v zahradě nebo ve staveních. Strážníci už byli vzteklí a nelitovali námahy; pod Terpnovým vedením prohledávali pozorně každý kout, dívali se dokonce i do pokojů mlynáře, ačkoliv Terpnova žena i sloužící tvrdili, že tam nikdo nemohl vejít.

Dívali se do sklepů, do stájí a chlévů, odstrkovali žlaby, přehazovali slámu, prohlíželi jeden po druhém stromy v zahradě. Vše marně.

Terpnos chtěl pustit psa, aby hledal, ale Argos byl tak rozrušený při pohledu na tolik cizích lidí, že chroptěl a vrhal se na nohy strážníků, kteří proto prosili mlynáře, aby nechal tu bestii na řetězu.

Po marném hodinovém hledání napadlo strážníky, že asi Diossos využil zmatku a dostal se zpět přes ulici do svého domu. Chodci a sousedé, kteří stále ještě stáli okolo brány Terpnovy zahrady, je sice ujišťovali, že přes cestu nikdo nepřeběhl, ale strážníci jim nevěřili, a

právem, neboť všichni v tom davu byli spíše na straně Karů než na straně mlynářové.

Strážníci znovu prohledali dům a Terpnovu zahradu, prozkoumali i jiné sousední domy, ale vše marně. A tak se nakonec vzdali.

Utěšovali se tím, že hloupý chlapec se určitě sám dnes nebo zítra prozradí a sám jim padne do rukou. Ostatně neměl kam utéci a ve městě jej za odměnu vydá každý. Proto obklopili trojici zbylých Kárů a spěšně se vydali k městu.

Terpnos se vrátil domů, lidé se rozešli do svých domovů a opět nastalo ticho.

Zatím Diossos skrčený, v pase ohnutý, bez hnutí klečel v Argosově boudě a neodvážil se ani hlasitěji vydechnout.

Setrval tak po celou dobu pronásledování a chvěl se jako v horečce. Slyšel, s jakým úsilím ho hledají, byl jist, že ho každou chvíli najdou, že už samo chování psa prozradí jeho skrýš.

A opravdu, Argos úplně ztratil rozvahu, když Diossos vpadl jako střela na dvůr, a nevšímaje si radostného psího štěkotu, bez rozmýšlení vlezl do jeho boudy. Něco takového úplně přesahovalo veškerou představivost Argosova jindy bystrého psího rozumu. Aby se někdo opovážil obsadit mu jeho obydlí, a aby to dokonce udělal vlastně ten jeho nejdražší, jediný přítel – to bylo naprosto nepochopitelné a vůbec teď nevěděl, co dělat. Má se radovat, mávat ocasem, bláznit radostí, nebo má vrčet, naznačit tomu divnému chlapci, aby opustil jeho boudu, protože tohle nemůže strpět žádný pes, který jen trochu na sebe dbá. Argos zkoušel trochu to i ono, ale nic nepomohlo. Otvorem v boudě viděl jenom červenou, přestrašenou tvář hochy, který mu dává hněvivá a zoufalá znamení, aby byl zticha. Kdyby si byl tehdy někdo všiml Argose, byl by Diossos ztracen. Ale v té chvíli vtrhli do zahrady strážníci, přišel udýchaný Terpnos, na dvoře nastal nepopsatelný shon a Argos, Argos se zbláznil. Zmítal se a vzpínal na řetězu, štěkal, skučel, zajíkal se zlostí a zuřivě štěkal, pokud mu v širokých prsou stačilo dechu. Tolik cizích lidí pobíhalo sem a tam mezi budovami, křik, vrískání, pobíhání – to všechno neuměly vydržet psí nervy. A ke všemu tomu každý pes na řetěze, když se dost navzteká a navzpíná, vlezle na chvíli do boudy, aby tam doma setřásl jako blechy všechn

svůj odpor a pohrdání světem, a potom s novým zápalem se znovu pustí do štěkání. A Argos to udělat nemůže. Vždy, když na vše zapomene a strčí hlavu do boudy, dostane ránu do čumáku a nemůže na to ani nijak odpovědět, protože to je on, Diossos, jeho milovaný přítel, druh večerních setkání.

Znovu se dá do štěkání. Tomu aspoň rozumí, to je jeho psí právo a povinnost. A najednou mu jeho ubohou hlavou probleskne myšlenka, že ti cizí, to nejsou jen cizí lidé, ale že to jsou Diossovi nepřátelé. Tato myšlenka vyburcuje všechnu jeho nenávisť, Argos se teď mění v jediný černý chvějící se plamen hněvu. Strážníci ho obcházejí zdaleka a prosí Terpna, aby nepouštěl tu černou bestii ze řetězu. Podle toho, jak teď Argos vypadá, není divu, že má pověst nejstrašnějšího psa v Korintě.

Za hodinu za dvě hluk umlká, cizí lidé odcházejí, dvůr se vrací do normálního stavu, ale Argos se nemůže uklidnit. Pustí se hltavě do žrádla a vrhá rychlé pohledy do boudy. Když mu někdo sebral obydlí, může mu sebrat i misku. Všechno je možné.

Jisté je, že Argos by nekouzl, ani by svému příteli neublížil, ale je to strašné, takhle využívat psí dobroty. Co se dá dělat. Argos s povzdechem uléhá vedle psí boudy, která donedávna patřila jemu, a poprvé zaslechne z vnitřku lichotivý, něžný, známý hlas, vyskakuje radostí a znovu je hubován strašným, ztišeným hlasem. Je znovu zmaten. Ničemu a ničemu už dnes nerozumí. Vzdukuje se od boudy. Uléhá s těžkým povzdechem, usedavě naříká, že by se nad ním pes slítoval.

A zatím Diossos sedí v boudě tiše jako myška, chvěje se strachem, nemůže pochopit, že si nikdo nevšiml psova podivného chování. Kolikrát byl už přesvědčen, že je všechno ztraceno, zdálo se mu, že už je prozrazen, že ho již nic nemůže zachránit.

A zatím ubíhají hodiny a nic se neděje, je ticho. A není to nic divného. Nikdo ve velkém mlynářově domě si nevšimá psa, nikomu ani ve snu nenapadne, že by se někdo sev zdravými smysly odvážil přiblížit k Argosově boudě, a což teprve se v ní schovat! Spíše by hoča hledali ve lví jámě.

A tak uplynul den. Když nastal soumrak, vyšel Diossos ze svého úkrytu, políbil rychle dobrou, utrápenou hlavu psa, několika skoky se

dostal na zeď a zmizel ve tmě.

KAPITOLA OSMÁ

Šel polem nebo spíše rozlehlou pastvinou plnou kamení a šterku, porostlou chomáčky trávy. Ve dne se tu pásala stáda ovcí, koz a dobytka z Istmu. Terén byl nerovný, bylo tu plno hlubokých roklí, rozsedlin a jam na smetí. Avšak Diossos znal cestu dobře a světlý pruh na západě ještě dosti rozjasňoval soumrak. Hoch rychle přešel silnici vedoucí z istmijského přístavu do Korintu a přeběhl pás upravených polí a zahrad, které se rozkládaly z této strany města. Bořil se po kotníky do čerstvě zorané půdy, až se dostal na tvrdou kamenitou pahorkatinu, která zde začínala a stále stoupala směrem k severu.

Diossos se zastavil. Musil si chvíli odpočinout a oddechnout. Rozhlédl se kolem. Bylo zde pusto a ticho. Noc byla tmavá a hochovy oči jen stěží pronikaly clonou stále houstnoucího soumraku, takže spíše tušil než viděl nejbližší předměty. Jenom na severním obzoru se zřetelně rýsovala černá silueta velkého pásma hor. Tamtudy vedla Diossova cesta.

Tento směr si Diossos nevybral jen tak namátkou. Již v Argosově boudě přemýšlel o svém strašném postavení. Zpočátku se rozhodl utíkat po moři, dostat se v istmijském přístavu na kteroukoli loď plující na východ a vyprosit, vyžebat a vymodlit na plavcích, aby ho vzali s sebou, že on jim za to bude čistit palubu, mýt hrnky, spravovat plachty, že bude dělat všechno, co jen budou chtít. Tak si to promyslel a tato cesta se mu zdála jedině možná. Určitě by si ji byl zvolil, kdyby ... kdyby nebyl vyslechl hovor strážníků.

Když strážníci skončili bezvýsledné hledání, zastavili se s Terpnem u psí boudy a utěšovali ho, že jim hoch sám musí padnout do rukou.

„Určitě,“ říkali, „bude utíkat jako dosud všichni, na nějakou loď v přístavu. Ještě dnes uvědomíme všechny plavce v Istmu o prchajícím malém otroku, vypíšeme odměnu a postavíme hlídky. Ostatně i bez toho plavci dobře vědí, jaký trest by je očekával, kdyby ukryli uprchlíka. Spratek vpadne jako moucha do natažené sítě a potom draze zaplatí za celou tu příhodu.“

Diossos strnul hrůzou, když ve svém úkrytu vyslechl tato slova. Samozřejmě, že ihned změnil plán útěku. Rozhodl se dostat nejdříve do sousedního přístavu Megary, nebo do ještě vzdálenějšího Falerónu a teprve tam hledat útočiště na lodi. Ale dostat se do vzdálených přístavů přes hranice cizích států – to nebylo tak snadné. Obvyklou cestu, která vedla podél pobřeží do Megary, Diossos znal dobře, ale tou cestou jít nemohl.

Bylo tam vždy plno strážníků, plno pátračů, kteří podezíravě prohlíželi všechny lidi směřující k severu. Tam nebylo možno vyhnout se lidem a každého člověka tady v Korintě pokládal Diossos za nepřítele.

A tak se rozhodl jít dál od moře přes liduprázdné, divoké pásmo hor, které oddělovalo Korint od Megary. Tam mohl potkat spíše divoká zvířata než lidi, ale také snáze mohl nalézt úkryt v houštinách zakrslých stromů, v rozsedlinách a v lesních vývratech. Ano, to byla jediná cesta.

Ale teď, na samém počátku cesty, Diossos zaváhal. Cesta, která vedla k černému, lesem pokrytému pohoří, byla opravdu zlá. Diossos si připomínal všechny pověsti, někdy pravdivé, někdy smyšlené, jež slýchal o poutnicích, které roztrhali vlci, sežrali panteři a medvědi; o silénech, zlých lesních bůzcích, kteří pronásledují každého, kdo se odváží rušit klid jejich tajuplné říše. A od severních hor vál teď vítr a cloumal korunami nedalekých stromů. Diossos cítil, jak se chvěje strachem a zimou. Ušel ještě několik kroků a zastavil se. Byl na pokraji lesa. Stromy šuměly mohutně, děsivě a hrůzostrašně, jako by ho les varoval a hrozil mu. Řídké pokřivené borovice k němu vztahovaly svá příšerná ramena, jalovec a černé shluky křovin byly přikřčeny k zemi a vypadaly, jako by na něho číhaly a blížily se k němu.

Náhle přerušil ticho d'ábelský chechtot. To se někde v hloubi lesa

vydal na lov sýček. Diossos se přikrčil k zemi. Chvěl se, pot mu vystoupil na čele, zatínal zuby, aby nekřičel. Uplynulo několik chvil, než pochopil, že je to jenom lesní pták, a ne strašný démon, který letí, aby ho uchvátil. Ale Diossos nemohl jít dále. Báł se, báł se podívat za sebe a před sebe, nikdy si nepomyslel, že by les mohl být tak strašidelný. Přitiskl se tváří k zemi a dal se do bezmocného dětského pláče.

Byl přece jen ještě dítě. Bylo mu jedenáct let.

„Maminko moje, maminko,“ vzlykal, „sestro!“

Noční chlad ho vzpamatoval; blížil se už podzim a noci byly studené.

Jak to? On, Diossos volá na pomoc matku a sestru, a ony zatím tam ve vězení čekají pomoc jen od něho. Co by tomu řekl Polynikos, co by tomu řekl Melikles! Styděli by se za takového přítele!

Diossos s námahou vstal a vydal se na další cestu. Přestal se dívat napravo i nalevo na obrysy, které se tajily v soumraku, ani neposlouchal hlasy noci; celý se soustředil a uzavřel do sebe, díval se těsně před sebe do země a šel.

Tak klopytál hodinu, možná ještě déle. Konečně les začal řídnout, obzor se rozšiřoval. Vysokých a roztodivně pokřivených borovic bylo stále méně, přibývalo skupin jalovcových keřů, zpola zavalených balvany. Nahoře vál chladný vítr. Ještě několik kroků a Diossos stanul na hřebenu. Hluboko pod ním se rozprostíralo široké údolí, za ním se zvedal mohutný horský masív. Byl blíže než dříve, ale stále ještě daleko, a ostře se rýsoval na pozadí jasnější oblohy. Trochu se rozjasnilo, protože vyšel srpek měsíce. Diossos se mohl lépe rozhlédnout, kde je a jak má jít dále.

Těžce povzdechl, protože se domníval, že již překročil ono velké horské pásmo, které hraničí s Megarou. Teď však viděl, že je sotva v polovině cesty a že nejnamáhavější část je teprve před ním. Jisté je, že šel správnou cestou a že nezbloudil. Ale byl tak unavený, že už bez odpočinku nemohl jít dál. Sedl si tedy, potom ulehł a zavřel oči.

Brzy však se probudil, lépe řečeno probudila jej chladná noc a hlad, který se ozýval stále důrazněji.

Diossos se třásl zimou. Z domu vyběhl jenom v chitónu, jeden

sandál ztratil, když přelézal zeď, druhý už nepotřeboval a nechal jej v boudě Argosově. Byl bosý a krátký chitón, který si roztrhal o větve, mu stěží zakrýval tělo. Hlad mu také nepřidal tepla. Od snídaně, kterou snědl včera, ještě než přišli strážníci, neměl nic v ústech, a ačkoli byl zvyklý hladovět, děsil se toho, co bude dál. Pochopil teď, že horším nepřítelem než divoká zvěř a strašní lesní bůžkové bude hlad, vyčerpání a nedostatek sil. Pochopil také, že si musí pospíšet, že nesmí ztrácet čas, že musí co nejrychleji dorazit k cíli, k dobrým lidem, dřív než bída a únava vysají jeho ne příliš velkou zásobu sil.

Vstal a pustil se rychle dolů. Teď se mu šlo nečekaně dobře. Srpek měsíce, který stál vysoko, dostatečně osvětloval cestu, řídké pokroucené stromy a keře mu nepřekážely v chůzi.

Až teprve dole křoví opět zhoustlo a hned nastala hustší, nevlídná tma. Na Diossa padla zase hrůza, ale přemohl se a šel nezadržitelně vpřed.

Najednou ucítil, jak se pod jeho bosým chodidlem pohnulo něco kluzkého, a zároveň se pod ním ozval tichý sykot. Diossos nelidsky vykřikl a bezhlavě se vrhl stranou. Běžel několik kroků, skočil k velkému balvanu a bleskurychle se na něj vyšplhal. Teprve tam si oddechnul. Ale nemohl jít dále. Celé tělo, každý sval, každý nerv se chvěl velkým napětím, srdce v prsou mu bilo jako kladivo. Teprve teď si hoch uvědomil, že největší nebezpečí není kolem něho, ale pod ním, na zemi, v trávě, mezi kameny a štěrkem. Byla to skutečně pravda. Divoká zvířata byla v těchto horách již vzácná, byla zaplašena blízkostí velkých měst, četných lidských osad, ale zato zmije, hadi, štíři, všichni ti odporní plazi se hojně rozmohli a stali se metlou pro pastýře, myslivce a dobytek. Nyní si Diossos na to všechno vzpomněl a – odvaha ho úplně opustila.

Nedovedl se přinutit, aby sestoupil s balvanu a spustil nohy do studené, vlhké trávy: každý dotyk v něm vyvolával chvění. Slizké kamení, mokré od rosy, které se pod každým dotekem chodidla pohnulo, mohlo se každou chvíli změnit v hada, mohlo vystrčit jedovaté žihadlo. Nebezpečí číhalo na všech stranách. Diossos si nikdy nepomyslel, že les je v noci tak strašný. Kdyby to byl věděl, nikdy by se nebyl rozhodl pro tuto cestu. Ale teď se už nemohl vrátit. Najednou uslyšel zdaleka zakokrhání kohouta. To mu dodalo odvahy

a vrátilo sebevědomí. Blížkost lidí ho uklidnila, třebaš si uvědomoval, že nejenom zvířat, ale i lidí se musí bát. Zároveň mu bylo jasné, že si musí pospíšet. Kokrhání kohouta znamenalo, že se blíží ráno. Nemohl ztrácet čas. Seskočil s balvanu a dal se znovu na cestu. Průsmyk už nebyl daleko. Po půlhodinovém namáhavém výstupu byl nahoře. Začínalo svítat. V průsmyku, pustém, kamenitém a porostlém jen nízkými, řídkými keři jalovce, opřel se do něho silný, studený vítr. Zároveň se mu před očima otevřel daleký výhled.

Ale Diossos si toho nevšímal. Z pravé strany se již rozednívalo, z nočního soumraku vyvstávaly obrysy blízkých stromů, tvary nedalekých skal, a tam dole se černal les. Diossos se k němu rozběhl. Jen aby se dostal do lesa a mezi stromy, do stínu. Tam si odpočine, tam se skryje před lidmi a promyslí si další cestu do Megary.

Najednou, když byl jen několik kroků od lesa, uslyšel nablízku silný výkřik. Ohlédl se a strnul. Dva lidé k němu běželi s kopce. Diossos rychle skočil mezi stromy, zakopl o kořen, svalil se, běžel dál, znovu se svalil. Utíkal stále pomaleji, křik za ním se stále přibližoval; nakonec ho opustily síly, upadl, a vtom k němu někdo přiběhl a chytil ho za krk.

„Co jsi zač?“ volal strašný hlas.

Druhý z pronásledovatelů také doběhl a stanul nad ním.

Diossos pozvedl zrak a uviděl tmavé, nevlídné, zlé, nelítostné tváře. Podle šňůr, kterými byli cizinci přepásáni, poznal pátrače po otrocích.

„Pánové, smilujte se, pusťte mě, nic zlého jsem neudělal.“

Jeden z pátračů, malý s tváří zohyzděnou jizvou, jej zlostně kopl.

„Tak proč jsi utíkal, otroku?“

„Nejsem otrok, přísahám, nikomu jsem nic neukradl, nic jsem neudělal.“

Diossos spínal ruce, padl na kolena, oči se mu zalily slzami.

Pronásledovatelé se na něho ani nepodívali, dorozumívali se mezi sebou očima.

„Zdá se mi, že dnes vyděláme snadno několik drachem. Od koho jsi utíkal, spratku?“

Diossos znovu přísahal, že není otrok, že je Řek, svobodný od

narození, že jde do Megary, aby se dostal na loď, že musí jet, aby zachránil rodinu.

Pátrači se mu smáli.

„To je jedno. Teď půjdeš do Megary s námi. A tam už pod holí vyzpíváš, odkud a kam putuješ.“

Diossos byl zoufalý. Cítil, že ničím neobměkčí srdce těchto lidí, že k nim nenajde cestu ani úpěnlivá prosba, ani slza. Věděl, že je všechno ztraceno, že všechno skončilo, že všechna námaha, strach, hlad, celý ten útek je k ničemu, že už nezachrání ani sestru, ani matku, ani bratra ... S posledním vypětím sil se jim vytrhl a znovu utíkal ještě několik kroků, ještě několik. Jeden z pátračů ho dohonil a povalil na zem. Pak chytil smyčku šňůry a mlátil hocha po hlavě, po tváři, po prsou, kopal ho a šlapal po něm. Druhý pátrač tomu lhostejně přihlížel.

„Nemlat' ho tak silně,“ řekl konečně, „ať může jít.“

Sedl si pohodlně pod stromem a vytáhl z mošny chléb.

Najednou se zdaleka ozval štěkot psa. Diossos pootevřel oči zalité potem a krví.

S kopce od průsmyku běžel obrovský pes a zvonil řetězem, který se za ním vlekl po kamenech.

„Argosi, Argosi!“ křičí hoch zoufalým, plačtivým hlasem.

A Argos znovu zaštěkal a blížil se k němu jako černá, stále rostoucí koule.

„Argosi, nedej mě, braň mě! Nedej mě, zabij, zabij, Argosi!“

Oba pátrači se chopili zbraně a ten, který bil Diossa, se obrátil proti psovi. To stačilo.

Argos hned na první hochův výkřik pochopil, že má bojovat, a nyní také věděl, s kým.

Krátké, strašné zavrčení, potom skok a dvě těla se sevřela v klubku a padla na zem. Najednou zoufalý a tlumený výkřik.

Argos má v sobě vlčí krev a dovede se zakousnout přímo do hrdla.

Vtom přiskočil druhý lotr, v ruce se mu zaleskl nůž, ale Argos byl rychlejší. Přesto, že byl zachvácen zuřivostí boje, zpozoroval tento pohyb. Vrhł se na něj celým tělem, z rozevřené lotrovy dlaně vypadla zbraň, ničema ustoupil a dal se na útěk. Argos skočil za ním, ale řetěz ho na chvíli zadržel. Dostihl nepřítele, když se mu již podařilo vyšplhat na strom. A tak se jeho kořistí stal jenom kus održzeného pláště.

Tak zločinec vyvázł celý. Teď se s hrůzou dívá na strašnou podívanou, kterou má před sebou, na zpola udušeného, v krvi ležícího druha.

Diossos se těž chvěje, oči si zaclání rukama. Napřed chtěl radostí křičet, děkovat psu, obejmout to krásné, věrné zvíře. Ale teď vidí, že celý krk, hlava i tlama jsou potřísněny krví, hustou krví, která v praménkách stéká z černých chlupů. Neodvází se dotknout psa, neodvází se hlasitěji ozvat.

„Argosi, Argosi,“ šeptá zsinálými rty, „pojďme pryč, pojďme pryč, rychle odtud.“

Sebere se země nůž, který tam odhodil pátrač, a rychle sestupuje dolů.

A Argos jde za ním pomalu, otálí, obrací se dozadu, tiše vrčí a cení své bílé tesáky.

Jak se sem Argos dostal hned ráno, unavený, udýchaný, s řetězem visícím ještě na obojku? Proč nehlídá jako jindy mlynářovu usedlost, proč puštěný na noc z řetězu neutekl jindy, ale právě dnes?

Kdyby dovedl Argos mluvit, vše by hochovi vysvětlil.

Kdyby Diossos přemohl svůj odpor a pozorně si prohlédl krev na chlupech zvířete, poznal by, že kromě čerstvých stop krve je Argos pokryt vlastní zaschlou krví, jizvami a opuchlinami.

Argos dnes nebojoval poprvé, nebylo to poprvé, co bránil svůj život před nepřítelem.

Když Diossos vylézal z Argosovy boudy a loučil se s ním, nemyslel na to, že právě tehdy mu hrozilo největší nebezpečí.

Přesto, že již bylo hodně tma, viděl Diossa se psem a hochův útěk přes zeď syn mlynářova zaměstnance, malý mlynářský chasník.

Zpočátku byl tak překvapen, že ztratil řeč, potom chtěl mlynářovi všechno povědět, rozmyslel si to však, protože ho Terpnos nedávno

zmlátil, kdežto Diossos mu nikdy nic zlého neudělal. A tak se svou zprávou nijak nespěchal, schválně počkal půl hodiny, možná že ještě déle, jen aby dopřál Diossovi čas. Ale nakonec nevydržel a radostně vše vyprávěl otci a ten samozřejmě Terpnovi. Mlynář zpočátku nechtěl uvěřit, šel proto za Argosem a opravdu našel u něho v boudě jeden z Diossových sandálů. A teď se teprve rozlítil.

Ani nejstarší jeho zaměstnanci neviděli mlynáře nikdy v takovém stavu. Chytil vedle ležící těžkou hůl a celou silou jí začal mlátit psa jako cepem. Nechtěl ho jen zbít, chtěl ho zabít a byl by to udělal, kdyby... Kdyby prkna boudy nebyla shnilá a kdyby Argos nebyl tak silný.

Pes, který cítil, že tentokrát jde o život, napjal všechny své síly.

V okamžiku, kdy se Terpnos rozpřáhl, aby mu dal smrtící ránu, pes sebou prudce trhl, nahnilé prkno boudy prasklo a utrhlo se, řetěz dopadl na zem a zařinčel. Argos byl volný.

Oba protivníci, kteří teď měli konečně rovnocenné postavení, stáli chvíli proti sobě překvapeni tímto obratem věcí. První se vzpamatoval mlynář. Zahodil hůl, poděšeně vykřikl, skočil do otevřených dveří a zabouchl je za sebou. Argos byl pánem bojiště. Pohrdavě zaštěkal jednou, podruhé, potom se prošel po dvoře, zamyslíl se. Pes nerad mění svého pána a zůstává mu věrný.

Ale tento pán ho chtěl zabít, Argos to dobře cítil a zapamatoval si to navždy. Všechno se skončilo. Ale co teď dělat? Je třeba odejít. Kam? Argos znovu zavěťřil.

Jeho čenich dobře rozeznával odporný zápach Terpna a vojáků a bezpečně a neomylně zachytil stopy Diossových bosých nohou, které zde ještě nedávno pobíhaly. Zavrtěl ocasem. Ještě jednou zaštěkal, ale tentokrát zcela jinak, radostně, toužebně a oddaně. A potom se již nerozmýšlel, pustil se kupředu, do světa, s čenichem u země, za čerstvou stopou.

Byl by již dávno Diossa dohonil, ale v lese se řetězem zachycoval o stromy, a proto ztratil mnoho času.

Přece však přiběhl včas.

KAPITOLA DEVÁTÁ

Diossos ušel sotva několik desítek kroků a zastavil se. Chtěl si odpočinout a promyslet, co dělat dále. Pochopil, že takovým způsobem již daleko nedorazí. Cítil se slabý a vyčerpaný. Ozval se v něm veliký hlad. Vzpomněl si, jak pátrač pojídal chléb, a tato představa jej celého uchvátila. Chvilí se rozmýšlel a potom se pustil zpět. Teď, když měl u sebe Argose, nemusel se již bát jednoho bezbranného lotra. Konec konců za každou cenu musel získat jídlo. Šel rychle a držel psa na řetězu. Za chvíli přišel k místu, kde ho pátrači trýznili.

Jeden se právě zabýval ošetřováním svého raněného druha a byl k Diossovi obrácen zády. Když zaslechl štěkot psa, ani se neohlédl, skočil k nejbližšímu stromu a v okamžiku se octl na větvi. Druhý darebák se už po strašném Argosově útoku vzpamatoval, a když teď uviděl psa, strachy zesinal. Chtěl se zdvihnout, ale nemohl, a proto jenom vztáhl k hochovi ruku.

„Králi egyptský,“ volal zděšeně, „nezabíjej mě, drž toho dábla, u všech hromů, drž ho, smiluj se nad starým lotrem, smiluj se, velký pastýři, lovče, milostivý pane!“

Diossos si ho nevšímal. Vzal mošnu s chlebem, mošna ještě stále ležela pod stromem, zavolal psa a rychle se vrátil do lesa.

Když přišel do údolí, vrhl se na zem a prohlížel svou kořist. Byla bohatá. Kromě chleba byl v mošně ještě kus uzeného masa a hodně praženého bobu. Diossos se sám dosyta najedl, dal slušný kus psovi a ještě mu zůstalo na druhou přesnídávku. Načerpal novou naději a sílu. Vycházející slunce začalo příjemně hřát, ptáci spustili v křoví svůj koncert a řídký, zakrslý les se ve dne nezdál tak strašný jako v noci. Diossos se cítil smělejší, viděl, že další cesta lesem, divokými horskými pustinami s Argosem už nebude tak zlá a že velký pes může mu být dostatečnou ochranou i před lidmi. Při té myšlence se

jeho srdce naplnilo hlubokou vděčností, objímal psa a nic nedbal na jeho odporný vzhled. Dal mu ještě kus masa, hladil ho, mazlil se s ním a nakonec ho pustil z řetězu.

Po krátkém odpočinku se vydali dál. Tentokrát Diossos změnil směr, zamířil více k severu. Bylo to nutné. Cestou do Megary, kterou si dříve vybral, jít nemohl. Za několik hodin, ať tak či onak, se pátrači dostanou do města a budou tam o všem vypravovat. Vědí, že jde do Megary, a určitě ho chytí. Ano. Do Megary proto jít nemohl. Okolo Megary také jít nemohl; strážníci již budou vědět, že malý uprchlík putuje se psem, a snadno se mu dostanou na stopu. Argos, který cestu po horských pustinách usnadňoval, ve vesnicích a městech spíše překážel, protože na sebe poutal pozornost obyvatel. To všechno Diossos dobře uvážil, a proto se rozhodl držet co nejdále od lidských obydlí a proniknout na sever do Atiky přes lesy a hory, kterých tu, zrovna jako v Korintě, bylo hodně.

Především však bylo nutno Vzdálit se co nejvíce od tohoto místa a od Megary, a proto se Diossos neprodleně dal, co mu síly stačily, na sever.

Sil mu však ubývalo. Teprve nyní se po všech strastiplných zážitcích minulé noci dostavila nesmírná únava, která zachvátila srdce, plíce i mozek.

Uplynula hodina, prošel několik kotlin, prošel velký hustý les; uznal, že se dost natrmácel a že je daleko od svých pronásledovatelů. A tak, když se ocitl na malé, sluncem ozářené mýtině, padl těžce na zem, zavolal Argose, svinul se do klubíčka a za chvíli usnul hlubokým spánkem.

Spal dlouho. Probudil se teprve po poledni. Ihned vstal a dal se na další cestu. Musel však často odpočívat. Nohy byly jako cizí, kosti ho bolely, svaly nechtěly poslouchat. A k tomu ještě krajina tady byla lidnatější. Diossos odbočil ještě více k severu a před samým večerem dorazil k široké silnici vedoucí z Megary na západ do Fokaie a do chrámu v Delfách, kde sídlili kněží boha Apollóna.

Podél této silnice se táhly četné vesnice, po cestě chodili jedním i druhým směrem lidé. Jezdily vozy a z hor se vracela stáda zvířat.

Diossos počkal, až zapadlo slunce a trochu se setmělo; teprve potom se odvážil jít přes obdělávaná pole a přejít širokou cestu

delfskou.

Noc ho zastihla již na druhé straně silnice, na pokraji hor a lesů. Les byl vzrostlý, měl hustý podrost a zdál se ještě děsivější než les v horách korintských. Diossos však do něho vešel s daleko menšími obavami. Přítomnost Argose mu dodávala odvahy.

Ale Diossos zůstal jen na kraji lesa, jenom tak, aby byl blízko silnice a aby se schoval před studeným a pronikavým větrem, který vanul po polích.

Vyhledal jeden větší strom, shrnul trochu listí, které už začínalo opadávat, a uložil se ke spánku. Vyndal z mošny zbytek jídla a spravedlivě je rozdělil mezi sebe a psa, potom si dal mošnu pod hlavu, přitáhl k sobě Argose, blízko, blizoučko, co nejbližší, celým tělem se přitulil k jeho chlupům a zavřel oči.

Argos byl neobyčejně spokojen, klidně ležel, jenom vrtěl ocasem a rozhrnoval jím suché listí. Pobroukával si tiše, občas zavzdychal, jako by chtěl říci svému malému příteli; neboj se, Jež klidně, jsem u tebe.

A tak spali oba v lesní houštině.

Najednou se v noci Diossos probudil, když zaslechl vrčení psa. Argos už stál s naježenou srstí, s hlavou nataženou dopředu, s očima svítícíma jako u vlka, a díval se do tmy, která je obklopovala. Z nitra lesa se ozývaly četné hlasy, nebylo to ani vrčení, ani kňučivé poštekávání.

Diossos se ihned vzpamatoval. Napřed si myslel, že je obkličují vlci a že přicházejí z nitra lesa. Ale nebyli to vlci. Jejich hlasy byly písčivé, žalostné, jako u malých psíků. Byli to šakalové, kteří se po desítkách toulali v těchto krajinách. Ucítili v lese pach ochočeného psa a člověka, ale neodvážili se je napadnout. Stáli v určité vzdálenosti od Argose a jen na sebe plačtivě poštekávali. To jim však nedodalo odvahy a tak chvíli postáli, potom smutně zavyli a vrátili se do lesa. Nastalo opět ticho, klid.

Argos několik kroků pronásledoval útočníky, ale když ho chlapec zavolal, vrátil se hned zpět, ještě trochu zavětril, a už úplně klidný se několikrát otočil do kolečka, svinul se do klubka a usnul.

Jakmile první denní úsvit začal prosvětlovat houštinu, vydal se Diossos znovu na cestu. Bylo mu však špatně, tak špatně, jak mu

ještě za celou cestu nebylo. Znovu ho trápil hlad, celé tělo se chvělo zimou. Doufal, že ho slunce jako každý den osuší a zahřeje, ale byl zklamán. Nastal ponurý, smutný den, mrholilo a přes déšť a přes špinavou clonu mraků nemohl rozeznat ani místo, kde je slunce. Bylo to tím hrozivější, že se Diossos doposud řídil pouze sluncem. Věděl, že Megara leží severovýchodně od Korintu a Atény východně od Megary, a to mu stačilo. A teď pod tím stále stejným nebem, šedým jako záclona, vůbec nevěděl, kde je východ, kde jih, kam má obrátit své kroky. Ponurý, hustě zarostlý les ho také klamal a odváděl od vytčeného směru.

A tak se Diossos po několikahodinovém prodírání houštinou, po několikerém výstupu a sestupu v hornatém vlnitém terénu dostal opět na kraj lesa, kde byla obděláná pole a cesta, která vedla do údolí. Byl zoufalý. Zdálo se mu, že ztratil zbytečně půl dne, že je na témž místě, co byl ráno.

Teprve pozdě večer se Diossos odvážil vyjít z lesa. Byl smrtelně unaven, promrzlý a hladový. Nevěděl vůbec, kde je. Ztratil směr cesty, bloudil v houštinách, v lesních úvozech. Teď před sebou uviděl široké údolí, vesnici ztrácející se již napůl v soumraku.

Oddechl si. S velikou námahou došel k prvnímu domu, který stál trochu stranou, strčil do dveří a vstoupil.

Ovanul ho teplý pach lidí, zvířat a horké vařené potravy.

V hloubi matně osvětlené světnice se zvedl silný, ramenatý chlap a přistoupil blíže.

„Je to Atika, pane?“ zašeptal Diossos.

„Není, je to ještě Megara, Atika je blízko, tam za tím lesem.“

Diossos se zachvěl a bezmocně se opřel o dveře.

„Ó, maminko moje!“ jenom řekl.

Chlap mu položil ruku na rameno.

„A co chceš v Atice, usmrkanče? Utíkáš?“

Diossos neodpověděl. V hloubi se ozval nějaký ženský hlas.

„Nech ho, chudáka. Pusť ho.“

Chlap pokrčil rameny.

„Bodejť. Mám se snad vzdát pěti drachem, které mi samy vešly do rukou?“

Diossos se ani nehnul. Nemohl mluvit.

A v tom okamžiku stanul ve dveřích nový příchozí. Pootevřenými dveřmi se vplížil Argos. Tlamu měl zamazanou zaschlou černou krví, oko měl oteklé, díval se hrozivě. Nevypadal příjemně.

Chlap si ani neuvědomil, kdy sundal ruku s chlapce a ucouvl o krok. Diossos se obrátil a vzal psa za obojek.

„Pojď, Argosi.“

Vyšli na dvůr, ze dvora na cestu, přes pole do lesa, do tmy.

KAPITOLA DESÁTÁ

Byla noc. Ticho. Klid. Za horami vyšel srpek měsíce, dlouhé hodiny se přesouval mezi větvemi, až konečně vystoupil nad lesem. Rozjasnilo se.

Diossos si toho nevšiml. Stále šel, na nic nemyslel, ani strach neměl; když nemohl popadnout dech, zastavil se na chvíli a šel znovu. Zimu už necítil, protože ho zachvátila horečka, rozpálila mu prsa a čelo, ale také mu dodávala sílu. Stačil si však ještě uvědomit, že bude se silami brzo u konce, že budto dnes, během nejbližších hodin najde úkryt, přístřeší, kout, trochu potravy, nebo... Měsíční srpek stojí vysoko na nebi a jemným světlem ozařuje rozsáhlou polanu. V jeho září stoupá Diossos vytrvale nahoru, tam, kde se mihlo světlo. Argos se sotva vleče za ním, těžce, neochotně. A tady je salaš, jedna, druhá. Je slyšet tlumené hlasy zvířat, koz nebo krav. Argos najednou se zájmem zavěťfí. Diossos přistoupí blíž, bezmocně se opře o poražený kmen a teprve za chvíli se mu podaří zavolat:

„Lidé, lidé, pusťte mě dovnitř, lidé!“

Chvíli je ticho, potom se ve dveřích salaše objeví nějaký veliký stín.

„Tady nejsou žádní lidé,“ mručí nějaký hlas.

Ve světle měsíce vidí Diossos pastýřovu tvář, tak zarostlou černými vousisky, že se v ní třpytí jenom jiskřící, živé oči.

„Jak to, že tu nejsou lidé?“ sotva vykoktá poděšeným hlasem: je si téměř jist, že padl do rukou skutečného siléna.

Ale silén mluví obyčejným lidským hlasem.

„No, zde nejsou lidé. Já tu bydlím sám. Co chceš, malý?“

Diossos spíná ruce a prosebně se dívá na mužovu vysokou postavu.

„Chleba, pane, dej mi chleba, dej mi jíst a dovol mi, abych se tu ohřál. Potom se mnou budeš moci udělat, co budeš chtít, třebaš mě

vydat strážníkům, jak budeš chtít.“

„Vydát tě strážníkům – proč?“

„Abys vydělal pět drachem.“

„Proč?“

Diossos neuměl odpovědět a jenom se s údivem díval na obrovského horala.

„Nevydáš mě?“

„A ty to chceš?“

„Já?“ Diossos byl ještě více překvapen. „Nikdy v životě!“

„No vidíš. Jak bych tě tedy mohl vydat.“

Chvíli bylo ticho.

Obr se díval na hochu. Pokyvoval hlavou.

„Ale chleba nemám,“ řekl. „Můžeš se ohřát a přenocovat; dám ti mléko a sýr, chceš?“

Jak by Diossos nechtěl!

„Ó, pane,“ vykoktal jenom.

Něco mu svíralo hrdlo. Nemohl mluvit. Ale obr ukázal rukou na Argosa, který stál nedaleko se svěšenou hlavou.

„Co je to,“ zeptal se.

„To je Argos, můj pes.“

„To jsi z otroctví utekl i se psem?“

„Já nejsem otrok, pane.“

Horal, jako by vůbec neslyšel, se díval jen na psa.

„To je tak utahaný, nebo je nemocný?“

„Je raněný.“

„To on se taky chce ohřát?“

Diossos se znovu udiveně podíval na obra.

„Nevím. Jistěže...“

„No tak pojd'te oba dva.“

Diossos se už napil, najedl a teď ležel v šeru až po bradu přikrytý těžkým kožichem. Hned nad ním byla prkna salaše, zády se opíral o ovce nebo o kozy, na nohou mu ležel Argos. Vzduch byl těžký od silného pachu zívřat, ale bylo teplo. Konečně teplo.

Obrovský horal seděl opodál na pařezu. V šeru, které již nerozjasňoval uhasínající oheň, bylo vidět jeho černou, vousatou tvář.

„Nevydáš mě, opravdu ne?“ šeptal Diossos.

Horal potřásl hlavou.

„Nevydám. To už je takové moje štěstí,“ bručel. „Kdybys chtěl, abych tě vydal, mohl bych si opravdu vydělat, ale když ty nechceš. Tak je tomu vždycky. Před měsícem jsem mohl vydělat osm drachem za staré kozy, které už nebyly k ničemu. Bratr mi říkal: vezmi je a prodej! Tak jsem je vzal na provaz a vedu je. Začaly bečet, ohlížet se za sebe. Bylo jim líto lesa, všeho. Byli by je určitě zabili, k čemu se hodí takové staré kozy. No a ony nechtěly jít, pravda, moudrá zvířátka. Co jsem mohl dělat. Tolik bečely. Tak jsem je pustil a nevydělal jsem osm drachem. Ano, ano. Takové už je to moje štěstí. Co se dá dělat.“ Obr ještě něco bručel, zamýšleně pokyvoval hlavou, ale Diossos ho už neposlouchal. Klidně spal.

Druhý den se probudil pozdě, lačně vypil teplé, čerstvě nadojené mléko a znovu usnul.

Nadobro se probudil až teprve večer, když přišel obr, kterého Árgos uvítal štěkotem.

Diossos se cítil mnohem lépe, horečku už neměl, ale byl celý bezvládný, malátný. S hrůzou myslel na to, že se musí zdvihnout zpod těžkých koží a vydat se na další cestu.

„Už mám jít, pane?“ tázal se neklidně.

„Proč?“ odpověděl horal. „Až si odpočineš, tak půjdeš.“

A pak se ho vyptával, odkud a kam jde. Ale ani dobře nevěděl, kde je Milét, a ani nevěděl, kde je Korint.

„Vím, že tady vládou Atény a tam za lesem – Megara. A co je dál, to už není moje starost. Já už tu jsem mnoho let a nehýbám se.“

„A co děláš, pane?“

„Pasu kozy, ovce. Když nastane zima, tak je ženu k bratrovi do údolí. Ale na dlouho ne. Tak na měsíc, na dva. Mně je tady dobře.“

„A to jsi tak sám?“

„Sám. Měl jsem dobrého psa. Pošel mi. Ale ten tvůj pes. Ten je! Ho! Ho!“

Chvilí bylo ticho, Diossos se zvědavě díval na hospodáře.

„Je tu tak strašně,“ zase řekl.

„Kde?“

„V lese.“

„Proč. Nic strašného tu není.“

„A co šakali?“

„Copak šakali. Ale ovce se bojí, chuděry.“

„A vlci?“

Obr mávl jenom rukou.

„Známe vlky. V létě jsou mírní jako beránci, chodí si klidně a k člověku se nepřiblíží. To spíš v zimě. Jednou mě na sněhu obklíčili nedaleko odtud. Bylo jich pět. Čtyři vlci a jedna vlčice. Byli zuřilví. Ulomil jsem velkou větev, skočil jsem do boudy a bylo dobře. Doráželi na mně. Ale když se některý přiblížil – já ho větví do hlavy. A tak jsme se bavili. Dlouho. Možná že hodinu. Až jeden dostal pořádnou ránu, po které nevstal. Potom se ho druzí zmocnili a prchli do lesa. A pak už mě obcházeli jenom zdaleka. Tak je to. Vlci nejsou

strašní.“

„A medvědi?“

„Teď už nejsou. Je mnoho lidí. A medvěd nemá lidi rád. Posledního jsem viděl, to už bude osm let. Říkali, že dělá škodu. Tak jsem se na něho vypravil s dobrou sekerou. Hledal jsem ho dlouho. Až když jsem se už vracel, až na samém okraji polany, tady nedaleko, najednou proti mně Vyskočil. Byl veliký. Zrovna takový jako já. A hned se postavil na zadní nohy. A zařval. Ale já nic. Klidně stojím, jenom sekeru jsem zvedl nahoru. Čekám. A on taky stojí, dívá se. Až pak se otočil, zamručel a drobným krokem odběhl do lesa. Tak jsem ho jenom viděl. Škoda.“

Horal umlkl. Shodil se sebe kůži a lehl si na ni, vyplnil tak téměř půl salaše. Hluboce se zamyslel a drbal se dlouho a trpělivě na zarostlých prsou.

„Ano, ano,“ začal znovu, „les není strašný, a když má člověk u sebe psa, tak může klidně spát.“

„A rys?“

Horal místo odpovědi ukázal kůži, na které ležel.

„Toho jsem zastřelil z luku. Rys není strašný.“

A po chvíli dodal, stále se horlivě škrábaje:

„Nejstrašnější jsou vši.“

„Co, pane?“

„Vši. Ty jsou strašné. Nemáš je?“

Diossos byl překvapen.

„Ne, pane.“

„Takové maličké, bílé jako beránci.“

„Vím, ale nemám je.“

„To jsi šťastný. To proto, že máš psa.“

„Proč psa?“

„No, vidíš, když já jsem měl psa, tak jsem jich tolik neměl Ani polovinu.“

„Jak to?“

„Protože pes má blechy. Každý. To je jeho přirozenost. Bez blech nemůže žít. A bledhy jsou jak vlci a vši jako ovce. Rozumíš?“

„Ne.“

„Cha, cha,“ rozesmál se obr. „Ty to nevíš. Ani já jsem to nevěděl.“

To mi vysvětlil teprve jeden učený Atéňan. Blecha, víš, to je dravé a statečné zvíře. A je nesmiřitelným nepřítelem vší, tak jako vlci beranů. Když některou popadne, žádnou neušetří.“

„Ano, ale ony taky koušou škaredě.“

„Kdo, blechy? To nic neznamená. A ostatně, když mají dostatek vší, ani se na člověka nepodívají. Kdo by taky chtěl po vlkovi, aby tahal kořínky ze země, když má vedle berana.“

„No, a co se stane, když všechny vychytají?“

„Co? Všechny vší?“ Obr se s nedůvěrou podíval na Diossa. „Všechny? To je nemožné. Kdyby aspoň polovinu,“ zatoužil, „aspoň polovinu.“ Potom pohrdavě strčil nohou do Argose a zlostně dodal:

„A takové hloupé zvíře si je hledá a ani neví, jaké ničí poklady.“

Nastalo ticho. Najednou obr zvedl hlavu a řekl:

„Přenech mi toho psa anebo mi ho prodej.“

Diossos se zděšeně podíval a rychle přitáhl psa k sobě.

„Nedám ho ani za nic.“

Horal pokrčil rameny.

„Jsi hloupý. Nikdo ti ho násilím nevezme! Ale co s ním budeš po cestě dělat? A kdo ti vezme na loď takové zvíře?“

Diossos nic neodpověděl, jenom dál tiskl psa k sobě. A tím se rozhovor skončil. Ale do hochova srdce se vkradl stín, pochopil totiž, že velký horal má pravdu.

KAPITOLA JEDENÁCTÁ

Teprve příštího dne se Diossos vydal na další pout'. Obrovský horal šel s ním a ukazoval mu cestu ke svému bratru bydlícímu v údolí.

„On se tě už ujme a poučí tě, jak máš jít dál,“ říkal, „protože já se v takových věcech nevyznám.“

Došli až k samému večeru, protože bratr bydlel dosti daleko v kotlině na úpatí hory Parnesu.

Dům byl veliký a dosti bohatý. Vstříc strýci a neznámému chlapci vyběhlo několik dětí a výrostků, kteří byli asi tak staří jako Diossos.

Sám hospodář Kilón byl – na rozdíl od svého mladšího bratra pastýře – menší postavy, ale zato mnohem moudřejší, hovornější a důvtipnější než on. Když se od Diossa dověděl o celém jeho neštěstí, o cíli cesty, o nehodách, které zakusil, pozorně se na něj zadíval, pohladil ho po hlavě a nakonec mu slíbil, že mu ukáže další cestu, až si odpočine.

„Odpočinout si ještě musíš,“ říkal, „před takovou cestou. Ale neboj se. Nikdo tě tady nevydá. Ani u mne, protože já jsem se nikdy nestaral o takové věci, ale ani v celé Atice. Kdybys byl otrok, to by ti nějaký lotr mohl pohrozit vydáním. Ale ty jsi rukojmí za dluh, ty jsi jako záruka a u nás zákon nepřipouští, aby člověk ručil svou osobou, a proto tě nikdo nemůže vydat, i kdyby chtěl. Rozumíš?“

A potom se obrátil k mládeži, ke svým synům a k synům sousedů, kteří obklopili Diossa.

„Podívejte se, hoši, podívejte se na něj. I vy byste tak vypadali, zrovna tak jako on, také byste se tak potloukali bez matky, bez domova, jako psi bez pána – stále ve strachu a o hladu, od vesnice k vesnici, u Dia! Všichni byste byli teď takoví, všichni jako on, kdyby nebylo nás: mne, mého bratra a jiných, vašich otců, sousedů dzeugitů. Víte o tom?“

Malí chlapci o tom možná ani nevěděli a ti starší, i když věděli, byli by rádi třeba ještě desetkrát vyslechli vyprávění o slavných bojích, které vedli jejich otcové. Ale Kilón je odbyl.

„Teď ne, děti. Napřed musíme nakrmit hosty. Přijďte po večeři.“

Samozřejmě, že přišli. Už během večeře zaplnili celou místnost. Výrostci patnáctiletí až šestnáctiletí, chlapci Diossova věku a ještě mladší. Přišlo několik nejbližších sousedů a také zvědavé ženy tam vklouzly. Ty si s ženou hospodářovou, která byla ještě mladá a pěkná, sedly k Diossovi a vyptávaly se ho na to, jak prchl, proč a jak, kam jde a co se mu přihodilo po cestě. Chytaly se za hlavu, když slyšely, co všechno zkusil, jak byl chycen a bit, poplakaly si a litovaly ho a ještě více litovaly jeho matku a sestru ve vězení. Až se ho ujal sám hospodář:

„Dejte pokoj,“ řekl, „i tak sotva dýchá, a nic nového vám nepoví. Copak? Neviděli jste nikdy uprchlíka z cizích zemí? U nás jsou vzácní, ale v pohraničních obcích aténských neuplyne měsíc, aby se nějaký neukázal, někdy i několik najednou. A mezi nimi je nejvíce takových jako on, dlužníků, kteří utíkají před otroctvím.“

„Možná že tam jsou uprchlíci, ale jsou dospělí; nejsou to takoví malí chudáčci, jako je tento,“ ozvala se jedna žena.

„Že nemají soucit s takovým dítětem,“ dodala druhá.

„A nejhorší jsou obyvatelé Megary.“

„To je pravda,“ přisvědčil Kilón, „vždycky tomu tak bylo i za těch dob, vzpomeňte, taky šli obyvatelé Megary s pány, a s našimi eupatridy a pomáhali jim penězi, zbraněmi a vojskem, prokletí lotři!“

Všichni ztichli. Když někdo starší promluvil, mládež se neodvážila ani hlesnout. Báli se, že je otcové vyženou ven, ale Kilón na to ani nepomyslel. Naopak, rozhlédl se po rozzářených, ještě polodětských tvářích a právě k nim, k mladým, promluvil hlasitě:

„Vy si myslíte, kluci, že u nás vždy bylo tak, jako je teď, že já jsem rostl v takovém klidu jako vy, že jsem měl čas bavit se a odpočívat po práci, že jsem měl co jíst, když jsem se vrátil domů? Kdepak. Můj otec měl sice vlastní dům v Eleuterách, u domu měl také zahradu i kus pole, ale pokud já si od nejtěplejšího věku pamatuji, na všech těch polích stály bílé kameny. A víte, co ty kameny znamenaly? Že půda nedává užitek mému otci, ale jeho

pánu, věřiteli, skutečnému majiteli. Rolník musí jen na něj pracovat a teprve šestý díl sklizně si smí vzít pro sebe. Šestý díl. Rozumíte? To byste viděli, jak se z toho žije. Za měsíc by vám už kosti vylézaly kůží. A těch kamenů bylo všude plno a rolníci již neměli nic svého. A potom, protože přece nikdo nemohl dát celou úrodu, upadal znovu do dluhů u svého pána, neboť si znovu začal vypůjčovat, aby mohl ženě a dětem dát aspoň kus chleba a placku a sám aby nezahynul hladu. A potom, když bylo třeba dluh vrátit, neměl nikdo nic. A z čeho taky měl mít? Z toho šestého zrna, které si směl z celé úrody ponechat? A pak si pán za ten dluh mohl vzít všechno – půdu, zrní, dobytek, rolníka, ženu i jeho děti – všechno. Můj otec byl silný, neobyčejně pracovitý, dlouho se nedal, přestože už mu na polích stály kameny, ale byli jsme ještě svobodní. My s bratrem jsme také pomáhali otci, pokud nám síly stačily, lopotili jsme se i nad své síly – ale všechno bylo marné. Náš pán, který měl půdu v zástavě, byl bohatý, byl eupatrida, zasedal v aeropagu, měl na sto otroků, ale to všechno mu bylo málo, neodpustil nám ani jeden obol, ještě nám přidával povinností, jak jen mohl – na všechno prý měl právo. Nebylo možná Vydržet. Moje matka umřela z bídy, otec se trápil a šířil zármutkem a chudobou a brzy odešel za ní. A nebyl to ještě starý člověk. Tak jsme zůstali sami. Uplynulo několik let. Oženil jsem se s touto ženou. Byla to tehdy pěkná dívka, ale byla zrovna tak chudá jako já. Měli jsme se rádi. Narodilo se nám dět'átko, chlapeček – a právě tehdy... přišla zpráva, že jsme se již stali otroky. Tak jako ten hoch, který se k nám uchýlil. Hrůza vzpomínat, co se tehdy dělo. Nejenom nás potkal takový osud, několik rodin ve vesnici se stalo otroky zrovna jako my. Chtěl jsem utíkat do lesa do Boiótie, do světa, ale co – žena byla ještě připoutána na lůžko, dítě bylo malinké a k tomu ještě byla zima. Co jsme mohli dělat? A tak jsme čekali, co bude dál. Uplynulo několik dní, možná měsíc. Až najednou ... přijel náš pán, ozbrojený, a se strážníky. Rozestavili se na cestě a rozdělili. Moji ženu, protože byla mladá a zdravá, si vzal pán jako služebnici, a také několik jiných, mě měli odvézt a prodat do Falerónu nebo do Atén. Rozdělili tak všechny rodiny a pak teprve nastal nářek, křik, pláč. Nic to nebylo platné. Náš pán se na nás díval svýma modrýma, studenýma očima, jako bychom vůbec nebyli. Říkám vám, měl jsem

v tu chvíli takovou zlost, že mě až dusila v krku. V duchu jsem mu přísahal pomstu a dovolával jsem se Dionýsa a naší společné matky Démétrý.

Cestou, když nás oba dva s bratrem vedli do Atén, jsme utekli. Byli jsme spoutáni provazem, ale co to znamenalo pro bratra? On by přerhl i řetěz, což teprve takový postraněk! Sám se uvolnil, pak pomohl mně a prchli jsme do lesa. Nebyli jsme tehdy sami. V horách se potulovalo dosti takových nešťastníků, jako jsme byli my, takových štvanců bez domova, bez naděje, bez chleba, bez sil a mnohdy i bez rozumu. A bylo už jaro. Pamatuji se dobře. Vše kvetlo. Blížily se slavnosti boha Dionýsa. Slavnostní chvíle, víte, největší svátky.

Po bohoslužbách a po složených obětech se procesí vydala do lesů. A tehdy byly jako vždy tance, zpěvy, víno, radost, vždyť víme, že dobrý bůh Dionýsos má rád, když se lidé veselí. Ale toho roku bylo málokomu do smíchu. Mnohý vesničan šel, zpíval a přitom přemýšlel, kdy mu vezmou dobytek za dluh, kdy jeho a jeho děti zaženou do otroctví. Taková to byla radost. Vpředu jdou kněží a nadávají lidem, že jdou jako o pohřbu, a ne jako o Dionýsiích.

Ale tu vystoupil jeden mladý kněz a hlasitě řekl: „Nejsou, bezbožní ti, co se již radovat zapomněli, ale ti, kteří jim vzali radost a kteří jim berou život a dech.“ My jsme se mu podívali do očí a on nám. Trochu jsme si pohovořili, ale ne mnoho. A kvečeru už každý z nás měl něco v ruce, někdo sekeru, někdo nůž, někdo silnou hůl.

A hned nám bylo veseleji. Bakchu! Bakchu! A začaly tance a zpěvy. A naše skupina byla stále větší. Píšťaly pískaly, flétny hrály, bubny duněly, celý les kypěl životem. Bakchu, Bakchu!

U Eleuter k nám přiběhly dívky ze dvora s pláčem a stížností na pány, ale my na to nic. Radujeme se dále, vzali jsme je do (průvodu a znovu se radujeme. Ženeme se lesem se zpěvem. Bakchu! Bakchu! Myslel jsem jenom na svou ženu a jinak na nic. Bylo mi stále veseleji. Jenom zuby skřípěly a pěsti se zatínaly.

Bubny bijí, flétny, trouby i píšťaly pískají. Bakchu! Bakchu! Je veselo, veselo. Noc přešla a celý les až hučí od lidí.

Lešem zavanul silný jarní vítr. Až se stromy prohýbaly a zpívaly s námi. A víte... že až jakési chvění probíhalo kůží, takové podivné,

ale ne ze strachu, to ne! Nějak se nám zdálo, že on, bůh Dionýsos je opravdu s námi, jen tehdy jedenkrát, a že „je rád, rád, tak rád, až si s námi zpívá. Zapálili jsme otýpky chrastí a s těmito plápolajícími pochodněmi jsme šli lesem, s křikem, se zpěvem. Celý les byl jako jeden plamen. Bakchu! Bakchu! A bubny bijí a flétny pískají, chrastítka chrastí. Jak je veselo! Veselo! ... A tak jsme s tím zpěvem a pochodněmi šli do údolí a z údolí do zahrad, až jsme vtrhli do paláce našeho milostpána eupatridy.“

Kilón umlkl a rozhlédl se dokola planoucím zrakem. Bylo ticho. Za chvíli mluvil dále:

„Tak to bylo. A za hodinu už hořel dvůr a stavení i kůlny otroků vznešeného eupatridy – všechno. Pěkně to hořelo, pro Bakcha, pěkně jako nikdy. Škoda jen, že jsem se nemohl plně pomstít našemu trýzniteli, pánovi a katu celé naší rodiny..., škoda, že jsem tu pomstu nemohl provést až do konce. Můj bratr ho dostihl první a jen jednou jej udeřil holou pěstí do tváře, jen jednou – víte – a už bylo po všem. Tak to bylo. Kdo z otroků utekl ze služby, ten šel s námi do hor. Ženu i s děckem jsem vzal s sebou do lesa. Tak takové to byly Dionýsie. Veliké. Až se divili v Aténách, jaké veliké ohně zapálili na horách a jak okázale oslavují v tomto roce rolníci svůj svátek. To ne jen jeden palác hořel tuto noc, ale osm a možná že ještě víc. Ano. Nastaly potom těžké časy. Museli jsme se ukrývat v lesích a houštinách. Vysílali za námi vojáky, sváděli jsme potyčky a hotové bitvy.

Lesy, hory a samoty se naplnily lidmi, protože se začalo hýbat stále více vesnic. Ze strachu před otroctvím, před trestem. Byl velký hlad, protože téměř celá země ležela ladem. Vznesení páni, eupatridé, prchali do Atén a my do hor. Uprostřed se rozkládala poušť, kde lidé pořádali na sebe štvance jako na zvěř.

Taková to byla doba. Až úzko vzpomenout. Ale pánům to nevyšlo. Naši vůdcové se domluvili s lidmi u pobřeží, s demiurgy, s plavci, s rybáři a s námořními kupci. Ti už také měli všeho dost. Také oni už pocítili hlad, obchod ustal, nebylo co koupit ani co prodat. Měli náčelníka, muže velemoudrého –; Solón. Všichni víte, kdo to byl. Také on pocházel z pánů, dokonce prý i z králů, ale byl to člověk, a ne bezcitný kat; byl to poctivý, lidský pán.“

„Také Timokrates, otec našeho Peisistrata, byl muž lidský,“ podotkl jeden ze sousedů, „i svého syna vychoval lidsky.“

„Však víme, všude najdete lidi i dobytek.“

„Tak tedy ten Solón se rozhodl ukončit boj a dohodnout se s námi. Také jeho lidé, demiurgové, chtěli samozřejmě spíše hovořit s námi než s pány, přotože jejich srdce tíhlo k nám. Však je známo, že rolník se může tu a tam stát námořníkem, námořník rolníkem, ale nikdo z nich se nemůže stát eupatridou. Jednání byla vedena tak, aby nám horalům bylo pomoheno. Ale páni všechno vyslídili a nemínili za nie ustoupit. Najímali si Vojáky, zvětšovali počet strážníků, smlouvali se s obyvateli Megary, aby si jejich pomoc koupili. A obyvatelé Megary byli podlí, protože nejenom sami se dali získat, ale zavolali i další – Korintány a především Spartány, kteří vždy a všude pomáhají pánům. Začali soustřeďovat veliké vojsko na Salamině, které mělo jít pánům na pomoc a nás mělo vyhubit meči. Ale Solón je předešel. Ne nadarmo mu říkali, že je nejmoudřejší. Rychle a tajně soustředil své lidi na pobřeží, povolal vybraný oddíl, několik set našich a se všemi se v noci přepravil na Salaminu. Marně ho kněží varovali a vyhrožovali mu klatbou, jen aby na Salaminu nešel. Ale Solón si z toho nic nedělal. Věděl, že tato klatba je dílem pánů. Proto jsme se přepravili v noci a hned začala bitva. Ach! Jaká to byla bitva! Více v ní byly v činnosti nohy než ruce. Než nastalo ráno, rozehnali jsme s Diovou pomocí celou tu bandu lotrů a ničemů, kteří se shromáždili z celého světa, aby nám dali co proto. A takový strach padl na Megaru, že posílali k Solónovi jedno poselství za druhým, aby s nimi uzavřel mír. Salaminu vydali hned a jako pes svésili ocas a zalezli do boudy. Rozumíte?

A v Aténách byla radost. Za prvé proto, že znovu získali Salaminu, a za druhé, že tím vlastně byla válka ukončena. Velmi se však rmoutili eupatridé a naši aeropagité. Všechen lid vítal Solóna jako zachránce. Také my jsme se utábořili pod hradbami města. Nyní si mohla rada pánů každý den prohlížet nás, své otroky. Ale již na nás strážníky neposílali. Zato k nám přijížděl Solón, dělal přehlídky vojsk a posílal nám z města potraviny. Tak uplynula nějaká doba, asi deset dní, eupatridé ustoupili, Solón se stal archontem, polemarchem,

velitelem, něčím skoro jako král, mohl dělat, co chtěl. Co se potom stalo, to je již známo. Seisachteia! Zrušení dluhů. Byly to velké dny. Kdo se stal otrokem a byl prodán pro dluh, nabyl opět svobody. Pro budoucnost bylo zakázáno zastavovat lidi pro dluh jako dobytek. Ti, kteří byli prodáni do ciziny, byli vykoupeni. Byla odstraněna těžká břemena, jimiž byla zatížena půda, byly zrušeny veškeré dluhy, lidé si svobodně oddechli. Také my jsme si všichni oddechli, a jak jsme si oddechli! Hoj! To byla radost! Včera otroci, dnes svobodní šli lidé z Atén, z přístavu, z dolů a z paláců. Lidé plakali, ale byl to pláč radostný, šťastný. Otcům se vracely děti, mužům ženy, dětem matky. Všude na cestách, ve vesnicích, ve městech bylo vidět lidi, jak padají na kolena a líbají zemi. Seisachteia! Ano! Jen pro tuto jedinou chvíli stálo za to žít. A právě tehdy nastalo opět jaro. Velký svátek, velké Dionýsie. Opravdu velké Dionýsie. Nyní nebylo zapotřebí nikoho nutit ke smíchu, radost se vznášela ve vzduchu, kráčela před lidmi, za nimi, v hájích, na polích, která byla znovu oseta. Samá radost. Hoj! Lidé!

Tak to bylo. A pokud my pamatujeme, nedáme zapomenout ani jiným. Nedáme! Je to tak, hoši?“

Rozhlédl se po horečně napjatých tvářích hochů, výrostků a mladých chasníků. Nastal mezi nimi ruch. Oči jim jiskřily.

Diossos se na ně díval udiveně. Tam v Korintě nikdy neslyšel taková slova ani neviděl takovou mládež.

KAPITOLA DVANÁCTÁ

Za dva dny potom kráčel Diossos s Kilónovým synem po cestě, která vedla k Marathónu, k malé přímořské osadě, která se později proslavila velikou bitvou, ale tehdy to byla ještě obyčejná, bezvýznamná rybářská osada. Diossos byl zdravý, odpočinutý, avšak oči měl zarudlé od slz. Měl proč plakat. Toho dne se musel rozloučit s Argosem a zanechat ho u Kilóna. Nic jiného se nedalo dělat. Moudrý rolník, podobně jako jeho bratr horal, snadno vysvětlil hochovi, že si psa nemůže vzít s sebou na loď. Protože hoch o prodeji psa nechtěl ani slyšet, poradili mu jinak. Argos měl být Kilónovi, vlastně jeho bratru jen půjčen, aby hlídal v horách stáda. Za to dal Kilón hochovi čtyři drachmy, které na tak dlouhou cestu velmi potřeboval. Jestliže se sem hoch někdy vrátí a vrátí peníze, bude si moci psa opět vzít. To říkal Kilón a přitom se usmíval s nedůvěrou, protože nevěřil, že by si hoch mohl někdy sem přijít jen pro psa, a to tím spíše, že obnos čtyř drachem byl dosti značný.

Kolem poledne dorazili do velké vesnice, která již ležela na druhé straně hory Parnes. Ihned je obklopili hoši, vrstevníci a známí Kilónova syna. Ten se zastavil a samozřejmě s pýchou a dojetím vyprávěl Diossovův příběh.

Potom celý houf došel až k ohybu cesty, odkud se otvíral široký rozhled na moře. Hoši začali Diossovi důkladně vysvětlovat, kudy má jít dále. Kilón mu přikázal, aby šel do Marathónu, a ne do aténských přístavů, protože v Marathónu měl známého, u něhož by se Diossos mohl na den na dva zastavit.

„Nemysli si,“ říkal Diossovi, „že tak snadno najdeš loď plující na Samos nebo do Milétu. A i když ji najdeš, ne každý tě vezme s sebou. A co uděláš, nebudeš-li mít nikoho, na koho by ses mohl obrátit? A právě teď jako naschvál se rozmnožily útoky námořních lupičů, takže malé lodi se bojí vyplout z přístavu.“

To říkal Kilón a totéž potvrzovali hoši, kteří hovořili s Diossem.

„Dříve,“ říkali, „se každá lepší rybářská loď pouštěla na moře, ale nyní se na dalekou cestu vydávají jen větší bárky. Moře je nebezpečné od té doby, co se po ostrovech potuluje Vejanus.“

„Jaký Vejanus?“

„Je to námořní lupič; už nejedna tlupa se tu uhnízdila, ale Vejanova je prý nejhorší. Nastražili na něho past, uspořádali na něho honičku, ale vyklouzl jim. V Marathóně se o tom všem dovíš více.“

Najednou hoši zmlkli, protože zpozorovali, že vedle nich stojí nějaký cizí poutník s mošnou na zádech a s holí v ruce.

Poutník byl malý, lysý, vypadal churavě a měl těkavý pohled. Když zpozoroval, že se hoši na něho dívají a že přestali hovořit, odvrátil se a rychle vykročil kupředu.

„Co je to zač?“ otázal se Kilónův syn.

„Neznáme ho. Je to nějaký tulák.“

Potom se Diossos rozloučil a na další cestu se vydal sám. Z hory, na které stáli, bylo nádherně vidět moře a cíl jeho cesty, Marathón. Cesta se zřetelně rýsovala. Nebylo možno zabloudit. Diossos kráčel rychle. I tak si vyčítal, že pro svou neschopnost a nemoc ztratil několik cenných dní. A tam matka, sestra a bratr počítají dny a hodiny. Tu si vzpomněl, že Kilón nechtěl příliš věřit tomu, že by někdo cizí, ne příbuzný, zaplatil za jeho rodinu veliký obnos dvou set drachem.

„Leda,“ pravil, „že by to byl někdo velmi bohatý.“

Diossos nevěděl, zda je Polynikos bohatý. Byl jistě mnohem bohatší než oni, ale to nic neznamenalo.

Z těchto smutných myšlenek jej vyrušil teprve nějaký nenadálý hlas.

„Kampak jdeš, chlapečku?“

Diossos spatřil před sebou toho lysého tuláka, kterého nedávno potkali ve vesnici. Zachvěl se. Cizincova tvář nebyla příjemná. Jeho malá, těkavá očka se nezastavila ani na chvíli. Měl však mírný, tichý hlas.

„Jdu do Marathónu,“ odpověděl chlapec.

„Pročpak?“

Diossovi se příliš nechtělo odpovídat, ale tulák za chvíli začal

hovořit sám.

„Slyšel jsem, jak jsi tam ve vesnici říkal, že hledáš nějakou loď, že chceš jet na Samos, do Malé Asie.“

„Ano,“ zabručel chlapec.

„To je těžká věc,“ řekl neznámý, „protože tam lodi jen zřídka plují a bez peněz tě nikdo nevezme.“

„Já mám peníze,“ řekl Diossos.

„Mnoho?“ neznámý přimhouřil oči.

„Čtyři drachmy!“

Neznámý pohrdavě stáhl rty.

„To je málo, skoro nic,“ zabručel. „Pochybuji, že by tě někdo za to vzal na loď.“

Chvilí šli mlčky. Neznámý se kradmo, ale pronikavě díval na Diossa. Najednou luskl prsty a řekl.

„Chceš-li, můžeš se dát na cestu ještě dnes.“

„Jak to, pane?“

„To je tak; znám někoho, kdo se ještě dnes dává ría cestu. On by tě vzal za čtyři drachmy.“

„Opravdu, ještě dnes?“

„Ano, chlapečku, sám vidíš, že jsem, jak by se to řeklo, námořník nebo dělník na lodí, rozumíš. To můj pán se dnes vydává na cestu. Kdybys chtěl, mohl bych se za tebe u něho přimluvit, aby tě vzal s sebou. Jedeme sice do Ikarie, nikoliv na Samos, ale odtamtud je již blízko, je vidět pobřeží a každý rybář tě tam převezme.“

„Opravdu, ty bys to, pane, udělal?“

„No, nevím ještě, nevím ještě nic určitého. Uvidíme, co řekne náš pán.“

„A kdy se dáte na cestu?“ :

„Dnes večer. Musíme si pospíšet, chlapečku.“

Šl rychle. Najednou neznámý odbočil na vedlejší stezku, Diossos se zastavil.

„Proč nejdeme přímou cestou do Marathónu?“

„A proč máme jít do Marathónu? Naše loď nekotví ve městě. Stojí trochu stranou. Tudy budeme mít k ní blíž.“

Diossos zaváhal. Podíval se s nedůvěrou na cizince.

Ten znovu přimhouřil oči. Usmíval se a nepříjemně se šklebil. Konečně řekl:

„Bojíš se. No tak nechod'. Sed si v Marathóně třebas měsíc. My tvé čtyři drachmy nepotřebujeme.“

Diossos přestal váhat. Myšlenka, že ještě dnes se bude moci dát na cestu, rozhodla.

„Jdu,“ řekl.

Šli dosti dlouho nějakými ztracenými lesními pěšinkami a teprve před samým večerem se vyškřábali z křoví. Několik desítek kroků před nimi se rozkládalo moře. Když Diossos spatřil klidnou, mírně zvlněnou hladinu vody, oddechl si s úlevou.

Moře se zde zařezávalo do pevniny maličkým, úzkým zálivem se strmými břehy a se dnem zavaleným velkými balvany. Na první pohled se zdálo, že je to nemožné, aby nějaká loď mohla proplout mezi těmito útesy.

Avšak v zálivu stála u pobřeží dosti velká bárka. Na bárce pobíhalo několik desítek lidí, kteří váleli a rovnali nějaké sudy. Hned vedle na pevnině hořela hranice. Kolem ní sedělo několik osob. Když zpozorovali příchozí, rychle povstali.

Přistoupil k nim vysoký, ramenatý muž s hlavou nakloněnou kupředu, posazenou mezi mohutná ramena tak, že vypadal téměř jako hrbáč.

„To jsi ty, lysý? No konečně! A co dělá tady ten hoch?“

„To je,“ Diossův průvodce se tiše zasmál, „to je ... cestující. Chce jet s námi do Ikarie.“

„Zbláznil ses, ten spratek?“

Lysý člověk odvedl muže stranou.

„Neboj se, pane, on zaplatí. Má u sebe čtyři drachmy.“

Další slova Diossos už nezaslechl, jenom ztlumený šepot a chechtot svého průvodce.

Udělal se mu špatně. Rozhlédl se po lidech, kteří jej obklopovali. Jejich tváře byly divoké, sraštělé, ošlehané větrem, jejich oči na něho hleděly nevraživě. Všichni byli ozbrojeni.

Oba dva muži, lysý i ten druhý, ramenatý, který zde patrně byl nejdůležitější, spolu dlouho hovořili. Lysý přesvědčoval, vysvětloval, hromotluk krčil rameny, zřejmě byl zlý a podrážděný.

Najednou se Diossovi zdálo, že zaslechl, jak jeho průvodce ujišťoval:

„Je možno za to dostat aspoň padesát drachem.“

Myslel si, že hovoří o nějakém zboží. Ostatně nebyl si jist, zda to dobře slyšel. Ale velitel lodi sebou trhl a netrpělivě odsekl:

„Nepotřebuji takové výdělky.“

Potom se obrátil k hochovi.

„Běž k čertu,“ řekl.

Diossos stál bezradně, nevěděl, co dělat. Nakonec vyndal z mošny svůj poklad, drachmy, které dostal od Kilóna.

„Pane, já opravdu mám peníze, zaplatím. Budu vám také pomáhat po cestě, naštípu dříví, umyji nádobí, zašiji plachtoví, udělám všechno...“

„Jdi k čertu!“ opakoval námořník.

Diossos zalomil rukama.

„Co si nyní počnu,“ zašeptal, „kam půjdu.“ Obrátil se ještě jednou k veliteli lodi:

„Pane, já musím jet, já musím zachránit matku, sestru a bratra, oni jsou v otroctví, já musím jet, abych je vykoupil. Rychle, co nejrychleji. Nemohu čekat. Jinak je prodají a všemu bude konec. Ó, pane, smiluj se! Dovol mi jet.“

„Jdi, hlupáku, dokud jsem dobrý! Jdi pryč do Marathónu nebo kam chceš, zlom si vaz.“

„Ale v Marathónu prý nikdo nechce jet. Celý měsíc prý je nutno čekat na loď. Všichni se bojí toho Vejana.“

„Koho, hlupáku?“ námořník sebou prudce trhl.

„Toho lupiče, Vejana. Všichni se ho bojí.“

Námořník najednou propukl ve smích. Jeho lidé se k němu přidali. Obstoupili hoča ještě těsněji. Když Diossos viděl, že není vše ztraceno, začal znovu:

„Pane, já se ti budu na lodi hodit, umím šít, umím přišívat záplaty, umývat palubu.“

Námořník ještě nějakou dobu přihlížel.

„Zábavný hlupák,“ řekl.

„No, a copak ještě umíš?“ zasmál se kdosi z námořníků.

Diossos chvíli mlčel, horečně přemýšlel, co by řekl.

„Umím, ještě umím ... hrát na flétnu,“ rychle dodal. Dali se do smíchu. I sám majitel lodi se srdečně zasmál.

„No tak dobře,“ řekl. „Budeš nám po cestě hrát. Poslouchejte. Tam mezi kořistí je přece nějaká stará flétna, tam dole v bedně.“

„Ano, je. Je dokonce celá.“

„No tak pojd', hochu. Sám jsi chtěl. Nedá se nic dělat. A nebojíš se toho lupiče?“

„Vejana?“

„Ano. Vejana.“

„Trochu se bojím, ale co se dá dělat. Také v lese jsem se bál, bál jsem se rysa, pátračů, ale musel jsem jít a tak jdu i nyní.“

„Proč?“

„Abych zachránil matku a sestru.“

KAPITOLA TŘINÁCTÁ

Za hodinu potom byl Diossos už na moři. Nastal soumrak. Diossovi se zdálo podivné, že se na cestu dávají právě v noci. Pokud slyšel, přistávali námořníci vždy na noc u pobřeží. Avšak noc byla tichá, klidná. Vycházející měsíc osvětloval cestu. Lehounký vítr napínal malou plachtu uprostřed bárky. Vesla pleskala pravidelně. Všechno bylo klidné. Avšak Diossa neopouštěl strach. Tito lidé byli nějakí podivní. Dívali se na něho s pohrdavým úsměvem. Hovořili mezi sebou jazykem, kterému nerozuměl. Aspoň polovina z nich nebyli Řekové. Několik z nich se u něho zastavilo a vyptávalo se, odkud vlastně je a jak se sem dostal. Diossos jim odpovídal upřímně. Naslouchali pozorně, když jim vyprávěl o strašné události s pátrači a o tom, jak ho v poslední chvíli zachránil pes. Dokonce velitel, pán lodi, zatleskal a řekl:

„U Herma, to nebyl lecjaký pejsek. Copak jsi s ním udělal?“

„Musel jsem ho nechat u rolníka, protože mi říkali, že ho nikdo na loď nevezme.“

„Ba! To je jisté. Pokousal by nás zde všechny.“

Diossos zavrtěl hlavou.

„Ba ne,“ řekl, „on se vrhá jenom na zlé lidi, na dobré ani nezašteká.“

Celý zástup propukl ve smích. Bavili se stále lépe. Potom jeden námořník přinesl Diossovi flétnu. Flétna byla stará, poškozená, na konci ohořelá, asi byla vytažena z ohně při požáru. Diossos ji vzal do třesoucí se ruky. Tolik měsíců ji neměl u úst. Zahrál několik tónů, trochu to šlo. Začal nějakou písničku, přerušil ji, naklonil se, znovu se narovnal a začal znovu. Námořníci umkli. Nastalo ticho. Písnička plynula. Zpočátku rychlá, skočná, potom stále dojemnější, smutnější. Když skončil, bylo nějakou dobu ticho.

„Ten malý hraje dobře,“ řekl kdosi. Námořníci si posedali kolem,

na okraj lodi, na lana a na pytle. Diossos znovu pokračoval. Připomněl si nějakou smutnou, jednotvárnou, dojmavou melodii, kterou zaslechl kdysi na projíždějící plachetnici, a opakoval ji jednou, podruhé. Potom nepozorovaně přeskočil na nějakou další píseň a rozehrál se tak, že zapomněl na všechno.

Najednou se velitel lodi, který seděl vedle, prudce pohnul.

„Odkud znáš tuto píseň?“ otázal se téměř hněvivě.

Diossos procítl, podíval se na něho ještě napolo omámen.

„Nevím, hráli ji na nějaké lodi. Nepamatuji se.“

„To je etruská píseň. Zpívala ji moje matka. Zde ji nikdo nezná.“

„Nechceš, abych ji hrál?“

Námořník zavrtěl hlavou.

„Hřej, jen ji ještě hřej!“

A Diossos hrál. Tuto píseň, jinou a ještě jinou. Měsíc vystoupil vysoko a ozářil svým stříbrným světlem hladinu moře. Vlny lehce šuměly. Vítr pomalu poháněl loď. Veslaři přestali vesly rozrážet vodu. Naslouchali.

Diossos se konečně unavil a přestal. Námořníci stáli kolem něho a vrtěli hlavami. Tiše šeptali, jako by byli očarováni. Divoké, ponuré tváře ztratily na chvíli svůj obvyklý drsný výraz. Námořníci se pomalu rozcházeli. Jedna část se chopila vesel, druhá šla spát. Byla pozdní noc. Jenom velitel lodi seděl mlčky a nepohnutě. Diossos k němu přiklekl.

„Dovolíš, pane, abych si lehl vedle tebe?“

„Proč si nelehneš tam, s nimi?“

„Oni jsou takoví nějakí strašní.“

„A já ne?“ ■

„Ty, pane? Proč?“

Námořník pokrčil rameny.

„Lehni si, kde chceš.“

Diossos si lehl u nějakého lanoví a snažil se přikrýt kusem hrubého plátna. Jeden z veslařů, který šel mimo, řekl žertem veliteli:

Zadrž ho, pane, děle na lodi, ať nám hraje. „Bude nám veseleji.“

Diossos rychle usedl. Vášnivě zaprotestoval:

„Já se nemohu nikde zdržovat. Spěchám.“

„Copak ti bude s námi zle?“ zasmál se veslař.

„Tam na mne čeká matka, domov, všichni.“

„Vždyť ty nemáš domov.“

„Nemám, ale musím ho mít.“

„Proč?“

„Jak to?“ Diossos byl překvapen. „Přece každý musí mít svůj domov, svou matku, své drahé.“

„Co z toho máš?“

„No, aby mě někdo očekával. Vždyť na každého někdo čeká.“

Nehybně sedící velitel se prudce pohnul.

„Spi již, hlupáku!“ řekl přísně.

Diossos si znovu lehl a přikryl se plátnem. Veslař odešel. Nastalo ticho. Za chvíli měsíc, který stoupal stále výše, jasně ozářil tvrdě spícího hochu, jeho vlasy rozhozené do půlkruhu, bledou, vyhublou tvář, velké řasy, pootevřená ústa. I Vejanus stále seděl nehybně a nějakou dobu se díval na spícího hochu. Potom těžce vstal a začal měřit palubu velkými kroky. Každou chvíli se u Diossa zastavil. Díval se na něj zamračeně a skoro nenávistně.

„Čert mi byl dlužen toho spratka,“ uvažoval, „a proklatě, jak hrál tu hloupou písničku a k tomu ještě hovořil o domově, o matce! Kéž Hádes pohlídl lysého za to, že ho sem přivedl. Pro Herma! Klouček je hloupý jako bota. Jakpak to řekl? Každý musí někoho mít, kdo na něj čeká. Ach, hlupák, hlupák, hlupák!“

Znovu vykročil, chodil dlouho a kousal si vousy.

Veslaři a kormidelník u kormidla se na něho dívali se strachem.

„Náš starý se rozzuřil, někdo dostane co proto,“ šeptali. Pilně pracovali.

Vejanus si znovu přisedl k Diossovi a zamyslel se.

Dům, vlastní dům, matka, snoubenka, draží – je to pravda, bylo to vůbec kdysi před lety?! Klid a slunce, pohoda a ta hloupá písnička, snad ukolébavka, kterou již zapomněl. Ano, je tomu již dávno, velmi dávno. Lépe nevzpomínat. K čemu také? A potom, co přišlo potom? Bitva, přepadení Řeky, které podnítli Římané, byly to strašné, příšerné dny. Potom přišlo otroctví, pokus o útěk. Chytili ho a nemilosrdně zbičovali, až ztratil vědomí. Ach, lépe na to nevzpomínat! Proč mě tehdy nedobili. A proč ten chlapec to hrál. Och, hlupák, hlupák! A potom! Potom přišly galeje! Sedm let. Den a

noc na řetěze jako pes. Tahat a tlačit vesla, tahat a tlačit – celé dny, hodiny, měsíce, léta. Nebylo nic slyšet než skřípot vesel a palubních prken a svištění karabáče, věčný soumrak, zápach. Ne. Na to není možno ani vzpomenout! Zůstalo jenom strašné, neúprosné a vzrůstající odhodlání: pomstít se, nalézt příležitost k boji, zabítet, rvát se, trhat. Za všechno, za mučení, za galeje, za celých těch sedm let. Ano. Ach! Sedm let. Nejlepší, jinošská léta.

... A potom? Přístav v dalekém Herakleiónu na Krétě. Osvobození. Ten hoch ještě nebyl dospělý, byl však smělý jako muž a dobrý, dobrý, jako... Proč to udělal?

Ano. To jediné nikdy Vejanus nedovedl pochopit. Když jako galejník byl na cestě z Tarentu do Knossu, potkal ho asi šestnáctiletý chlapec, svobodný hoch; na pohled obyčejný jako každý jiný. Tento hoch se nad ním slitoval a chtěl s ním pohovořit. Již to samo bylo zvláštní. A potom, když pracoval v přístavu y Knossu a když byli ve dne uvolněni z řetězů, objevil se najednou tento hoch jako bůh. Možná že to byl opravdu nějaký bůh. Připlaval v noci. Poučil ho, jakým způsobem by se mohl zachránit, jak uprchnout, jak bojovat, přinesl zbraně, šest mečů pro něho i pro jeho kamarády. Ano, na to Vejanus nezapomene. A nikdy zapomenout nesmí. Byl to posvátný, zázračný den, den pomsty a spasení. Proč to ten hoch udělal? Vejanus si dobře pamatoval jeho tvář, jeho hlas, jeho oči, celou jeho téměř již mužskou postavu, ramenatou, poněkud shrbenou. Kdyby ho tak mohl potkat, vyptal by se ho na všechno. Kdyby ho tak mohl potkat, stal by se jeho otrokem a dovolil by mu, aby s ním dělal co by chtěl. On, Vejanus. Dnes musí ten hoch být dospělý muž. Vejanus si je však jist, že by ho hned poznal. Ten jinošský hlas, když mu otvorem bárky šeptal rady a pokyny jako bratrovi. Proč to udělal? Což ho mohl zajímat nějaký ubohý galejník? Vejanus měl v životě jen jednu velkou touhu: setkat se s tím člověkem.

Po útěku z otroctví se mu dařilo velmi špatně. Kde oni, galejníci, mohli nalézt útočiště?! Část z nich odešla hledat štěstí na pevninu, zbytek se připojil k Řekovi Galliónovi, tehdy proslulému pirátovi, který řádil na mořích. Mezi nimi byl také Vejanus, který se však brzy, po několika měsících vzdal loupeživého života, prodral se do Etrurie, do starého rodného místa, kde chtěl nalézt matku, dům a

nevěstu. Dověděl se však, že tehdy před lety v době útoku Řeků všichni buď zahynuli, nebo se dostali do otroctví. Nebylo o nich nic slyšet, jako by se do země propadli. Lidé ho nepoznávali. Byli všichni cizí. Proto se vrátil zpět ke Galliónovi. Stal se navzdý námořním lupičem. Když byla Galliónova banda rozbita a on sám zahynul, shromáždil Vejanus zbytky tlupy a začal pracovat na vlastní pěst. Štěstí mu přálo. Tlupa rostla. Lidé ho slepě poslouchali. Byl šíleně odvážný, ale zároveň rozvážný. Dovedl kořist sbírat a také ji dobře prodávat. Podařilo se mu dohodnout se s Polykratem, vládcem ostrova Samu, a prodával mu vše, co na svých výpravách ukořistil. Samozřejmě, že Polykrates se nehlásil k této známosti, avšak Vejanus mu poskytoval značný příjem. Proto mu byl Polykrates nakloněn a nejednou jej varoval před nástrahami, které mu připravila rozzuřená obchodní města. Jenom samoské bárky a lodí ze zemí spřátelených s vychytralým vládcem námořní lupiči vždy ušetřili. Tak se stal Vejanus nástrojem Polykratovým ve vodách Egejského moře. Menší obchodní lodí se bály vydat na cestu, protože Vejanus je bez milosti napadal, lidi odváděl do zajetí, bral za ně výkupné nebo je prodával do Malé Asie. Jenom galejníky propouštěl, aniž se staral, co se s nimi stane.

Tak se mstil za svůj strašný život. Neměl žádné výčitky svědomí. Lidé byli k němu zlí, nyní je on zlý k lidem. Je to jen vyrovnaný účet a nic víc. Ostatně všem jim záviděl. Záviděl jim klid, ticho a pohodu všedních dnů. Nejvíce jim však záviděl domov. Ten hlupáček, hlupák, malý tulák, ho ťal do živého. A ještě k tomu hrál písničku, kterou mu kdysi zpívala matka. Také sám vyprávěl o své matce, o sestře a o tom, že na něho čekají.

Vejanus se zastavil u Diossa a zadíval se na něj.

Měsíc ozařoval tvář spícího hochu. Hoch se lehce usmíval; možná že se mu zdálo o matce.

„Jak je krásný,“ zašeptal a zachvěl se. Napadlo ho, jak šťastná je Diossova matka, i tam, v žaláři. Má takového syna. Čeká na něho. On spěchá k ní. Oba myslí, že se ještě uvidí. Snad se opravdu uvidí. Jak budou šťastni. Ano. A on, Vejanus? Sám, sám, sám až do konce. A ještě nutno žít tolik let! Vejanus není starý. Jeho černé vlasy jen trochu začínají šedivět. Kdyby byl jako jiní, měl by svůj domov, měl

by se ke komu vrátit, pro koho pracovat, měl by takového jako ...

Znovu se zachvěl. Vstal.

„Co se to se mnou děje?“ pomyslel si.

Víř se trochu změnil, proto odešel dát rozkazy svým lidem.

Zastavil ho lysý, vyhublý otrhanec, ten, který Diossa přivedl, a vychloubačně řekl:

„Tak co, pane, chlapec se vydařil. Budeme ho moci prodat ještě draž než za padesát drachem. Je to hezký hoch a k tomu ještě umí hrát. Koupí ho nějaký kníže a dobře zaplatí.“

Vejanus se zastavil a pozorně se na něj podíval z výše.

„Nikoho nebudeme prodávat,“ řekl. „Toho hochu jsme neukořistili. On se s námi dohodl, že ho převezeme, a za cestu nám poctivě zaplatil. Rozumíš? Když jsme uzavřeli dohodu s Po'lykratem, on i my tuto dohodu dodržujeme, poněvadž by nás mohl snadno chytit a všechny nás poděl silnice pověsit. Ale on to neučiní, protože nám dal své panovnické slovo. Také moje slovo platí.“

Lysý chtěl něco říci, chtěl přesvědčovat, ale Vejanus se dotkl jeho ramene.

„Již jsem řekl, neprodám ho za nic!“ řekl tichým hrozivým hlasem.

Lysý mlčky ustoupil a skupina veslařů vyslovila souhlas s názorem svého velitele.

„Starý má pravdu. Dohoda je dohoda. Ostatně je to zábavný klouček. Znamenitě hraje. Ať jede s námi jako svobodný.“

Takové byly příčiny, pro které Diossos po několikadenní plavbě, během které hrál celé hodiny této zvláštní posádce, přistál klidně u břehu ostrova Ikarie. Divil se jenom, že přistáli znovu u liduprázdného břehu. Avšak sám velitel mu ukázal cestu a poučil ho, kudy dojde k nejbližší osadě, kde najde rybářskou loď, která ho převezde na blížký Samos.

„A řekni tam rybářům, aby se nebáli vyplouvat na moře. Piráti je nenapadnou, protože mají něco jiného na práci. Řekni, že to pravil sám Vejanus, rozumíš, chlapecu.“

Poklepal ho po zádech a překvapeného jej vystrčil na břeh. Rychle odrazili.

Za dva dny potom kvečeru vstoupil Diossos do Meliklova domu, kde bydlel Polynikos.

Část druhá

KAPITOLA ČTRNÁCTÁ

Příští Polynikovy dny byly vyplněny horečnou prací. Celou tuto dobu byl rozechvělý a pln starostí. Dvě stě drachem, odkud vzít dvě stě drachem?

Diossos správně soudil, že Polynikos je neopustí, ale částka dvě stě drachem byla tak obrovská, že překračovala všechny Polynikovy možnosti. Diossos, který jen stěží a s uzarděním vyslovil svou prosbu, aby Polynikos zachránil jeho rodinu, teprve nyní pochopil, jak velikou oběť žádá od svého přítele. Dvě stě drachem, u Herma, to nebyla maličkost.

Když se Polynikos o všem dověděl, hned začal se sestrou uvažovat, kolik ,má peněz hotových, za kolik bude moci zastavit své věci na lodi, velikou síť, nově koupenou plachtu, krásný sváteční oblek. Vyjmenoval, počítal, ale všeho bylo málo. Diossos byl zoufalý. Chvíli se mu zdálo, že je všechno marné a že se ani nesluší a není vůbec možné žádat od Polynika takovou oběť. A k tomu všemu nebyl přítomen Melikles, který by jistě pomohl a poradil příteli v této vážné chvíli. Nebylo možno na něj čekat. A Anité nemohla ani nesměla bez něho rozhodovat o takových záležitostech. Nebylo také možno prosit o peníze Diomena, Polynikova otce.

Diomenes, důstojník ve službě vládce Polykrata na Samu, byl muž starý a přísný a neviděl rád přátelství svého syna s chudými Káry. Vztahy syna k této rodině se mu samozřejmě nelíbily, a proto se o tom Polynikos ani neodvážil otci zmínit. Diomenes nebyl sice bohatý, avšak vysoko si cenil svou hodnost důstojníka a domníval se, že jeho syn si může najít manželku v rodinách zámožných kupců. Zvláště byl hrdý na Polynikovo vítězství v závodech, na to, že jeho jméno bylo vyslovováno všemi ústy v Milétu a na Samu. Jeho hrdost se ještě více zvýšila, když byly činěny marné pokusy, aby byly Polynikovi jeho dobyté vavříny odňaty.

Milétané se totiž brzy dověděli, že Choreos a jiní korintští velmožové se začali starat o to, aby Polynikovo vítězství bylo prohlášeno za neplatné. Když soudcové na závodech nechtěli a ani nemohli vládcům města v této věci vyhovět, uražená rodina Kreonidů se obrátila prostřednictvím svých známých do Malé Asie, kde hledala důkazy o tom, že Polynikos není čistokrevný, Helén. –

Starý Diomenes se tím nemálo trápil a v takových okamžicích ho tím více rmoutila synova známost s rodinou chudých Kárů.

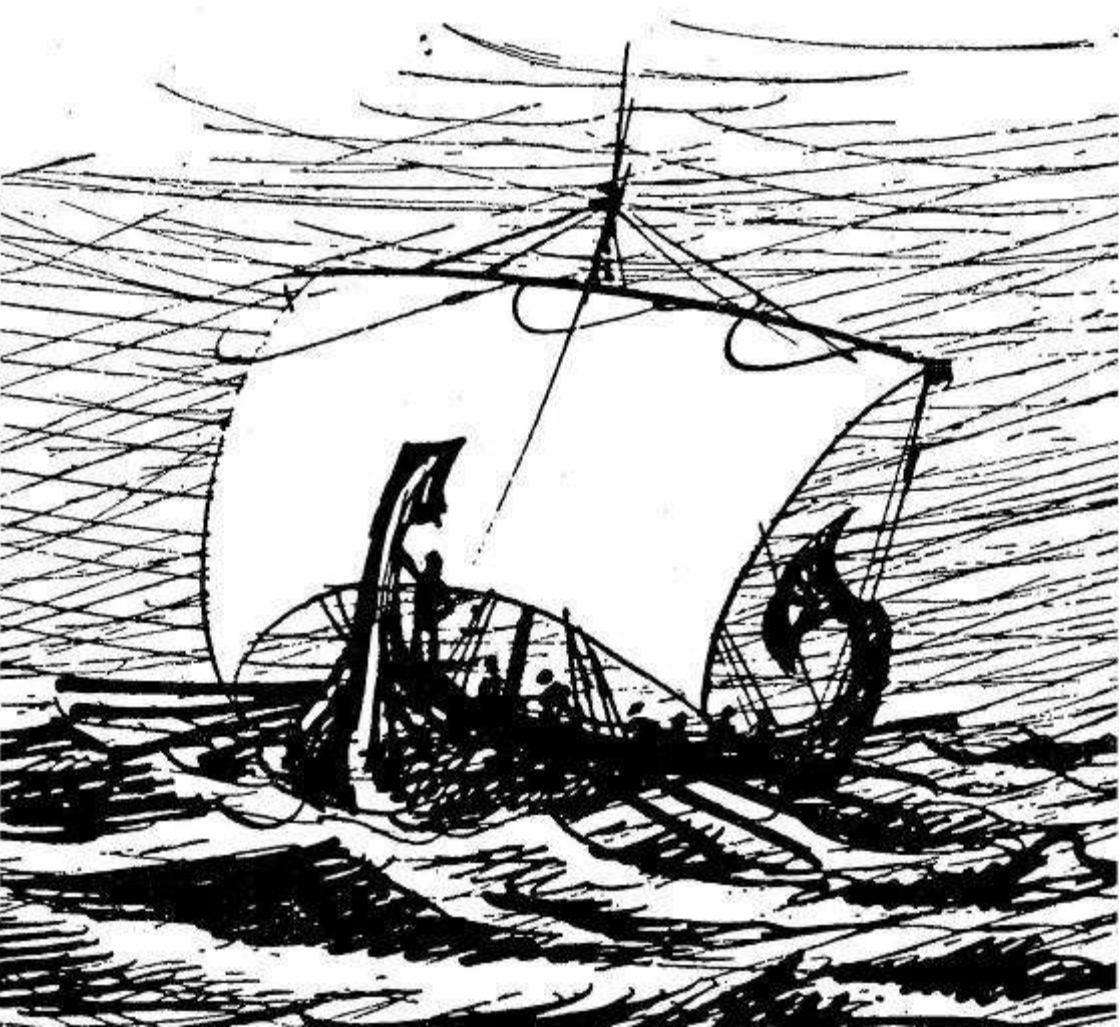
Polynikos o tom věděl a chápal, že v této věci nemůže otce žádat o peníze. Také Anité, když viděla rostoucí obtíže, se pokoušela nesměle a bez přesvědčení vysvětlit bratrovi, aby neobětoval tak obrovskou sumu na záchranu lidí přece jen cizích. Avšak Polynikos se na ni utrl. Když si vzpomněl na Eukleu, měl v očích slzy a zoufalství. Když si vzpomněl na Chorea, vztekem rudl a bledl. Když ho Anité spatřila v tomto stavu, zanechala pokusů odvrátit ho od pevného rozhodnutí. Ostatně chápala, že i Melikles by určitě na Polynikově místě učinil totéž. A Melikles byl pro ni naprosto neotřesitelným Vzorem v jednání. Polynikos jí také vysvětloval a správně odůvodňoval, že on nejen chce, nýbrž i má povinnost Kárům pomoci.

„Kdo ví,“ řekl, „zda jejich uvěznění a pronásledování není následkem toho, že byli mými přáteli a že měli odvahu se k tomu hlásit. Když Choreos nemohl zasáhnout mne, udeřil na ně. A v tom je patrně celá pravda.“

Za několik dní Polynikos s pomocí Anité zastavil nebo prodal co jen mohl, a sebral asi sto šedesát drachem. Zbytek si musel vypůjčit u přátel. Polynikos jich měl mnoho, zvláště od té doby, co na istmijských hrách proslavil své město. Již pátého dne měl dvě stě drachem pohromadě. Anité byla zoufalá, když viděla, že bude nutno obětovat tak obrovskou sumu. Její bratr však ji utěšoval, že tuto částku nelze pokládat za ztracenou. Kárové jsou hrdí a poctiví a jistě se budou starat, aby dříve nebo později vrátili vše, nebo aspoň většinu těchto peněz. Když Anité poznala Diossa blíže a když si s ním upřímně pohovořila, začala se k němu chovat přátelštěji. Viděla, s jakým úsilím se staral p pomoc rodině, jak se souží a trápí a jak je zoufalý z obrovské oběti, kterou má Polynikos podstoupit.

„To je opravdu nějaký dobrý chlapec,“ říkala Meliklově matce, která s nimi bydlela, „a je-li syn takový, pak je snad poctivá i celá rodina.“

Zatímco Polynikos shromažďoval peníze, pátral usilovně, zda nějaká loď nepojede směrem k řeckým přístavům. Svou, lépe řečeno Meliklovou plachetnicí jet nemohl, protože byla v opravě. Ostatně za nepřítomnosti svého přítele by se Polynikos ani neodvážil vzít si jeho loď na tak dalekou cestu.

V té době byl Milét velký přístav a udržoval čilé obchodní styky se všemi řeckými státy a s celým světem, takže příležitost k plavbě kterýmukoli směrem tam byla snadnější než kdekoli jinde.

Brzy našel Polynikos dosti velkou loď, která měla namířeno z Efezu přes Milét do Atén a dále do Korintu. Jeden z námořníků, Xenón Efezský, byl Polynikův dobrý známý ještě z doby, kdy společně sloužili v egyptské armádě. Byl to člověk rozvážný a klidný a byl mnohem starší než Polynikos. Mohl mu být na jeho výpravě velmi užitečný. Polynikos ho proto do všeho zasvětil. Xenón byl tak dojat, že se celá výprava stala i jeho záležitostí. Bez větších překážek byl načrtnut plán cesty. Loď měla vyplout za dva dny a na cestě zastavovat, jen pokud bylo nutno na noc. Polynikos věřil, že tak bez větších obtíží dorazí do Korintu včas.

Jak Xenón, tak i jiní jeho známí jej utěšovali, že i kdyby se o několik dní zpozdil, jistě rukojmí propustí, jakmile jen dostanou peníze. Aspoň takové právo platilo v jónských městech. Polynikos však nevěděl, jak v takovém případě budou postupovat Korinťané, poněvadž měl důvod obávat se, že provedou nějakou zlomyslnost. Také Anité se toho obávala. Čím více se blížila hodina odjezdu, tím méně se starala o ztracené peníze a tím více se chvěla o bratra, který se vydával do hrozného nebezpečí. Polynikos ji uklidňoval, jak jen mohl, že na lodi pojede pod jiným jménem a že na Istmu nevystoupí na pevninu, ledaže by nebylo vyhnutí. Bude se snažit, aby celou věc vyřídil prostřednictvím Xenóna, svého známého na bárce.

„Bude-li však nutno, abych vystoupil, tak mně jistě nikdo nepozná,“ řekl sestře.

A opravdu. Polynikos se od závodů velmi změnil, protože, aby si dodal vážnosti, nechal si narůst bradku. Tato bradka sice nechtěla příliš růst na jeho jinošské tváři, přesto však pomalu pokrývala jeho pokožku jemným vousem a tvář světlým, zlatavým, nepříliš výrazným chmýřím, takže mladého závodníka dost změnila.

Anité, která byla stále s bratrem, ani nezpozorovala tuto změnu, ale Diossos, který Polynika dávno neviděl, přiznával, že sám jen stěží poznal přítele, přestože ho znal daleko lépe než druzí občané korintští.

To Anité trochu uklidnilo, třebaže ne úplně. Mladá žena totiž

dobře věděla, že octne-li se Polynikos v blízkosti Choreia a v dosahu jeho mohutných rukou, vždy mu bude hrozit strašné nebezpečí.

Avšak nedalo se nic dělat. Sedmého dne po Diossově příchodu do Miléty se vydali na cestu.

Polynikos a Diossos desetkrát, stokrát důkladně propočítali, kolik času jim zbývá a jak dlouho by měla trvat plavba, byli netrpěliví při každém nepatrném zdržení, vítr pro ně nikdy nebyl dost příznivý, veslaři nikdy dost rychlí.

Jinak cesta probíhala uspokojivě.

Zastávka v Megáře trvala jednu noc. Na druhý den před večerem, za klidného větru a za krásného počasí vjeli do velkého přístavu v Istmu. Diossos a Polynikos vypočítali, že je to dvacátý devátý nebo třicátý den od uvěznění Kárů.

KAPITOLA PATNÁCTÁ

Brzy ráno osmého dne Xenón důkladně poučen Polynikem, vystoupil na břeh a šel do Korintu, aby se něco dověděl o uvězněných. Vzal s sebou peníze určené na výkup. Polynikos ani Diossos loď neopustili. Hoch musel svému příteli slavnostně slíbit, že bez jeho svolení se nehne z lodi a že se nevystaví očím obyvatelů Istmu ani na palubě.

Opravdu, zde ho všichni znali stokrát lépe než Polynika a žádná bradka jeho vzhled nezměnila. Nebezpečí, že bude poznán, hrozilo především jemu samému. Choreos měl na něho přece dosud právo a donášeči mezi obyvatelstvem hustě obydleného přístavu jistě nechyběli.

Proto Diossos seděl tiše, ovázal si tvář hadrem, takže mu byly vidět jen oči, naříkal si na bolest zubů, aby vysvětlil posádce, proč nevystupuje na pevninu.

Majitel efezské bárky, starý mlčenlivý Lysipos, kterému Xenón svěřil tajemství, se jich na nic neptal. Seděli proto oba na palubě, lépe řečeno chodili z kouta do kouta, protože neklid jim zabraňoval, aby si aspoň na chvíli odpočinuli. Diossovi se to zdálo zvláštní, že ačkoli je tak blízko svému domovu, nesmí se k němu rozběhnout, nesmí se ani na chvíli podívat, jak to tam teď vypadá. Z bárky bylo dobře vidět jejich domek na pahorku, známé rozpadávající se stěny, zchátralou zeď a zahrádku, která se příkře svažovala k moři. Zdálo se, že domek není obydlen. Po celé dlouhé hodiny Diossos nespatriil v zahrádce živé duše a malé záhonky, které kdysi upravovala Euklea, byly otrhány a pošlapány. Všechno budilo dojem opuštěnosti.

Xenón se vrátil teprve odpoledne, rozzlobený a velmi pobouřený.

Odešel s Polynikem do kouta a všechno mu vyprávěl.

Kárové žijí a jsou dosud v žaláři. Prý jsou všichni zdraví, vyprávěl velitel vězeňské stráže, ale nepustil ho k nim. Když se

dověděl, že výkupné je připraveno, byl velmi zmaten. Přiznal sice, že výkupné ještě není opožděno, nechtěl však je přijmout. Nakonec zavolal nějakého Korint'ana, který se jmenoval Terpnos. Ten Xenónovi vyprávěl, že o rukojmích rozhoduje věřitel, ten, který půjčoval peníze, to jest Choreos. Choreos však není doma, protože odjel na několik dní z Korintu. Poradil Xenónovi, aby s výkupem počkal pět až šest dní, až se obchodník vrátí a sám Káry propustí. Avšak Xenón, který naprosto nebyl hloupý a na svých cestách poznal různé zvyky a zákony, nechtěl o tom slyšet.

„Důstojný Choreos,“ říkal, „drží uvězněné jenom jako rukojmí za dluh. Když však je dluh vrácen, nic mu po uvězněných již není. Tak je to na celém světě.“

On, Xenón, nemá, proč by čekal na Choreia, protože jeho loď odjíždí za několik dní. Ostatně boháč, když po svém návratu dostane peníze, nemůže přece nic nikomu za to vytýkat. Na to nebyla žádná odpověď. Velitel žaláře a ten druhý, jeho rádce Terpnos, kroutili hlavami, konečně odešli, aby se poradili. A radili se dlouho, tak dlouho, že si Efezan myslel, že se k němu už nevrátí. Asi po hodině se přece vrátili a řekli, že dnes celou věc nerozhodnou, protože se musí ještě poradit se správcem Choreova domu, který zastupuje boháče v době jeho nepřítomnosti.

S tím Xenón odešel. Ztratil tak zbytečně půl dne. Klel a nadával a neskrýval jakýsi neklid.

„Oni tam něco na nás šijí, Polyniku, bojí se něco udělat bez toho Choreia a chtěli by za každou cenu na něho počkat. Bylo by však lépe jednat hned, protože by mohla uplynout lhůta. Kromě toho za několik dní se naše loď vydá na zpáteční cestu a Lysipos nebude čekat. Ptal jsem se prostřednictvím jednoho písaře, který tam nedaleko bydlí, nebude-li již zítra s výkupem pozdě. Říkal, že nikoliv, ale bylo by lépe si pospíšet.“

Tolik řekl Xenón. Připomněl ještě, že Terpnos a ten druhý rozhodně chtěli vědět, kdo poslal výkupné. Odpověděl jim podle toho, jak se již předem dohodli, že výkupné poslal Melikles z Milétu.

Když to všechno Polynikos vyslechl, velmi se zarmoutil. Po dlouhé poradě, jíž se zúčastnil i starý Lysipos, velitel lodi, rozhodl se Polynikos, že zítra půjde s Xenónem a rozhodně bude žádat, aby věc

byla vyřízena. Choreova nepřítomnost usnadňovala Polynikovi pobyt ve městě. Neměl ostatně v úmyslu prozradit své pravé jméno a počítal s tím, že po Choreově odjezdu ho ve městě nikdo nepozná.

A tak na druhý den hned brzy ráno se Polynikos a Xenón vypravili znovu do žaláře. Přišli brzy, příliš brzy. Strážce je nepustil dovnitř a prohlásil, že velitel přijde teprve za několik hodin a že potom s nimi pohovoří.

Hodiny ubíhaly. Oba Jónové chodili okolo žaláře jako v bludném kruhu. Polynikos byl čím dál tím více rozzloben a zoufalý. Byl již přesvědčen, že ničeho nedosáhne. Chtěl se znovu vrátit k Lysipovi, poradit se s ním ještě jednou a poprosit starého námořníka, aby se sám ujal věci. Všichni námořníci a obchodníci, kteří často navštěvovali cizí města, měli v nich totiž mnoho známých, plnoprávných místních občanů, kteří byli jakýmisi ochránci cizinců, a jejich jménem vystupovali u soudů a u místních úřadů. Řek, cizinec, třebaš byl pravý Helén, bez prostřednictví místních občanů nemohl o nic požádat. Starý Lysipos měl v Korintě jistě jednoho nebo i více patronů, a Polynikos je chtěl požádat, aby podali žalobu. Zdálo se mu, že to je jediná cesta.

Mezitím se proti všemu očekávání celá věc rozřešila nenadále a snadno.

Velitel žaláře znovu přišel s Terpnem a tentokrát se k čekajícím Jónům chovali velmi zdvořile. Jenom Terpnos se upřeně díval na Polynika a důkladně se vyptával, kdo je a odkud přichází.

Jak se již předtím dohodli, Polynikos prohlásil, že je Filias, syn Filemóna z Miléty. Tak se opravdu jmenoval jeho bratranec, jen s tím rozdílem, že od narození bydlel v Egyptě.

Po krátkém rozhovoru dohodli oba Korintřané výši výkupného za uvězněné, při čemž Polynikos radostně zjistil, že částka je dokonce o něco nižší, než jakou udal Diossos.

„Dostaneme sto osmdesát pět drachem, o nic více,“ řekl Terpnos. Zdálo se, že vystupuje Choreovým jménem. Již několik týdnů byl jedním z jeho četných pomocníků a hlavním dodavatelem potravin pro velký boháčův dům.

Žádné obtíže nebyly.

Velitel žaláře pouze žádal, aby celá věc byla kvůli pořádku

sepsána na tabulkách a všemi podepsána. Tato žádost se zdála zcela samozřejmá. Poslali proto pro nedaleko bydlicího písaře, který měl zkušenost ve psaní takových smluv. Byla to obyčejná obchodní smlouva. Jedna strana dávala peníze, druhá dávala zboží, živé zboží, to jest lidi. Taková věc byla v tehdejší době zcela obvyklá a nebudila žádné pochybnosti. Za půl hodiny bylo vše hotovo.

Po obvyklém úvodu, v němž byla skládána přísaha na bohy Héru, Herma a Athénu, následoval vlastní text, který nadiktoval Terpnos. Že ta žena z Kárie, manželka Phemona, korintského občana, podruhé provdána za Dromea, rovněž korintského občana, byla dána pro dluh jako zástava šlechtnému Choreovi; vzhledem k tomu, že dluh byl zaplacen, propouští se z rukojemství spolu s dvěma dětmi. Smlouva byla vyryta rydlem do hliněných tabulek, všichni přítomni ji pozorně přečetli, protože nikomu z nich nebylo cizí umění číst. Celá smlouva měla být sepsána trojmo a třikrát podepsána. Takový byl zvyk.

KAPITOLA ŠESTNÁCTÁ

Nyní šlo všechno hodně rychle. Za půl hodiny byla smlouva přečtena, peníze byly přesně přepočteny a zváženy, načež velitel dal strážní znamení, aby uvězněné vyvedli.

Polynikos si oddechl. Až do té doby se nemohl zbavit starostí, že Korintřané v poslední chvíli najdou opět nějaký způsob, aby celou věc oddálili. Potměšilý pohled Terpnův ho v této domněnce utvrzoval. Nyní konečně uslyšel rozkaz, aby vězňové byli propuštěni, a proto se uklidnil.

Stáli v prostorné předsíni. Na jedné straně byly velké okované dveře, které vedly na ulici, a na druhé straně podobné dveře, které vedly na dvůr. Těmito dveřmi vstoupili za chvíli tři strážníci, kteří přivedli starou Kárijku s osmiletým synem Phemonem.

„To jsou vykoupení rukojmí,“ řekl Terpnos.

Polynikos pokynul hlavou, avšak díval se ještě dál do dveří, které vedly do žaláře.

„A kde je Euklea?“ řekl konečně.

Velitel dělal, jako by byl překvapen.

„Euklea, dcera Phemona?“

„Ano, jeho dcera. Proč zde není?“

„Nic jsme nehovořili, pane, o Euklei.“

Polynikos se zachvěl,

„Jak to?“ zašeptal ztlumeným hlasem. „Hovořili jsme o Kárijce s dvěma dětmi.“

„Je tomu tak.“

„Žádám proto, aby bylo vydáno i druhé dítě. Je to napsáno ve smlouvě.“

„Skutečně, je tam napsáno, že dvě děti Phemona a této ženy budou vyjmuty z rukojemství a od té doby mohou užívat svobody.“

„Žádám proto, aby bylo vydáno také druhé dítě.“

„To druhé dítě uprchlo a je neoprávněně na svobodě; od této chvíle má právo na tuto svobodu, přestává být rukojmí.“

„Kdo je to?“ sotva vykřikl tato slova Polynikos.

„Nějaký Diossos, znáš ho dobře, pane, možná, že je na vaší lodi.“

Velitel žaláře pokynul hlavou:

„Ano, Diossos. Od této chvíle se již nemusí skrývat. Vykoupil jsi ho, pane.“

Polynikos cítil, jak se mu krev řine do hlavy.

Xenón jej chytil za ruku. Báł se, že jeho přítel vybuchne hněvem.

„Korint'áné,“ řekl, „snad nemyslíte, že jsme chtěli vykoupit někoho, kdo je již na svobodě.“

Velitel stráže pokrčil rameny.

„Podle práva byl dosud v žaláři. Svobodný je teprve dnes.“

Polynikos se vrhl kupředu.

„To je podvod!“ vykřikl. „Měla být vydána Euklea. Žádám, aby byla vydána Euklea.“

Velitel se s hlubokou vážností obrátil k písáři.

„Písáři, byla ve smlouvě zmínka o Euklei?“

„Nebyla.“

„Kdyby Euklea měla být vydána, muselo by být o tom napsáno?“

„Má-li být otrok vykoupen a je dospělý, musí být ve smlouvě i jmenován.“

„Euklei je šestnáct let, je tedy již dospělá,“ řekl velitel žaláře.

„Kdyby šlo o ni, musela by být zvlášť jmenována, musel by být uveden její otec a matka, je tomu tak, písáři?“

Písář oddaně potvrdil.

„Je tedy vše v pořádku?“

„V naprostém pořádku.“

Polynikos zaťal zuby. Jen posledními silami se zdržel, aby nevybuchl. Jeho ruka bezděčně hledala meč.

Xenón to viděl, a proto se rychle ujal slova.

„Korint'áné,“ řekl chladně, „chápu, že podle vás se smlouva netýká Euklei. Ale pak je možno ji vykoupit zvlášť.“

Náčelník stráže se zamyslíl a přimhouřil oči.

„Bylo by to možné,“ řekl pomalu, „ale bylo by to velmi drahé.“

Xenón pokynul hlavou.

„Dobře,“ řekl, „povězte, kolik. Peníze budou vyplaceny ještě dnes.“

Polynikos se k němu naklonil.

„Xenóne,“ řekl tiše, „já nemám ani třicet drachem.“

„Já také nemám, ale to nevádí. Zbytek vybereme mezi posádkou. Přísahám pro Herma, že tyto peníze budeš mít, příteli.“

Ale velitel žaláře, který mezitím tiše hovořil s Terpnem, zavrtěl hlavou.

„Bohužel,“ řekl, „tato otrokyně, kterou nazýváte Euklea, patří již svému majiteli, Choreovi. On sám o ní učinil rozhodnutí již před svým odjezdem.“

„Jak to?“ Polynikos už neuměl nic jiného říci.

„Takto,“ dodal znovu Terpnos. „Takto, ctihodný jinochu. Můj vznešený pán a chlebedárce Choreos přikázal ještě před svým odjezdem, aby dívka byla po uplynutí lhůty ihned odeslána do jeho domu, odkud bude s první skupinou otroků vydána Féničanům.“

„Féničanům, přesněji řečeno Hiramovi, fénickému vládci na Kypru, který byl u Choreia a koupil si ji pro sebe.“

Xenón a Polynikos znehybněli.

„Koupil Eukleu?“

„Ano.“ A tu se Terpnos obrátil k Polynikovi s jedovatou zlomyslností. „Vidím, mládenče, že tě velice zajímá osud této dívky. Neboj se proto, šlechetný kníže Hiram nedovolil, aby jí bylo ukřivděno. Rozkázal, aby byla dobře živena a tam, kam půjde, to jest u něho na Kypru, jí určitě také nebude špatně, protože dívka se knížeti velmi líbila. Rozumíš, mládenče?“

Polynikos neodpověděl. Nemohl hovořit. Jeho zrak byl kalný, nepřítomný, Žíly měl naběhlé. Kdyby ho Terpnos lépe znal, byl by se v této chvíli zachvěl.

Xenón se ještě jednou pokusil celou věc zachránit.

„Ale vždyť ta dívka je zde v žaláři,“ řekl veliteli strážce. „A dokud je zde, rozhoduješ o ní ty, a ne Choreos.“

„Mýlíš se, cizince. Dívka na rozkaz zde přítomného Terpna, který zastupuje svého pána Choreia, byla dnes odvedena do Choreova paláce. V žaláři již není.“

Polynikos udělal krok směrem k Terpnovi.

„Tos učinil ty, lotře!“

„Ano, já, Polyniku z Milétu, já, soucitný dobrodince otroků!“

Polynikos ta slova již neslyšel. Jeho tvář zesinala, ruka prudce vytrhla meč z pochvy. Opatrný a ostražitý Terpnos se chopil svého. Zaútočili na sebe tak, že řinkot mečů bylo slyšet až na ulici. Vojáci, kteří stáli před žalářem, vpadli do předsíně.

„Pomoc!“ křičel velitel stráže. „Pomoc!“ volal Terpnos. Ale bylo již pozdě. Drzý a opovážlivý Terpnos, který spoléhal na přesilu a svou sílu, se tentokrát přepočítal.

Ne nadarmo byl Polynikos syn důstojníkův a ne nadarmo byl již od útlých let vychováván na vojáka a vycvičen v obratnosti a v boji s meči a oštěpy. Třebas od té doby uplynula celá řada let, s prudkou vášní a bez sebe hněvem, bez rozmyšlení a bez příprav, jen tak jakoby mimochodem použil naprostoi jistého úderu, vyhnul se úskoku nepřítele a bleskurychlým výpadem probodl protivníkovu hrud'. Terpnos bolestně zasténal a padl na zem. Jeden z vojáků, kteří přiběhli na pomoc, zasáhl Polynika zezadu a zranil ho. Nemohl však úder opakovat. Stačil okamžik, aby se Polynikos obrátil, meč se zaleskl jako blesk, prořal vzduch, strašný výkřik a znovu zazněl temný úder hlavy o kamennou dlažbu.

Polynikos se rozzuřil. Jako smyslů zbavený se na nic neohlížel a vrhl se sám proti stráži. Necouvl, nebránil se, ale sám hledal nepřítele, hledal pomstu, hledal smrt. Byl strašný. Na tvářích měl krev, na ústech pěnu. Jeho meč jako by se mu v ruce rozdvojl, roztrojil.

Velitel stráže i Terpnos předvíдали tento výbuch, ba přáli si ho vyprovokovat, a zajistili se proti němu tím, že zavolali šest ozbrojených mužů. Velitel však nyní poděšen přihlížel jejich hanebné porážce a útěku.

Terpnos a jeden voják byli zabiti, druhý bojoval s Xenónem a zdá se, že byl raněn, protože ustupoval a úpěl bolestí.

Jeden dozorce, když spatřil, co se děje, začal ustupovat, jako by chtěl vlákat ohromené Káry dovnitř a zajmout je. Sám velitel byl raněn, bledý, tvář rozřatou ostřím Polynikova meče; zpočátku ustupoval pomalu, potom stále rychleji, až skočil dozadu přes práh na dvůr. Poslední dozorce rychle následoval jeho příkladu, na prahu

jej zasáhl trestající meč Polynikův, strážci však se přesto podařilo skočit do dveří a zabouchnout je za sebou.

Polynikos se zastavil, otřel rukou pot a krev stékající mu s čela a skočil znovu kupředu. Dveře však byly zavřeny. Začal jimi lomcovat, bušit do nich pěstí, kopat nohou a tlouci rukojetí meče. Xenón k němu přiskočil. Jen s velkou námahou se mu podařilo vyřídít jednoho vojáka, zranit ho a vytlačit na ulici. Potom pozoroval pln údivu boj svého přítele, viděl hanebný útěk nepřátel, obdivoval se a žasl. Ale měl toho již dost. Byl připraven pomoci příteli v neštěstí a v těžké chvíli jej neopustil a bojoval statečně, ale život nadarmo nechtěl ztratit.

Uchopil Polynika za ruku:

„Rychle odsud utíkejme.“

Polynikos se ještě nevzpamatoval. Rozmáchl se na svého přítele.

„Nech mě!“ řval. „Nech mě! Jdi pryč!“

Xenón zbledl a ustoupil.

„Copak chceš, blázne, dobývat tento žalář?!“

Polynikos se opět vrátil ke dveřím.

„Chci zemřít, rozumíš, chci zemřít! Pro tisíc Erinyí! Odejdi pde mne a jdi pryč! Říkám ti to.“

Xenón nevěděl, co dělat. Přistoupil znovu k němu a vzal přítele za ruku. Polynikos vykřikl bolestí. Ruku měl zraněnou, čelo a tvář plné krve. Není možno beztrestně se postavit najednou proti třem mečům. Nohy se mu chvěly. „Odejdi,“ opakoval temně.

Avšak Xenón neodcházel. Z ulice zazníval křik a zmatené hlasy. To asi raněný voják volal o pomoc.

„Utíkejme, utíkejme, honem, Polyniku, dokud je čas.“

Polynikos zavrtěl hlavou. Xenón lomil rukama.

„Polyniku!“ křičel zoufale. „Proč chceš mou smrt?!“

„Já?“ Polynikos se na něj udiveně podíval.

„Vždyť tě nemohu opustit, a ty chceš zahynout. Co bude se mnou?“

Polynikos se vzpamatoval. Jeho odpor poněkud ochabl.

„A co kdo bude mít z tvé smrti. Ti tvoji Kárové zahynou také. Dokud žiješ, mají naději.“

To byla také pravda. Polynikos přikývl. Dal se přítelem odjvíst.

Pomalou, jak mu prýštila krev, opouštěly ho síly i vášně. Krácel nejistě.

Byli na ulici. Zástup zevlounů, kteří obklopovali řvoucího vojáka, se před nimi rozestoupil.

Oba cizinci vypadali strašně a jejich obnažené krvavé meče budily hrůzu. Nikdo nevěděl, proč k potyčce došlo, a nikdo neměl chuť dát svou kůži za strážce.

Oba přátelé šli rychle. Sotva však ušli sto kroků, Polynikos se zastavil.

„Nemohu jít. Jsem slabý,“ řekl.

Xenón se rozhlédl kolem a již věděl, co dělat. Přistoupil k nedaleko stojícímu dvoukolému vozu, do něhož byli zapřaženi dva koně.

„Pryč!“ křikl na Vozataje.

Když vozataj uviděl na sebe namířené meče, seskočil z vozu a zmizel, jako by se po něm slehla zem. Oba přátelé vyskočili na vůz. Švihlí koně bičem a vyrazili klusem. Kola zaduněla po dláždění. Za nimi se rozléhaly výkřiky a nadávky sbíhajících se strážů. Avšak tím, že se zmocnili koní, získali přehrávající rázem převahu nad pronásledovateli. Za chvíli již byli za městem a vyrazili širokou istmijskou silnicí. Poplašení a poděšené koně letěli ze všech sil. Xenón stál na voze a vedl koně jako na závodech v hipodromu. Polynikos svíral v ruce meč.

Před nimi se v soumraku rozzářily ohně ve východním přístavu.

Jeho city. Zapomněl na všechnu opatrnost. Ostatně chápal, že již není nutná. Smrákalo se. Podzimní večer se rychle snášel nad městem.

Diossos se nemusel bát, že jej někdo pozná.

Také na to nemyslel. Odešel na náměstí a odtud na širokou silnici, která vedla z Istmu do Korintu. Tudy musí jít. Moji nejdražší. Polynikos přísahal, že ještě dnes budou svobodní. Je již nejvyšší čas, protože Efezané zítra odjíždějí. Zítra by to šlo hůře. Zítra musí jet všichni společně. Asi jsou již na cestě z blízkého Korintu a jdou svobodní cestou, bezpečně, jdou ... Jdou k němu, jdou a hovoří, hovoří... Diossovi se zdá, že slyší hlas matky a tichá, mazlivá slova Eukleina. Rozhlíží se okolo, naslouchá hluku ulice.

Stmívá se, ale na široké silnici se prochází ještě mnoho lidí, kteří se vracejí z práce v přístavu do Korintu.

Najednou je v dálce slyšet hluk. Hloučky lidí se rychle rozestupují. Prostředkem ulice se žene vůz. Ten se ale žene! Koně jsou pokryti pěnou. Námahou odfrkávají a řítí se. Letí jako vítr. Vozataj je popoháněl bičem a za ním stojí s mečem v ruce druhý.

U Dia, co to má znamenat? Kdo to je? Diossos jen tak tak uskočil stranou. Zběsilé spřežení proletělo kolem něho. Hoch oněměl. Na první pohled všechno pochopil, všechno. Ten první, „to byl Xenón, ten druhý – Polynikos, ano, Polynikos, bledý, se zakrvácenou hlavou, s šíleným a zoufalým výrazem v očích. Proč? Proč? Tisíc myšlenek mu problesklo hlavou. Diossos chce běžet, ale nemůže. Strachem a hrůzou mu vstávají vlasy na hlavě. Stalo se něco hrozného; ano, stalo se. Všechno je ztraceno. Již nespátí matku ani sestru. Co se stalo? Proč? Musí se vrátit a dovědět se. Běží a pláč se mu dere z prsou. Poslední zoufalá naděje. Možná že to nebyl Polynikos? Je již tak

tma.

Ale nebyl to omyl. Když doběhl na náměstí, uviděl prázdný vůz a v něm zapražené koně a dále, již v přístavu, bárku, na kterou rychle vstupují dva muži. To je jejich bárka, efežská. (Stmívá se stále více, ale na břehu jsou zapáleny noční ohně, od nichž se šíří krvavá zář.

Diossos cítí, žernu srdce stoupá do hrdla. Chvíli stojí, potom se rychle řítí kupředu. Běží.

Ještě nedostihl lodi, když se za ním najednou rozlehne dusot koní a výkřiky. Na náměstí vpadne několik vojáků na koních a rázem zastavují uštvaná zvířata. Ženou se rychle ke břehu. Diossos již všemu rozumí. To je pronásledování, pronásledování. Dopadnou a zmocní se Polynika a zabijí jej. Vždyť to pronásledují jeho, Polynika. Ó, Die!

Ne, ještě není vše ztraceno. Efezanům se podařilo spustit loď. Odrazili od břehu. Jen několik kroků. Ale korintští vojáci nemohou tuto vzdálenost přeskóčit. Křičí, řvou a tlačí se jeden přes druhého. Ukazují si prstem na jakousi vysokou postavu na lodi. Ano, to je Polynikos, Polynikos s tváří zkřivenou bolestí a zoufalstvím, chvěje se, je zakrvácený, bledý.

Jakýsi mohutný hlas se najednou ozývá hned u Diossa:

„Efezané, vydejte zločince, který přepadl náš žalář! Vydejte Polynika z Milétu!“

Odpověděl mu horečný ruch na efežské lodi. Na lodi rychle připravovali vesla a zvedali plachty.

A znovu se rozléhá onen hlučný hlas. To asi volá velitel vojáků:

„Efezané, vydejte nám ho, nebo všichni do jednoho ztratíte hlavy!“

Na efežské lodi nastal zmatek. To Polynikos se vrhl kupředu.

„Vydejte mě,“ křičel, „jsem prokletý, zahynu i tak, chci zahynout! Vydejte mě!“

Kdosi ho zastavil. Kdosi ho strhl dozadu.

Lysipos, velitel efežské bárky, a několik jiných námořníků se radili. Nevěděli, co dělat.

„Efezané,“ volali z břehu, „vydejte nám toho lotra, jinak vás potopíme jako krysy! Chcete utíkat, jen to zkuste! Naše strážní loď vás dožene hned za přístavem!“

Dívejte se! Je již připravena, zdá se, že vám šílenství zatemnilo oči a že chcete zahynout!“

Byla to pravda. Velká strážní korintská loď, která byla vždy připravena, se chystala k pronásledování. Vojáci a lučištníci byli již na palubě, veslaři zaujímali svá místa.

Efezané, a hlavně sám Lysipos to dobře viděli. Kdyby začalo pronásledování, neměli by žádnou naději. Bylo již hodně tma, ale Korinťané na své mnohaveslici by jim nedovolili vzdálit se tak, aby je ztratili z očí. A potom by je rychlá loď dohonila a nastal by naprosto beznadějný boj s mnohonásobnou přesilou.

Proto Lysipos váhal. V rozpacích si rval vousy. Díval se s bezmocným hněvem na velkou korintskou loď, která se klidně připravovala k vyplutí. Zatím se na břehu shromáždilo mnoho lidí.

„Vydají ho!“ křičel dav.

„Určitě, život je jim milý,“ říkali jiní.

Diossos to všechno slyšel, díval se a chápal. Ano, vydají ho, zabijí jej a všechno skončí. Polynikos zahyne a s ním i matika a Euklea a bratr. Všemmu je konec. Všemmu je konec. Nikdo se již o ně nebude starat a Polynikos, Polynikos zahyne. On, přítel, on, jediný, ó Die, ó Die!

Když se tak díval na efezskou loď a na velkou strážní bárku, padl najednou jeho zrak na oheň, který plál vysoko hned na kamenném břehu, u něhož byla zakotvena korintská bárka. Plamen vrhal pronikavé světlo na moře a na břeh. To hořel malý sud se smolou, upevněný na železné tyči zapuštěné do kamene. Takové ohně byly rozněcovány vždy na noc uprostřed přístavu. Strážní loď stála u samého ohně.

Hochovy oči zazářily plamenem.

Co mu síly stačily hnal se k ohni.

„Efezané vyrazili a chtějí utíkat, hlupáci!“ křičel zástup.

„Je to marné, dohoní je. Snadno je dohoní!“ volají vojáci. Stráž na lodi se chystá odrazit od břehu. Příliš nespíchají. Jsou si tak jistí.

„Nedohoní je,“ zašeptal Diossos. Byl již u ohně. Byl bledý, ale neplakal, věděl, co dělá. Věděl, že zahyne, že musí zahynout. Ale to nevádí. I tak je všechno ztraceno. Aspoň zachrání přítele. Polynikos musí žít. Aspoň on musí zůstat. Jen podaří-li ,se mu pohnout sudem?

Vzepřel se nohama, napjal všechny síly a obrovským úsilím vypáčil sud z násadce; opřel se ještě jednou, sud se vyvrátil a hořící smůla se rozlila. Diossos jej postrčil oběma rukama a nohama až ke břehu, ještě krok a půl... sud se s rachotem zřítíl na palubu kotvící lodi. Za ním a před ním proud tekoucího ohně.

Chvilé ticha. Potom jediný obrovský výkřik otřásá pobřežím. Strážní bárka hoří.

Diossos bez sebe nadšením a bolestí, s rukama a nohama popálenýma a s hořícím chitónem na prsou se dívá široce otevřenýma očima.

Strážní bárka hoří.

Veslaři zahazují vesla, kormidlo, jedni seskakují do vody, druzí se vyhýbají plameni a utíkají ke břehu, jiní se tlačí a chtějí hasit.

A co se děje s efezskou lodí? Ano. Plují ze všech sil. Konečně. Nyní uvěřili, že se jim podaří uprchnout: plují ... Plují... Všemi vesly a on, Polynikos, s nimi.

„Je zachráněn ...“ radostně a s nadšením šeptá Diossos... V té chvíli dostal odněkud strašný úder do boku. Bolestí se hroutí. Ještě slyší, nebo se mu zdá, že slyší v dálce, v nesmírné dálce zoufalý výkřik. Ještě jednou se chce podívat na loď mizející ve tmě, ale již nemůže. Dostává ještě jeden úder, ještě jeden a ještě. Mlha mu zakrývá oči. Temná clona zastírá všechno kolem. Diossos padá jako podřátý a hlavou narazí na kamenné nábřeží.

KAPITOLA SEDMNÁCTÁ

„Budiž mi svědkem Zeus, Áres, velká máti bohů, Poseidon, Hefajstos, že při památce svých otců a předků budu až do posledního dechu, až do své smrti usilovat o záchranu svého přítele Diossa, a jestliže zahynul, budu se do posledního dechu, do své smrti mstít a budu se snažit zachránit ty, které miloval. Kdybych nedodržel tuto přísahu, nebo kdybych zaváhal nebo couvl – ať mě pohltí Hádes a ať mě roztrhají Erinye. Tak přísahám. Zeus je mým svědkem.“

Polynikos stál bledý, s planoucíma očima. Když skončil, padl vyčerpán na židli. Kolem něho se rozhostilo úplné ticho.

V megarónu Meliklova domu seděli čtyři lidé. Polynikos, jeho otec Diomenes, Xenón a Melikles.

Polynikův otec, starý důstojník samoské armády, byl smutný a zamračený jako noc. Ustaraně se díval střídavě na bledou, unavenou tvář synovu a na přísnou tvář zetě Melikla.

„Copak o tom soudíš ty, Melikle?“

Melikles se na něho vážně zadíval. Pomalu vstal. Přistoupil ik malému domácímu oltáříku, který byl zazděn do stěny v rohu megarónu.

„Přísahám,“ řekl klidně, „že neopustím svého přítele Diossa a že budu až do posledního dechu usilovat, abych jej zachránil. Budiž mi svědkem Áres a Poseidon. Zeus vyslechl mou přísahu.“

Znovu nastalo ticho.

Diomenes sebou hněvivě trhl.

„Odkdypak,“ řekl přísně, „se může dvanáctiletý chlapec stát přítelem dospělých mužů, pokrytých vojenskou slávou a vavřínem helénských her?“

„Od té doby,“ odpověděl Melikles, „co se dvanáctiletí chlapci chovají jako hrdinové hodní vojenských Vavřínů.“

„Kdyby to aspoň byl Helén čisté krve.“

„Jsi nespravedlivý, Diomene,“ ozval se Xenón, který do té doby mlčel, „on nám zachránil život. Tvému synovi a mně. A kdyby nebylo jeho, nespátřili bychom dnes slunce. Co je oni potom, kdo byl jeho otec a matka. Ve chvíli, kdy zapaloval tu prokletou loď – byl pro mne synem boha.“

Polynikos přikývl.

„Ano, on vykoupil náš život a opravdu se nehádal o cenu.“
Diomenes neodpověděl.

„Ten hoch jistě již není naživu.“

Xenón prudce odporoval:

„Nikoliv, Diomene, když jsme tak nenadále odpluli z Istmu, zjistili jsme, že na lodi chybějí dva naši námořníci. Lysipos myslel, že je Korint'áné zadrželi a že se s nimi už neshledáme, a velmi se proto rmoutil. Zatím však se oba chytráci dověděli, co se stalo, a samozřejmě se nepřiznali, kdo jsou. Za tři dny potom nás dohonili v Pireu, kde jsme se zastavili s nemocným Polynikem. Vyprávěli nám, že ten malý žhář, tak Diossa pojmenovali, nebyl zabit, byl jenom ztlučen, až ztratil vědomí, a pak jej uvrhli do žaláře. Nic víc nevěděli. Ale již i to stačilo. Jestliže hoch nebyl hned zabit, může dosud žít.“

„No a co z toho?“ zabručel Diomenes. „I tak mu nedarují život za to, že podpálil loď.“

„Diomenes má pravdu,“ dodal Melikles, „a proto si musíme pospíšet.“

„Kdy se chcete vydat na cestu?“

„Dnes je již pozdě. Je nutno připravit loď, potraviny, shromáždit kamarády. Vyjedeme hned zítra ráno.“

Diomenes až povstal z místa.

„Jak to, Melikle? Ty bys chtěl hned zítra?“

„Ano. Sám chápeš, Diomene, že je nutno si pospíšet.“

„Vždyť jsi teprve včera přijel ze Sard.“

„Co se dá dělat.“

„Také můj syn teprve přijel a je nemocný a raněný.“

„Polynikos může zůstat. Je opravdu nemocný. Ale čekat nemůžeme.“

„Já, a zůstat?“ Polynikos se také zvedl. „Melikle, zbláznil ses!“

„Ne, ale tvá rána stále ještě není zahojena; a ty sotva chodíš.“

„To nic není. Lékař na Samu se zaručil, že teď už bude všechno dobré, na lodi si odpočinu a naberu sil.“ Melikles přikývl. Chápal, že jakékoliv námitky by byly marné. Bylo škoda slov a času. Opřel hlavu o ruce a zamyslel se tak, že mu až žíly vystoupily na spáncích. Všichni se bezděčně na něho zadívali.

„Nu tak?“ přerušil ticho Diomenes.

„Nuže, je třeba rozhodnout, kdo pojede.“

„První – Polynikos z Milétu.“

„Druhý – Melikles z Milétu.“

„Třetí – Xenón z Efezu,“ řekl Xenón.

„Ty bys chtěl jet také, Xenóne?“

„Nechtěl bych. Kdo říká, že bych jel rád?! Rád bych jel do Efezu, k ženě, k dětem. Ale musím jet s vámi. Polynikos to dobře řekl. Ten hoch vykoupil naše životy a nehádal se o cenu. Já se také nebudu hádat. Jedu s vámi.“

Oba mládenci k němu přistoupili.

„Xenóne,“ řekl Melikles, „vždy jsem říkal, že znamenití lidé se rodí jenom v Milétu. Nyní jsem poznal, že také v Efezu.“

„Dobře. Kdo jede dál?“

„Já,“ ozval se hlas ode dveří.

Byl to Tyreos, mladší bratr Meliklův. Hochovi bylo asi osmnáct let, a protože neměli otce, staral se o něho starší bratr. Melikles se na něj přísně podíval.

„Tyree. Víš, kam jedeme?“

„Vím. Všechno jsem slyšel.“

„Víš, že nás tam nečeká zábava.“

Tyreos se uraženě podíval na bratra. Dívali se navzájem do očí.

„Dobře,“ řekl Melikles. „Polyniku, Xenóne, na něho se můžete spolehnout. Vezmeme ho s sebou?“

„Samozřejmě, ale proč se na to ptáš. Velitel rozhoduje o všem.“

„Pravda, dosud jsme si nezvolili velitele.“ Polynikos, Xenón, i Tyreos se na něho udiveně podívali.

„Samozřejmě, že ty jsi velitel, Melikle.“

„Xenón je starší.“

„Ale tvoje je plachetnice a všichni kamarádi jsou také tvoji. Ostatně, já se nehodím za velitele.“

Melikles se lehce usmál.

„A já se hodím?“

Xenón odpověděl velmi vážně:

„Ano, Melikle, je to zvláštní věc. Vidím tě teprve podruhé – pravda, od Polynika jsem už o tobě mnoho slyšel – vím, že ti ještě není dvacet pět let, ale od chvíle, kdy jsem tě spatřil, jsem si jist, že se všechno musí podařit, a jsem klidnější, pokud jde o osud nás všech. Ano, patrně Hegemona stála u tvé kolébky. Je ťo zvláštní, přátelé, ale kdyby na mně záleželo, svěřil bych mu vedení i významnější výpravu.“

Přísná Meliklova tvář se zarděla. Melikles chtěl něco povědět, ale zdržel slova, která se mu drala na rty. Chvilí se rozmýšlel. „Dobře,“ řekl, „pojedu tedy: Xenón, Polynikos, já, Tyreos; potom Sofroniskos, syn Theofrastův.“

„To je ten velmož Theofrastes, úředník a člen nejvyšší rady v Milétu?“

„Ano, Sofroniskos je jeho syn.“

„A je to přítel Meliklův.“

„Je to nejmoudřejší hoch v Milétu. Mluví fénicky, chaldejsky a syrsy tak plynně jako svým mateřským jazykem.“

„Ano, prý jezdil s otcem až do Babylónu.“

„Nemám ho rád,“ řekl Diomenes, „je pomalý, rozvážný, jako kdyby mu bylo padesát let.“

„Ale jeho slovo nezklame jako etruská zbraň a jeho rada je vždy moudrá. Jedná rozvážněji, než jak je obvyklé v jeho věku.“

„Dobře, ty rozhoduješ. Kdo dále?“

„Demodokos ze Samu.“

„To je aspoň hezký hoch a milý, veselý společník.“

„A jaký je to střelec, jaký lučištník. Na závodech na Samu vždycky získal první cenu.“

„Tak tedy Demodokos ze Samu. A dále?“

„Dvojčata Lykon a Dilykon.“ Starý Diomenes se rozesmál.

„Věděl jsem, Melikle, že je vezmeš. Pravda, svým důvtipem vám mnoho nepomohou, zato však pěstmi. Pro Hérakla! Ramena mají jako medvěd a hlavičky jako slepička. Je to divné, jak zřídka sídlí rozum vedle síly.“

„Ale pro Melikla půjdou do ohně,“ řekl Polynikos, „od té doby, co je vysvobodil z otroctví.“

„Medvědy musím vzít s sebou. Kdybych to neučinil, velmi bych je zarmoutil a ze zoufalství by si snad něco udělali.“

„Tak dobře. Polynikos, ty, Xenón, Tyreos, Sofroniskos, Demodokos a blíženci medvědi, celkem osm.“

„Více lidí není třeba. Jako devátý pojede jako obvykle náš kormidelník.“

Diomenes zavrtěl hlavou.

„Jen jediný starší muž. Ostatní jsou všichni zelenáči, s výjimkou tebe, Xenóne. Hodil by se vám tak někdo s hlavou, ale nejen pro přílbu. Například takový Kalias.“

„Ach, Kalias. Také já jsem na něj myslel, ale kde ho máme hledat. Je to pravda, on by nám mohl pomoci, protože ne pouze silou a statečností lze někdy všeho dosáhnout.“

„Když se člověku špatně daří, je dobře mít kolem sebe dobré přátele a spolehlivé meče,“ řekl Xenón. „Pro všechny bohy, Diomene, kdybys ty viděl svého syna v tom boji, tam v Korintě! Já sám jsem bojoval poctivě a opravdu nemám zač se stydět. Ale dříve než jsem přemohl jednoho vojáka, Polynikos porazil dva a potom se sám vrhl na toho lotra a na strážce a rozprášíl je jako smetí. Prchali tak, že se až svalili ve dveřích, a on je ještě bodal do zadků. To byla podívaná, Diomene! Dokud budu živ, budu na to vzpomínat.“

Starý důstojník se rozzářil. Díval se nadšeně na svého syna. „Říkáš, že je bodal do zadků?“

„Ano, Diomene! Náš učitel šermu v Egyptě, starý Eutychián, by radostí zatleskal. Vždyť i Terpna porazil oním slavným bodnutím. Však víš, vždy jsme tento úder nazývali Eutychiánovým bodnutím.“

„Vím,“ Diomenova prsa se nadmula pýchou. „Ale je to nebezpečný úder pro toho, kdo jej dává. Ne každý to dovede udělat.“

„Ale Polynikos?! Pro Achilla, nevím nic o našich přátelích, neznám je, ale podobají-li se Polynikovi, jsem ochoten jet s nimi třebaš až do Kolchidy.“

„Jako Jason, jako Jason pro zlaté rouno.“

„Kdyby to tak bylo pro zlaté rouno!“

Když to Diomenes pravil, znovu se zamračil, ale již mládence od

výpravy nezrazoval. Ostatně porada se již skončila, protože čas kvapil. Melikles sám měl přichystat loď k odjezdu a Tyreovi přikázal, aby rychlé běžel k přátelům a dal jim zprávu o výpravě. „K Sofroniskovi měl jít ještě sám.

„Tak tedy zítra,“ rozkázal, „jakmile se rozbřeskně, všichni se dostavíte k mé lodi v přístavu. Výzbroj: přílba, brnění, meč a štít – jako do války. S východem slunce vyrazíme.“

Diomenes zůstal ve světnici sám. Tu vstoupila do megarónu Anité. Nesměla překážet, když hovořili mužové. Nyní však vystoupila a podívala se na otce neklidnýma očima.

„Tak co?“ otázala se s chvějícím se srdcem.

Diomenes pokrčil rameny.

„No nic, zítra odjíždějí.“

Anité sepjala ruce.

„Nemohl jsi jim, otče, zabránit? Zadržet je? Polynikos by tě musel poslechnout a Melikles je přece tvůj zeť.“

Starý důstojník zavrtěl hlavou.

„Mohl jsem, dcero, ano, mohl jsem a Polynikos by mě musel poslechnout. Nu ovšem. Jenomže, ono by to nebylo zcela v pořádku s tím hochem, s tím Kárem z Korintu. Škoda, že je to Kár, míšenec, veliká škoda, ale i tak by to nebylo v pořádku. A proto jsem jim nezabránil. Chápeš, Anité?“

„A co nyní bude, otče?“

„No, copak. Dal jsem jim na výpravu už všechny peníze, ale zítra si vyzvednu od svého vládce, od Polykrata, nedoplatek žoldu, za něj koupíme dvě jalovice, jednu obětujeme Poseidonovi, druhou Áresovi. Za šťastný návrat.“

KAPITOLA OSMNÁCTÁ

Moře bylo klidné a hladké jako zrcadlo. Ani nejslabší vánek nečeřil jeho povrch, ani nejmenší vlnka se neobjevila na modré hladině.

Meliklova loď plula s pomocí vesel, nepotřebná plachta bezmocně visela a vrhala stín napříč lodi. Slunce páliło nemilosrdně. Obloha byla bez jediného mráčku.

„Zítřa bude tak jako dnes,“ ozval se starý kormidelník Koroibos. „Škoda, jen s pomocí vesel jedeme zoufale pomalu.“

„A všichni jsme unaveni,“ řekl Sofroniskos, „aspoň já mám ruce jako dřevěné.“

„Dobře,“ odpovėděl Melikles. „Trochu si odpočineme. I tak jsme už urazili značný kus cesty.“

Pleskot vesel ustal. Veslaři se protáhli, narovnali páteř a třeli si ruce.

„Škoda, že jsem takový slabý,“ řekl Sofroniskos, „až se za to stydím. Nehodím se na veslaře a vůbec ani pro plavbu. Víš, Melikle, někdy se mi zdá, že nejkrásnější život máš ty, takový život na lodi, být stále na cestě, stále na cestě.“

Melikles přikývl.

„Ano, nevymėnil bych jej za žádný jiný,“ řekl. A potom se obrátil k přátelům: „Poslouchejte. Musím vám říci důležitou věc. Pravda, není na to nyní doba, ale času máme dost... povėděl jsem se o tom v Sardech, když jsem byl posledně ha cestách, a od té doby mě to zneklidňuje ve dne i v noci.“

„Copak je to?“

„Můj mistr a učitel, Nehurabhed – však víte, že jsem býval u něho, je nyní mědským vyslancem u krále Lydů, u Kroisa v Sardech. Přijal mě, ani o tom nemohu mluvit, přijal mě jako syna. Přemlouval mě, abych u něho zůstal jako služebník a přítel, abych se přestěhoval

s rodinou do Sard. Sliboval, že dosáhnu jednou vysoké hodnosti a četné pocty. Víte o tom, že tam u Kroisa jsou celé zástupy Řeků. Ale samozřejmě pro mne to všechno bylo nemožné. Řekl jsem mu, že nemohu žít bez moře a bez svých bratří. Chápal mě. Pochopil a více nenaléhal. A právě tehdy mi řekl tuto velmi důležitou věc, aspoň pro mne velmi důležitou. Řekl, že Médie by chtěla obchodovat s Milétem a s jinými jónskými státy přímo po moři, neboť cesta po souši napříč celou Lýdií je pro obchodní karavany nepohodlná a Lýdové ji schválně ještě ztěžují. Říkal dále, že kdyby byla založena nějaká faktorie, obchodní osada u Euxeinského moře v blízkosti Persie, že by měla velký význam pro Milét i pro Médii.“

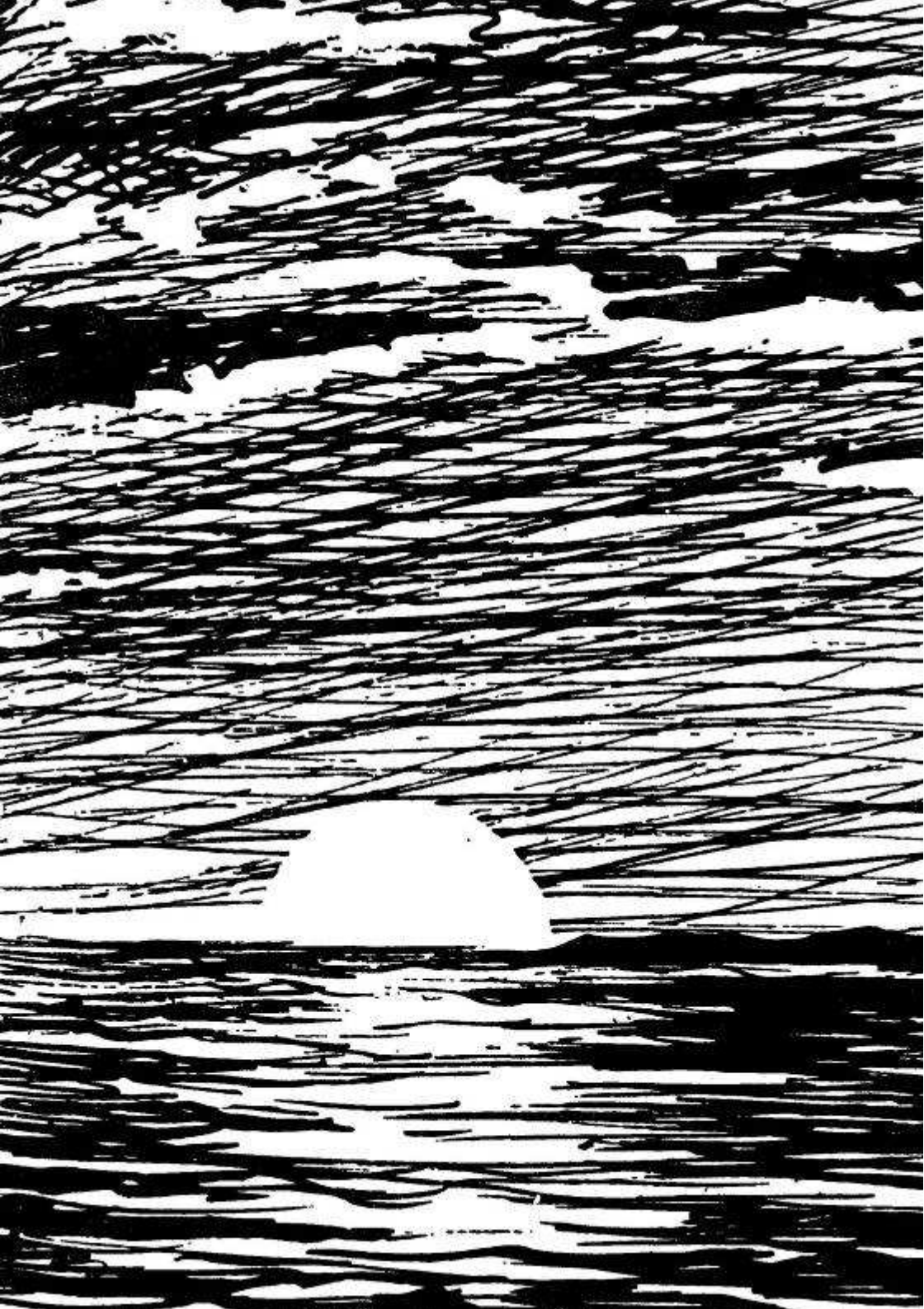
„Tam již jsou takové osady,“ podotkl Sofroniskos, „které založil přece Milét.“

„Ano, také o tom mi říkal, ale ty osady leží mnohem dál na sever, na okraji rozsáhlých nížin, prý v nejkrásnější zemi na světě. Vždyť tam je, jak se praví, proslulá Jasonova Kolchida. Avšak do těch osad je z Médie příliš daleko. Nehurabhed mi říkal, že obchodníci tam zajíždět nechtějí a naopak naši, Řekové, se nechtějí usazovat zase zde, protože je to krajina velmi hornatá, skály se svažují přímo do moře a je zde málo úrodné půdy. Lidí je tu velmi málo a ti, kteří zde žijí, jsou divocí a bojovní horalé. Přesto však kdyby se nám podařilo založit a udržet tam nějaké město, právě pod těmi horami, při ústí nějaké velké horské řeky, pak by tam všichni obchodníci začali přivážet svoje zboží a osada by se dobře zavedla. Nehurabhed mi důkladně popsal místo, kde by taková Osada měla vzniknout: záliv, hory, jejich tvar. Od té doby to mám všechno před očima.“

„Je'n jestli ten člověk,“ přerušil jej Sofroniskos, „dobře ví, co říká, a možno-li mu věřit?“

„Více než komukoli na světě,“ řekl prudce Melikles. A po chvíli mlčení pokračoval dále:

„Nehurabhed mi řekl, abych o tom pověděl v Milétu, dal mi dokonce dopis, destičku určenou pro nejvyšší radu. Ten dopis jsem již odevzdal Sofroniskovu otcí. Vypytať se mě dále, zda by se v Milétu našli osadníci ochotní k takové výpravě. A tehdy...“ Melikles zaváhal. „Tehdy,“ pokračoval dále, „jsem si pomyslel, že bych já sám jel; ano, pro Dia, jel bych okamžitě.“

„Ty, Melikle?“

„Ano. Já, kamarádi, vždyť já jsem vždycky snil o tom, dávno jsem myslel na to, abych měl plachetnici – myslíte, že jen proto, abych na ní lovil ryby kolem Milétu? Lovit ryby celý život? Vždyť já znám již každý kámen kolem Milétu a na Samu. Tu jsem trávil více než šest let, dobrých, šťastných let. Byla to však léta snadná, klidná. Šest bezvýznamných let. A předtím byl každý měsíc tak důležitý. Polyniku, vzpomínáš si na Knossos, Egypt, Kyrenaiku, bitvu u Irasy, a předtím ještě Epiros a Syrakusy, Neapolis, Masálii – celý, celý svět ... Je mi teskno, kamarádi.“

„Do světa?“

„Ano.“

„A tvoje žena a dítě?“

„Stanu-li se osadníkem, samozřejmě je vezmu sebou.“

„Mne také vezmeš!“ zavolal Tyreos.

„Nás také,“ ozvali se Lykon a Dilykon.

Melikles se rozesmál:

„Když se výprava uskuteční, pojedou každý, kdo bude chtít.“

Sofroniskos jej pozoroval udiveně.

„Škoda, že já nemohu jet,“ řekl. „Můj otec k tomu nikdy nedá souhlas. Vždyť mám být v budoucnosti vysokým hodnostářem v Milétě. Nyní se mám jen učit, učit, učit, poznávat cizí země a města, vědět jak hovořit s cizinci, jak je přesvědčovat a pokud možno i jak je obelstít.“

„Obelstít?“

„No samozřejmě. Vždyť na tom záleží náš veliký obchod a naše vysoká politika. Ano, ano. Jsi ty šťasten, Melikle, že můžeš jet.“

„Ještě to není tak jisté, není známo, zda Milét nebo nejvyšší rada budou souhlasit se založením nové osady, zda se najde dost ochotných.“

Demodokos prudce sebou trhl.

„Pro Herma!“ zvolal. „Ty se na to ptáš? Jakmile se jen dovědí, že ty jedeš, Melikle, ze samého Milétu se do hodiny přihlásí nejméně dvacet hochů. A kolik jich bude za den? Jako že jsem Demodokos, jsem si jist, že také ze Samu jich přivedu několik.“

„Copak to je. Třebas by se přihlásilo i sto mladých hochů, co to

znamená pro založení osady. Na to je zapotřebí také starších, i jejich souhlasu, a také žen a dětí. Vždyť to má být, Demodoku, osada, opravdová osada.“

„To je jasné,“ řekl jako vždy vážný Xenón. „Kdyby se tím v Milétě vážně zabývali a výprava by se opravdu začala chystat, uvědomte o tom i mne. Uvidím.“

„A ty, Polyniku?“ otázal se Tyreos.

Ale Polynikos zamítavě zavrtěl hlavou.

„Nevím, nic nevím. Dejte mi pokoj! Nyní nemohu na nic myslet. Ani nevím, zda budu žít nebo zda budu ještě chtít žít po tom všem, co se dovím v Korintě.“

Všichni umkli.

„To je pravda,“ řekl za chvíli Melikles tichým hlasem.

„Nyní není čas hovořit o nové výpravě. Musíme myslet jenom na jedno, na záchranu tamtěch ... v Korintě.“

A Xenón dodal:

„A samozřejmě také na své hlavy, na to, abychom o ně při celé této výpravě nepřišli. Jen si nemyslete, že to bude snadné, až mě mrazí, když si jenom vzpomenu na Rorint. A také naše cesta není docela bezpečná.“

„Slyšeli jste o Vejanovi?“ všichni rázem umkli. Bezděčně se rozhlédli po obzoru. Ale všude kolem bylo ticho, kolem dokola bylo vidět jen nekonečné moře, jeho klidnou a jednotvárnou hladinu, podobnou obloze. Jenom na západě se rýsoval sotva viditelný tmavý pruh pevniny.

„Již dosti jsme si odpočinuli,“ řekl Melikles. „Ještě před nocí musíme dorazit k ostrovu Mykónos.“

Vesla znovu pleskla. Loď se hnula pomalu dopředu.

Tak minulo několik hodin. Slunce se již sklánělo k západu. Pevnina ostrova Mykónos byla stále blíže a z dálky již bylo možno rozeznat jeho skalnaté, rozeklané břehy.

„Díky Poseidónovi,“ ozval se Xenón, „že jsme již tu. Nejhorší kousek cesty máme za sebou.“

Melikles se na něho podíval.

„Ne,“ odpověděl, „nejhorší ještě neminulo.“

„Vždycky jsi říkal, že pro námořní lupiče je nejlepší místo k

útoku mezi Ikarií a Mykónem.“

„Ještě nejsme na Mykónu a nejhorší místo je právě zde, zde mezi shlukem těchto neobydlených malých ostrůvků, kde se může skrýt dokonce i několik velkých lodí.“

„Ale vždyť v Ikarií nám říkali, že se Vejanus asi přestěhoval do jiných končin, protože o; něm již dlouho nebylo slyšet.“

„Chtěli tím otupit bdělost námořníků.“

„To mě pěkně utěšuješ, Melikle.“

„Ani mě nenapadá tě utěšovat. Vždyť je známo, že průjezd tudy není bezpečný, zvláště pro takovou pomalou loď, jako je naše. Jinak by tomu bylo, kdyby byl vítr. Pak by moje plachetnice ukázala, co umí. Nebylo však možno čekat celé týdny, až se dostaví příznivý vítr.“

Xenón zneklidněl.

„A ty říkáš, Melikle, že právě zde, mezi těmito ostrůvky se mohou skrývat lupiči?“

„Ano, Xenóne.“

„Ba, právě tam za tou skálou je vidět, jak vyjíždí nějaká loď.“

„To není loď, to je jenom veliká bárka s několika desítkami vesel. Je ještě daleko, proto se zdá malá.“

„A pluje směrem k nám.“

„Ano. Pro všechny bohy, co to je, Melikle?“

Melikles zavrtěl hlavou.

„Možná že to je obyčejná obchodní loď,“ řekl, „přesto však plujme rychleji.“

Ale Polynikos, který měl ze všech nejbystřejší zrak, se ozval:

„A také na druhé straně je nějaká loď; vyplula nalevo za těmi skalami a také míří k nám.“

Všechny zraky se na ni obrátily. Tato loď byla poněkud menší, byla však mnohem blíže. Plula tím směrem, kam mířil Melikles. Stále se zvětšovala.

Melikles vyskočil. Chvilí se díval na jednu, potom na druhou bárku. Obě směřovaly k jeho lodi.

Tvář mu trochu zbledla.

„Už je to tak,“ řekl vážně.

„Piráti?“ zašeptal Xenón.

Nastalo dlouhé mlčení.

„Sám vidíš.“

„Utečeme jim?“

Melikles nic neodpověděl. Jen zavrtěl hlavou. Místo něho odpověděl kormidelník Koroibos.

„Naše loď se nehodí pro vesla. Bez větru se vleče jako želva a tamti letí, jako by měli křídla.“

„Co dělat? Co dělat? Co dělat?“ ozývaly se horečné otázky.

Avšak Melikles byl již klidný.

„Přestaňte veslovat, přátelé,“ řekl pevným hlasem. „Chopme se zbraní.“

Loď se zastavila. Vesla přestala pleskat. V tichu, v přísném soustředění bylo slyšet jen kovový zvuk oblékaného brnění, přilb a štítů. Jeden druhému pomáhal zapínat zbroj. Uvazovali řemeny u náholic a přilb. Nikdo se neozval ani slovem. Zapadající slunce vrhalo rudé záblesky na lesknoucí se bronzové zbraně.

„Cožpak není jiné východisko?“ otázal se Xenón.

Melikles odpověděl znovu jako předtím:

„Sám vidíš, příteli.“

Xenón sklonil hlavu.

„Škoda,“ řekl tiše.

„Já lituji jenom Diossa,“ řekl Polynikos, „a jeho rodinu. Budou nás čekat marně.“

„Přivaž mi štít, Melikle,“ ozval se Tyreos, „je pro mne trochu velký.“

Melikles objal svého bratra.

„Neměl jsem tě brát s sebou,“ vydralo se mu ze sevřených úst.

Tyreos prudce odporoval.

„Mně je zde dobře, bratře, s vámi,“ usmál se.

Meliklovi však se tvář nerozjasnila. Díval se na své kamarády, všichni již byli připraveni. Hovořili mezi sebou pološeptem, byli úplně klidní, snad jenom trochu vážnější než obvykle.

„Přátelé,“ řekl Melikles, „pamatujte! Áres se v této chvíli dívá na nás.“

Potom se ještě jednou podíval na pirátskou bárku, která se blížila z levé strany, a rozkázal:

„Chopte se vesel, hoši, meče dejte pod paži. Koroibe, otoč kormidlo. Vyrazíme proti nim. Rychle!“

„Co chceš dělat, Melikle?“ otázal se Xenón.

„Chci se co nejdříve srazit s tou menší bárkou a svést s ní boj dříve, než dopluje ta větší.“

„Ano, chápu, to je jediná cesta.“

„Kolik lidí může mít ta bárka?“

„Deset veslařů na každé straně, osm až deset lidí posádky, dohromady asi třicet lidí.“

„Po třech na každého z nás. Pro chromého Hefaista,“ rozesmál se Demodokos, „síly jsou poněkud nerovnoměrné...“

„Spartané říkají,“ ozval se Sofroniskos, „že jsou zvyklí nepočítat nepřítelů před bitvou, ale až po ní.“

Zmlkli. Veslaři pracovali horečně. Melikles stál pod stěžněm. Díval se.

Prostor mezi loděmi se každou chvílí zmenšoval. Vzdálené výkřiky doléhaly až k uším plujících.

„Dost,“ řekl po chvíli Melikles. „Vstaňte. Demodoku, chop se luku. Je čas ukázat těm lotrům, co dovedeš. Tyree, vezmi druhý. Ani on nestřílí špatně. Šetřte střely. Nemáme jich nazbyt.“

„Dobře. U Dia hromovládce,“ zasmál se Demodokos, „dívejte se, přátelé. Tamti již začínají. Hlupáci. Z takové vzdálenosti ani Odysseus nezasáhne.“

Z pirátské bárky skutečně vystřelili několik střel, ty však k lodi nedoletěly a padly daleko od ní do moře.

Melikles pokrčil rameny.

„Střely nám mnoho neuškodí, protože všichni máme štíty. Poslouchejte, přátelé. Až budeme blízko, oni uchopí naši loď háky a budou se snažit dostat se na palubu. Nepřekázejte jim. Budeme stát jako zeď na samém konci lodi, zde na tomto konci, a budeme se chránit před střelami z boku. Teprve až oni skočí na palubu, vyrazíme jako jeden muž a vyčistíme loď. Chápete? V první řadě budou stát: já, Lýkon, Dilykon a Polynikos.“

„Polynikos je ještě slabý,“ ozval se Xenón, „vezmi mne.“

„Ne!“ odpověděl Melikles. „Polynikos je slabý, ale v prvním útoku je vždy strašný. Víím, co dělám. Když ochabne, pak jej vystřídáš.“

„Dobře.“

„V druhé řadě budou stát: Tyreos, Sofroniskos a ty, Xenóne. Dále Koroibos a Demodokos s lukem.“

„Já na konci?“

„Ano. Ty i tak budeš mít nejvíce práce. Budeš vybírat lučištníky na jejich palubě a budeš dávat pozor, aby nám příliš nepřekáželi.“

„Škoda jen, že jejich bárka je o něco vyšší než naše.“

„Nedá se nic dělat.“

Pirátskou bárku bylo již vidět jako na dlani. Na její palubě vládl horečný ruch. Chystali nějaké tyče, provazy. Jenom část veslařů byla u vesel, ostatní se ozbrojovali a chystali k útoku.

Několik lučištníků bezhlavě střílelo. Několik střel dopadlo na před Meliklovy lodi.

Melikles se podíval na Demodoka. Ten přikývl. Pomalým pohybem napřáhl ruku s lukem. Tětiva vydala zvuk jako pták. Střela zasvištěla a jako odpověď se v řadách pirátů ozvaly výkřiky.

„První střela nebyla ztracená,“ řekl Demodokos.

Hned poté spadl na Meliklovu loď déšť šípů, ale nikomu neublížil. Vzápětí se na borce ozvaly výkřiky.

„Vzdejte se, vzdejte se!“ volaly hromové hlasy.

V odpověď na to jim Demodokos a Tyreos znovu poslali své střely. Potom však na Meliklův rozkaz začali ustupovat na zád lodi.

Tyreos zanechával za sebou krvavou stopu, pirátská střela mu zranila nohu. Hoch ani nehlesl, jenom zbledl a šel klidně na místo.

Bárka byla již tady.

Ještě deset kroků, ještě pět a boky obou lodí se srazily a suše zaskřípaly. Lodi se prudce zakymácely, zachvěly se a znehybněly.

Piráti obrovskými háky zachytili bok Meliklovy lodi a silou ji přidržovali. Současně několik z nich skočilo na přepadenou loď.

S hlukem běželi kupředu. Divili se, že se jim nikdo nepostavil na odpor. Na poloviční cestě se zastavili u stožáru.

Přepadení stáli před nimi nehybně jako zeď. Nikdo z nich se ani slovem neozval.

Bylo to zvláštní, podivuhodné, a vyvolávalo to v lupičích strach. Strach i úctu. Tak se nikdy nechovaly oběti pirátských útoků. To nebyli zbabělí kupci, ani Féničané. Stojí nehybně jako zeď.

Ti čtyři, hned v první řadě, jako obři z pohádky s meči vztyčenými, jako bohové.

Piráti zaváhali. Křikem si dodávali odvahy. Teprve když viděli, že stále více jejich kamarádů přibývá na palubě, vyrazili kupředu.

Ale v té chvíli se ozval klidný hlas Meliklův:

„Nyní, přátelé, společně, rázem, jako jeden muž.“

Vyrazili jako živá zeď!

Strašný zvuk sražených kovových štítů se mísil s nářkem

raněných.

Obrovští bratři Lykon a Dilykon byli jako drvoštěpové a každým úderem rozbíjeli napadrté přílby a štíty. Polynikos a Melikles šli uprostřed, ještě strašnější než tamti, protože byli vycvičeni v šermu, byli nevyzpytatelní a jejich údery dopadaly jako blesk.

Šli pomalu, ale neustále krok za krokem. Marně se piráti snažili je zastavit. Marně se zuřivě vrhali proti nezadržitelně postupující železné zdi. Dva z nich padli, tři lehce ranění krvácející ustupovali, další couvali ještě rychleji, až skočili zpět na palubu své bárky.

Z Milétanů byl raněn jenom Lykon, kterému podklesávaly nohy. Xenón jej ihned vystřídal.

Ale najednou se na bojišti objevil nový protivník. Byl to velitel námořních lupičů, který, když uviděl, jak byli jeho druhové poraženi, chtěl je zastavit a vrhnout zpět do boje. Proto se sám vrhl proti nepříteli.

„Já vám ukážu, lotři, co to znamená bojovat s Vejanem.“

Vrhl oštěp na nejbližší stojícího Melikla a skočil na palubu lodi.

Oštěp se neminul cíle a jeho úder byl strašný. Hrot oštěpu prorazil přílbu a strhl ji z Meliklovy hlavy, on sám se pod úderem zachvěl. Vykřikl, ale neztratil duchapřítomnost. Setřel rukou krev s čela a š dvojnásobnou zuřivostí se vrhl na protivníka. Jejich meče se zlověstně srazily. Najednou se však stala podivuhodná věc.

Ve chvíli, kdy pirát spatřil odhalenou Meliklovu tvář, objevilo se v jeho očích překvapení. Překvapení, které se podobalo ohromení. Přestal útočit a jenom rány odrážel.

„Zastav!“ vykřikl konečně. „Zastav, blázne!“

A když rozohněný Melikles neustupoval, pirát vykřikl:

„Zastav! U Athé a Erinyí, zastav, říkám ti. Hej! Zastavte tam všichni, počkejte.“

Melikles spustil meč.

„Co chceš?“ zašeptal udýchaně.

Vejanus se na něj chvíli díval. Najednou prudkým pohybem sňal přílbu z hlavy.

„Nepoznáváš mě?“ otázal se.

Melikles pokrčil rameny.

„Nemám známé mezi lupiči.“

„Ale možná, že je máš mezi galejníky?“

Melikles překvapen ustoupil o krok.

„Co to má znamenat?“ řekl.

„Tentýž hlas,“ řekl pirát a nespouštěl oči z protivníka.

„Co to má znamenat?“ opakoval Melikles.

„To znamená, to znamená ... U Dia, nejl jsi kdysi s galejníky na palubě spartské galéry z Tarentu do Knossu?“

Melikles přikývl. Byl čím dál tím víc udiven.

„Před sedmi lety, brzy na jaře?“

„Ano.“

„Do Knossu?“

„Ano.“

„Nepamatuješ v Knossu, v Knossu, vzpomeň si, šest mečů.“

„Šest mečů?“ V Meliklových očích blesklo překvapení.

„Ano, šest mečů,“ opakoval Vejanus.

„Dal jsem je galejníkovi, kterému jsem chtěl pomoci k útěku.“

„A naučil jsi ho, jak bojovat a utíkat.“

„U Dia, ano. Odkud to víš? Vždyť jsem připlul vždycky v noci.“

„Já jsem ten galejník.“

„Ty?“

„Já, mládenče.“

„Ale to byl přece Tyrhéňan.“

„Jsem Tyrhéňan.“

„Ty? To není možné. Ty jsi ten... ten, kterého jsem tehdy...“

„Kterého jsi tehdy zachránil před smrtí, ba více než před smrtí... člověče! Člověče!“ Vejanus se zajíkl a zmlkl. Stáli proti sobě beze slova.

Najednou se Vejanus obrátil ke svým.

„Kamarádi!“ řekl velkým hlasem. „Říkal jsem vám, že jsem byl galejník, že jsem byl zachráněn, přísahal jsem, že dokud budu živ, budu oslavovat den, v němž najdu svého zachránce. Kamarádi! To je můj zachránce.“

Kolem vládlo mlčení. Na obou lodích se nikdo nepohnul, nikdo hlasitěji nevydechl.

Vejanus řekl Meliklovi:

„Budiž požehnána tvoje matka a tvůj otec, budiž veleben Zeus,

jestliže existuje, za tuto chvíli! Příteli! Neodvracej se ode mne, příteli. Pro mne a pro každého mého vojáka jsi nedotknutelný ty a všichni tvoji. Příteli! Řekni mi své jméno, řekni je rychle, abych na ně nikdy nezapomněl.“

„Melikles, syn Lykaona, Milét’an.“

„Melikles, ano Melikles, Milét’an,“ opakoval pirát, „již si vzpomínám. Řekni mi, co si přeješ, Melikle, řekni, co si přeješ. Učiním, co budu moci.“

„Dovol mi klidně odjet.“

„Dobře, ale počkej, počkej. Ne hned. Ne hned. Ne v této chvíli. Pomysli. Já jsem čekal sedm let na tuto hodinu, Melikle.“

Melikles zaváhal a nevěděl, co dělat.

„Můj bratr a jeden z kamarádů jsou raněni. Musím se o ně postarat.“

„Prokletá válka!“ vykřikl Vejanus. „Také já se musím o své postarat. Dovol mi, abych je odnesl z této lodi.“

„Mohu ti věřit, Vejáne?“

„Melikle!“ V pirátově hlase se zachvěla bolest. „Přísahám na svou matku!“

Podali si ruce.

O něco později obě posádky svorně pracovaly při odnášení, a ošetřování raněných. Melikles pečoval především o svého bratra. Tyreos byl spíše škrábnut než raněn a nebylo třeba se o něho bát. Hůře bylo s Lykonem. Ten měl zlámanou ruku a velmi trpěl. Melikles chtěl s ním jet ihned dále, na Mykónos. Zatím však se to ukázalo nemožné.

Meliklova milovaná loď, loď „Anité“, byla ze všech raněných raněna nejvíce. Srážka s pirátskou bárkou byla pro ni daleko hroznější, než původně mysleli. Prohnulo se několik desek a štěrbínami začala pronikat voda. Na dně lodi bylo vody každou chvíli více.

Melikles se na to díval pln starostí.

„Nedoplujeme na Mykónos,“ zašeptal starý Koroibos.

„Nedoplujeme na Mykónos,“ ozval se v téže chvíli Vejanův hlas. Také on zpozoroval, co se stalo. Melikles se na něho podíval zamračeně.

„Musíte být mými hosty,“ řekl pirát se zřejmým uspokojením v hlase, „ať chcete nebo nechcete, nic naplat.“

Melikles zavrtěl hlavou.

„Neopustím svou loď,“ řekl.

„Dobře, nemusíš ji opouštět. Přivlečeme ji k tomuto ostrůvku. Odtud je velmi blízko na Mykónos. Tam tvou loď opravíme a potom budeš moci jet, kam chceš.“

Melikles se rozmýšlel, ale jenom chvíli. Přikývl. Souhlasil. Chtěl zachránit loď za každou cenu.

Konečně vydal rozkazy. Připoutali loď k bárce, přenesli raněné a všechny náklad na pirátskou loď. Vejanus ještě poslal několik lidí s vědry na pomoc při vylévání vody z nitra lodi. Rychle vyrazili kupředu.

V té chvíli přijížděla druhá pirátská bárka a Vejánovi vojáci se chystali k bitvě. Byli však překvapeni, když uviděli obě posádky svorně pracující, pomíchané a přátelsky se bavící, jako by se nikdy nic nebylo stalo. Nedávní nepřátelé mezi sebou klidně hovořili, skoro přátelsky, prohlíželi se a zvědavě se na všechno vyptávali.

Jediný Xenón, jako vždy opatrný a nedůvěřivý, šeptal Meliklovi:

„Pro jasnozřivou Athénu, příteli, děláme my dobře, že jim tak věříme? Vždyť oni by s námi mohli nyní udělat co by chtěli.“

Melikles zavrtěl hlavou.

„Xenóne,“ řekl, „kdybych se nyní zklamal, nemohl bych už v životě nikdy nikomu věřit.“

KAPITOLA DEVATENÁCTÁ

Melikles seděl s Vejanem v malé světnici, lépe řečeno v malém srubu, který byl zhotoven z několika černých, ztrouchnivělých prken. Tato světnička, která se krčila u skalnatého útesu, byla vtěsnána do úžlabiny, kterou zde tvořilo pobřeží. Byla to zároveň jakási jeskyně a stan, protože od pevniny ji oddělovala skalní stěna a ze strany moře těžká záclona, která sahala až k zemi. Za touto záclonou se rozléhaly nyní hlasy mnoha lidí, smích a výkřiky, žerty a volání. Tam tábořila Meliklova družina svorně se svými nedávnými nepřáteli.

Uprostřed světničky stál sud, který sloužil za stůl. Na něm hořel malý kahan a matně osvětloval tváře dvou hovořících mužů.

Vejanus seděl shrbený, s hlavou nakloněnou kupředu, šedýma očima se zahleděl na Melikla a pozoroval jej bedlivě a pozorně.

Mluvil tlumeným hlasem:

„Vypravuj mi o všem, příteli, o všem, co se tehdy dělo na galéře v Knossu.“

„To je stará historie.“

„Mám ji v mysli, jako by se udála dnes. Každý den a každou noc, téměř každé slovo, které jsi šeptal otvorem pro vesla. Řekni mi jen jedno, řekni mi, Melikle, jen jedno: proč?“

Melikles obrátil na něho udivené oči.

„Ano. Proč jsi to učinil? Řekni. Proč jsi mně osvobodil?“

„Je to tak důležité?“

„Nejdůležitější ze všeho v životě.“

„Proto,“ Melikles na chvíli zaváhal, „proto, že jsem sám byl otrok, Vejane.“

„Otrok?“

„Ano. Měli mě dokonce prodat na galeje. Byl jsem odsouzen k smrti, bičovali mě, v poslední chvíli jsem byl zachráněn. Ale dobře

se pamatuji na otroctví, chápal jsem tě, Vejane.“

„To proto?“

„Ano.“

„Jistě jen proto?“

Melikles se podíval na piráta udiveně.

„Proč se na to ptáš?“

„Poslouchej, Melikle. Vypravoval jsem o své záchraně Galliónovi, veliteli námořních lupičů, který mne, uprchlíka, přijal do služby. Nevěřil, že by se někdo staral o cizího galejníka. Říkal, že Syrakusané mi pomohli jen proto, aby se pomstili Spart'anům, svým nepřátelům. To říkal Gallión.“

Melikles živě odporoval.

„Nikoliv, Vejane. Kalias, velitel naší bárky, mi dovolil vzít ty meče jen proto, jak jsi říkal, jen na zlost Spart'anům. Ale já, já jsem se přece s tebou domlouval a chtěl jsem ti pomoci ještě dříve, než se obě posádky poznaly a než se mezi sebou začaly hašteřit. Pamatuješ?“

Vejanova tvář se rozjasnila, jako by na ni padl paprsek slunce. Chytil Melikla za ruku.

„Vidíš, vidíš, příteli! A já jsem věřil, věřil, tak jak to říkáš, přesto, že jinak hovořili Gallión a jiní. Věřil jsem v tebe, věřil jsem svatě, že tehdy jsi to učinil pro mne, pro bídneho galejníka, jenom pro mne. Ó, Melikle! Vydával ses v nebezpečí. Plavals ke mně vždycky v noci. Uváděl ses do strašného nebezpečí. Pro mne. Pro cizího otroka. Neznal jsi mě. Ó, člověče! Víš-li pak, víš-li pak ... že jsem potom dlouho myslel, že jsi nebyl obyčejný hoch, ale že jsi byl bůh nebo při nejmenším posel bohů.“

Melikles se usmál.

„Jakých?“ řekl.

„Nevím, Melikle, byl jsi jiný než všichni, které znám.“

Nastalo ticho. Do srubu přepaženého chatrnými prkny tlumeně pronikal hluk tábořiště.

Kahanec dohasínal.

Vejanus seděl s hlavou opřenu o dlaně, s přimhouřenýma očima.

„Před nedávnem,“ říkal sotva slyšitelným hlasem, „jeden hoch, ještě dítě, zabloudil ke mně na loď. Nevěděl, že jsme piráti. Byl

takový směšný. Bylo to krásné dítě a krásně hrál na flétnu. Hrál etruské písně, d'as ví, odkud je znal. Hovořil o své matce, kterou chtěl zachránit z otroctví, a já jsem myslel na svou, kterou již nikdy nespátím. A tehdy, ó, Melikle, jsem znovu jasně cítil, že na světě může být lépe a že to závisí jen na člověku. Rozumíš, Melikle?“

Ale Melikles vstal a dotkl se pirátovy ruky.

„Víš-li pak,“ otázal se s planoucíma očima, „víš-li pak, jak ,se jmenoval ten hoch?“

Vejanus se na něj podíval udiveně.

„Nevím dobře, nepamatuji se. Zdá se mi, že Diossos. Jel do Milétu, říkal, aby vykoupil svou matku.“

„Ano. Pro všechny bohy. Diossos. Diossos z Korintu. Ano.“

„Znáš ho?“

„Zda já ho znám, Vejane? Vždyť my všichni jedeme, abychom ho zachránili, já a Polynikos, my všichni.“

„Vy všichni? Abyste zachránili toho hochu? Nerozumím. Co se s ním stalo?“

„Vejane, víš, co učinil?“

„To dítě? Copak mohl učinit?“

„Zachránil mého přítele, mé dva přátele před pomstou Korint'anů. Znemožnil jim pronásledování. Zapálil loď, velkou strážní loď.“

„To dítě?“

„To dítě.“

„Jakým způsobem? On? To není možné.“

Melikles začal vypravovat všechno po pořádku od okamžiku, kdy Polynikos a Xenón odjeli, aby vysvobodili žalářované Káry.

Vejanus seděl a pozorně naslouchal; udiveně na Melikla upíral oči pod svěšeným, štětinatým obočím. Když uslyšel o podvodu Korint'anů při uzavírání smlouvy, zaklel a vstal z místa. A když Melikles došel k strašnému okamžiku, kdy loď měla odrazit od břehu a Diossos provedl svůj zoufalý čin, jeho oči se široce otevřely a znehybněly.

„Zapálil?“ zašeptal ztlumeným hlasem.

„Ano, Vejane.“

„To dítě?“

„Ano.“

Vejanus těžce vydechl a rukou si přetřel zvlhlé čelo.

„Co se s ním stalo?“ vykoktal ještě.

„Strašně ho ztloukli. Ale ještě živého ho vsadili do žaláře.“

„Možná že již nežije?“

„Možná že ještě žije.“

Umlkli. Nemohli hovořit dále. Najednou se Vejanus odvrátil, rozhrnul záclonu a vystoupil ze stanu. Zadíval se daleko do noci. Vítr zavanul do světnice a zhasil sotva doutnající kahánek. Teprve po delší době se pirát vrátil a stanul před Meliklem.

„Nevěděl jsem, že jsou takoví lidé,“ řekl tiše.

„Co to mluvíš, Vejane?“

„Nevěděl jsem, že jsou takoví lidé,“ opakoval, „takoví jako ty, jako tvoji přátelé a jako to ... to dítě. Myslel jsem, vždycky jsem myslel...“

Ale najednou sám sebe přerušil a otázal se přímo:

„Jedete ho zachránit?“

„Ano.“

„Pro velkou máti bohů, vezměte mě s sebou.“

„Jak to?“ nyní Melikles otevřel překvapením oči.

„Nevím. Pravda. To není možné. Ale pomysli, pomysli. Já musím také pomoci tomu hochovi i tobě, Melikle. Musím pomoci. Přemýšlej o tom. Učiním všechno, co budu moci, já i moji lidé.“

„Možná že tvoji lidé nebudou chtít.“

Vejanus se krátce zasmál. Chytil Melikla za ruku.

„Poslouchej,“ řekl, „řekni mi ještě jedno. Jak se jmenují ti, kdo uvrhli toho hochu do žaláře a pronásledují jej? Řekni mi jejich jména.“

„Jeden z nich se jmenoval Terpnos, ale ten již nežije. Zabil ho Polynikos.“

„Ten tvůj dlouhonožý přítel?“

„Ano. To je můj nejlepší přítel, Vejane, a přítel Diossův.“

„Tedy i můj. Opravdu znamenitý šermíř. Tak ten zabil toho Terpna?“

„Ano, ale hlavní pronásledovatel Polynikův a Diossův – a všech Kárů – žije.“

„Jak se jmenuje, Melikle?“

„Choreos, velký pán, obchodník a vládce Korintu.“

„Choreos,“ Vejanovy oči se zaleskly jako oči vlka, „u všech bohů, já znám to jméno.“

„Ty ho znáš, Vejane?“

„Ó, ano. Před rokem několik našich kamarádů padlo do rukou Korint'ánů, kteří je bez milosti pověsili na březích Argu. Dověděl jsem se, že to učinil právě tento Choreos, Choreos z Korintu. Dobře, že jsi mi připomněl to jméno.“

„Viděl jsi ho?“

„Ne, ale zato jsem o něm hodně slyšel. Ostatně kdo by neslyšel o největším obchodníkovi s otroky v celé Heladě. Kolik fénických lodí připlouvá každý rok do Korintu k Choreovi pro lidské zboží! A já bych o tom neměl vědět? Já vím o všech bářkách, které plují z Kypru nebo ze Sýrie přes Halikarnassos do Řecka. Já musím mít své vyzvědače ve všech větších přístavech. No a nyní vím také, že nějaká loď z Kypru se opravuje v Halikarnassu a má jet tudy do Korintu pro otroky. Je to veliká loď knížete Hiramova.“

Melikles vyskočil z místa.

„Víš o tom jistě, Vejane?“

„Jakpak by ne! Vždyť já jsem právě proto zde. Plul jsem jim vstříc, protože oni musí tudy jet k ostrovům Naxos a Paros. Po cestě jsem narazil na vás a chtěl jsem toho využít.“

„A víš, že je to loď Hiramova?“

„Ano, Hiram z Kypru. On je tam stejným obchodníkem s otroky jako u nás Choreos.“

„To je velice důležité, Vejane. Musím o tom ihned zpravit Polynika, který sám slyšel o tom fénickém knížeti. Vždyť to byl právě on, Hiram, který koupil Polynikovu nevěstu a první lodí ji měl odvézt na Kypr. Počkej. Zavolám Polynika a Xenóna a Sofroniska. Také oni slyšeli o Hiramovi. Musíme se ihned poradit.“

„Dobře. Jenom pamatuj, Melikle, že se mnou můžeš počítat, jak ti bude libo. Se mnou a s mými lidmi.“

Porada trvala dlouho.

Účastnil se jí Vejanus, Melikles, Polynikos a Sofroniskos. Potom ještě jeden z nejbližších přátel Vejanových, jeho zástupce a Xenón efezský.

Přesto, že všichni byli již unaveni a že byla pozdní noc, když porada skončila, dali se horečně do opravy poškozené Meliklovy lodi.

Za svítání byly obě pirátské lodi a malá plachetnice Milét'anů již na moři.

Celá flotila namířila přímo k jihu, ke břehům ostrova Naxos, který byl odtud vzdálen jeden den cesty, a ponechali stranou Mykón a cestu ke Korintu.

KAPITOLA DVACÁTÁ

Proč Melikles odbočil z cesty do Korintu a rozhodl se doprovázet Vejana na jeho dobrodružné výpravě proti Féničanům?

Příčiny byly dvě.

Za prvé vypočítali, že Féničané na své rychlé bárce, opatřené mnoha vesly, mohou dorazit do Korintu nejvýš o jeden nebo dva dny později než Milétané a možná že i současně s nimi. Pak by přátelé Kárů měli příliš málo času, aby uskutečnili svůj plán. Únos Eukley z lodi dobře hlídané fénickou stráží ve vždy rušném istmijském přístavu byl nesmírně obtížný. Návrh Polynika, aby byli Féničané přepadeni na zpáteční cestě, až bude na palubě Euklea a snad i ostatní Kárové, byl na Vejanovu radu zamítnut. Velitel námořních lupičů znal velmi dobře obvyklou traisu obchodníků s otroky a věděl, že z Korintu se vydají na jih do Argu a do spartských přístavů pro další skupiny otroků – heilotů. Tato trasa vedla neustále těsně podél pobřeží, kde bylo vždy plno lodí a rybářských člunů, takže nenadále přepadení bylo téměř vyloučeno. Na širé moře Féničané vyjížděli, teprve když opustili Spartu a zamířili na jih, „na Krétu a odtud na Rhodos. To byly již vzdálené končiny, které Vejanus znal již méně, a proto se tak daleko nechtěl pouštět. Ostatně tam již řádily jiné pirátské bandy.

Za těchto podmínek bylo třeba znemožnit nebo aspoň zdržet příjezd Féničanů do Korintu.

To byla jedna příčina tohoto rozhodnutí.

Druhá byla ještě vážnější. Vejanus a stejně tak i Milétané právem očekávali, že mezi přepadenými Féničany může být buď sám Hiram, nebo jeho syn, bratr nebo nějaký jiný příbuzný. Kdyby se podařilo zmocnit se tak významných zajatců, mělo by to nesmírně vážné důsledky, poněvadž Choreos, aby vykoupil své vlivné známé a společníky, jistě by souhlasil s jejich výměnou za celou rodinu Kárů.

Kdyby Euklea byla již nyní v rukou Féníčanů, což bylo také možné, pak by ji její uchvatitelé velmi ochotně vydali za tyto zajatce, a zvláště za Hirama.

Vedoucí osobnosti na fénické bárce měly tedy být v rukou Vejanových jakými rukojmími za svobodu všech Kárů.

Aby bylo dosaženo tohoto cíle, stálo za to zdržet se a trochu či zajet a přijet do Korintu o několik dní později.

Pluli celý den a polovinu noci téměř bez odpočinku. Teprve několik hodin před úsvitem dorazili k hornatému a divokému břehu jihozápadního cípu ostrova Naxos. Zde rychle rozbili tábor. Unavená posádka ihned ulehla a usnula, jen Vejanus bděl. Krátké zastávky využil k jednání s místními rolníky, kteří ho velmi dobře znali a kteří byli patrně v jeho službách. Několik jízdních posílů ihned vyrazilo k jižním břehům ostrova.

Za několik hodin po východu slunce Vejanus, aniž se ohlížel na únavu veslařů, znovu postavil celou posádku na nohy. Rychle vyrazili kupředu. Slunce stálo již vysoko, když obeplouvali jižní cíp ostrova. Hned za tímto výběžkem, vyčnívajícím daleko do moře, znovu se přiblížili k pobřeží. Byli na místě.

Zakotvili v polokruhovitém, dosti hlubokém zálivu, který byl plný útesů a mělčin, takže jen velmi zručný plavec se mohl mezi nimi pohybovat, aniž ztroskotal.

Vejanus zde byl jako doma. Několik místních rybářů jej klidně pozdravilo a dívalo se na piráty se zvědavostí, ale beze strachu. Patrně se dobře znali a vzájemně si důvěřovali. Melikles se na to díval překvapeně.

Hned jak přirazili k pevnině a rozbili tábor, pozval Vejanus Melikla a krátce mu vysvětlil svůj válečný plán.

„Nezmocníme-li se jich úskokem,“ řekl, „nezmocníme se jich vůbec. Féníčané mají znamenitou loď, jednu z největších a nejrychlejších, jaké byly vybudovány. Je to dvouřadová loď, asi padesát veslařů na každé straně lodi. Veslaři jsou výlučně galejníci v řetězech, ale jsou to veslaři a nutno přiznat, že znamenití a dobře živení. Posádka se skládá z třiceti až čtyřiceti ozbrojených lidí. Znam tuto loď a nevím, zda by se má menší bárka mohla s ní měřit v rychlosti.

Má velká galéra je příliš pomalá a nemohla by se vůbec účastnit boje, tím méně tvá, Melikle, protože nemá vesla a na vítr se musí čekat. Proto při normálním pronásledování na širém moři nedosáhneme ničeho. Zbývá jediná cesta – přepadení. Počítám přitom s jedním: s nesmírnou zbabělostí Féníčanů. Neviděl jsem zbabělejšího národa. Raději si zajedou kus cesty, jen aby se vyhnuli třebaš nejmenšímu nebezpečí. Proto jakmile se v dálce objeví fénická loď ...“

Melikles jej přerušil:

„Především, odkud víš, že tato loď již neproplula?“

Vejanus se usmál.

„To je má věc,“ odpověděl. „Kdyby proplula, moji lidé na ostrově by o tom museli vědět.“

„Dobře, tedy ...“

„Tedy jakmile se loď ukáže, pak ty, Melikle, vypluješ odtud se svou lodí na západ, za výběžek ostrova. Jed' přímo na ně, vesluj ze všech sil, křič, hlomoz, ohlížej se za sebe, usiluj proplout blízko fénické lodi a ukazuj stále za sebe, jako bys prchal, a vykřikuj: Vejanus, Vejanus! Jako by vás pronásledoval Vejanus a jako by již byl na druhé straně za poloostrovem. Prchejte před tím Vejanem, jak můžete. Směřem k nám, sem do zálivu. A my tu za skalisky počkáme na ně. Rozumíš?“

„Dobře, ale jestliže oni přesto pojedou dále na Paros?“

„To se nedá nic dělat. Pak bude všechno marné. Avšak nezdá se mi, že by to udělali. Spíše se vrátí tam, odkud přijeli. Učiní tak, jestliže budou jednat jako zbabělci s rozumem. Pak vyrazíme za nimi. Dohoníme-li je, to ovšem nevím. Budou-li však nerozumnými zbabělci nebo ztratí-li hlavu, vrhnou se za vámi do zálivu. Pak je budeme mít. Neutečou.“

Demodokos, který stál za Meliklem, naslouchal rozhovoru a radostí zatleskal ...

„Pro Herma! Opravdu, tato zábava se mi začíná líbit. Pokud by šlo jen o fénické lodi, rád bych tě vždycky doprovázel, Vejane; nechápu jen, proč by měli Féníčané utíkat do zálivu?“

„Proto, aby byli blíže vás a aby byli blíž k pevnině. Tam z moře je vidět na úpatí vesnici. Féničané mohou očekávat, že tam naleznou útočiště. To je ovšem pošetilé, protože v této vesnici všichni, kdyby k něčemu došlo, pomohli by nám, a ne jim, zvláště proto, že to jsou Féničané.“

„Rozumím, rozumím,“ Demodokos se radoval jako dítě. „Jen jestli přijedou a brzo. Již po nich toužím, piráte, toužím jako po nevěstě.“

Nečekali dlouho.

Na druhý den, asi hodinu po východu slunce, přiběhl k Meliklovi Vejanus a nařídil, aby se ihned vydal na moře ... „Jedou,“ řekl. „Je čas začít.“

Melikles se rozhlédl kolem. Zrak měl bystrý, ale na obzoru nebylo ani stopy po nějaké lodi. Podíval se udiveně na piráta ,s němou otázkou.

Vejanus se usmál. Místo odpovědi ukázal rukou sotva viditelnou kouř na jednom pahorku daleko na východě.

Melikles přikývl hlavou, pochopil. To byli vyslanci pirátů ze spřátelených vesnic, kteří jim dávali znamení. Od nich, odtamtud, bylo již bárku vidět.

Za půl hodiny byla loď Milétanů na stanovišti. Když obepluli výběžek a skryli se za vyčnívající skálou, ukázala se daleko za nimi na východě silueta veliké lodi. Pomalu se zvětšovala. Skryti za vysokou sutí kamení a balvanů, čekali netrpělivě a s rozechvěním. Všichni kromě Polynika byli rozčileni a velmi rozradostněni. Tento hon a pronásledování nenáviděných Féničanů ,se každému zamlouvaly. Demodokos a Tyreos se bavili tak, že je Melikles musil až napomínat.

„Budete-li takto vypadat, Féničané nikdy neuvěří, že jsme opravdu pronásledováni,“ řekl.

„Neboj se, Melikle, až budeme blízko jejich lodi, budeme se tvářit tak, že omdlí strachy. Jen až se k nim přiblížíme natolik, aby nás dobře viděli. Uvidíš.“

Ale když se bárka opravdu přiblížila, mládenci i bez rozkazu ztichli. Věc byla vážná. To nebyl žádný žert. Všichni to chápali.

Když Xenón, který hlídal na pobřežním útesu, dal znamení,

chopili se vesel. Loď prudce vyrazila za skaliskem. A tu se před zraky Řeků, ve vzdálenosti sotva několika kroků, objevila velká fénická bárka.

Brázdila klidně vodu a vysoko, hrdě zvedala svůj zoban podobný soše. Sto vesel klouzalo po vodě a zanechávalo za sebou stříbropěnné stopy. Loď vypadala nádherně a zároveň výhruzně.

Když na bárce zpozorovali proti sobě plující malou loď, došlo na ní ke zmatku. Na jedné straně se vesla přestala pohybovat a loď se pomalu začala obracet přídíl směrem na širé moře. Když to Melikles zpozoroval, dal kormidelníkovi rozkaz, aby se držel blíže u břehu a k Féníčanům se nepřibližoval.

„Co dělají?“ zašeptal Demodokos.

„Chtějí prchnout na širé moře,“ řekl Melikles, „nesmíme je poplašit.“

„Chtějí utíkat před námi,“ zasmál se Demodokos, „před osmi lidmi... To jsou mi hrdinové!“

Tu se na lodi na Meliklův příkaz rozpoutal křik, všichni ukazovali prsty za sebe, vykřikovali a rychle mávali rukama. Veslaři veslovali a křičeli s nimi společně.

„Piráti jsou za námi! Piráti jsou za námi!“ volali vytrvale.

Z lodi se ozývaly výkřiky a otázky. Byla však příliš daleko, takže slova bylo možno jen stěží zaslechnout.

„Ptají se,“ řekl konečně Xenón, „kolik je pirátských lodí.“

„Tři, tři!“ křičel Demodokos. Jeho vysoký a zvučný hlas se rozléhal v hluku.

Tyreos jej štípl do nohy.

„Proč jsi neřekl pět?“ zašeptal.

„Vždycky říkám pravdu,“ řekl s hrdostí Demodokos. „Možná že jim tři lodi stačí.“

Propluli vedle nich. Nyní zamířili prudce k zálivu. U východního cípu zálivu, který vybíhal daleko do moře, se rozkládal malý ostrůvek. Melikles kormidloval tak, jako by měl v úmyslu proplout mezi jedním ramenem zálivu a ostrůvkem.

To však bylo nemožné, protože se tam rozkládalo pásmo útesů a mělčin, které byly zdaleka sotva viditelné a které úplně znemožňovaly plavbu. Melikles počítal přitom s tím, že tak jako on

až do včerejška, ani Féničané neznají dobře pobřeží.

Veslovali pomalu a jenom předstírali prudké pohyby. Dívali se neklidně na velikou loď.

„Plují na širé moře,“ zašeptal zoufale Polynikos.

„Ne, zatačejí dále na východ.“

„Zatáčejí směrem k nám, plují za námi!“ křičel Demodokos. „U Herma, plují sem. Vidíte?“

Byla to pravda. Fénická loď se úplně stočila a plula nyní silou všech sta vesel za nimi.

Rozčilený a rozradostněný Demodokos objal Tyrea.

„Tak vidíš, příteli, tak vidíš, neříkal jsem, že tři stačí?“

Když dopluli k zrádné mělčině, zastavili se, pomalu se otočili a přibližovali se k ostrovu.

Velká loď plula za nimi stejně rychle. Když vplouvala do zálivu, najednou se za ostrůvkem, k němuž dorazili Miléťané, objevila nová bárka.

Byla to ta menší, o níž říkal Vejanus, že by se mohla svou rychlostí měřit s Féničany.

Skutečně letěla jako blesk. Když ji Féničané zpozorovali, začali prudce obracet, ale bylo již pozdě. Pirátská bárka jim prudkým pohybem zatarasila cestu zpátky na širé moře. Na druhé straně se objevila dosud skrytá druhá velká Vejanova galéra. Féničané byli zaskočeni.

Mohli se ještě přiblížit k pevnině, ale zde byly útesy, mělčina, ostrov a u něho loď Miléťanů. Propluli ještě několik set kroků, až konečně bezradně zastavili. Menší bárka je již doháněla.

Miléťané se na všechno dívali jako na nádherné divadlo.

Podle předem dohodnutého plánu neměli se účastnit boje. Jejich úkolem bylo střežit, aby nikdo z lodi neprchl na pevninu. Obrátili se a pluli pomalu podél mělčiny, blízko pobřeží a stanuli mezi pevninou a přepadenou galérou.

Směrem od moře se k nim nesly výkřiky. První pirátská loď přirazila k nepříteli. Melikles nařídil, aby všichni byli připraveni přispěchat v případě potřeby Vejanovi na pomoc.

Fénická loď byla svými rozměry mnohem větší než loď útočníků. Obě posádky – vzhledem k tomu, že veslaři galejníci se boje nemohli zúčastnit – byly přibližně stejné. Kdyby se Féničané byli vrhli plnou silou proti útočníkům, jak to chtěl přede dvěma dny učinit Melikles, mohli mít naději, že rozhodnou boj dříve, než dorazí hlavní síly Vejanovy. Mohli by nepříteli donutit k útěku a opět získat svobodu, ale zděšení Féničané nevyužili této jediné možnosti. Jenom se bránili, stáli na své vysoké palubě a nemohli se odtrhnout od pirátské lodi, která je přidržovala háky. Mezitím se hlavní pirátská, galéra rychle blížila.

Když to Melikles uviděl, netrpělivostí zaklel.

„Pro všechny bohy,“ řekl, „velitele této lodi bych dal zbičovat.“

Ale v té chvíli Polynikos, který měl ze všech nejbystřejší zrak, uchopil přítele za ruku.

„Hleď,hleď, Melikle, za lodí plave člověk směrem k ostrovu.“

Všichni se ohlédlí tím směrem.

Skutečně, směrem k ostrovu plaval nějaký člověk, rozrážel rychle vodu a blížil se ke skalním útesům. Miléřané ho předtím nezpozorovali, protože se často ponořoval a ňa hladině plaval tak tiše, že nejmenším pohybem nerozčeřil klidnou hladinu moře.

„Znameníť plavec,“ řekl Melikles, „ale nic mu to nepomůže, hned ho budeme mít.“

Obrátili loď směrem k němu. Člověk ve vodě ihned zpozoroval, že jej objevili, a vzdal se beznadějného útěku. Mohutnými pohyby rukou namířil přímo k lodi. Když se přiblížil na vzdálenost několika kroků, začal volat zvučným hlasem:

„Šlechtní lupiči, nezabíjejte člověka, který vám nic neučinil a chce vykoupit svůj život. Šlechtní lupiči!“

Neznámý plavec opakoval toto volání v jazyku fénickém a etruském, dorazil k lodi, chopil se rukou okraje a těžce oddechoval. Vyplivl z úst vodu a rozhrnul černé vlasy, které se mu lepily na tvář.

A tu se na Meliklově a Polynikově tváři ukázalo nesmírné překvapení.

Podívali se na sebe a nechtěli věřit svým očím.

„Co to znamená, zašeptali v němém údivu.“

Zatím se neznámý vyšplhal na loď a bystrým zrakem se rozhlédl

po Milét'anech.

„Jste Řekové?“ otázal se. A v té chvíli spatřil Melikla a Polynika a jeho oči a ústa se otevřely v němém údivu. Protřel si oči rukou, ještě jednou se otřepal, jako by se chtěl probudit.

„Co to znamená,“ řekl nyní on, „copak sním?“ „Melikles a Polynikos zde?“

„A ty, Kalie ... zde, kde se tu bereš?“

„Já? Já ... nu ovšem. Ale vy, Polynikos; a Melikles, nechápu.“

Kalias se ještě jednou otrásl a díval se na ně vyvalenýma očima.

„Polynikos, syn Diomenův, a Melikles, námořník. Polynikos a Melikles,“ opakoval. „Jak je to možné? Zde na moři pomáhají těm lumpům v loupeži?“

A tu se prudce rozhlédl po ostatní skupince Milét'anů.

„Nemám nic proti pirátům,“ řekl prudce, „je to velmi ušlechtilé zaměstnání, když jsem byl ještě mlád, snil jsem o tom, stát se lupičem, ale...“ tu snížil hlas a zašeptal, „kde jste se tu vzali vy, s nimi?“

Melikles propukl ve smích.

„Neboj se, Kalie, to jsou všechno našinci, naši přátelé z Milétu. Rozumíš?“

„Ještě méně rozumím, stále méně rozumím, ničemu nerozumím. Tak vy nejste námořními lupiči? Co tu tedy děláte, že přepadáváte lidi?“

„To je dlouhá věc, Kalie. Řekni raději ty...“

„Ne,“ přerušil ho Kalias, „jestliže nejste piráty, pak není čas mluvit, ale utíkat, dokud, to jde, dokud oni jsou zaměstnání Féničany.“

„Nemusíme vůbec utíkat.“

„Jak to?“ Kalias se podíval zoufale směrem k nebi. „Athé, zlomyslná bohyně! Proč na mne posíláš mráčky a děláš z člověka, který za nic nemůže, hlupáka?“

„Nemusíme utíkat,“ řekl Melikles, „protože Vejanus je náš přítel.“

„Ten největší lupič?“

„Ano, Kalie. Víš, kdo to je?“

„Jistěže vím. Nejhorší z pirátů, lotr a taškář, jakých je málo, a

nikým se nedá chytit.“

„O to nejde. Víš, kdo on byl?“

„A co je mi po tom, kdo byl jeho otec a matka.“

„Počkej. Byl to ten galejník, ten Tyrhéňan, kterému jsem tehdy na spartské galéře v Knossu dal tvé meče a pomohl mu k útěku. Pamatuješ, tehdy před lety, v Knossu?“

V Kaliových očích se zablesklo porozuměním.

„On-galejník. Rozumím. A poznali jste ho?“

„Ano. On poznal mne. A uzavřeli jsme přátelství.“

Kalias nějakou dobu mlčel. Potom zavrtěl hlavou.

„A pro toto přátelství ses připojil k námořním lupičům?“

Melikles krátce vysvětlil všechno, důvody, proč se vydali z Milétu, případ Kárů, Diossa a Eukley.

„Euklea je nevěsta Polynikova a Hiram, ten fénický kníže, ji koupil pro sebe jako otrokyni. Chceme ji unést Hiramovi, a proto pomáháme Vejanovi.“

„Zde na lodi není Hiram,“ řekl Kalias.

„Možná však, že je tam nějaký jeho syn, bratr nebo někdo, za koho bychom mohli žádat Káry?“

Kalias mávl rukou.

„Ne, není tam nikdo důležitý, samé střední ryby, za které Hiram nikoho nevydá.“

„To je strašné,“ zašeptal Polynikos.

„Ano. Jsou to jen mizerní námořníci a bezvýznamní obchodníci.“

Kalias zrudl a bouchl pěstí do paluby.

„Holota,“ řekl.

„Kdo?“

„No, oni, Féničané.“

„Dobře. Řekni nám tedy nyní ty, Kalie, jakým způsobem ses k nim dostal?“

„To je velmi prosté. Já jsem obchodník. Obchodník jezdí na každé lodi, která se mu hodí.“

„Ale kde jsi byl, v Asii?“

„Syrakusané mě poslali s výkupným pro několik našinců až na Kypr k Hiramovi, protože on je tam tak velkým obchodníkem s otroky jako zde Choreos. Přijel jsem a všechno jsem dobře vyřídil.

Tamty jsem vykoupil a odeslal je do Kapadocie. Přitom jsem trochu ošidil Hirama, nemohu si stěžovat, dobře se mi dařilo. Navázal jsem také dobré obchodní styky pro budoucnost. Ale před samým odjezdem tito zlodějové, kéž by je psi sežrali, všechno mi vzali, holota!“

„Jak to, vzali? Ošidili?“

„Ošidili? Za koho mě máš, Melikle? Kdo mě ošidí? Prostě mě okradli. Vzali mi doslova všechno. Zůstal jsem jenom s jedním chitónem a s blechami, jak mě vidíš. Ano, Melikle. Musel jsem Hirama prosit, aby mi dovolil vrátit se touto lodí, že mu zaplatím ■ později. A on se smál, starý lotr, a milostivě souhlasil. A lumpi, vzali mě s sebou. Vysmívali se mé chudobě. Jistě byli spiknutí s tamtěmi. Po cestě mi dávali odpadky. Ty víš, Melikle, jak se přepravuje takový host, který nemá peníze.“

„To je vedlejší,“ přerušil ho Melikles.

„To není vedlejší. Já jsem patnáct dní neměl kapku vína v ústech, musel jsem jako galejník pít vodu, obyčejnou vodu! Chápeš, Melikle?“

Všichni se rozesmáli a Kalias hovořil dále:

„Právem je Zeus potrestal tím Vejanem. Jací to byli hlupáci a zbabělci. Ačkoli měli takovou loď, nevypluli na šité moře a jen se skrývali po zálivech. Hlupáci! Říkal jsem, křičel jsem, prosil jsem, aby se vrátili. Bylo to marné.“

„A potom jsi zmizel z lodi.“

„Co jsem měl dělat? Vydávat se v nebezpečí pro tyto fénické tlamy? Ať se tam bijí, jak chtějí. Co je mi do toho. Beztak nevyváznou se zdravou kůží.“

Všichni obrátili zrak směrem k moři.

Tam právě druhá Vejanova galéra dorazila k fénické lodi. Křik a hluk se nesly na všechny strany. Vlastní útok se začal na celé čáře.

„Pojedme tam i my,“ řekl Melikles, „musíme se na to podívat, abychom mohli podle potřeby přispěchat na pomoc.“

KAPITOLA DVACÁTÁ PRVNÍ

Diossos ležel ve sklepě kasáren přistavní strážě. Ležel dlouhé hodiny, dny, bezmocný, v bezvědomí, aniž věděl, co se s ním stalo. Z příkazu důstojníka přicházeli k němu občas vojáci se džbánkem vody. Hoch pil dychtivě vodu, kterou mu lili do úst, díval se chvíli na vojáky skelným, nepřítomným zrakem, načež ihned upadal do spánku nebo do horečné mdloby. Tak mýjely dny. Pomalu, velmi pomalu se mu začalo vracet vědomí.

A tehdy ho navštívil několikrát starý důstojník. Nařídil, aby mu přinesli jídlo a aby mu pomohli jíst, protože hoch měl zlámanou ruku a nedovedl se sám zvednout ani si přistrčit misku. Při každém pohybu sténal a chvěl se bolestí, nalomené žebro mu činilo obtíže při dýchání a nedovolovalo mu, aby si sedl nebo aby se na loži převrátil. Zhubl tak, že z celé tváře mu zůstaly jenom planoucí oči, rozšířené horečkou, černé a smutné, nesmírně smutné. A černá vlna vlasů splývajících na ramena.

Důstojník se pokoušel na něho promluvit, ale Diossos neodpovídal. Nemohl nebo nechtěl hovořit. Jenom obracel zrak plný němé výčitky nebo zoufalství na starého člověka. Důstojník sklopil oči, chvíli postál a odcházel zamračen.

„Nějaký zvláštní hoch,“ říkal svým vojákům.

Diossos nevěděl a nikdy se nedověděl, čím byl zavázán tomuto člověku. Nešlo jen o vodu a jídlo, bez nichž by musil bídne a opuštěný zemřít. To by mu snad popřáli i sami vojáci, kteří se po prvním výbuchu hněvu chovali k chlapci spíše s lhostejnou náklonností.

Starý důstojník, který se nazýval Antenión, prokázal Svému malému zajatci ještě mnohem větší službu, zachránil ho před smrtí, před strašnou smrtí.

Za několik dní po Diossově uvěznění se přihlásili k tomuto

důstojníku místní strážníci a žádali, aby jim vydal zajatce. Tento zajatec měl být podle přísného zákona jako žhář, který se postavil proti vojákům a usiloval o zničení městské lodi, odsouzen k smrti a ukřižován. Tak žádaly místní úřady.

Důstojník nesouhlasil s vydáním Diossa, ale obrátil se společně s městskými posly na svého pána, důstojného Damatrióna, majitele zapálené lodi. Tehdy totiž bylo v Korintě i jiných řeckých městech zvykem, že všechny válečné galéry a strážní lodě stavěli, kupovali a udržovali jednotliví občané.

Tito občané – samozřejmě nejzámožnější a nejvlivnější občané města – dostávali za své služby při stavbě a udržování lodí od města určité výsady, například právo dolovat měď, vybírat clo nebo přepravovat zboží na některých zvlášť významných cestách.

A takovým pánem byl Damatrión, který měl povinnost udržovat dvě strážní lodi s posádkou v istmijském přístavu a musil pečovat o výzbroj a náležitý stav těchto lodí. To, co za to dostával od státu, mělo mnohem větší hodnotu než jeho výdaje, ale proti tomu nikdo nic nenamítal, protože takový byl zvyk.

Damatrión byl jedním z nejlakomějších a nejchtivějších lidí v Korintě. Stal se tím všeobecně proslulý. Kdysi zastával vysoký úřad, avšak rychle jej ztratil, protože příliš zjevně dbal jen o vlastní kapsu. Ve stáří jeho lakota ještě vzrostla. Zároveň u něho propukla vášeň, které zasvětil všechn svůj čas a všechny vydělané peníze. Touto vášní byli koně.

Od té doby, co na olympijských a potom na istmijských hrách byly zavedeny závody v hipodromu, zachvátila důstojného boháče jediná vášeň: aby koně z jeho, Damatriónovy stáje, dobyli vavřínu v panhelénských závodech. To byl veliký a jediný životní cíl tohoto muže.

Starý důstojník znal lakotu a všechny slabosti svého pána a dovedl jich využít.

Když tedy k němu přišel – ještě dříve než městští strážníci – vylíčil mu celou Diossovu záležitost tímto způsobem:

„Čí loď zničil ten hoch? Damatriónovu. Kdo ji má opravit a uhradit na to výdaje? Nikoliv město, protože městu po tom nic není, nuže? ... Nuže tedy jenom rodina žhářova, nebo on sám. Uzdraví-li se ten hoch,“ pokračoval dále důstojník, „pak bude možno jej prodat a dobře prodat, protože je to hudebník, flétnista, a za takového je možno dostat šedesát nebo až sedmdesát drachem. Tímto způsobem bude možno uhradit výdaje spojené s opravou lodi. Kdežto když jednou toho žháře vydáme, pak všechno propadne. Uvaž také, pane, jaké krásné hříbě možno dostat za šedesát drachem.“

To se Damatriónovi ihned zamlouvalo.

„Kolik bude stát oprava lodi?“ otázal se věčně.

„Padesát drachem.“

„Dobře, pak tedy bude možno říci sto padesát drachem. Není tomu tak? Cožpak by to nemohlo stát sto padesát drachem?“

Důstojník rychle přisvědčil.

„Ztratil-li jsem obrovskou částku sto padesáti drachem, nemohu se zříci zajatce, jehož cena jakožto otroka mi jediné může nahradit aspoň část utržené ztráty. Není tedy samozřejmě o čem dále hovořit.“

Takovou odpověď dostali městští strážníci.

Tuto odpověď zanesli svému úřadu. Avšak věc se tím ještě neskončila.

Úřady oznámily Damatriónovi, že chce-li hledat někoho na úhradu svých výdajů, je v žaláři dosud žhářova rodina, matka a bratr; tito lidé vlastně nikomu nepatří, protože byli vykoupeni. Nyní si je tedy může Damatrión vzít, prodat je a tak získat zpět své peníze. Avšak Diossos musí být vydán, protože cit spravedlivé pomsty velikého města si toho vyžaduje.

Damatrión se neobyčejně zaradoval z této odpovědi. Ihned dal přivést z žaláře nešťastné Káry, připojil je bezohledně ke skupině svých otroků, ale ... ale Diossa nevydal. Zavolal si Antenióna a po poradě s ním odpověděl, že výdaje na opravu lodí budou ještě mnohem vyšší, než se původně očekávalo, a že budou činit sto osmdesát drachem a že stará matka a její malý syn dohromady nemají ani polovinu této ceny, a proto Diossa bude moci vydat jen tehdy, když mu město za něho zaplatí. Jinak ne, protože by Damatrión utrpěl křivdu, tím spíše, že i tak přináší mnoho obětí ve prospěch slavného města.

Ták věc znovu nebyla dořešena.

Důstojní korintští pánové, vedeni ušlechtilou snahou potrestat žháře a lacino poskytnout lidu vzrušující podívanou, tak snadno od svých úmyslů neustoupili.

Byli pobouřeni Damatriónovou lakotou, ale najednou našli oporu ve své žádosti u jiného magnáta, u Chorea.

Veliký bankéř konečně přijel ze své cesty a ihned se dověděl o Terpnově smrti a o celé záležitosti s Polynikem. Rozzuřil se. Představa, že nenáviděný protivník se podruhé vymkl z jeho rukou, mu nepoprávala klidu. Když nemohl zasáhnout svého nepřítele, chtěl aspoň potrestat jeho přítele, to bylo pochopitelné. Proto se bez váhání postavil na stranu městské rady a podepřel její žádost.

Damatrión se ulekl. Báł se Chorea více než celé městské rady dohromady. Ještě však neustoupil. Jeho lakota mu to nedovolovala.

Neodmítl přímo, ale rozhodl se věc protahovat. Věděl, že za několik dní přijedou první fénické lodí pro otroky. Rozhodl se počkat na jejich příjezd a prodat Diossa Féničanům.

Potom ať si důstojní měšťtí patriciové hledají žháře na fénických trzích, jen když on, Damatrión, bude jednou už mít peníze, pak mu je už nikdo nevezme. Prodá nejenom Diossa, ale i všechny Káry, aby si na ně již nikdo nečinil nárok. A bude konečně pokoj. Tak se rozhodl šlechtný Damatrión a trpělivě čekal.

Diossos nevěděl nic o tom, že mu hrozila smrt, že nad ním visela, o sporech, které se odehrávaly mezi velmoži města, a o intrikách, jejichž cílem byla jeho ubohá hlava.

I kdyby byl o tom věděl, jistě by se ho to nijak nebylo dotklo. Bylo mu všechno jedno.

Celé dny trávil tak, že seděl nebo ležel, díval se na jeden bod, téměř nic nejedl, vůbec se nedíval na vojáky, kteří mu přinášeli jídlo, vůbec si jich nevšímal. Důstojník, který k němu občas přicházel, si již myslel, že hoch nenabyl vědomí, že nelidským trázněním nebo osobním neštěstím ztratil rozum. Ale když chtěl zlomit lhostejnost dítěte a jednou prohodil, že jeho matku přivedli do Damatriónova domu, Diossos se na něho podíval a z jeho zamklých úst zazněla první otázka:

„Mohl bych ji vidět?“

Důstojník zavrtěl hlavou.

Nato hoch zavřel oči, odvrátil tvář a upadl znovu do lhostejnosti. Z tohoto stavu jej nemohla vytrhnout žádná slova, žádné otázky.

Za několik dní potom přišel důstojník znovu. Chápal, že celý plán prodat zajatce Féničanům ztroskotá, jestliže zajatec bude tak nemocný a bude se chovat tak jako nyní. Žádný rozumný obchodník nekoupí otroka, který ani sám nedovede vstát, nemůže mluvit a vypadá tak, jako by měsíc neměl nic v ústech. Aby oťrásl hochem a donutil ho přijímat jídlo a aby ho probudil k životu, rozhodl se starý muž říci mu všechno a pohrozil mu, že nekoupí-li ho Féničané, zcela jistě bude vydán městu a odsouzen ke kruté smrti. Prosil ho a přesvědčoval a říkal, že musí vstát, jíst a být silný. Diossos tato slova klidně poslouchal, nic neodpovídal, ani se nezachvěl, díval se strnule skleněným pohledem, jako by se nehovořilo k němu. Důstojník se

vzdal dalšího úsilí. Byl znechucen.

Když odcházel ze žaláře, řekl jen ještě, že matku a Diossova bratra Féničané jistě koupí. Kdyby tedy koupili i jeho, Diossa, pak budou společně na lodi a možná že potom budou Féničané souhlasit, aby se celá rodina nerozdělila.

Diossos zpočátku ani na to nic neřekl, jen se dlouho na starého člověka díval. Najednou se mu v očích objevily dvě velké slzy a pomalu stékaly po jeho vyhublé tváři.

„Pokusím se, pane,“ řekl sotva slyšitelným hlasem.

KAPITOLA DVACÁTÁ DRUHÁ

Za dva dni nato nastal v istmijském přístavu velký ruch. Féničané zakotvili u břehu.

Příjezd velké lodi a bohatých, ačkoli všeobecně nenáviděných cizinců byl pro obyvatele Istmu vždy zajímavou událostí. Avšak tentokrát tato zajímavost ještě vzrostla neobvyklými zprávami, které Féničané přivezli. Vypravovali, že je přepadli námořní lupiči a že s nimi svedli krvavou bitvu u břehů ostrova Naxos. Že se jim dařilo velmi špatně a že teprve v poslední chvíli se jim podařilo odpoutat se od pronásledovatelů a uniknout z pasti.

Bylo zřejmo, že mluvili pravdu. Téměř všichni členové posádky měli ovázané hlavy, obličej a ruce a okraje lodi byly posekány sekerami a poškozeny háky, kterými piráti připoutávají přepadené lodi.

Na palubě byly zřejmé stopy ohně. Útočníci asi chtěli vznítit oheň na bádce. Tyto zprávy a obraz celé posádky a lodě vzbudily obrovský dojem.

Obchodníci a majitelé menších lodí byli vyděšeni drzostí lupičů a jejich hrůza ještě vzrostla, neboť Féničané neskrývali, že pirátská banda nebyla zničena. Vypravovali, že jenom posádka jedné bádky byla poražena a odražena, kdežto ostatní dvě lupičské galéry neustoupily a vytrvale je pronásledovaly až na ostrov Paros.

Námořníci lomili rukama.

„Pro Dia,“ volali, „jestliže se odváží přepadnout takovou loď, co by se asi dalo s našimi lodmi!“

Utěšovali se sice tím, že piráti dostali také za vyučenou.

Ale byla to útěcha slabá. Ostatně Féničané přiznávali, že také oni utrpěli těžké ztráty. Měli několik zabitých, několik těžce raněných, které museli zanechat na Salamině, mezi jinými i velitele lodi, Arubase, Hiramova pomocníka, velkého odborníka v obchodu s

otroky. Ten ,byl tak těžce raněn, že chtěl být odvezen do Pirea, aby vyhledal pomoc u aténských lékařů, kteří již tehdy byli proslulí svým uměním.

Féničané přistáli v poledne a ještě téhož dne před večerem tři nejdůstojnější z nich navštívili Chorea a odevzdali mu dopisy od svého pána, Hirama kyperského.

Když se Choreos dověděl, že Arubas nepřišel, přijal obchodníky dosti nevlídně, ale ne proto, že by Féničana litoval, ale proto, že znal Arubasovu prodejnost a že s ním nejednou uzavřel znamenité obchody za Hiramovými zády.

Z těchto tří mužů neznal nikoho, domníval se však, že nikdo ,z nich není důležitý. Jednoho z nich, nejmladšího, jménem Rabdoem, vyznamenal, protože se o něm Hiram v dopise zmínil a protože to byl syn bohatého kupce v Sidónu, který byl poprvé na cestách.

Tohoto jako jediného sobě hodného dokonce pozval na večeři do svého paláce, avšak mladý Féničan odmítl.

Noc strávili obchodníci na lodi.

Druhý den ráno přišel k nim Damatriónův sluha, který je zval do patriciova domu, aby si prohlédli zboží. Obchodníci se ihned vydali na cestu. Za půl hodiny vstoupili do předsíně Damatriónova domu. Otroci, kteří byli určeni k prodeji, čekali na dvoře a dívali se na ně ustrašeně.

Nejdůležitější z Féničanů byl patrně nejmladší z nich, štíhlý, snědý, ostrých rysů ve tváři. Jeho nádherné, pestře zbarvené východní roucho upoutávalo pozornost všech a zlatý, těžký řetěz svědčil o bohatství a důstojnosti příchozího. V celé jeho postavě, v každém pohybu a slově bylo možno poznat znamenitého pána.

Byl to onen Rabdoem, syn velkého obchodníka ze Sidónu.

Ale nebyl to on, kdo vedl celé obchodní jednání. Zastupoval ho v tom jeho společník, vysoký, tlustý muž, lysý a vyholený, s rudou tváří, lesknoucí se potem a tukem. Tento muž neměl rysy fénické. Podle toho, že neměl vousy a že měl krátké podkasané šaty, připomínal spíše Egyptřana, velmi řídkého hosta ze země posvátné řeky. Nazýval se Anakarbis a pocházel, jak sám říkal, z řeckých kolonií v Egyptě. Dosud býval jenom na trzích egyptských a sidónských jako jeden z četných pomocníků knížete Hirama.

Byl to v té době všeobecný zjev, že takoví řečtí míšenci bývali ve službách u Féničanů, Egyptanů, nebo u Syřanů. Ve své nové vlasti dosahovali tito chytří, peněz i slávy lační lidé často velikého významu.

Takovým Řekem byl právě Anakarbis. Patrně se znamenitě vyznal ve svém povolání a ihned vzal do rukou celé obchodní jednání. Postupně prohlížel důkladně každého otroka, ohmatával mu svaly, díval se na zuby a počítal léta. Tu a tam švihl některého nešťastníka prutem přes záda, udeřil do boku nebo postrčil, jestliže dosti rychle nepochopil jeho rozkazy.

Třetí kupec, vysoký, hubený a šedivý, s tváří podobnou dravému supovi, typický Féničan, byl mlčenlivý a klidný, držel se stranou a nemíchal se do obchodů.

Všichni se dívali na Anakarbise. Ten pracoval rychle. V krátké chvíli vybral několik otroků a otrokyň, mezi jinými Kárijku s dítětem'. A tu teprve začalo smlouvání.

Nyní lakomý Damatrión začal prožívat těžké chvíle. Anakarbis totiž, jestliže se dříve rozhodoval rychle, nyní při smlouvání byl neústupný a tvrdý jako skála. Hádal se o každou drachmu tak, že ho bylo slyšet až na ulici. Damatrión byl již všecek rudý, pot mu stékal po čele, desetkrát byl již přesvědčen, že jednání bude přerušeno, nakonec však a pomocí Rabdoema, který se ukázal ústupnější, byl obchod uzavřen.

Anakarbis hned zaplatil hotovými penězi, ještě jednou prohlédl otroky, mlaskal přitom jazykem a vzdychal: „Mizerné zboží, špatné zboží,“ říkal jakoby pro sebe, „to není to, co hledám; Hiram nám přikázal kupovat především mládež, chlapce a děvčata do patnácti let, ne starší.“

„Mám tu jednoho takového otroka,“ ozval se na to Damatrión, „hudebník, flétnista, bohužel byl těžce potlučen a je nyní trochu slabý.“

„Hudebník?“ Rabdoem projevil poněkud zájem.

„Ano, je to malý hoch. Flétnista.“

„Dobře, můžeme se na něj podívat. Je tady?“

„Ne. Ale je blízko, v kasárnách mé přístavní strážě.“

„Pojďme tam.“

Anakarbís pokrčil rameny. „Proč. Jestliže je nemocný.“

Přece však šli.

Diossa vyvedli ze sklepa. Chlapec, který se teprve několik dnů pokoušel sám zvedat ze země, chvěl se na nohou, nemohl stát, musel se opírat o zeď. Starý důstojník, Antenión, který vstoupil společně s obchodníky, se k němu naklonil:

„Drž se nyní,“ řekl. „Féničané koupili tvou matku a bratra.“

Hoch dělal, co mohl. Chvilí bojoval se slabostí, avšak brzy klesl na kolena a usedl bledý, vysílený, bez kapky krve v obličejí. Když ho Antenión a Damatrión spatřili, ztratili rázem nadějí, že by se jim podařilo ho prodat.

Boháč se rozzuřil.

„Vstaň, pse!“ křikl ochraptělým hlasem.

Diossos se poněkud nadzvedl, ale hned znovu klekl a díval se na ně zrakem uštvaného zvířete.

Anakarbís k němu přistoupil.

„Jsi hudebník?“ otázal se.

Diossos se na něho podíval, ale neodpověděl. Možná že nerozuměl otázce.

„Umíš hrát, hlupáku?!“ vykřikl Anakarbís.

„Umím, pane.“

Anakarbís se obrátil k Damatriónovi.

„To není pro nás zboží,“ řekl pohrdavě.

Damatrión zbledl hněvem.

Antenión se snažil věc zachránit.

„To je opravdu dobrý hudebník,“ řekl.

„Co z toho? Nedovezeme ho na Kypr.“

Rabdoem uchopil ruku svého pomocníka.

„Anakarbe,“ řekl, „víš přece, že potřebujeme takového hudebníka.“

„Ano, hudebníka, ale ne napolo nebožtíka.“

„On byl mnohem slabší,“ řekl Antenión, „ale nyní každým dnem se mu síly vracejí.“

„Všechno jedno,“ zabručel Anakarbís, přistoupil však k Diossovi a ohmatával mu kosti, „nemá nic zlámaného, ale v životě jsem nekupoval takového ubožáka.“

„Kolik za něho chcete?“ otázal se Rabdoem.

„Šedesát drachem.“ Damatrión se lekl, že řekl příliš mnoho.

Anakarbís zvedl ruce k nebi a stál pobouřen jako socha a chtěl již odejít, ačkoliv neuzavřel obchod. Rabdoem ho zastavil a začali se hlasitě hádat v jazyku egyptském a fénickém, proklínali se a nadávali si. Oba byli rudí hněvem.

Nakonec jej Rabdoem umluvil a po krátkém jednání s Damatriónem koupil zajatce za padesát drachem.

Anakarbís se chystal za hlavu.

„Ó, Isido, ó, slunečná Neithe, padesát drachem. To byl opravdu zlatý obchod. Zodpovíš si to sám, Rabdoeme, já nechci, aby mě Hiram ztloukl za koupi takového zboží.“

„Dobře,“ mladý Féníčan se také rozhněval, „nebude-li ho Hiram chtít, věnuji ho svému otci. Mohu si to dovolit.“

„Jestliže vůbec vydrží. Vždyť on ani neumí chodit. Pro Herma, jakpak půjde na loď?“

Opravdu, Diossos nemohl jít sám, museli zavolat otroka, aby ho odnesl. Když to Anakarbís viděl, celý se třásl hněvem. Rabdoem byl také zarmoucen, avšak Damatrión byl rád, že se zbavil starostí.

„Vznešená máti bohů,“ řekl Anteniónovi, když Féníčané odešli, „kdyby nebylo toho mladého zbrklého hlupáka sidonského, nikdy bych toho ubožáka neprodal. Padesát drachem je málo, ale ta kostra neměla cenu ani třicet.“

Diossos byl tak slabý a tak unavený námahou, že po cestě omdlel. Když se Rabdoem vrátil na loď, ujal se ho se vši energií, přikázal, aby ho napojili vínem, nakrmili ho a připravili mu zvláštní pohodlné lože.

„To je můj otrok, koupil jsem ho pro sebe, věnujte mu zvláštní pozornost a péči,“ řekl strážníkům.

Nejdůležitější však bylo, že Rabdoem dovolil matce a Diossovu bratru přijít k němu a sedět u něho. Když Diossos uviděl své drahé, rozplakal se tak, že znovu zeslábl a zdálo se, že omdlí. Potom s pláčem chtěl ještě děkovat Rabdoemovi, avšak ten se hněvivě zamračil a odešel mezi strážníky a zmizel mu z očí.

Odpoledne se Féníčané odebrali k Choreovi pro hlavní část

otroků. Vrátili se pozdě večer. Féničtí strážníci za nimi přihnali dosti velkou skupinku zajatců, téměř samých mladých hochů a děvčat. Mezi nimi byla také Euklea, kterou již dříve koupili a o níž se zmiňoval v dopise Hiram a žádal, aby jí byla věnována zvláštní péče.

A skutečně mladá otrokyně byla vyznamenávána, na její prosbu jí dovolili zůstat u Diossa s matkou a bratrem. Tak se celá rodina opět shledala. Bylo to shledání smutné. Ještě před měsícem na nic podobného ani nepomysleli. Hovořili málo, více plakali, objímali se, tiskli si ruce, jako by se tím chtěli bránit před novým rozloučením. Ostatně Diossos nemohl mluvit, neměl síly a po krátkém přivítání se sestrou usnul na kolenou matky a spal klidným spánkem, jakým nespál již celé měsíce.

Euklea a druhý bratr se také přitiskli k matce, nehovořili již a jenom naslouchali svým vzdechům, které byly občas přerušovány vzlykotem. Těšili se, že jsou pohromadě, a bylo jim dobře. Tak dobře, jak jenom může být ubohým otrokům. Snili pouze o tom, aby je nikdo neodtrhl od sebe, aby tato chvíle, hořká chvíle smutného štěstí, trvala co nejdéle.

Nikdo jim nepřekážel. Posádka se jim Vyhýbala a neobtěžovala je. Několik strážníků, kteří byli asi ranění, protože měli úplně ovázané tváře, se na ně zdaleka dívalo.

Když nastala noc a ochladilo se, hodili jim teplé chlajny, protože Diossos ležel u samého vchodu do horního podpalubí.

„Jsou to nějací dobří lidé, ti Féničané,“ zašeptala matka, „a vypravovali o nich takové strašné věci.“

Druhého dne, když vyšlo slunce, chystali se k odjezdu. Náhle na pobřeží nastal veliký ruch. Na přístavní náměstí blízko místa, kde kotvili Féničané, přijel nádherný vůz, do něhož byl zapřažen pár překrásných koní. Z vozu vystoupil Choreos a rychle vstoupil na loď.

Když jej Féničané spatřili, byli velmi udiveni. Chvíli si mezi sebou zmateně šeptali.

Velký obchodník byl pobouřen. Dohodl se totiž před časem s Hiramem, že tento od něho odkoupí větší počet otroků, nejméně sto padesát, avšak Féničané koupili jen padesát lidí a přitom si ještě vybírali jen mládež, hochy a děvčata ve věku čtrnáct až osmnáct let,

většinou Řeky. Přitom smlouvali o každou drachmu.

Féničané se vymlouvali, že dostali takový příkaz; Hiram prý brzy, nejdéle za několik dní, pošle jinou loď pro další otroky, oni musí již odjet, protože budou přebírat ještě velkou skupinu zajatců v přístavu Gýthiön ve Spartě.

Choreos nechtěl poslouchat.

„Copak si myslíte,“ volal, „že je to maličkost držet a živit sto darmojeďů po několik dnů a čekat, až si váš kníže vše milostivě rozmyslí a pošle svou loď?!“

Féničané se začali shlukovat a zmateně odpovídali, že jim to nařídil Arubas.

„Arubas! Arubas!“ vykřikoval Choreos. „V tom právě je kámen úrazu, že zde není Arubas. Musím ho vidět. Arubas by nikdy nepřipustil takové nápady. Kde je Arubas?“

„On je na Salamině nebo u Atéňanů v Pireu.“

„Právě proto se musím s ním vidět. Říkáte, že jedete za ním na Salaminu?“

„Ano.“

„Vezměte mě s sebou.“ Choreos to říkal rozkazovačným tónem. Féničané se na sebe překvapeně podívali.

„To není možné.“

Choreos vybuhl:

„Když říkám, že pojedu, tak pojedu.“

„Vždyť máš, pane, svou vlastní loď.“

„Má loď není přichystána a vaše je rychlejší. Má přijede pro mne do Pirea.“

Féničané si začali mezi sebou šeptat. Choreos byl podrážděn.

„Zdá se, že jste zapomněli, kdo jsem,“ řekl. „Divím se, že vás Hiram nepřivedl k rozumu. Nemám ve zvyku dvakrát o něco prosit, zvláště ne zde, v Korintě.“

Anakarbis se před ním hluboce poklonil.

„Nehněvej se, pane,“ řekl. „Nechtěli jsme tě urazit, ale ...“

„Nechcete, abych se setkal s Arubem, dobře to chápou.“

„Nikoliv, šlechtný Choree, bojíme se však, že naše loď není pohodlná, že ti nebudeme moci ve všem vyhovět.“

Choreos mávl pohrdavě rukou.

„To je má věc,“ řekl. „Nařídil jsem svému služebnictvu přinést sem vše, čeho bude třeba, i cestovní stan. Pojede také můj písař, kuchař a několik služebníků. Připravte jim místo.“

„Ano, pane,“ řekl Anakarbis. Nesměl se již stavět na odpor. „Pošli někoho pro ně, aby přišli co nejrychleji. Vlastně jsme měli již odplout.“

Choreos pokynul hlavou a pohrdavě se obrátil.

A skutečně za půl hodiny bylo Choreovo služebnictvo na místě.

Postavili rychle pro svého pána stan a rozložili přivezené věci. Féničané jim horlivě pomáhali. Zároveň dali znamení k odjezdu. Loď odrazila.

Sotva se dostali z přístavu a vymotali se z velkého shluku hustě na sebe natlačených lodí a galér, dva strážcové přistoupili k Diossovi. Stanuli nad ním. Chvilí tiše mezi sebou hovořili.

„Pojď, hochu,“ řekl jeden z nich, „pomohu ti přejít na palubu. Bude ti lépe na slunci.“

Diossos se zachvěl, když uslyšel ten hlas.

„Také ty pojď, Eukleo, pojď na slunce!“ řekl druhý strážce.

Euklea se podívala překvapeně. Ten hlas, ta vysoká postava!

Bezděčně se oba dali vést.

„Co to znamená?“ tázali se napolo omámeni.

Místo odpovědi jeden ze strážců, štíhlý, velmi vysoký, sňal přílbu a odvázal hadr, který mu přikrýval obličej. Pod přílbou, pod obvazem se zaleskly světlé vlasy, krásné čelo, mírné modré oči Polynikovy.

„Polynikos!“ vykřikl Diossos.

„Polynikos,“ opakovala Euklea.

Polynikos se mírně, nesměle a dětsky usmíval.

„Já jsem já,“ řekl takovým tónem jako tehdy v žaláři a ihned dodal: „A nikdy vás již neopustím!“

Diossos prudce uchopil ruku přítele.

„Polyniku, oni tě chytanou, oni tě zabijí, oni tě zabijí.“

Druhý strážce, který stál u chlapce, jej objal.

„Neboj se, Diosse, ani o nás, ani o sebe. Raději si lehni a odpočiň si a neboj se. Nikdy jsi nebyl tak bezpečný.“

„Melikles,“ řekl omámený chlapec.

„Ano, příteli!“

Ale nyní se chvějící Euklea přitulila k Polynikovi.

„Polyniku, copak jsi to učinil; vždyť on je tu, pozná tě a dá rozkaz, aby tě zabili, aby tě spoutali.“

„Kdo?“

„Choreos. Je na lodi.“

Polynikos pokrčil pohrdavě rameny.

A Choreos ho skutečně uviděl, protože Polynika bylo těžko nespátřit na palubě. V té chvíli se sraštila boháčova tvář jako tvář zlého psa, oči mu krví naběhly, na krku vystoupily žíly. Jako tygr se plížil k Polynikovi a po cestě odstrkoval lidi.

„Mám tě, lotře,“ vrčel blíže se, „nyní mi již neujdeš!“

Polynikos se ani nehnul.

„Mýlíš se, Korint'ane,“ řekl s úsměvem, „to spíše já mám tebe.“

Choreos se obrátil ke strážci.

„Chopte se ho a dejte mu řetězy, rychle!“

Uchopil krátký meč visící mu u pasu. Když to uviděla Euklea, hrůzou vykřikla. Melikles postoupil o krok, uchopil Choreos za zápěstí a silně je stiskl.

Obchodník vykřikl a zbraň mu vypadla z ruky. Tvář mu zesinala.

„Co ťo znamená, blázni, nevíte, kdo jsem?“

V té chvíli k nim přistoupil někdo čtvrtý. Byl vysoký, mohutný, lehce skloněný, hlavu měl jakoby posazenou mezi ramena.

„My to víme, Choree,“ řekl, „ale patrně ty nevíš, kdo jsme my.“

Choreos se na něho podíval pohrdavě. Podle hadrů soudil, že má před sebou galejníka nebo dozorce veslařů.

„Otroku! Mohu hovořit s tvým pánem, ale ne s tebou,“ řekl povýšeně.

„Já nemám pána,“ odpověděl obr. „Hovořit se mnou však musíš. Jmenuji se – Vejanus, jsem námořní lupič. Neslyšel jsi to jméno, Choree?“

Choreos ustoupil o krok, o dva, o tři, až se opřel o okraj lodi. Nyní stál, upřeně se dívaje na piráta, jeho rudá tvář najednou zbledla a pokryla se krůpějemi potu.

„Vejanus,“ šeptal, „zde? Co to znamená, Anakarbe, co to znamená? Řekni!“

Anakarbis čili Kalias, který stál nedaleko a na všechno se zvědavě díval, hned přistoupil.

„Co si přeješ, Choree? Říkal jsem ti, abys nejel, že budeš mít nepohodlí. Říkal jsem to, varoval jsem tě, ale ty sis postavil hlavu. Neviděl jsem v životě tak tvrdohlavého člověka. Nyní se nedá nic dělat. Sám jsi to chtěl, Choree.“

Choreos ještě nemohl vše pochopit.

„Služba!“ vykřikl.

Anakarbis ukázal rukou směrem ke stanu.

„Hleď, vidíš tam? Již odzbrojují tvé lidi. U Herma! Ani jeden se nebrání. To jsou, Choree, rozumní lidé. Vezmi si z nich příklad.“

Velký bankéř stál jako strnulý. Díval se na palubu. Jeho lidé byli spoutáni a stáli jako berani. Podíval se směrem k pevnině. Domy i strnu mizely v dáli. Odnikud nebylo možno očekávat pomoc.

„Co ode mne chcete?“ řekl chvějícím se hlasem.

Vejanus k němu přistoupil. Hlouček pirátů je sevřel v těsném kruhu.

„Choree,“ řekl, „vidíš tam daleko vpravo ten břeh?“

„To jsou břehy Argu.“

„Ano, Choree. Tam jsi před půl rokem poručil ztýrat a pověsit devět mých kamarádů, které jsi zajal u Salaminy.“

„To není pravda,“ zašeptal bankéř.

„Je to pravda!“ řekl Vejanus. „Vychloubal ses tím Hiramovi. Tehdy jsem přísahal pomstu a splním ji, u Dia!“

Choreos zbledl jako plátno.

„Dám ti výkupné,“ řekl rychle, „velké výkupné. Jsem bohatý. Však víte.“

„Ó ano, víme o tom. Známe každý tvůj statek, Choree.“

„Dám padesát min, dám talent.“

„Ó, bohové!“ Vejanus zavrtěl hlavou. „Krev mých kamarádů má větší cenu.“

„Dám talent a dvacet min, dám půldruhého talentu.“

„Neříkej mi to, příteli! Nadržej mi srdce.“

„Dám dva talenty.“

„Neříkej mi to, příteli! Nadržej mi srdce.“

Vejanus opakoval tato slova a současně zakryl Choreova ústa svou širokou dlaní. Držel ji chvíli tak, jako by ho objímal. Najednou do něho prudce strčil a přehodil ho přes okraj lodi.

Zazněl prudký výkřik a plesknutí.

Obrovská lysá hlava se na chvíli vynořila z vln, ale hned ji jedno z padesáti vesel, která se pravidelně pohybovala, vší silou udeřilo. Hlava zmizela v hlubinách.

Najednou jeden z pirátů, mladý chlapec, uchopil Vejana za ruku.

„Co jsi to udělal, veliteli?“ řekl.

Vejanus se na něj zlostně podíval.

„Chtěl jsi, prašivče, prodat krev svých bratří za dva talenty?“

„O to nejde,“ řekl pirát, „ale on měl na krku velmi cenný řetěz.“

Vejanus se zasmál a poklepal chlapci na rameno.

„Hlupáčku,“ řekl, „ty chceš učit mne, mne, Vejana?“

A zvedl do výše nádherný, zlatem cizelovaný etruský řetěz.

„Nebojte se. Nic, co mělo na Choreovi nějakou cenu, se neztratilo.“

Piráti propukli ve smích.

KAPITOLA DVACÁTÁ TŘETÍ

A co Diossos a Euklea? Neviděli, co se stalo s Choreem, protože je od něho dělila skupina pirátů. Ostatně dívali se překvapeně spíše na Polynika a na Melikla. Stále ještě nedovedli pochopit dosah převratu, který se odehrával kolem nich.

„Kdo jsou tito lidé?“ tázali se a ukazovali na piráty.

„Jsou to naši přátelé, piráti.“

„Vaši přátelé – a co udělají s námi?“

Polynikos se usmál: „Udělají to, co si budeme přát.“

„Jak to Polyniku, co povídáš, co to všechno, prosím tě, znamená?“

„To znamená, že, že ... jste svobodni, svobodni..., chápete?“

„Matka také, bratr také?“

„Všichni, Eukleo!“

Dívčiny oči se zalily slzami. Nechtěla ještě věřit svým uším, svým očím, bála se, že to vše je jen pouhý klam, přelud, omyl.

Dívala se však na Polynika a viděla jeho vzrušenou tvář, dívala se na Melikla, který se klidně a přátelsky – usmíval. Nebylo možno již déle pochybovat.

„Polyniku, mohu o tom říci matce?“

„Měla bys jí to říci, a to hned!“

Euklea rychle odběhla. Také Diossos se chtěl zvednout, ale nemohl, znovu zeslábl a velmi zbledl.

Polynikos to zpozoroval, klekl si k němu a přidržel mu hlavu.

„Sofronisku,“ zavolal, „přines víno, rychle!“

A Diossos viděl, jak Rabdoem, mocný kníže Sidónu, který stál v nádherném rouchu nedaleko, poslušně běží pro víno. V hochových očích se zprvu ukázalo velké překvapení, potom strach, pak se mu vše najednou popletlo, nevěděl, zda se mu to jen zdá, nebo zda mu nemoc a slabost nepřevracejí celý svět před očima. Spatřil ještě

jakoby v mlze poctivou tvář Xenóna efezského, pokoušel se soustředit myšlenky, ale nepodařilo se mu to.

V tom okamžiku vešli matka, Euklea a bratr, bledí, chvějící se a uplakaní, a současně přinesl fénický kníže víno a s Polynikovou pomocí vлил několik kapek do hrdla svého nedávného otroka.

Diossovi se vyjasnilo před očima. Vidiny však nemizely, chápal, že je to skutečnost.

S námahou se postavil. Z jedné strany jej přidržoval Polynikos a z druhé Euklea.

„Kam nás vezou, kam jedou, kam my jedeme?“ ptal se konečně.

Polynikos ukázal směrem na východ, kde mírné podzimní slunce vystoupilo již vysoko a vrhalo stříbrné paprsky na zvlněné moře.

„Tímto směrem,“ řekl, „přímo k slunci, k svobodě, na Samos, do Milétu. Chápeš, hochu?“

Diossos živě přisvědčoval.

„Chápu,“ řekl, „ano, všechno chápu.“ Jeho tvář se úplně rozjasnila.

Potom k sobě přitáhl Polynikovu tvář.

„Chápu,“ šeptal mu do ucha, „jenom kdo z vás je kouzelník, řekni!“

Všechno se přihodilo takto:

Bitva námořních lupičů s Féničany u ostrova Naxu skončila tak, jak za daných podmínek skončit musela. Když se přiblížila druhá Vejanova bárka, neměli již Féničané naději na vítězství ani na záchranu. Pochopili to, a proto se vzdali boje.

Když k nim připlula loď Milét'anů, Féničané již skládali zbraně. Bitva se skončila. Námořní lupiči s velkou radostí provázeli dobytou loď daleko do zrádné zátoky. Milét'ané zakotvili vedle nich. Kalias se na to díval trochu neklidně, jako předtím Xenón, nedůvěřoval příliš svým neobvyklým přátelům a trochu se bál o svou kůži.

Když však se Vejanus dověděl, že Syrakusan je Meliklovým přítelem a ochráncem ještě z dávných časů a že to vlastně jemu vděčí za těch šest mečů v Knossu, nejenže ho přijal dobře, ale dokonce velmi přátelsky. Pozval ho na skvělou hostinu a žádal ho, aby mu ještě jednou vypravoval celou proslulou příhodu v Knossu. Kalias

samozřejmě byl zde hlavní osobou, vyprávěl procítěně – však je známo, že vypravovat dovedl. Když hovořil o tom, jak se Spartáné po útěku galejníků hloupě tvářili, nejen Vejanus, ale všichni ostatní jeho přátelé se smíchy popadali za břicha.

Když za hodinu vypili několik kráterů fénického vína (Kalias věděl, v kterém sudu je nejlepší víno), Syrakusan se již bratříčkoval nejen s Vejanem, nýbrž se všemi význačnými piráty a cítil se tu jako doma. Potom zahájili poradu.

Hlavní cíl výpravy Milétanů se nezdařil. Skutečně mezi Féničany, jak řekl Kalias, nebyl nikdo významný. Jedině snad Arubas, velitel lodi, známý obchodník v Korintě a Hiramův faktor, ale ani on nebyl dosti významnou osobností, aby mohli za něho žádat vydání Kárů. Vyslechli ho a odňali mu velkou částku peněz určenou na nákup otroků. Z toho však měli Milétané jen malou radost.

U Aruba našli také psací tabulky, které obsahovaly delší Hiramův dopis, adresovaný „nejsrdečnějšímu příteli Choreovi“.

Kalias a Sofroniskos uměli dobře fénicky; pročetli několikrát tabulky a hledali v nich nějaké údaje. V dopise byla zmínka o Eukleii a několik slov o jakémsi Rabdoemovi, synu blízkého známého Hiramova ze Sidónu, který se ponejprv vydává na obchodní cestu.

Tento Rabdoem, jak vysvětlil Kalias, byl opravdu na lodi, ale vystoupil v Halikarnassu a oznámil, že přijede do Korintu o něco později.

O tom nebyla v dopise ovšem žádná zmínka.

Když to všechno Kalias přečetl, hluboce se zamyslel a chvíli čekal, až se mu víno vykouří z hlavy. Potom jako by procítl a tvář se mu rozjasnila.

„U Dia, pro sivoookou Athénu! Kdybych byl mladší a kdyby mě v Korintě neznali, ukázal bych těm hlupákům takový kousek, že by Odysseus zbledl závistí.“

„Copak bys udělal, Kalie?“ otázali se současně Sofroniskos a Melikles.

„Přestrojil bych se za Rabdoema, jel bych do Korintu a koupil bych, koho bych chtěl, toho vašeho Diossa, Eukleu a k tomu tucet jiných Kárů.“

„Jak to? Jak to?“ řekl udiveně Polynikos.

„Docela prostě! Mám fénickou loď, mám dopis od Hirama a mám peníze – a to je hlavní.“

„No dobře, ale vždyť tě poznají, že nejsi Féničan.“

„No tak co? Přece nemusím být sám Rabdoem, nýbrž jeho pomocník, Řek ve fénických službách. Rabdoemem by například mohl být Sofroniskos, ten vypadá jako čistokrevný Féničan.“

Tu se obrátil k Sofroniskovi:

„Promiň, příteli mého přítele, však sám víš, že s tvou tváří by ti hellanodikové nedovolili Vystoupit ve hrách.“

Sofroniskos se neurazil. Myslel na něco jiného.

„Kalie, to je dobrá myšlenka,“ řekl, „stojí za úvahu.“

„Není k ničemu,“ řekl Melikles, „odkud vezmeme Féničany? Jeden Sofroniskos nestačí.“

„Mám několik Féničanů ve své báře,“ dodal Vejanus.

„Jsou to spolehliví lidé?“

„Naprosto spolehliví.“

„Několik lidí je též málo. Celá posádka musí být fénická.“

„Vůbec ne!“ namítl Kalias. „Féničané mají velmi často stráž skládající se z námezdných Řeků nebo Syřanů. Oni svým nedůvěřují, znají je.“

„A Arubas?“ řekl Polynikos. „Vždyť Choreos zná Aruba.“

„Maličkost, Polyniku. Arubas mohl být raněn v bitvě s námořními lupiči, nemůže přijet a zůstal v Pireu. Také posádka je zraněna a má hlavy ovázané tak, že nikdo nerozezná, kdo je Řek a kdo Féničan.“

Tak se pomalu zrodil plán akce. Miléťané jím byli stále více nadšeni. Také Vejanovi plály oči. Souhlasil se vším. Byl tímto nápadem nadšen.

Ale tu se sám Kalias zamyslel a řekl: „Všechno to je k ničemu, přátelé.“

„Proč?“

„Protože musí být někdo, kdo to všechno bude řídit, kdo bude umět pohovořit si s Choreem, smlouvat a pohádat se s korintskými obchodníky a kdo bude umět vybrat zboží. Sofroniskos vypadá na mudrce, ale je otázka, zda se vyzná v nakupování otroků?“

Sofroniskos zavrtěl hlavou.

„No vidíš. A přece sotva je možno připustit, že by Arubas jel jen

se samými hlupáky a neměl žádného pomocníka, který by se vyznal v této věci, no ne? A kdo z vás je odborník na otroky? Začne-li nás někdo podezírat, je vše ztraceno. Je třeba jim hned vytříti oči ziskem, jít do toho směle, mlít jazykem a neztratit hlavu pro maličkost a lhát, jak jen se dá.“

„Jedním slovem, je třeba, abys tam byl ty, Kalie,“ podotkl Melikles.

„Nu ovšem, já a jen já, ale já jet nemohu, protože mne tam všichni znají.“

„Opravdu tě tam tak znají, Kalie?“

Kalias se hrdě vypjal.

„Kdopak by v celém obchodním světě ve Velké Heladě neznal nejušlechtilější tvář a nejkrásnější bradu?“

„A Choreos tě také zná?“

„Pravda, Choreos méně, ale zato jiní. Zastavovali by mě na ulici.“

„To je pravda,“ řekl Melikles. „Kalia každý pozná.“

Ale vtom se do hovoru vmísil Vejanus:

„Když jde jen o to, pak bych udělal něco, že by ho za hodinu nikdo z vás nepoznal.“

„Jak to?“

„Mám zde takového umělce, který dovede maskovat tvář, jak chce. Není to pravda, kamarádi?“

Piráti, stojící opodál, přikyvovali radostně hlavou. Jeden z nich byl tímto umělcem. Vystoupil kupředu.

„Ale jak je to možné?“ otázal se Melikles.

„To není žádné umění,“ odpověděl pirát. „Prostě se člověk oholí nebo se mu podle potřeby upraví brada. Tady bude nutno oholit bradu i hlavu.“

„Co?“ otázal se Kalias.

„Bradou a hlavu,“ opakoval pirát – umělec, „možná že bude třeba trochu přiholit také obočí.“

„Bradou a hlavu a obočí? Co to říkáš, příteli?“ Kalias se díval na piráta překvapeně.

„A říkáš, že by ho nepoznali?“ tázal se zvědavě Melikles.

„Rodný syn by ho nepoznal,“ prohlásil umělec.

Kalias se zachvěl.

„Bradu a hlavu a ještě obočí. Mou bradu! Zbláznili jste se nebo co?“

Polynikos sepjál prosebně ruce.

„Kalie,“ řekl.

Ale Kalias zrudl hněvem.

„Mou bradu!“ volal. „U Dia a Athény, u všech bohů, všechno, jenom ne bradu.“

„Když to ale jinak nejde.“

„Nic naplat. Všechno, jenom to ne.“

„Kalie!“

Kalias se rozhlížel kolem pobouřeným zrakem. Viděl desítky očí, které se dívaly na jeho bradu se strašnou žádostivostí. Najednou se cítil jako oběť mezi lidojedy.

„Co se tak na mne díváte jako šakalové, co?“

„Kalie,“ řekl Sofroniskos s úsměvem, „nač je ti brada? Vždyť taková ušlechtilá tvář nepotřebuje ozdobu. Tím jen lépe vynikne tvář, božská tvář čistokrevného Heléna.“

„Co?“ otázal se zmatený Kalias.

„Obětuj se pro nás, příteli.“

„Nikdy!“ Kalias si sedl zeširoka, díval se zamračeně na přítomné, jako by se připravoval odrazit útok. „Z jakého důvodu?“ řekl. „Vždyť já téměř neznám toho vašeho hrdinu z Korintu, ani tu dívku, ani jejich matku. Co je mi po nich?“

„Ale znáš mne a Polynika,“ řekl Melikles.

„Znám a jsem hotov ke všemu, ale brada a oholená palice? Nikdy!“

„Kalie, já jsem byl tehdy připraven dát pro tebe nejen bradu, ale i hlavu.“

„Melikle, co ode mne chceš? Chceš, aby si ze mne dělaly šašky celé Syrakusy, protože by mě nepoznala rodná žena, že by mě praštila holí po lysé palici, že by mě vlastní syn psem vyšívál z domu?!“

„Vždyť ti to všechno znovu vyroste, příteli.“

„Ano. Za rok. A po tu dobu budu vypadat jako, jako... dětská zadnička. Co?“

„Přece Egyptané tak chodí celý život,“ podotkl Sofroniskos, „a

nikdo se proto nehněvá.“

„Tak udělej ze sebe Egyptřana, když chceš. Já jím být nechci. Obětují peníze, čas, práci, ba i hlavu, ale být dětským zadečkem – zanic, zaniíc na světě!“

„No, tak se nedá nic dělat,“ řekl Melikles, „když nám nechceš pomoci, musíme si poradit bez tebe.“

„Neporadíte si. Ó, bohové! Proč jsem přišel s tím hloupým nápadem, že jsem si nepřekousl jazyk! Ó, Die!“

„Naopak. Nápad byl znamenitý, Kalie, no a že ty se ho vzdáváš, co naplat. Nebudeš se s námi dělit o nebezpečí ani o slávu.“

„Ptáčata, zahynete beze mne jako ptáčata bez matky. Choreos vás zadává jako pavouk mouchy.“

„Nic naplat. Sám si to přeješ, Kalie, naše krev padne na tvou hlavu. Neměj však strach. Nikdo z nás tě nebude proklínat.“

Kalias se hněvem zachvěl, odvrátil se a delší dobu seděl mlčky.

„Příteli,“ pokusil se mluvit Melikles.

„Jdi pryč, hade!“ zabručel Kalias. „Takového hada jsem kdysi vypíjil za šedesát drachem.“

Zamračil se a zamyslíl se, smutně sklonil hlavu.

„Zavrhnou mě, vyhodí,“ tiše si k sobě hovořil, „vlastní žena mě přetáhne holí přes oholenou palici.“

Najednou vstal, přistoupil ke stolu, nalil si pořádný džbán vína, vypil ho do dna, zrudl a otřel si ústa.

„Jsem připraven,“ řekl. „Nikdo nebude moci říci, že Kalias neobětoval všechno pro své přátele. Pojd', kate!“ řekl pirátoviumělci. „Pojd' a dělej se mnou, co chceš!“

„Nyní, hned?“ Polynikos a Melikles k němu přistoupili.

„Hned, zmije, hadi, štří! Hned, dokud jsem opilý. Budu-li střízlivý, nic se mnou neuděláte, zrádci!“

Za hodinu potom se Kalias vrátil změněný, jako by se ho dotkla kouzelnice Kirké.

Hlava hladce vyholená se leskla, obočí a zbytky vlasů, které mu zůstaly na skráních, byly lehce narudlé a dodávaly tváři krásnou načervenalou barvu.

Když ho lidé spatřili, zatleskali.

„Kalie,“ volali nadšeně.

„Ne Kalie,“ odpověděl důstojně nově příchozí. „Jsem Anakarbis, Řek ze Saidu v Dolním Egyptě, faktor a obchodník s otroky ve službách jeho důstojnosti knížete Hirama. A vy, co – pacholci. No tak, nalejte pánovi víno!“

Tak byla překonána největší překážka. Vše ostatní šlo již hladce. Posádku sestavili částečně z Miléťanů, částečně z námořních lupičů, zvláště z těch, kteří byli Féníčany nebo se jim aspoň podobali.

Melikles, který dovedl trochu fénicky, stal se velitelem stráže.

Měl důkladně ovázanou tvář, podobně jako Polynikos, Xenón a Koroibos, to jest všichni ti, kteří byli kdysi v Korintě.

Hlavními kupci se stali Rabdoem – Sofroniskos, Anakarbis – Kalias a jeden z Vejanových kamarádů, starý Féníčan výrazné tváře, který byl vybrán proto, aby celek působil aspoň trochu fénickým dojmem.

Veslaři se stali Vejanovi kamarádi a částečně někteří dosavadní galejníci z fénické lodi.

Vejanus jim slavnostně slíbil, že je ihned propustí a poručí rozbít pouta, když se šťastně vrátí z výpravy; pro jistotu však za každým galejníkem posadil svého kamaráda a sám se ujal velení v podpalubí jako dozorce veslařů.

Výprava byla připravena.

Opatrný Kalias si vzal ještě dopis od Aruba, který domněle napsal v Pireu. Arubas, který byl v rukou pirátů, podepsal všechno bez váhání. Byl ponechán naživu a hlídán s ostatními zajatými Féničany na jednom z četných ostrůvků, které tvořily pirátská vypadní doupata.

Za necelý den po přepadení se fénická loď znovu plavila plnou silou na východ do Korintu, jako by se nikdy nic nebylo stalo. Jenom místo Aruba řídil loď Anakarbis.

KAPITOLA DVACÁTÁ ČTVRTÁ

A nyní Anakarbis znovu vede, pravda, ne sice loď, ale předsedá hostině. Je symposiarchou, vedoucím hostiny, kterou pořádá Vejanus.

Před Choreovým stanem na lodi se shromáždili všichni přední piráti; všichni Miléťané a Kalias pijí a jedí vybraná jídla, která s sebou vezl velký bankéř. Choreův kuchař a služebnictvo horlivě posluhují svým novým pánům. Kalias dává pozor, aby bylo všechno jaksepatří, tu a tam pochvaluje magnátův dobrý vkus.

„U Bakcha,“ říká, „škoda, že jste ho zabili! Ten had se ale vyznal ve věcech. Byl by se nám hodil aspoň jako kuchař. Jaká vína, jaké omáčky, jaké kořeněné přípravy s sebou vozil! Ať se Hiram jde vycpat se svými hostinami, přestože umí dobře jíst.“

A tu najednou Syrakusan zvažněl, zavrtěl hlavou a promluvil:

„Říkal jsem a stále to říkám, že to byla velká hloupost, zabít toho lotra. Co by vám uškodilo, kdyby žil? Kdybych byl věděl, Vejane, co s ním chceš udělat, nikdy bych to nepřipustil!“

„Proč?“

„Proto, že... v naší božské Heladě, víte, jsou tři druhy lidí. Jedni, které je možno beztrestně okrádat a nikdo se o ně nestará, druzí, kterým je možno též dřít kůži z těla, ale již opatrně a používat přitom všech pravidel hry, a třetí, jichž je lépe vůbec se nedotýkat. Choreos patřil k těm posledním.“

„Mrtvý vzteklý pes nekouše,“ řekl Vejanus.

„Mýlíš se, veliteli, Choreos má příbuzné ještě vlivnější a mocnější, než byl on sám. Oni nikdy nezapomenou na ten kousek a mají dlouhé ruce, které sahají daleko. Tobě, Vejane, je všechno jedno, protože na tebe pořádají hon jako na vlka již dlouho, ale nám! Ochraňuj nás, ó moudrá Athéno, a učiň, aby se naše účast v tom všem nikdy neprozradila, protože bychom dostali co proto, já, vy a

Milét'ané. Ze všeho nejvíc mě mrzí, ne nebudu moci vypravovat o svých velkých činech. Je to strašné, ale budu muset vydržet a mít hubu na zámek. Také ty o tom, Vejane, nehovoř a naše jména raději zapomeň.“

„Dobře,“ řekl Vejanus, „neprozradím vás, dokud jsem svobodný. A přísahám vám, u Dia, že umřu svobodný!“

Potom začali hovořit o nejdůležitější věci pro piráty, o společném dělení dobyté kořisti.

Kořist byla bohatá. Kromě obrovského množství peněz, které byly určeny k nákupu otroků a kterých Kalias vydal jen velmi málo, patřili ke kořisti sami koupení otroci a skupina Féničanů v čele s Arubem, zajatým u ostrova Naxu, a konečně i Choreovo služebnictvo, a co bylo nejvýznamnější – i sama loď.

Tato loď byla vybudována z nejlepšího dřeva nejlepšími tesařskými mistry Fénicie. Sama o sobě představovala majetek.

Přistoupili tedy k dělení. A tu došlo k určitému překvapení. Kalias, někteří Milét'ané a piráti očekávali, že Melikles nevezme část kořisti, která na něj připadla. Zatím však mladý námořník po poradě s Polynikem požádal o svůj díl, ba docela přesně určil, co chce. A tu došlo k ještě většímu překvapení.

Melikles neprosil o nic jiného, než aby mu vydali zajatce, které koupil Kalias. Vejanus s tím vším souhlasil bez jediného slova odporu.

„Co uděláš s těmi zajatci?“ jenom se ho otázel.

„Dám jim svobodu s podmínkou, že pojedou s námi do naší osady u Euxeinského moře.“

„Tak ty jsi nezapomněl na svůj plán?“ otázel se Xenón.

„Naopak, každou hodinu na něj stále víc myslím.“

„Správně děláš,“ řekl Sofroniskos, „pro Dia, správně děláš. Po tom, co se stalo, může nám být v Milétu horko.“

„Myslíš, Sofronisku?“ zneklidněl Xenón.

„Ano. Jistě bude dobré, zmizí-li někteří z nás lidem z očí. Polynikos, Melikles a já.“

„Ty, Sofronisku?“

„Ano, já, pro chromého Hefaista, není možno beztrestně vystupovat před zástupem Korint'anů jako veliký fénický kníže. Já si

nemohu vyměnit bradu jako Kalias. Mne pozná každý.“

„No tak se přidej k nám,“ pravili žertem piráti.

Ale Vejanus seděl mlčky, nějak vážný a zamyšlený.

„Jsi ty zvláštní člověk, Milét'ane,“ řekl potichu Meliklovi.

„Proč?“

„Za svou účast ve výpravě chceš jen osvobodit tyto zajatce?“

Melikles přikývl a chvíli neodpovídal.

„Říkal jsem ti, Vejane,“ řekl konečně, „že jsem kdysi byl otrokem.“

„Také já jsem jím byl,“ zabručel pirát.

„Oni také sdíleli osud Eukley a Diossa.“

Vejanus mávl rukou, protáhl se, jako by se ho zmocňovala únava.

„Dělej, co chceš,“ řekl. „Chceš jim to, těm otrokům, říci hned?“

„Ať jim to řeknou Kárové.“

Udělali to tak. Vstoupili všichni společně na palubu: Diossos s Eukleou a s matkou, Polynikos, Melikles, Sofroniskos a Xenón.

Kalias a Vejanus zůstali u hodovního stolu.

Kalias mlaskal spokojeností.

„Padesát otroků,“ říkal, „to je majetek. Je to správný chlap, ten Melikles. Někdy však nechápu, co dělá.“

Vejanus odpověděl teprve po dlouhé chvíli.

„Mně však se zdá, že ho chápu stále víc.“

Hostina trvala dlouho.

Zábava Milét'anů a pirátů vrcholila.

Jeden přes druhého ukazoval, co dovede. Dilykon svou sílu, Demodokos střelbu lukem; oběma to nějak nešlo, protože hodně vypili a nohy se jim chvěly. Choreovo víno, i když ho zpočátku bylo hodně, nakonec vypili do dna.

Když nemohli pozvat Eukleu a její matku, přinesli triumfálně aspoň Diossa jako hlavního hrdinu dne.

Chlapec byl šťastný a veselý, ale též omámený bleskurychlým průběhem událostí za několik posledních hodin. Odpovídal jen málo, spíše poslouchal; rychle se unavil a od výkřiků, které se rozléhaly na jeho počest, mu začalo hučet v hlavě. Přikrčil se proto celým tělem k Polynikovi, opřel hlavu o jeho prsa a usnul.

Polynikos seděl pyšně, spokojeně a nehnutě, aby žádným

pohybem neprobudil hocha. Hodovníci si ho dobírali a přáli mu, aby jednou jeho syn byl podobný svému strýci. Jiní si všimli neobyčejné podoby Diossa a Eukley. Žerty a smích propukaly stále častěji.

Nakonec Vejanus, který byl již notně opilý, probudil Diossa a chtěl mu vzdát poctu nějakým darem. Začal se neodbytně dotazovat:

„Řekni mi, spratku, co chceš, řekni, neboj se. Co budu moci, to pro tebe udělám. Řekni!“

Diossos se probudil, vzpamatoval se, ale dlouho nebyl schopen odpovědět.

Ztratil odvahu před těmito červenými, rozesmátými a vínem roznicenými tvářemi. Nakonec se sklonil k Polynikovi a šeptal mu něco do ucha.

„Co říká, co říká?“ dotazoval se Vejanus.

Polynikos se rozesmál.

„Chce čtyři drachmy, aby mohl vykoupit psa!“

„Jakého psa?“

Vejanus si vzpomněl na hochovo vyprávění o tom, co prožil v megarských lesích, a zatleskal.

„U Herma, slibuji ti, spratku, že budeš mít toho psa Argose! Jmenoval se přece Argos, ne?“

„Každý pes se jmenuje Argos,“ řekl někdo.

„Na zdraví Argovo!“ zvolal Kalias.

Sofroniskos, který již usínal, se probudil.

„Kdo to je Argos, Kalie?“ tázal se.

„Nevím, ale na jeho zdraví je možno se napít.“

Vejanus se naklonil k Diossově tváři.

„Co si ještě přeješ, spratku, co ještě? Mluv!“

„Dejte mu flétnu,“ začali volat piráti.

Vejanus mávl rukou.

„Dobře, flétna je maličkost. Nikdo na ni nehraje. Co však jiného chceš, nějaký řetízek, náušnice nebo prsten?“

Diossos si nevšímal těchto slov. Ani je neslyšel. Oči mu zářily.

„Dostanu flétnu a Argose, opravdu?“

„Opravdu, chlapečku. Ale co ještě chceš? Mluv! Neboj se!“

Diossos zvedl ruce. Byl zmatený.

„Snad již nic nepotřebuji,“ řekl nesměle.

„Hloupý klouček!“ zabručel Kalias, který, třebaže byl opilý, při některých věcech byl vždycky střízlivý. „Není třeba si všímat toho, co říká. Dej mu, co chceš, veliteli!“

Potom zvedl číši.

„Ať žije Argos,“ znovu opakoval.

„Argos,“ šeptal Diossos usmívaje se, napolo omámen. Polynikos zpozoroval, že hoch je úplně vyčerpán a že jeho ospalost se spíše podobá mdlobám. Vzal ho proto do náručí a zanesl k matce jako kdysi v domě Kárů na Istmu.

Za ním se ozývaly veselé výkřiky.

„Je mu dobře s dítětem v náručí!“ volali.

„Za rok bude nosit někoho jiného!“

Všechny přehlušoval zvučný hlas Kaliův.

„Ať žije flétna!“ zvolal a zvedl číši.

KAPITOLA DVACÁTÁ PÁTÁ

V hlučném milétském přístavu vládne neobvyklý ruch. Zástupy lidí obléhají nábřeží, neklidně se vlní, tu a tam se dívají k hlavní ulici, která ústí do přístavu, a potom obracejí zrak směrem k moři. Tam u kamenné přístavní hráze stojí obrovská loď.

Od jiných se neliší jen velikostí. Její stěžeň je ozdoben věnci, rovněž socha na přídi je ověncena a také po obou stranách lodi jsou malé věnce. Loď je téměř prázdná. Jenom několik námořníků se potlouká po palubě. Ale na hrázi u lodi je sevřený dav. Na moři za lodí stojí osm plachetnic, jejichž stožáry jsou ozdobeny zelení. Lehce se kolébají na pobřežních vlnkách, jako by byly netrpělivé, neklidné a v očekávání, co se bude dít. Jejich siluety se ostře rýsují na pozadí moře. Obloha je bledá, moře tmavě modré, čára obzoru je ostře protíná a odděluje. Bílé hřebeny vln se vznášejí a v dálce zanikají. Vzduch je průzračný jako křišťál. Mrazivý, ale klidný vítr vane od pevniny.

Lidé, kteří na to nejsou zvyklí, se krčí zimou a úzkostlivě se zahalují do pláštěů. Netrpělivě se dívají směrem k městu.

Konečně. Zástup se pohnul jako pod závanem větru.

„Jdou,“ rozlehl se šepot.

Úzkou uličkou od města sestupuje směrem k moři slavnostní průvod. V čele kráčí několik starších města v bílém rouchu splývajícím až k zemi, za nimi kněží Diova, Démétrina a Poseidonova chrámu, za nimi čtyři mladí kněží, kteří nesou na vysoko vztyčených rukou dýmající urnu s posvátným ohněm.

Oči všech se k nim obracejí. To přenášejí na loď oheň z velikého posvátného a velmi uctívaného Diova chrámu v Milétu.

Tento oheň nesmí zhasnout a převezou jej daleko za moře, do nové osady, kterou zakládá Milét. Tak to vždycky dělali.

Za knězi krácejí v posvátném průvodu osadníci věkem a

postavením nejvážnější, za nimi jdou v sevřených řadách mladí a nejmladší.

Když je zástup spatřil, tleská jim, lidé si ukazují prstem náčelníky, rozléhá se šum a volání.

„Ten v čele, ten starý, to je Diomenes ze Samu, důstojník, a ten druhý za nimi, to je náš místní tesař a stavitel.“

„Tak to má být. Tesař musí stavět osadu a důstojník ji bude bránit.“

„A tamten, ten za nimi, ten vysoký, to je Polynikos, syn Diomenův.“

„Ten, co zvítězil v istmijských hrách?“

„Ano, ten!“

„Pro bohy! Proč odjíždí? Vždyť by zde dosáhl slávy!“

„Prý měl nějakou příhodu v Istmu. Potloukl palice Korint'anům, a proto se nemůže ukázat na moři.“

„A ten, co kráčí vedle, ten menší, snědý?“

„To je Melikles, syn Lykaona, toho známe.“

„To on všechno zařídil, přemluvil městskou radu, aby založila osadu, naverboval mládež, strhl ji svým příkladem.“

„Syn Lykaona. Lykaon byl velký námořník.“

„Také tenhle není lecjaký.“

„Prý se zúčastnil nějakého podniku společně s námořními lupiči.“

„Je ještě mladý.“

„Oni jsou všichni velmi mladí.“

„Na lodi jsou prý ještě mladší, prý docela děti, které byly vyrvány ze zajetí Féničanů.“

„Prý přijali také několik pirátů.“

„Jsou to pěkní osadníci! Usmrkanci a výtržníci, uprchlíci z otroctví!“

„Tak to vždycky bývalo. Kdo zakládal osady, než jen takoví.“

Byla to pravda. Milét vysílal velmi často osadníky do dalekých zemí, na jih nebo na sever. Kolonizace se opírala většinou jen o mládež nebo o zločinné živly, které se ve vlasti necítily dobře. Tímto způsobem založil Milét již přes deset osad, většinou na Euxeinském moři. Tyto osady se však již vymanily ze závislosti na mateřském Milétu. Nějakou dobu spláceli osadníci úvěr, který dostali na

uspořádání výpravy. Potom byli již úplně samostatní. Avšak z vděčnosti a vzhledem k rodinným svazkům, a také pro památku na posvátný oheň, který přivezli z Milétu, tíhli k mateřskému městu. Do Milétu zpravidla dodávali své zboží, nakupovali v něm, prodávali tam, odtamtud se zásobovali potřebnými věcmi, které nebylo možno dostat v barbarských krajinách severních. Veliké město mělo tedy ze zakládání osad značné výhody. Dobře si to uvědomovalo, a proto podporovalo kolonizační hnutí.

Návrh na založení nové osady, který podal Melikles ještě před odjezdem do Korintu, byl příznivě přijat. Dopis Nehurabheda, perského vyslance, adresovaný městské radě Milétu, byl přijat s uznáním. Náčelníci města prohlásili, že založení nové osady bude výhodné pro rozvinutí obchodních styků s východními zeměmi. Když se ukázalo, že k odjezdu je připraveno již mnoho mládenců a kromě nich také velká skupina výrostků vykoupených z otroctví a schopných pionýrské práce v osadě, uznali, že věc již úplně dozněla. Bohatá městská pokladna poskytla patřičné peníze jako úvěr na zakoupení nebo stavbu lodí. Prostřednictvím Sofroniskovým brzy koupili skvělou loď, patrně původu fénického.

Potom vyhlásili nábor osadníků. Nábor proběhl bleskurychle. Velitelem výpravy se stal všem dobře známý Diomenes a jeden tesařský mistr doporučený Meliklem. Oba byli již staří, a proto byli veliteli spíše jen podle jména. Ve skutečnosti všechno řídil Melikles. On se ucházel o povolení města, on přijímal a odmítal dobrovolníky a on pečoval o správné vybavení lodí. S ním společně pracovali Polynikos, Kalias (který se nechtěl vracet do Syrakus, dokud mu aspoň trochu nevyroste brada) a ... Xenón.

Xenón se ukázal jako nejhornlivější a neocenitelný pomocník. Staral se o každou škvíru, o každý kousek plátna, provazu, desetkrát zkoušel kvalitu kupovaného zboží, trýznil sebe a jiné, kupci ho proklínali, posádka nenáviděla a nadávala mu starých všetečných hospodyň. Xenón o tom věděl, ale nic si z toho nedělal. Procházel celou loď se starostlivou a věčně zneklidněnou tváří, ale pilně pracoval a jiné též nutil do práce.

Přípravy pokračovaly.

Výprava měla jako obvykle vyrazit na jaře, aby osadníci měli čas

vpravit se během léta a podzimu do hospodaření a aby položili první základy osady.

Mezitím však došlo k události, která rázem změnila celý plán výpravy a uspíšila přípravy.

Ze zámoří začaly docházet zprávy o smělém Vejanově útoku na Feničany a na Korint, o smrti velkého magnáta Chorea a o účasti mládeže z Milétu a ze Samu na tomto podniku.

První byl Polykrates ze Samu, který důvěrně řekl svému bývalému důstojníkovi Diomenovi, aby uspíšil odjezd svého syna, nebo aby ho odvezl ze Samu. Kdyby totiž uražený Korint požádal o vydání Polynika, který byl obžalován, že vylákal a zavraždil Chorea, on, Polykrates, by musel žádosti vyhovět, aby si udržel dobrý poměr ke Korintu, třebaš by mu bylo mládence líto.

Tytěž zprávy pronikly zároveň do velké rady města Milétu. V radě to vělo. Zavolali náčelníky výpravy a nařídili jim, aby bezodkladně uspíšili odjezd nepohodlných výtržníků.

Je pravda, že bohaté město by se nemuselo Korintu bát. Dávalo však přednost pokoji, a proto chtělo na případnou žádost Korintu o vydání viníků odpovědět, že již nejsou ve městě. Ať je Korint, jestli chce, hledá na druhém konci světa.

A tak výprava, která měla odjet až za měsíc, musela tak učinit ihned, téměř uprostřed zimy.

Všichni měli z toho spěchu radost: Melikles, Diomenes i Milét'ané, ale hlavně otcové města.

Hůře bylo s Diossem. Uspíšení odjezdu bylo pro něho opravdovou katastrofou. Čekal totiž denně na příchod Arga, svého čtyřnohého přítele. Vždyť mu Vejanus na lodi slíbil, že psa vykoupe. Hoch tomu věřil. Marně jej přesvědčoval Melikles a Polynikos, že pirát již jistě zapomněl na své slovo a že tento slib byl splnitelný tehdy, když na cestě do Korintu projížděli kolem Atiky. Jestliže psa nepřivedli tehdy, je těžko očekávat, že by se někdo nyní pouštěl na dalekou cestu pro tak nepatrnou věc.

Tak říkali starší, ale Diossos trval na svém.

„Nejen kvůli mně, nejen kvůli psovi,“ pravil. „Vždyť Vejanus říkal, že musí vidět Melikla, a přijede-li k tobě, pak jistě přiveze i psa.“

Tak přesvědčoval sám sebe. Věřil, stále věřil. Věřil ještě týden, několik dní před odjezdem. Teprve když spatřil loď připravenou na cestu, ztratil poslední naději. Poplakával trochu lítostí nad svým přítelem. Hned si však utíral slzy. Nic naplat. Vždyť již není dítě. Chápe, že člověk nemůže mít všechno, co si přeje. Tak je to. Ale přesto mu bylo velmi smutno.

Nyní stojí v zástupu lidí na lodi. U něho je matka, Euklea, bratr. Dívají se zvědavě. Kněží, kteří přinesli posvátný oheň, již odešli, ale tlačence na nábřeží se zvětšuje. Příbuzní a známí těchto příbuzných, přátelé doprovázejí odjíždějící, přinášejí balíčky, zavazadla a bedny. Po dřevěném můstku přivádějí kozy, berany a drubež. Pro všechna zvířata Xenón důmyslně vybudoval oddělené přehrady. Tato zvířata jsou určena pro nová hospodářství tam daleko v cizině. Ve zvláštních příhradách je pro ně uloženo obilí, seno a sláma. Doprovázející zvědavě a pečlivě všechno prohlížejí, pochvalují pořádek a správné uspořádání věcí na lodi.

„Jsou to mladí náčelníci, ale na svůj věk jsou rozvážní. Mělo by se jim všechno podařit.“

Tak se utěšují otcové a matky, kteří se loučí se svými syny a dcerami. Ano, i s dcerami, protože také dívky a mladé ženy jsou na lodi. To jsou budoucí manželky a hospodyně osadníků. Některé jsou velmi mladičké. Od té chvíle se pro ně začíná život plný starostí, práce a odpovědnosti. Odevšad zaznívají výkřiky, volání, napomínání, žerty a pláč.

Mezi skupinkami lidí se rychle protlačují Melikles a Xenón. Ještě naposled si prohlížejí všechny přípravy k odjezdu. Rozčilený Melikles se dívá přes loď na moře, kde se blízko něho kolébá jeho vlastní loď „Anité“. Řízení této lodi svěřil svému bratru Tyreovi. Sám musí vést hlavní loď, vlastně celou výpravu. Osadníci a jejich rodiny ho již znají, rozestupují se před ním a zvědavě se dívají na velitelovou přísnu tvář.

Najednou vpadne na palubu nějaký člověk, přistupuje k němu a říká mu něco ztlumeným a přerušovaným šepotem.

Meliklova tvář se mění, proběhne jí záblesk radosti a údivu. Rychlým krokem opouští s příchozím loď. Všechny oči jej sledují na nábřeží, ale jen chvíli, protože každý má tolik práce, tolik toho musí

v této chvíli před odjezdem vyslechnout a říci.

Melikles spěchá za svým průvodcem na druhý konec přístavu. Tam stojí mezi ostatními loděmi nenápadná černá stará bárka, která přirazila před hodinou.

Melikles vstupuje na její palubu a proti němu pod stěžněm vystupuje vysoký, ramenatý, přihrblý člověk.

„Jsi to ty, Vejane?“ volá Melikles.

„Přišel jsem v poslední chvíli.“

„Asi za hodinu vyrazíme.“

„Škoda, chtěl jsem si s tebou pohovořit... déle, jako kdysi.“

Chvíli stojí proti sobě a tisknou si ruce.

„Ty jsi velitel této velké lodi?“

„Ano, Vejane!“

„Splnilo se tedy vše, co jsi chtěl.“

„Ano, snad ano.“

„Přivezl jsem ti čtyři kamarády, jsou to mladí chlapci, chtějí jet s tebou. Přijmeš je?“

„Ručíš za ně?“

„Ručím jen za sebe a za tebe, Melikle. Ale jsou to dobří kamarádi a dobří veslaři.“

„Dobře. Budou se hodit. Ale ty sám, ty, Vejane... říkal jsi mi...“

Melikles se zajíkl. Vejanus jej rychle přerušil.

„Já sám jet nemohu,“ řekl.

„Říkal jsi však, že snad – že si to rozmyslíš.“

„Ano. Tehdy jsem to říkal, ale nyní to není možné.“

„Proč?“

„Protože ten váš přítel Kalias měl přece jen pravdu. Ta záležitost s Féniciany a s Choreem se ukázala příliš nebezpečnou. Všichni se proti mně spikli. Vypsali cenu na mou hlavu. Korint se dohodl s jinými městy, aby se mnou již jednou skončil. Polykrates mě varoval, ale současně upozornil, že to dělá naposled a že od této chvíle mě bude pronásledovat společně s ostatními. Řekl mi to přímo do očí. Nehněvám se proto na něho. Dosud jsem mu sloužil věrně jako jeho námezdný voják. Konec konců jsem přece jen námořní lupič, a ne voják.“

„Ale pak bys tím spíše měl jet s námi.“

„A nechat své kamarády osudu v takové chvíli? Nikoli, Melikle! Sám chápeš, že je to nemožné. Byl jsem někdy lotr, ala zbabělec a zrádce – nikdy!“

Melikles pokynul hlavou, zamračil se.

„Co s tebou nyní bude, příteli?“

Vejanus pokrčil rameny.

„To, co bylo dosud. Neboj se. Nějak si poradím. A jestli ne, jakápak škoda takového života, jako je můj.“

„Neříkej to, Vejane. Těžko se smírůuji s tím, že odjíždím a tebe ponechávám zde a nic o tobě nebudu vědět.“

„Opravdu? To je dobře, Melikle. To je dobře. Směšná věc, ale chvílemi bych chtěl i já, aby mě někdo politoval, někdy se až dívím...“

„Nemysli na to, Vejane.“

„Což o to. Horší je, že nejen já sám, ale také moji kamarádi mi již nedůvěřují tak jako kdysi. Ale to je má záležitost a není čas o tom hovořit. Řekni mi raději... tvoji kamarádi jedou s tebou?“

„Ano, Vejane.“

„Také ten dlouhý šermíř a jeho nevěsta?“

„Ano.“

„Také ten hoch, její bratr, Diossos?“

„Nu ovšem, on přede vším.“

„Diossos, ano, Diossos. Ubohý malý hudebník. Chtěl bych ho také vidět. Zavolej ho. Přivezl jsem mu psa. Je-li však to ten pravý, to nevím. Ať přijde a sám řekne.“

„Dobře, pošli pro hochu. Tvůj kamarád ho zná. Ať mu řekne, že ho volá Melikles. Ale proč, Vejane, říkáš, že to není ten pes?“

„Nevím. Možná že to není ten pes.“

„Jmenuje se Argos.“

„Ano, ale tenhle neodpovídá na žádné zavolání. Horal, u něhož byl, mu prý říkal vlk. Moji lidé, které jsem pro psa poslal, se neuměli s horalem dohovorit. Vytáhli proto psa tajně z boudy, svázali a přinesli ho jako tele. Bestie je však předtím pokousala tak, že se do dneška uzdravují. Přinesli ho strašně utýraného a potlučeného. Ostatně se jim nedivím. Slitoval jsem se nad ním. Poručil jsem ho rozvázat, ale také mne pokousal. Je to vzteklá bestie. Nic podobného

jsem v životě neviděl. Rozkázal jsem, aby ho hodili do klece – měl jsem ji, kdysi v ní vozili levharta – a přivezl jsem ho sem. Leží tam již deset dní, nic nežere, jenom pije a vrčí. V noci vyje. Už jsem ho chtěl stokrát hodit přes palubu.“

„To snad není ten pes!“

„Myslím také, že to není on. Tohle je nějaké divoké zvíře, možná že je to opravdu vlk nebo napolo vlk.“

„Ať přijde Diossos, ať se podívá.“

Diossos přišel, lépe řečeno přiběhl. S nikým se nevítal, neřval se kolem sebe, ale vpadl na loď, hned uviděl klec a vrhl se k ní. – „Argos,“ vykřikl krátkým rozčileným hlasem.

Pes ležící v kleci se těžce zvedl, začenicnal a najednou se mu vydralo z prsou radostné zakňučení.

Diossos se vrhl ke kleci, odstrčil kolík a otevřel závoru.

„Dávej pozor!“ vykřikl Vejanus, ale již bylo pozdě. Pes vyskočil jako rys, vzepřel se předními nohama o Diossova prsa, svalil ho a začal prudce lízat celou jeho tvář, nos, ústa, oči, potom zaštěkal, vyběhl na pevninu, šílenou rychlostí proběhl vzdálenost několika desítek kroků, vrazil do nohou nějakého námořníka, povalil ho, a aniž si toho všiml, znovu přiskočil k Diossovi. Posadil se k němu ve vzdálenosti jednoho kroku, zvedl čumák a začal prudce štěkat a vyjadřovat tak svou nesmírnou radost, jak jen to pes dovede.

„Argos, Argos,“ šeptal hoch, skláněje se k němu, a objímal jeho strašnou hlavu a hladil jeho černé rozčuchané chlupy.

Piráti stáli překvapeni. Vejanus s údivem vrtěl hlavou.

„Pro Athé,“ volal, „ted' už nelituji, že jsem tu bestii neutopil!“

Melikles opřel ruku o Diossovo rameno.

„Je čas, abychom šli,“ řekl.

A tu Diossos nechal psa a rychle se obrátil k Vejanovi. Objal ho, a vypjal se, chytil ho za krk a tiskl silně, silně jak jen mohl. Tiskl mokrou uplakanou tvář k obrově tváři a šeptal mu přímo do ucha chvějícím se hlasem:

„Vejane, jsi nejlepší, nejlepší ze všech lidí na světě.“

Velký pirát stál nehybně. Dlouho, dlouho nešikovně hladil drsnou rukou hochova záda. Potom ho vzal a postavil na zem.

„Musíte již jet,“ řekl zvláštním přísným hlasem.

Když Melikles a Diossos vstupovali na loď, bylo již všechno připraveno k odjezdu. Zástupy, které se přišly rozloučit, již opustily palubu. Argos byl poslední cestující, který vstupoval na prkna můstku.

Za chvíli potom můstek stáhli a odvázáli lana poutající loď k pobřeží. Melikles a Diomenes dali znamení. Loď se lehce zachvěla, zatřásla, vesla ponejprv zapleskala. Jeden velký povzdech proběhl zástupem.

Pluli.

Již minuli hráz plnou lidí, již vypluli z přístavu, již se první široká vlna rozstříkla stříbrnou pěnou o příd, za ní připlula druhá, třetí, desátá, až se velká loď rozkolébala a zachvívala volným a pravidelným, vážným a důstojným pohybem.

Vesla pleskají, voda šumí, zvedá se a padá s hlubokým vzdechem. Vítr prozpěvuje v plachtoví a v provazech, stěžeň skřípe, loď zpívá obvyklou, avšak pro námořníka nejkrásnější píseň – píseň plavby.

Melikles upírá planoucí zrak před sebe, do světa.

Všichni stojící na palubě se též dívají tímto směrem, k severu, kde daleko před přídí lodí je vidět úžinu mezi pevninou a ostrovem Samos.

Úžina se pomalu, pomalu otvírá, je stále širší jako nesmírná brána vedoucí do nového světa. Jak je, přistěhovalce, uvítá ten nový svět, jaký osud připraví, co jim poskytne? Všichni by chtěli znát odpověď na tyto otázky.

Jen dva lidé na lodi se o nic nestarají.

Polynikos a Euklea stojí na zádi a dívají se na sebe. Vítr čechrá černé vlasy dívčiny, pohrává si s nimi, tiskne je k tváři, obepíná krk, jako by se mazlil. Tyto rozvířené vlasy zaclánějí Polynikovi celý svět. Nic nevidí před sebou a netouží nic vidět. Netáže se také, zda k němu přijde štěstí.

Když za hodinu potom se Melikles ještě jednou podíval na Milét, ztrácející se v dáli, uviděl malou černou bárku, která vyplouvala z přístavu. Silný vítr ji hnal přímo na širé moře, na západ. Každou chvíli se vzdalovala víc a víc.

DOSLOV

K ončil se mírný podzimní večer. Stíny se skláněly na moře a na hory. Slunce se skrylo za jižním horským pásmem. Začíná soumrak.

Malá plachetní loď se sama kolébá na moři. Lehounký vítr ji popohání směrem na západ. Sedí v ní dva lidé.

„Dnes nedojedeme,“ říká jeden.

„Dojedeme. Musí to být někde blízko.“

„Říkali mi v Trapezuntu: je to tam, kde jsou hory zvlášť vysoké a příkře se sklánějí k moři a kde je ústí malé řeky, tekoucí hlubokým údolím. Za tímto údolím je prý mezi pohořím vidět v dáli horu pokrytou věčným sněhem.“

„Již se smráká, nic neuvidíme.“

„Vidím na východě rozeklané pohoří, údolí a daleko horu pokrytou sněhem.“

„Pospěšme si.“

Byla již úplně tma, když loď narazila na pobřežní štěrk. Blízko odtud se otvíralo ústí řeky nebo spíše prudkého horského pramene, který vléval své vody do zpěněného moře. Několik větších a menších lodí stálo u břehu. Jejich siluety se ostře odrážely od oblohy. Jeden z příchozích zůstal u lodi, druhý se vydal na pevninu.

Nedaleko uprostřed křoví bylo vidět obrysy nějaké střechy. Zaznívaly odtamtud údery seker, volání a hlasy několika lidí. Cizinec se otázel prvního člověka, kterého potkal, kde je dům Řeka Melikla. Ukázal mu jej.

Dům byl kamenný, ale nedokončený, ještě nebyl obydlený, zdi byly vystavěny jen asi do polovice. Vedle stál dřevěný srub, jakási kůlna, stlučená z neotesaných klád. Cestující tam vstoupil.

U stolu osvětleného malou olivovou lampičkou seděl mladý muž. Za ním, uvnitř málo osvětlené světnice seděla žena s děckem v

náručí. Když mladý muž spatřil cizince, vyskočil. Výkřik překvapení se mu vydral z úst. Chytili se za ruce a mocně se objali.

„Přijel jsi sem, ó Die!“

„Ano, Melikle. Nějak jsem se doplzlil.“

„Jak jsi to provedl? Sám? Sám jediný?“

„Přijel se mnou můj kamarád, poslední, který mi zůstal.“

„A ostatní zbývající?“

„Několik jich zahynulo v boji, několik se jich vrátilo na pevninu, ostatní mě opustili, lépe řečeno, já sám jsem je přemluvil, aby se přidali k jiným vůdcům. S tím jsem již skončil, Melikle!“

Stáli blízko sebe a hleděli si do očí. Meliklova tvář se stále více rozjasňovala. Vrtěl hlavou překvapením.

„Ten malý měl přece jen pravdu.“

„Jaký malý?“

„Diossos. Nejednou jsme o tobě hovořili a vzpomínali jsme téměř denně, také Polynikos a jeho žena, Diomenes a ostatní přátelé. Nikdo nevěřil, že bys přijel. Jenom Diossos. On jediný. Znal tě nejlépe, příteli.“

Cizinec se rychle otázel:

„Kde je ten hoch, co dělá?“

Místo odpovědi vzal Melikles Vejana za ruku a šel s ním ke vchodu srubu. Odsunul záclonu. Před ním se rozprostírala noc. Bylo ticho. Krásné počasí. Stáli mlčky. Osada již usínala; jen tu a tam se ozývaly tiché hlasy lidí a zvířat a jejich ohlas se vznášel nad osadou. Z blízkého křoví nad řekou zaznívaly smutné, táhlé tóny flétny. Někdo hrál.

Ztlumená, dojmavá a uklidňující melodie zaznívala ve tmě. Tu a tam umlkla a pak znovu zazněla. Vyjadřovala všechno kolem, hlasy usínající osady, tichý šepot potůčku, pravidelný a daleký šum moře. Ale občas zazněly také jiné, zvláštní tóny, vzdorovité, tu zase žertovné, jarní, napodobující zpěv drozdů a kosů.

Vejanus se protáhl, napřímil se, jako by se probudil ze spánku.

„Zůstanu zde,“ řekl pevným hlasem.

MALÁ
ASIE

STŘEDOZEMNÍ MOŘE

POŘADÍ A SMĚR CEST

- I. ————→
- II. - · - · - · ←
- III. ······→
- IV. —————←
- V. - · - · - · →
- VI. - · - · - · ←

Aeropag – nejvyšší rada v Aténách.
Agóny – zápasy prováděné v době slavnostních her.
Achilles – hrdina trojské války. Jeho tělo bylo nezranitelné kromě paty. Achilles byl raněn do paty Paridem a zahynul u Tróje (města v Malé Asii).
Apollón – bůh slunce.
Áres – v řecké mytologii bůh války. Syn Diův a Héry.
Archon – člen vlády republiky.
Archon basileos – nejvyšší úředník a arcikněz.
Archon polemarchos – vrchní velitel vojsk a lodstva.
Athé – v řecké mytologii bohyně zla. Dcera Diova.
Déméter – řecká bohyně úrodné půdy a plodnosti.
Demiurgové – řemeslníci.
Dionýsos – Bakchus, syn Diův, byl uctíván Řeky jako bůh vína a životodárné přírodní síly. Ze slavností na jeho počest se vyvinuly divadelní hry – Dionýsie.
Drachma – starořecká stříbrná mince. Vážila 4,366 g. Nyní je peněžní jednotkou v Řecku také drachma.
Dzeugites – nejnižší společenská skupina ve starém Řecku.
Efor – člen soudního a správního úřadu ve starém Řecku.
Erinye nebo **Eumenidy** – bohyně pomsty. Byly to tři sestry: Alekto, Thysyfoné a Megara.
Eupatridé – šlechta ve starém Řecku.
Faktorie – obchodní stanice a osady.
Gymnasion – místo, kde se mládež připravovala na hry.
Hádes – podsvětí, krajina stínů, záhrobní svět. Také bůh podsvětí. (Byl nazýván též Plutón.)
Hefaistos – řecký bůh ohně, ochránce kovářů.
Hegemona – příjmení Artemidy, bohyně luny, dcery Diovy. Zobrazovali ji s pochodní v ruce.
Heilóti – spartští otroci; byli původními obyvateli Sparty. Spartané si je podmanili a učinili si z nich otroky.
Hellanodikové – pořadatelé a soudcové při olympijských závodech.
Helénové – Řekové. Staří Řekové odvozovali svůj původ od Heléna, krále Thesálie.
Hérakles – báječný řecký hrdina. Proslul obrovskou silou a odvahou.
Hermes – syn Diův, bůh větru, plavby, obchodu; ochránce kupců a plavců.
Hipodrom – místo, kde se ve starověku konaly koňské dostihy.
Chitón – dlouhé řasnaté roucho.

Chlaina – teplý plášť.

Chorea – kolový tanec spojený se zpěvem.

Jason – legendární vůdce hrdinů – Argonautů, kteří se vypravili do Kolchidy u Černého moře pro zlaté rouno.

Kirké – v řecké mytologii bohyně, která návštěvníky na svém ostrově proměňovala ve vepře.

Kráter – číše.

Megarón – nejstarší typ stavby v Řecku a v Malé Asii. Byla to budova obdélníkového tvaru skládající se ze sloupové síně, uprostřed ní bylo ohniště. K této síni přiléhala předsíň, z níž se vycházelo na čtverhranný dvůr, kde stál obětní oltář.

Obolos – řecká měděná i stříbrná mince, rovnala se 1/6 drachmy.

Odyseus – král Itaky. Vyznamenal se velkým důvtipem v trojské válce. O dobytí Tróje a rozboření města vypráví velký Homérův epos Ilias. Druhá část Homérova eposu je Odyssea. V ní se vypravuje o Odysseových příhodách na jeho zpáteční cestě z Tróje do Itaky.

Palaistra – škola pro tělesnou výchovu a šerm.

Pankration – všeboj; v úzkém slova smyslu obsahoval zápolení, a pěštní zápasy a byl u Řeků pokládán za závod nejtěžší a nejnebezpečnější. Pankrationem vrcholil takzv. pětiboj, který obsahoval: běh, skok, vrh diskem, oštěpem a zápolení. K němu byly ještě přidány koňské závody.

Pontos Euxinos – (moře pohostinné) Černé moře.

Poseidón – bratr Diův, bůh moře.

Posvátné hry nad Alfejem – zde se hovoří o velkých celořeckých hrách, které se konaly každý čtvrtý rok v Olympii.

Prytaneion – budova, v níž se shromažďovali prytanové, tj. členové velké rady, která spravovala město.

Silén – v řecké mytologii démon tekoucí vody. Zúrodňoval půdu. Doprovázel Dionýsa, kterého naučil vyrábět víno. Silén se často opíjel a v opilství rád filosofoval. Řekové si ho často představovali jako starého, lysého a břichatého satyra s kozlíma rohama a nohama.

Solón – aténský zákonodárce, žil kolem roku 640-560 p. n. 1.

Stadión – stará řecká délková míra; čítala 125 kroků.

Symposion – starořecká hostina, spojená s příjemným rozhovorem, hudbou a tancem.

Velká máti bohů – zde se hovoří o Hěře, manželce Diově a ochránkyni rodinného krbu.

Zeus – (2. pád Dia). Ve starém řeckém náboženství byl pokládán za všemohoucího a vševědoucího pána světa. Byl rovněž zákonodárce. Dal

právní řád rodinnému a společenskému životu. Byl otcem všech bohů a lidí. Sídlil na horách Parnasu, Idě a Olympu, které byly zahaleny mraky.

KNIHY ODVAHY A DOBRODRUŽSTVÍ

Řídí Jiří Šeda

Svazek 52

Witold Makowiecki

TŘI ÚTĚKY

Z KORINTU

Z polského původního vydání Diossos, vydaného nakladatelstvím Nasza Księgarnia ve Varšavě roku 1953, přeložila a poznámkami opatřila Věra Jersáková. Ilustroval Miroslav Váša. Obálku navrhl a mapku nakreslil Jan Žbánek. Vydalo jako svou 1895. publikaci Státní nakladatelství dětské knihy, n. p., v Praze roku 1961. Odpovědná redaktorka Tamara Sýkorová. Výtvarná redaktorka Gabriela Dubská. Z nové sazby písmem Kolektiv, s 27 obrázky v textu vytiskla Severografia, n. p., závod 1 v Liberci. Formát papíru 86x122, 80 g. 12,84 AA (text 10,59, ilustr. 2,25), 13,04 VA, D-04* 10077. Náklad 25 000 výtisků. Tematická skupina 14/4. První vydání.

Brožovaný výtisk 10,- Kčs

Vázaný výtisk 14,40 Kčs

56/VII-5